

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΕΘΝΕΣ & ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ»
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Ελληνοτουρκικές Σχέσεις: Προς ένα νέο Υπόδειγμα Συνεννόησης – Συνεργασίας –
Συνανάπτυξης
Greek-Turkish Relations: Towards a new Model of Understanding - Cooperation -
Co-development

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Νικόλαος Αλατάς

Αθήνα, 2023

Τριμελής Επιτροπή

Κωνσταντίνος Υφαντής, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Δημήτρης Τριανταφύλλου, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Νικόλαος Γ. Αλατάς, 2023

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται, η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήμα αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν την χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

*Στους γονείς μου Γιώργο & Μαρία και στα αδέρφια μου Μάριο & Φαίη για την
ανεκτίμητης αξίας πολυδιάστατη βοήθεια στο ακαδημαϊκό μου πλου, στον Καθηγητή
μου Κωνσταντίνο Υφαντή για την ευκαιρία συγγραφής μιας καινούργιας προοπτικής των
διμερών σχέσεων Ελλάδος και Τουρκίας, στον Ομότιμο Καθηγητή μου Ευάγγελο
Ραυτόπουλο για την δημιουργικού χαρακτήρος ενατένιση του διεθνούς δικαίου και των
διεθνών διαπραγματεύσεων.*

Συντομογραφίες

ΑΕΙ: Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

AZ: Αιγιαλίτιδα Ζώνη

ΑΟΖ: Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη

ΑΠΕ: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

ΒΠΠ: Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος

ΓΓ: Γενικός/-η Γραμματέας

ΓΕΑ: Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας

ΓΕΝ: Γενικό Επιτελείο Ναυτικού

ΓΕΣ: Γενικό Επιτελείο Στρατού

ΓΣΕΒΕΕ: Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

ΔΑΔ: Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού

ΔΔΧ: Διεθνές Δικαστήριο Χάγης

δκσ: διεθνές κοινό συμφέρον

ΔΟ: Διεθνείς Οργανισμοί

ΔτΑ: Δικαιώματα του Ανθρώπου

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΔΕ: Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Επιχειρήσεων

ΕΣΣΔ: Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών

ΗΠΑ: Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

ΚΕΠΠΑ: Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας

ΚΠΑΑ: Κοινής Πολιτικής Άμυνας και Ασφάλειας

ΜΚΟ: μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

ν.μ.: ναυτικά μίλια

ΟΑΣΕ: Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη

ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΠΟΕ: Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

ΠΟΠ: Πρόγραμμα/Προγράμματα Οικονομικής Προσαρμογής

ΠΤ: Παγκόσμια Τράπεζα

ΣΕΒ: Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών

ΣΕΔΕΑ: Σύλλογος Εταιριών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς

ΧΗΕ: Χάρτης Ηνωμένων Εθνών

AKDER: Akiskan Gücü Dernegi

ASD: Ambalaj Sanayicileri Dernegi

BSEC: Black Sea Economic Cooperation

CoE: Council of Europe

EUROCONTROL: European Organisation for the Safety of Air Navigation

FAO: Food and Agriculture Organization

FIRs: Flight Information Regions

GATS: General Agreement on Trade in Services

GNSS: Global Navigation Satellite System

ICAO: International Civil Aviation Organization

IFAD: International Fund for Agricultural Development

ILO: International Labour Organization

IMO: International Maritime Organization

IMF: International Monetary Fund

IOM: International Organization for Migration

NATO: North Atlantic Treaty Organization

OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development

OSCE: Organization for Security and Co-operation in Europe

OMSIAD: Ofis Mobilyalari Sanayici ve Isadamlari Dernegi

PAGEV: Türk Plastik Sanayicileri, Arastirma, Gelistirme ve Egitim Vakfi

PESCO: Permanent Structured Cooperation

SADER: Saglik Gereçleri, Üreticileri ve Temsilcileri Dernegi

SCM: Subsidies and Countervailing Measures

SERSA: Seramik Saglik Gereçleri Üreticileri Birligi

SPS: Sanitary and Phytosanitary Measures

TALSAD: Türkiye Alüminyum Sanayiciler Dernegi

TBT: Technical Barriers to Trade

TESID: Türkiye Elektronik Sanayicileri Dernegi

TIMDER: Tesisat ve Insaat Malzemeleri Üreticileri Dernegi

TMMOB: Insaat Mühendisleri Odasi

TMMOB: Jeofizik Mühendisleri Odasi

TMMOB: Kimya Mühendisleri Odasi

TMMOB: Makina Mühendisleri Odasi

TMMOB: Kimya Mühendisleri Odasi

TOBB: Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticaret Odalari ve Ticaret Borsalar Birligi

TRIMs: Agreement on Trade-Related Investment Measures

TRIPS: Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

TRISAD: Triko Sanayicileri Birligi

TÜBITAK: Türkiye Bilimsel ve Teknik Arastirma Kurumu

TÜRKTRADE: Türkiye Dis Ticaret Dernegi

TÜSIAD: Türkiye Sanayi ve Is Adamlari Dernegi

TZOB: Türkiye Ziraat Odalari Birligi

UN: United Nations

UN DESA: United Nations Department of Economic and Social Affairs

UNICRI: United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute

UNIDIR: United Nations Institute for Disarmament Research

UNIDO: United Nations Industrial Development Organization

UNITAR: United Nations Institute for Training and Research

UNRISD: United Nations Research Institute for Social Development

UNSD: United Nations Statistics Division

UNSSC: United Nations System Staff College

UNWTO: United Nations World Tourism Organization

UNU: United Nations University

WB: World Bank

WHO: World Health Organization

WTO: World Trade Organization

YASED: Yabancı Sermaye Dernegi

Περιεχόμενα

Περίληψη	11
Abstract.....	12
Εισαγωγή	13
Τμήμα Α. Οι πυλώνες του υποβάθρου του νέου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης	20
Κεφάλαιο 1 ^ο . Πυλώνας 1 ^{ος} : Ο νεοφιλελευθερισμός	23
Κεφάλαιο 2 ^ο . Πυλώνας 2 ^{ος} : Τα διδάγματα δύο ιστορικών οροσέμων	28
2.1.Το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930	28
2.2.Το Ελσίνκι του 1999	31
Τμήμα Β. Η δομή της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας για την σύναψη της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης και την επίτευξη του νέου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης. 36	
Κεφάλαιο 3 ^ο . Το ευρύτερο πλαίσιο	39
3.1.Το ακολουθούμενο καθοδηγητικό-κανονιστικό μοντέλο διεθνούς διαπραγμάτευσης: Ολιστική Διαπραγμάτευση.....	39
3.2.Τα δύο δομικής φύσεως χαρακτηριστικά	40
3.2.1.Το μέγεθος των ανταποδόσεων.	40
3.2.2.Ο αριθμός των θεμάτων.....	41
3.3. Τα χαρακτηριστικά καταστάσεων.....	42
3.3.1.Η πίεση χρόνου.....	42
3.3.2.Η πληροφορία.....	42
3.3.3.Η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα.....	44
3.4.Τα στοιχεία στρατηγικής οικοδόμησης εμπιστοσύνης.....	45
3.4.1.Η ανταποκριτικότητα.	46
3.4.2.Η θετικότητα.	46
3.4.3.Η χρονικότητα.	46
3.5.Τα λειτουργικά διασυνδεδεμένα συστατικά του θεμελιώδους πεδίου αναφοράς.....	46
3.5.1.Η φύση της διεθνούς κοινότητας.....	47
3.5.2.Η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου.	47
3.6.Η κειμενική διαπραγμάτευση	47
3.7.Η δομική οργάνωση των διαπραγματευτικών οργάνων	48
3.8.Η διαδικαστική οργανωσιακή διάρθρωση των Διαπραγματευτικών Ομάδων ..	49
3.9.Η λογοδοτική διάσταση	53
3.10.Η προτεινόμενη σύνθεση της εκπροσώπησης των Διαπραγματευτικών Ομάδων και το σχετικό μήνυμα	54

Κεφάλαιο 4°. Πρώτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης, εγχείρημα μετασχηματιστικής διακυβέρνησης	56
4.1.Το πεδίο διαπραγματευτικής εστίασης.....	56
4.2.Ο Εκκινήτης-Ηγέτης	57
4.3.Ο προσδιορισμός των θεμάτων προς διαπραγμάτευση.....	58
4.4.Το στάδιο Πολυμερούς Διακυβέρνησης.....	60
4.4.1.Η δομολειτουργική διάσταση.....	60
4.4.2.Η εργαλειοθήκη των σχετικών τεχνικών διαχείρισης.	61
4.4.3.Μοντελοποίηση περιεχομένου Διακήρυξης.	62
4.5.Το προτεινόμενο σχέδιο του Τελικού Ανακοινωθέντος.....	62
Κεφάλαιο 5°. Δεύτερη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης	64
5.1.Τα ζητήματα εκκίνησης.....	64
5.2.Τα εργαλεία για την δόμηση διεθνούς κοινού συμφέροντος.....	66
5.3.Οι Κανόνες Διαδικασίας.....	69
5.4.Η δομική οργάνωση της διαπραγματευτικής διαδικασίας του κειμενικού υποδείγματος	72
5.4.1.Η αναφορική υποδειματοποίηση.....	72
5.4.2.Η μορφολογική υποδειματοποίηση.	73
5.4.3.Η κανονιστική υποδειματοποίηση.....	73
5.5.Ειδικές Τεχνικές και «Καλές Πρακτικές»	80
5.6.Η προτεινόμενη Τελική Πράξη.....	82
Κεφάλαιο 6°. Τρίτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Επαναδιαπραγμάτευσης	84
6.1.Δύο εισαγωγικά στοιχεία.....	84
6.1.1.Η εκκίνηση.....	84
6.1.2.Η θεσμική διάρθρωση.....	85
6.2.Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία του κειμενικού υποδείγματος. 85	
6.3.Η προτεινόμενη Τελική Πράξη.....	86
Τμήμα Γ. Η μορφή και η δομή του νέου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης.....	88
Κεφάλαιο 7°. Η μορφική διάσταση.....	89
Κεφάλαιο 8°. Η δομική διάσταση	91
8.1.Η στοχοθεσία.....	91
8.2.Τα όργανα.....	91
8.3.Τα δεκατρία διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια	96

8.3.1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο θαλασσίων ζητημάτων.	96
8.3.2. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο εναερίων ζητημάτων και διαστήματος.	101
8.3.3. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο περιβάλλοντος.	102
8.3.4. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης.	105
8.3.5. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο αμυντικών ζητημάτων.	109
8.3.6. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο διεθνών οργανισμών.	110
8.3.7. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ζητημάτων ενέργειας.	111
8.3.8. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ευρωενωσιακών ζητημάτων.	113
8.3.9. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο εμπορικών ζητημάτων.	114
8.3.10. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ζητημάτων τουρισμού.	116
8.3.11. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ζητημάτων παιδείας.	116
8.3.12. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο τεχνολογικών ζητημάτων.	117
8.3.13. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών.	119
Επίλογος	123
Παράρτημα	126
Παράρτημα Κεφαλαίου 5 ^{ου} . Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης.	127
Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης Ελλάδος και Τουρκίας	128
Προοίμιο.....	128
ΤΙΤΛΟΣ Ι.....	130
ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	130
Τίτλος ΙΙ	133
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	133
Τίτλος ΙΙΙ.....	134
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ.....	134
Τίτλος ΙV.....	144

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ-ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ-ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ	144
Τίτλος V	171
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	171
Πηγές-Βιβλιογραφία.....	174
Πηγές.....	174
Βιβλιογραφία	177

Περίληψη

29^η Οκτωβρίου 1923 μια ημερομηνία ορόσημο η στιγμή της ανακήρυξης της σύγχρονης Τουρκικής Δημοκρατίας από τον Mustafa Kemal Atatürk, η εκκίνηση των θεσμικής υφής διμερών σχέσεων Ελλάδος και Τουρκίας.

Σκοπός της παρούσης εργασίας καθίσταται η διερεύνηση του επιστημονικού-ερευνητικού ερωτήματος, αν δύναται να υπάρξει μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ένα καινούργιο υπόδειγμα συνεργατικής υφής, εν ολίγοις η σύναψη μιας Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, εν τέλει η οποία θα οδηγεί στη δόμηση μιας Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας. Στο προαναφερθέν ερώτημα, η απάντηση δια επιστημονικού-ερευνητικού επιχειρήματος είναι καταφατική.

Με βάση τα προαναφερθέντα, το συγκεκριμένο ζήτημα επιχειρήθηκε από τον γράφοντα να διερευνηθεί με βάση την απαγωγική μέθοδο¹. Η εργασία κινήθηκε από το γενικό -εν ολίγοις την παρουσίαση του μεθοδολογικού (προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων: νεοφιλελευθερισμός) και ιστορικού (διδάγματα: Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο 1930 και Helsinki 1999) υποβάθρου- στο ειδικό, το οποίο διαρθρώνεται στην σκιαγράφηση του προτεινόμενου διαπραγματευτικού εγχειρήματος όσον αφορά την σύναψη της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης και της πολυδιάστατης δομικής διάρθρωσης της Συνομοσπονδίας.

Αν κάτι από την παρούσα εργασία χαρακτηρίζεται από ζωνρό ενδιαφέρον και χρήζει μελλοντικής ξεχωριστής έρευνας είναι η προοπτική-μετεξέλιξη της Συνομοσπονδίας σε Ομοσπονδιακό Κράτος.

Λέξεις-Κλειδιά: Νεοφιλελευθερισμός – Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο – Helsinki – Διεθνείς Διαπραγματεύσεις – Συνεννόηση – Συνεργασία – Συνανάπτυξη – Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη – Συνομοσπονδία.

¹ Βλέπε σχετικά **Van Evera, St. (2010).** *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Πολιτικής Επιστήμης.* (6^η έκδ.). Ε. Συλογίδου (επιμ.). (Η. Ι. Κουσκούβελης μεταφρ.). Αθήνα: Ποιότητα. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1997), σ.σ. 51-52.

Greek-Turkish Relations: Towards a New Model of Understanding - Cooperation - Co-development.

Nikolaos Alatas

Abstract

October 29, 1923, a landmark date, the moment of the proclamation of the modern Turkish Republic by Mustafa Kemal Atatürk, the initiation of the institutional structure of bilateral relations between Greece and Turkey.

The purpose of this paper is to investigate the scientific-research question, whether there can be a new model of cooperative structure between Greece and Turkey, in short the conclusion of an International Alliance Treaty of Understanding-Cooperation-Co-Development, which will ultimately lead to the building of a Hellenic-Turkish Confederation. To the aforementioned question, the answer through a scientific-research argument is affirmative.

Based on the aforementioned, the writer attempted to investigate this specific issue based on the deductive method. The paper moved from the general - in short, the presentation of the methodological (International Relations approach: neoliberalism) and historical (lessons: Greek-Turkish Pact 1930 and Helsinki 1999) background - to the specific, which is structured in the outline of the proposed negotiation venture regarding the conclusion of the International Treaty of Alliance and the multi-dimensional structural structure of the Confederation.

If something from the present work is characterized by lively interest and needs future separate research, it is the perspective-evolution of the Confederation into a Federal State.

Key-words: Neoliberalism – Greek-Turkish Pact – Helsinki – International Negotiations – Understanding – Cooperation – Co-development – International Alliance Treaty – Confederation.

Εισαγωγή

Το 2023 ενσαρκώνει ένα έτος ορόσημο για την Ελλάδα και την Τουρκία², διότι συμπληρώνονται 100 χρόνια, με αφετηρία την ημέρα ανακήρυξης της Τουρκικής Δημοκρατίας (29^η Οκτωβρίου 1923)³, θεσμικής υφής διμερών σχέσεων⁴ μεταξύ των δύο κρατών⁵.

2023 έτος απολογισμού και πολυδιάστατης κριτικής ενατένισης του μέλλοντος των ελληνοτουρκικών σχέσεων⁶. Πολλά δύνανται να γραφούν για τα προβλήματα μεταξύ

² Βλέπε σχετικά **Τζιάρρας, Ζ. (2020)**. *Διεθνής Πολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο: Τουρκία, Κύπρος και Δίκτυα Συνεργασίας σε μια «Νέα» Υπο-Περιφέρεια*. Αθήνα: Παπαζήση, **Τζιάρρας, Ζ. (2022)**. *8+2 Μύθοι για την Τουρκική Εξωτερική Πολιτική*. Λευκωσία: Geopol Publishing, **Τζιάρρας, Ζ. & Μούδουρος, Ν. (2016)**. *Η Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο: Ιδεολογικές όψεις εξωτερικής πολιτικής*. Αθήνα: Τουρίκη, **Τζιάρρας, Ζ. & Μούδουρος, Ν. (2023)**. *Η Τουρκία ως Τρίτος Πόλος στη Νέα Διεθνή Τάξη: Ο Ισλαμικός Ευρασιανισμός, το Νέο Οικονομικό Μοντέλο και η Στρατηγική της Ανατροπής*. Αθήνα: Παπαζήση.

³ Βλέπε σχετικά **Zürcher, E. J. (2004)**. *Σύγχρονη ιστορία της Τουρκίας*. Σ. Πετμεζάς (επιμ.). (Β. Κεχριώτης μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2004), σ.σ. 229-231.

⁴ Χρονολόγιο συνεκτικής-συνοπτικής αποτίμησης των θεσμικής υφής διμερών σχέσεων Ελλάδος και Τουρκίας:

- i. 1923-1929: Περίοδος ψυχρών διμερών σχέσεων.
- ii. 1930-1954: Περίοδος ομαλού και φιλικού χαρακτήρος διμερών σχέσεων.
- iii. 1954-1958: Περίοδος αντιπαραθετικών διμερών σχέσεων, κέντρο της αντιπαράθεσης το Κυπριακό.
- iv. 1959-1963: Περίοδος εκ νέου ομαλού χαρακτήρος διμερών σχέσεων, κέντρο της ομαλοποίησης η προσωρινού χαρακτήρος θετική πορεία του Κυπριακού.
- v. 1964-1974: Περίοδος ισχυρών αντιπαραθετικών διμερών σχέσεων, κέντρο της αντιπαράθεσης το Κυπριακό, υπάρχουσες βραχυχρόνιες περίοδοι με το στοιχείο της συνεννόησης.
- vi. 1974-1998: Περίοδος εκ νέου ψυχρών διμερών σχέσεων, υπάρχουσες βραχυχρόνιες περίοδοι με το στοιχείο της ηρεμίας.
- vii. 1999-2004: Περίοδος θετικής πορείας και προσπαθειών επίλυσης διμερών διαφορών.
- viii. 2004-2009: Περίοδος αβεβαιότητας και στασιμότητας.
- ix. 2009-2011: Περίοδος οικονομικής κρίσης και νέων προσπαθειών επίλυσης διμερών διαφορών.
- x. 2012-2015: Χρόνια μεταξύ σφύρας και άκμονος-Μέρος Α'.
- xi. 2015-2019: Περίοδος ανόδου του Αλέξη Τσίπρα στην πρωθυπουργία της Ελλάδος, επίσκεψης του Recep Tayyip Erdoğan στην Ελλάδα το 2017 ως Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας, "παράθυρο" επίλυσης του Κυπριακού.
- xii. 2019-2023: Χρόνια μεταξύ σφύρας και άκμονος-Μέρος Β', τα ορόσημα των διπλών σεισμών στην Τουρκία και του τραγικού δυστυχήματος των Τεμπών στην Ελλάδα.

Βλέπε σχετικά **Ηρακλείδης, Α. (2007)**. *Άσπονδοι Γείτονες Ελλάδα – Τουρκία: Η διένεξη του Αιγαίου*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 64-66, **Αλατάς, Ν. (2023)**. *Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και Ελσίνκι: οι διαπραγματεύσεις, τα αποτελέσματα, η αποτίμηση, μία μελλοντική ατραπός*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών, σ.σ. 35-44.

⁵ Βλέπε σχετικά **Ιωακειμίδης, Κ. Π. (2019)**. *Ευρώπη, Ελλάδα, Τουρκία: Τραύματα, Αντιφάσεις, Εντάσεις*. Αθήνα: Παπαζήση, **Ιωακειμίδης, Κ. Π. (2020)**. *Επιτεύγματα και Στρατηγικά Λάθη της Εξωτερικής Πολιτικής της Μεταπολίτευσης: Προβλήματα και Λύσεις, Παθογένειες και Προκλήσεις*. Αθήνα: Θεμέλιο, **Ιωακειμίδης, Κ. Π. (2023)**. *Ελλάδα: Ορίζοντας 2030 Οι Προκλήσεις Τουρκίας και Ευρώπης – Πενήντα Χρόνια Ελληνοτουρκικής Αντιπαράθεσης*. Αθήνα: Παπαζήση.

⁶ Βλέπε σχετικά **Ψυχάρης, Γ. & Υφαντής, Κ. & Στρατηγάκη, Μ. & Σακελλαρόπουλος, Σπ. & Πρόκου, Ε. & Παπαγεωργίου, Στ. &... Αυλάμη, Χρ. (2022)**. *Η οικοδόμηση του ελληνικού κράτους*. Χρ. Κουλούρη (επιμ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια, σ.σ. 193-201.

των δύο χωρών⁷, την ίδια στιγμή υφίσταται κάποια συζήτηση για το ποιο δύναται να είναι το μέλλον στις σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας, ειδικά μετά τα γεγονότα των διδύμων σεισμών (Τουρκία – Φεβρουάριος 2023) και του δυστυχήματος στα Τέμπη (Ελλάδα – Φεβρουάριος 2023)⁸, όμως απειροελάχιστη συζήτηση για ένα όραμα.

Οι δε σχέσεις των δύο χωρών διαβιούν ‘‘στη σκιά’’ ενός κόσμου, όπου έχουν λάβει χώρα πολλαπλές κρίσεις και σημαίνουσες εξελίξεις σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο τα τελευταία αρκετά χρόνια. Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 η διεθνής κοινότητα διέρχεται την μία κρίση μετά την άλλη. Το διάστημα 2007-2009 αναδύεται η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση⁹. Το καλοκαίρι του 2007 στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (εφεξής, ΗΠΑ) εκκινεί η κρίση των στεγαστικών δανείων με μειωμένη εξασφάλιση και σημείο καμπής θ’ αποτελέσει τον Σεπτέμβριο του 2008 η κατάρρευση της Lehman Brothers Holdings. Καίρια εξέλιξη τον Νοέμβριο του 2008 είναι η εκλογή του Δημοκρατικού Υποψηφίου Barack Obama στο προεδρικό αξίωμα των ΗΠΑ, του οποίου η κυβέρνηση θ’ ακολουθήσει ένα καινούργιο πρόγραμμα, προκειμένου να υπάρξει εις βάθος εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων και παραπέρα προστασία των αδύναμων τάξεων.

Με την ραγδαία εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης, όπως μεταφέρονται με ταχύ ρυθμό θετικά προς πολλαπλές κατευθύνσεις, με τον ίδιο τρόπο διαχέονται και οι αρνητικές εξελίξεις. Γρήγορα η κρίση από τις ΗΠΑ θα μεταφερθεί στην Ευρώπη. Εκεί η Ευρωπαϊκή Ένωση (εφεξής ΕΕ) και η Ευρωζώνη¹⁰ λόγω θεσμικών και έτερων υστερήσεων, θα βρεθούν απροετοίμαστες. Πρόκειται ν’ αναδυθεί μια δημοσιονομικού χαρακτήρα κρίση¹¹ σε κράτη-μέλη της ΕΕ και ειδικότερα της Ευρωζώνης (βλέπε Ελλάδα) από το 2010 και έπειτα.

⁷ Βλέπε σχετικά **Ηρακλείδης, Α. (2020).** *Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειος: 50+1 όψεις των ελληνοτουρκικών σχέσεων*. Αθήνα: ΘΕΜΕΛΙΟ, **Πεφτίνας, Αθ. (Επιμ). (2023).** *Οι Ελληνοτουρκικές διαφορές στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο: Μια νομική ανάλυση*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

⁸ Βλέπε σχετικά **(2023, Μάρτιος, 02).** «Στεκόμαστε δίπλα στον αδελφό λαό»: Συμπαραστάση από τον τουρκικό Τύπο για τα Τέμπη. *cnn.gr*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από https://www.cnn.gr/ellada/story/352482/stekomaste-dipla-ston-adelfo-lao-symparastasi-apo-ton-tourkiko-typo-gia-ta-tempi?fbclid=IwAR345GCC7FkU4FraEH0xxMo_aGUH3TLk2eMB-0wpLF6JOxsyzSg6JBXkH7M.

⁹ Βλέπε σχετικά **Cohn, Th., H. & Hira, A. (2021).** *Global Political Economy: Theory and Practice*. (8th edn). New York: Routledge, p.p. 199-203.

¹⁰ Βλέπε σχετικά **Αργεϊτής, Γ. & Κορατζάνης, Αθ. (2011).** *Οικονομική Πολιτική Σταθεροποίησης και Αστάθεια στην ΟΝΕ*. Αθήνα: Παπαζήση.

¹¹ Βλέπε σχετικά **Cohn, Th., H. & Hira, A. (2021).** *Global Political Economy: Theory and Practice*. (8th edn). New York: Routledge, p.p. 203-204.

Ακριβώς δε τη στιγμή, το 2019, όπου η διεθνής κοινότητα έδειχνε να αφήνει πίσω της σ' ένα βαθμό τις συνέπειες από τις οικονομικές κρίσεις, μια νέα και πρωτόγνωρη για την ανθρωπότητα ως προς τη σύγχρονη εποχή κρίση επρόκειτο να ξεσπάσει, ο COVID-19, ο οποίος μετεξελίχθηκε από επιδημική σε πανδημική κρίση. Μετά από πολλές δεκαετίες η ανθρωπότητα ερχόταν αντιμέτωπη με μια πανδημία, την οποία αντιμετώπισε με θάρρος σε πολλαπλά επίπεδα.

Από το τέλος της πανδημικής κρίσης, πάντα συνυπάρχοντας με τον COVID-19, δεν υφίσταται επιστροφή σε μια κανονικότητα, τον Φεβρουάριο του 2022 είναι που εκκινεί η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η διεθνής κοινότητα γίνεται μάρτυρας ενός γεγονότος, που ουδείς/ουδεμία φανταζόταν ότι θα ζήσει εκ νέου μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου (εφεξής ΒΠΠ). Από την ρωσο-ουκρανική κρίση παρήχθη μια ενεργειακή κρίση, απότοκο της προαναφερθείσης μια πληθωριστική κρίση.

Και ενώ τη στιγμή που δεν έχει τερματισθεί ο πόλεμος μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, τον Οκτώβριο του 2023 η Χαμάς εξαπολύει μια ισχυρότατη επίθεση ενάντια στο Ισραήλ, έτσι αναζωπυρώνεται σ' ένα σημαίνοντα βαθμό και το Παλαιστινιακό, πάντα δίπλα στον πόλεμο Ρωσίας και Ουκρανίας.

Εμφανές ότι η διεθνής κοινότητα ίσως έχει εισέλθει σε περίοδο, όπου κανονικότητα είναι οι πολλαπλές κρίσεις, όπου η αστάθεια και η ασυμμετρία είναι ο κανόνας. Χαρακτηριστική και η ανάδυση της κατάστασης της Αραβικής Άνοιξης αρχές της δεκαετίας του 2010, με εξεγέρσεις-εμφύλιες συρράξεις-ανατροπή δικτατορικών καθεστώτων-προκληθείσα προσφυγική και μεταναστευτική κρίση, καίριας σημασίας σε περιφερειακό επίπεδο και η πορεία της Συμφωνίας για τα πυρηνικά του Ιράν, όπου από την επίτευξη με την συμβολή των ΗΠΑ επί Barack Obama, επήλθε αποχώρηση των ΗΠΑ επί Donald Trump, την δε παρούσα στιγμή επικρατεί μια ασαφής κατάσταση ως προς την επαναφορά της συμφωνίας. Με αφορμή δε την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία υπήρξε αναζωογόνηση του North Atlantic Treaty Organization (εφεξής NATO). 'Γίναμε μάρτυρες' της απαγκίστρωσης από την ουδετερότητα χωρών όπως η Σουηδία και η Φινλανδία. Ήδη από τον Απρίλιο του 2023 η Φινλανδία αποτελεί το 31^ο μέλος της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας. Η δε ΕΕ, ήδη από την περίοδο της δημοσιονομικής κρίσης δημιούργησε και απέκτησε μέσα από επίπονες διαπραγματεύσεις νέες διαδικασίες και νέους μηχανισμούς, όπως ο Ευρωπαϊκός

Μηχανισμός Σταθερότητας, αντιμετώπισε με σθένος και υψηλή επιτυχία κρίσεις επιπέδου COVID-19 – ενεργειακή κρίση και πληθωριστική κρίση εκ της ρωσο-ουκρανικής σύρραξης. Οι ΗΠΑ είδαν τη θέση τους από την προεδρία Obama¹², που χαρακτηριζόταν από παγκόσμιου επιπέδου δραστηριότητα, ν' αλλάζει στην περίοδο Trump¹³, όπου προωθήθηκε η πολιτική του απομονωτισμού, για να περάσει στην προεδρία του Joe Biden, όπου η χώρα προσπαθεί ν' ανακτήσει την προτέρα εκ του Trump θέση της, δια αποκατάστασης σχέσεων με ΕΕ και NATO – επανένταξης στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας – επανένταξης στην Συμφωνία του Παρισιού. Την ίδια στιγμή ισχυροποιούνται και αναδύονται μεγάλες δυνάμεις όπως η Κίνα¹⁴ και η Ινδία.

Το δε πλαίσιο της εποχής στην οποία διεξήχθησαν και διεξάγονται όλα τα προαναφερθέντα γεγονότα δεν είναι άλλο από αυτό της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης. Η 4^η βιομηχανική επανάσταση ενσαρκώνει ένα στάδιο αυτοματοποίησης και ανταλλαγής δεδομένων στις τεχνολογίες του παραγωγικού συστήματος, θεμελιώδεις πυλώνες αυτού του σταδίου το διαδίκτυο των πραγμάτων – τα κυβερνο-φυσικά συστήματα – το cloud computing – η γνωστική υπολογιστική. Στο δε χρονικό σημείο που βρισκόμαστε, κεντρική θεματική της εποχής η τεχνητή νοημοσύνη και οι ποικιλόμορφες επιδράσεις σε πολλαπλά επίπεδα. Δίπλα στην 4^η βιομηχανική επανάσταση, πάντα υπάρχουσα η κλιματική αλλαγή¹⁵, οι αρνητικές συνέπειες ανθρωπογενών δραστηριοτήτων επί του περιβάλλοντος, προκαλούσες οι προαναφερθείσες σημαίνουσες αλλαγές στο κλίμα, δομούν μία πραγματικότητα πλαισιωμένη με σοβαρά προβληματικά ζητήματα προς αντιμετώπιση.

Από την περίοδο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης μέχρι το σήμερα, Ελλάδα και Τουρκία πρόκειται και αυτές να βιώσουν σημαίνουσες εξελίξεις στο

¹² Βλέπε σχετικά **Παπασωτηρίου, Χ. (2018)**. *Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τραμπ*. Αθήνα: Ποιότητα, σ.σ. 595-630.

¹³ Βλέπε σχετικά **Παπασωτηρίου, Χ. (2018)**. *Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τραμπ*. Αθήνα: Ποιότητα, σ.σ. 631-654.

¹⁴ Βλέπε σχετικά **Hickey, D. & Guo, B. (2010)**. *Dancing with the Dragon: China's Emergence in the Developing World*. Washington, DC: Rowman & Littlefield, **Παπασωτηρίου, Χ. (2013)**. *Η Κίνα: Από την Ουράνια Αυτοκρατορία στην Ανερχόμενη Υπερδύναμη του 21ου Αιώνα*. Αθήνα: Ποιότητα, **Hsu, J., Y.J. (2015)**. China's development: a new development paradigm? *Third World Quarterly*, 36:9, 1754-1769, DOI: 10.1080/01436597.2015.1046985, **Pu, X. & Wang, Ch. (2018)**. Rethinking China's rise: Chinese scholars debate strategic overstretch. *International Affairs*, Volume 94, Issue 5, September 2018, Pages 1019–1035, DOI: <https://doi.org/10.1093/ia/iiy140>, **Κωτσώνης, Α. (2019)**. *Το Κράτος στην Κίνα: 1949-2019*. Αθήνα: Τόπος (Μοτίβο Εκδοτική), **Johnston, L., A. (2019)**. The Belt and Road Initiative: What is in it for China? *Asia Pacific Policy Studies* 6, 1, DOI: <https://doi.org/10.1002/app5.265>.

¹⁵ Βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021)**. *Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις*. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 183-215.

εσωτερικό τους. Όσον αφορά την Ελλάδα, το 2010 επρόκειτο να γνωρίσει μια οικονομική κρίση που την έφερε στο χείλος της χρεοκοπίας, γρήγορα για να ανταπεξέλθει θα ενταχθεί σε τρία προγράμματα οικονομικής προσαρμογής (εφεξής ΠΟΠ)¹⁶, μόλις το 2018 θα εξέλθει από το τρίτο και τελευταίο ΠΟΠ, από τότε και μέχρι σήμερα που γράφονται αυτές οι γραμμές, η χώρα βήμα-βήμα πάντα στο πλαίσιο των προαναφερθεισών κρίσεων, ανακάμπτει σε πολλαπλά επίπεδα. Όσον αφορά την Τουρκία, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα γνώριζε σημαίνουσα οικονομική άνθηση, την χρονική περίοδο 2016-2018 λαμβάνουν “σάρκα και οστά” δύο μείζονος σημασίας γεγονότα για τη χώρα, ένα αποτυχημένο στρατιωτικό πραξικόπημα¹⁷ και το εγχείρημα του Recep Tayyip Erdoğan για μετατροπή του πολιτεύματος σε προεδρική δημοκρατία¹⁸. Η παρούσα κατάσταση της οικονομίας της Τουρκίας εμφανίζει μια διττή εικόνα, από τη μία πλευρά υφίστανται δύσκολα ζητήματα, όπως ο υψηλός πληθωρισμός, από την έτερη πλευρά διεξάγεται προσπάθεια εξυγίανσης των προβληματικών ζητημάτων.

Με βάση και το γεγονός ότι διαβιούμε σ’ ένα κόσμο αλληπάλληλων και σημαντικών κρίσεων, όπου η μία διαδέχεται την έτερη, ότι η συνεννόηση-συνεργασία-συνανάπτυξη

¹⁶ Βλέπε σχετικά **Αργεΐτης, Γ. (2012).** *Χρεοκοπία και οικονομική κρίση: Αποτυχία και κατάρρευση του ελληνικού μοντέλου καπιταλισμού*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, **Αργεΐτης, Γ. & Κορατζάνης, Ν. & Παϊταρίδης, Δ. & Πασσάς, Κ. & Πιέρρος, Χ. (2018).** *Η Α(ντα)πάτη των Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής της Ελλάδας*. Αθήνα: Παπαζήση.

¹⁷ Βλέπε σχετικά **Ρηγούτσου, Μ. (2021, Ιούλιος, 15).** Πέντε χρόνια από το αποτυχημένο πραξικόπημα στην Τουρκία. DW. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από https://www.dw.com/el/%CF%80%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B5-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF-%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%80%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BA%CE%AF%CE%B1/a-58268479?fbclid=IwAR3iAZ0RfwWbRMONBzyUaxE3VaxvSscCYeBiNRoX_FlSBYsBhU_oYPcsyPs.

¹⁸ Βλέπε σχετικά **(2016, Δεκέμβριος, 10).** Τουρκία: Κατατέθηκε το σχέδιο για προεδρική δημοκρατία στην Εθνοσυνέλευση. *naftemporiki.gr*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1166031/tourkia-katatethike-to-schedio-gia-proedriki-dimokratia-stin-ethnosynelefsi/?fbclid=IwAR3BWAJyS1ztZ6sJJNnmh0G3r0Jr1KVxwAgJesX3kUtFxNnwjOhIi9hTTEE#>.

(2017, Ιανουάριος, 21). Τουρκία: Πέρασε η συνταγματική αναθεώρηση για «ισόβιο» Ερντογάν. *tovima.gr*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από https://www.tovima.gr/2017/01/21/world/toytkia-perase-i-syntagmatiki-anathewrisi-gia-isobio-erntogan/?fbclid=IwAR0ucZSt4KC39nJpNRfH0Xrqrq-18uE2Jg5hmvNBXzt96oXk4O_O1kgzFMM.

Shaheen, K. (April, 2017, 16). Erdoğan clinches victory in Turkish constitutional referendum. *theguardian.com*. Retrieved 31 March 2023 from <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/16/erdogan-claims-victory-in-turkish-constitutional-referendum?fbclid=IwAR2UuP6ouJJxXFWk9A87Ol2qLeK9NKFT51mbB6tNkrmhaW3afqjTFfkhs9k>.

ενσαρκώνουν θεμελιώδη “κλειδιά” για ευοίωνο μέλλον, το γεγονός πως Ελλάδα και Τουρκία “καταδικάστηκαν” από τη γεωγραφία¹⁹ να είναι γείτονες, την ιστορία των σχέσεων των δύο κρατών, την πίστη σε ένα ευοίωνο μέλλον, το ζήτημα που επελέγη να έχει ως αντικείμενο διαπραγμάτευσης της η εν προκειμένω εργασία, σχετίζεται με την παρουσίαση ενός καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης Ελλάδος και Τουρκίας, η σύναψη Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, η οποία θα έχει τελικό προορισμό την δημιουργία Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας.

Αφορμή συγγραφής του παρόντος πονήματος από την πλευρά του γράφοντος στάθηκαν τα εξής ερωτήματα: ποιο το υπόβαθρο δόμησης ενός καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος, ποια η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία σχετικά με τη σύναψη της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης, η οποία θα οδηγεί στην Συνομοσπονδία, ποια η μορφική και δομική οργάνωση της Συνομοσπονδίας.

Η δομή της παρούσης εργασίας έχει ως εξής:

Στο Πρώτο Τμήμα παρατίθενται οι δύο πυλώνες του υποβάθρου επί του οποίου στηρίζεται το νέο υπόδειγμα, εν ολίγοις ο νεοφιλελευθερισμός και δύο σημαίνοντα επιτεύγματα εξωτερικής πολιτικής το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930²⁰ και το Helsinki του 1999. Στο Κεφάλαιο 1^ο γίνεται παρουσίαση του μεθοδολογικού υποβάθρου, εν προκειμένου της προσέγγισης των Διεθνών Σχέσεων περί του νεοφιλελευθερισμού. Στο Κεφάλαιο 2^ο διεξάγεται παρουσίαση των διδαγμάτων του Ελληνοτουρκικού Συμφώνου του 1930 και του Helsinki του 1999.

Στο Δεύτερο Τμήμα διερευνάται προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία με σκοπό την επίτευξη της σύναψης της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης. Η δομή του συγκεκριμένου τμήματος έχει ως εξής: Στο Κεφάλαιο 3^ο αναλύεται ένα ευρύτερο πλαίσιο θεμελιώδους σημασίας εισαγωγικών στοιχείων. Στο Κεφάλαιο 4^ο αναλύεται η πρώτη διάσταση της διαπραγματευτικής διαδικασίας, το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης. Στο Κεφάλαιο 5^ο αναλύεται η δεύτερη διάσταση της διαπραγματευτικής διαδικασίας, το επίπεδο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης. Στο

¹⁹ Βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. & Τσάλτας, Γρ. (2011).** *Η Γεωγραφία στις Διεθνείς Σπουδές: Μία Γεωγραφική Προσέγγιση της Σύγχρονης Διεθνούς Κοινότητας*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 155-158 & 182-184.

²⁰ Βλέπε σχετικά **Τούντα – Φεργάδη, Α. (2005).** *Θέματα Ελληνικής Διπλωματικής Ιστορίας: 1912-1941*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 310-317.

Κεφάλαιο 6^ο αναλύεται η τρίτη διάσταση της διαπραγματευτικής διαδικασίας, το επίπεδο της Επαναδιαπραγμάτευσης.

Στο Τρίτο Τμήμα διεξάγεται σκιαγράφηση της Συνομοσπονδίας. Η δομή του συγκεκριμένου τμήματος της εργασίας έχει ως κάτωθι: Στο Κεφάλαιο 7^ο δίδεται η μορφική διάσταση του υποδείγματος. Στο Κεφάλαιο 8^ο διεξάγεται αποτύπωση της στοχοθεσίας, της οργανωσιακής διάρθρωσης και της δομικής διάρθρωσης της Συνομοσπονδίας.

Στο Παράρτημα του Κεφαλαίου 5^{ου} διεξάγεται παρουσίαση θεσμικής πρότασης υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης.

Τμήμα Α. Οι πυλώνες του υποβάθρου του νέου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης

Μπορεί τα κράτη να ενσαρκώνουν ανεξάρτητες οντότητες, εν ολίγοις κυρίαρχα στο πλαίσιο της επικράτειας τους, την ίδια στιγμή αυτή η ανεξαρτησία δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη απομόνωση ή μη άσκηση επιρροής χ περιεχομένου του ενός προς το έτερο²¹. Απεναντίας, τα κράτη είναι αλληλοσυνδεόμενα και αλληλεξαρτώμενα, σε τέτοιο βαθμό όπου σε ένα συνεχές επιδιώκουν αναζήτηση καναλιών κοινής συμβίωσης, επικοινωνίας, συνεργασίας και συνανάπτυξης.

Την ίδια στιγμή, τα κράτη χαρακτηρίζονται από μία εξαιρετικά ισχυρή ένταξη στις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίου, τόσο όπου χ οικονομικού χαρακτήρος γεγονός σε μία άκρη του πλανήτη, ποικιλοτρόπως δύναται να επηρεάσει όχι μόνο την έτερη άκρη μ' ακόμα και το ίδιο το διεθνές σύστημα²². Ειδικότερα, η προώθηση σφυρηλάτησης διακρατικών σχέσεων για παράδειγμα στο επίπεδο της οικονομίας, αποτελεί μια θετική επιλογή, η οποία θα προσφέρει στο ζήτημα του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.

Μέσω των σχέσεων που δομούν μεταξύ τους τα κράτη, δημιουργούν το διακρατικό σύστημα, ένα διαρθρωμένο σύνολο κοινωνικών σχέσεων ένα διαρθρωμένο σύνολο σχέσεων μεταξύ ομάδων που τα δομικά τους στοιχεία είναι οι άνθρωποι²³. Ιδιαίτερος τρόπος οργάνωσης της πολιτικής ζωής, ο οποίος εμφανίζει μακραίωνη ιστορική πορεία.

Υφίστανται πέντε θεμελιώδεις κοινωνικού χαρακτήρος αξίες, τις οποίες τα κράτη έχουν χρέος να προωθούν, αυτές έχουν ως κάτωθι²⁴:

- i. Ασφάλεια.
- ii. Ελευθερία.
- iii. Ευημερία.
- iv. Δικαιοσύνη.

²¹ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006). Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση**. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 18-19.

²² Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006). Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση**. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 19.

²³ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006). Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση**. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 19-20.

²⁴ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006). Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση**. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 21-23.

v. Τάξη.

Οι συγκεκριμένες κοινωνικές αξίες ενσαρκώνουν ένα θεμελιώδες υπόβαθρο για την ανθρώπινη ζωή, αποτελεί χρέος των κρατών η πολυδιάστατη προστασία και εξασφάλιση αυτών των κοινωνικών αξιών.

Αναλόγως σε ποια/ποιες κοινωνική/κοινωνικές αξία/αξίες υφίσταται επικέντρωση, σχετική/σχετικές η/οι προσέγγιση/προσεγγίσεις των διεθνών σχέσεων. Οι ρεαλιστικές θεωρίες των διεθνών σχέσεων χαρακτηρίζονται από επικέντρωση στην κοινωνική αξία της εθνικής ασφάλειας, προωθούν την εξής εικόνα για τις διακρατικές σχέσεις, ένα σύμπαν δομημένο από στρατιωτικά εξοπλισμένα κράτη σε πλαίσιο ανταγωνισμού το ένα προς το έτερο με πιθανό γεγονός ακόμα και ένοπλη σύρραξη μεταξύ αυτών. Οι φιλελεύθερες θεωρίες τείνουν στην εστίαση επί της ειρήνης και της προοδευτικής αλλαγής, ατενίζουν τις διεθνείς σχέσεις ως ένα σύμπαν όπου τα κράτη επιδιώκουν συνεννόηση και συνεργασία με σκοπό τη διατήρηση ειρήνης και ελευθερίας για τον απώτερο σκοπό της υλοποίησης προοδευτικού χαρακτήρα μεταρρυθμίσεων. Οι θεωρίες της διεθνούς κοινωνίας εστιάζουν στην τάξη και στη δικαιοσύνη, σκιαγραφούν τις διεθνείς σχέσεις ως ένα σύμπαν όπου τα κράτη έχουν κοινωνική ευθύνη και κοινό συμφέρον ως προς τη διατήρηση της διεθνούς τάξης και την προώθηση της διεθνούς δικαιοσύνης. Οι θεωρίες της διεθνούς πολιτικής οικονομίας επικεντρώνονται στην προστασία και στην ανάπτυξη της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των πληθυσμών των κρατών, ατενίζουν τις διεθνείς σχέσεις ως ένα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρος σύμπαν όπου χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία της πολιτικής ή στρατιωτικής ισχύος.

Πολλάκις, οι άνθρωποι κρίνουμε αυτές τις θεμελιώδους χαρακτήρος κοινωνικές αξίες ως κάτι το δεδομένο, όμως παρασάγγας απέχει η πραγματικότητα. Αποκτούμε συνείδηση αυτών ακριβώς τη στιγμή που αναδύονται επικίνδυνες καταστάσεις, για παράδειγμα ένας πόλεμος ή μια οικονομική κρίση.

Οι προαναφερθείσες κοινωνικές αξίες αποτελούν ένα σημαίνον κοινωνικού προσήμου αξιακό πλαίσιο και για την Ελλάδα με την Τουρκία. Οι δύο χώρες εμφανίζουν μια μακρά ιστορία διμερών σχέσεων. Από το 1830, όπου με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου έχουμε την συναίνεση των τότε Προστάτιδων Δυνάμεων για ένα ανεξάρτητο ελληνικό κράτος με πολίτευμα τη βασιλεία με μονάρχη, ευρίσκονται διμερείς σχέσεις με τον πρόγονο της Τουρκίας την Οθωμανική Αυτοκρατορία, σχέσεις πολυδιάστατης

συγκρουσιακής υφής. Από το 1923, όπου έχουμε την ανακήρυξη της Τουρκικής Δημοκρατίας από τον Mustafa Kemal Atatürk, η Ελλάδα έχει την έναρξη των επίσημων διμερών σχέσεων με το σύγχρονο τουρκικό κράτος. Οι σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας στο διάβα της ιστορίας τους είναι εμποτισμένες με στιγμές έντασης και άλλοτε με στιγμές συνεννόησης και συνεργασίας. Οι θετικές στιγμές στην ιστορία των διμερών σχέσεων των δύο χωρών αναδύθηκαν, ακριβώς όταν επικράτησε ένα πλαίσιο αμοιβαίων και κοινά επωφελών συμβιβασμών²⁵ στις διαφορές τους, όταν η εξωτερική πολιτική εμφορούταν από θετική αξιοποίηση της εκάστοτε συγκυρίας για την επίτευξη μακρού χρόνου στρατηγικού οράματος συνεννόησης και συνεργασίας.

Με βάση όλα τα προαναφερθέντα, στα δύο κεφάλαια που ακολουθούν σκιαγραφούνται οι δύο πυλώνες του υποβάθρου για την σφυρηλάτηση ενός καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Από τη μία πλευρά παρατίθεται η θεωρητική βάση εκ των προσεγγίσεων των διεθνών σχέσεων, ο νεοφιλελευθερισμός, από την έτερη πλευρά σκιαγραφούνται τα διδάγματα δύο επιτευγμάτων που απετέλεσαν ορόσημο, του Ελληνοτουρκικού Συμφώνου του 1930 και του Helsinki του 1999.

²⁵ Βλέπε σχετικά **Ron, A. (2009).** PEACE NEGOTIATIONS AND PEACE TALKS: THE PEACE PROCESS IN THE PUBLIC SPHERE. *International Journal of Peace Studies*, 14(1), 1–16. <http://www.jstor.org/stable/41852982>, **Linós, K., & Pegram, T. (2016).** The Language of Compromise in International Agreements. *International Organization*, 70(3), 587–621. <http://www.jstor.org/stable/24758131>.

Κεφάλαιο 1^ο. Πυλώνας 1^{ος}: Ο νεοφιλελευθερισμός

Ο πρώτος πυλώνας επί του οποίου εδράζεται το εγχείρημα που πρόκειται ν' αναλυθεί στο Τμήμα Β και στο Τμήμα Γ του παρόντος πονήματος, το μεθοδολογικό υπόβαθρο, είναι η προσέγγιση των διεθνών σχέσεων περί του νεοφιλελευθερισμού.

Είναι πραγματικότητα, πως με το τέλος του ΒΠΠ, η προσοχή στις διεθνείς σχέσεις επρόκειτο να προσανατολιστεί στο ζήτημα του Ψυχρού Πολέμου²⁶ ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις της εποχής, ΗΠΑ και Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (εφεξής ΕΣΣΔ)²⁷. Η διαμάχη μεταξύ Ανατολής και Δύσης ενσαρκώνει ένα επιπρόσθετο πλαίσιο περί την ερμηνεία του ρεαλισμού ως προς τον κόσμο.

Ωστόσο, στο ιστορικό συνεχές των δεκαετιών 1950 – 1960 – 1970, οι διεθνείς σχέσεις πρόκειται να επικεντρωθούν στα ζητήματα εμπορίου – επενδύσεων – μεταφορών – επικοινωνιών, ζητήματα που βρίσκονται στο κέντρο των διακρατικών σχέσεων. Οι προαναφερθείσες σχέσεις με το συγκεκριμένο περιεχόμενο ενσάρκωναν τη βάση για μια νέα εποχή των φιλελεύθερων προσεγγίσεων, μακριά από το ουτοπικό παρελθόν, χαρακτηριζόμενη με τον όρο «νεοφιλελευθερισμός».

Ο νεοφιλελευθερισμός εδράζεται σε τρεις θεμελιώδεις παραδοχές²⁸. Αρχικά, υποστηρίζει ένα αισιόδοξο ερμηνευτικό σχήμα της ανθρώπινης φύσης. Στη συνέχεια, υφίσταται πίστη ότι στις διεθνείς σχέσεις υφίσταται δυνατότητα χαρακτηρισμού από το στοιχείο της συνεργασίας και όχι κατ' αποκλειστικότητα από εκείνο της αντιπαράθεσης. Τρίτη κατά σειρά θεμελιώδης παραδοχή, οι νεοφιλελεύθεροι/-ες είναι βέβαιοι/-ες για το εφικτό της προόδου.

Περί το αισιόδοξο ερμηνευτικό σχήμα της ανθρώπινης φύσης, οι νεοφιλελεύθεροι/-ες εμπιστεύονται την ανθρώπινη λογική, επιδεικνύουν πίστη στην εφαρμογή ορθολογικού χαρακτήρα κριτηρίων στην διαχειριστική άσκηση των ζητημάτων εξωτερικής

²⁶ Βλέπε σχετικά **Kissinger, H. (1995). Διπλωματία**. Α. Αλαβάνου (επιμ.). (Γ. Κοβαλενκο, μεταφρ.). Αθήνα: Α. Α. Λιβάνη. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1994), σ.σ. 473-930, **Berstein, S. & Milza P. (1997). Ιστορία της Ευρώπης 3: Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης: 1919 έως Σήμερα**. (Μ. Κοκολάκης, μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1992), σ.σ. 165-294, **Χρυσόχου, Δ. (2010). Οργανωμένη πολλαπλότητα: Το μωσαϊκό της διεθνούς συμβίωσης**. Αθήνα: ΠΑΠΑΖΗΣΗ, σ.σ. 125-158, **Χατζηβασιλείου, Ευ. (2018). Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου**. (13^η εκδ.). Αθήνα: Πατάκη, σ.σ. 59-319.

²⁷ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006). Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση**. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 83-84.

²⁸ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006). Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση**. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σελ. 164.

πολιτικής. Παρά το γεγονός ότι οι άνθρωποι έχουν το χαρακτηριστικό της ιδιοτέλειας και της ανταγωνιστικότητας, υφίσταται η δυνατότητα για συνεργατικά και κοινωνικά πλαίσια δράσης, άρα η κατάσταση της αντιπαλότητας και του πολέμου δεν αποτελούν νομοτέλεια. Όσο για την πίστη στο εφικτό της προόδου, οι νεοφιλελεύθεροι/-ες εννοιολογούν την πρόοδο ως εξής, την συλλογίζονται στο επίπεδο του ατόμου, εν ολίγοις προωθείται στοχοθεσία για τα αγαθά της ελευθερίας και της ικανοποίησης.

Είναι οι νεοφιλελεύθεροι/-ες που έχουν αντίληψη του κράτους ως μιας συνταγματικής οντότητας, σκοπός της η ενδυνάμωση του κράτους δικαίου του σεβασμού των ατομικών-πολιτικών-κοινωνικών δικαιωμάτων στην εποχή μας και των δικαιωμάτων τρίτης ακόμα και τέταρτης γενιάς. Δίπλα στο συνταγματικό κράτος το εγχείρημα του εκσυγχρονισμού, διαδικασία που σχετίζεται με την θετική πορεία όλων των τομέων της ζωής, εκείνη δημιουργεί το έδαφος για περισσότερα συνεργασία μεταξύ κρατών.

Επί των τριών θεμελιωδών παραδοχών, δομήθηκαν τέσσερις ξεχωριστές εκφάνσεις του νεοφιλελευθερισμού:

- i. Κοινωνιολογικός Φιλελευθερισμός.
- ii. Φιλελευθερισμός της Αλληλεξάρτησης.
- iii. Θεσμικός Φιλελευθερισμός.
- iv. Δημοκρατικός Φιλελευθερισμός.

Την επαύριο του ΒΠΠ, ήδη στη Δυτική Ευρώπη επρόκειτο να λάβει σάρκα και οστά ένα εγχείρημα περιφερειακού χαρακτήρα ενοποίησης²⁹, ακριβώς για να τερματιστεί η γαλλογερμανική διαμάχη, για να μην εκκινήσει ξανά παγκόσμιος πόλεμος από τη γηραιά ήπειρο. Στόχος να συνδεθούν τα σχετικά κράτη με στενότερους θεσμικούς δεσμούς μια έκφανση ισχυροποίησης της διεθνούς συνεργασίας. Είναι δε στην περίοδο 1950 έως 1970, όπου υπήρξε εγχείρημα δημιουργίας κρατών πρόνοιας, προωθήθηκε η ισχυροποίηση της μαζικής κατανάλωσης, όλο αυτό το πλαίσιο ενίσχυε η συνεργασία των κρατών στα πεδία του εμπορίου, της επικοινωνίας, του πολιτισμού, εν γένει διασυνοριακού χαρακτήρα αλλαγών και σχέσεων. Επί όλης της προαναφερθείσας

²⁹ Βλέπε σχετικά **Solana, J. & Rynning, St. & Robertson, G. & Peclow, V. & Patten, Ch. & Muftuler-Bac, M. &... Broc, E. (2004).** *Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας σε Σταυροδρόμο: Η Σημασία της για την Παγκόσμια και Περιφερειακή Ασφάλεια*. Ντάλης, Σ. & Τσάκωνας, Π. (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, **Nugent, N. (2009).** *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές*. (Β' έκδ.). Μ. Μενδρινού (επιμ.). (Ι. Τσολακίδου Μέρη Ι,ΙΙ,ΙΙΙ και V – Α. Τριανταφύλλου Μέρος IV, μεταφρ.). Αθήνα: Σαββάλας (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2006), **Κοππά, Μ.-Ε. (2017).** *Η Κοινή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας: Η ιστορία, οι θεσμοί, οι στρατηγικές*. Αθήνα: Πατάκη, **Μούσης, Ν. (2018).** *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, οικονομία, πολιτική*. (16^η εκδ.). Αθήνα: Παπαζήση.

κατάστασης θεμελιώθηκε ο Κοινωνιολογικός Φιλελευθερισμός, μια έκφανση του νεοφιλελευθερισμού στο επίκεντρο της οποίας ευρίσκεται η έρευνα μελέτης της έκτασης των συνεπειών των διογκούμενων διασυνοριακών εγχειρημάτων³⁰.

Είναι δε πραγματικότητα, ότι από το 1945 μέχρι σήμερα οι διεθνείς σχέσεις χαρακτηρίζονται από μια ισχυρή και σύνθετη κατάσταση αλληλεξάρτησης. Στην εποχή που η παγκοσμιοποίηση³¹ έχει διασυνδέσει με ισχυρό τρόπο τα κράτη ανά τη διεθνή κοινότητα μεταξύ τους, στην εποχή μας υφίστανται αρκετοί σημαίνοντες δρώντες πέραν των κρατών, είναι αλήθεια ότι μια βίαιου χαρακτήρα αντιπαράθεση μεταξύ κρατών γενικώς δεν αποτελεί πρώτης τάξεως επιλογή επίλυσης των εκάστοτε διακρατικών διαφορών, ακριβώς γιατί τα κράτη εμφανίζουν έντονες αλληλεξαρτούμενες δραστηριότητες. Τα παραπάνω ενσαρκώνουν την έκφανση του νεοφιλελευθερισμού που ονομάζεται Φιλελευθερισμός της Αλληλεξάρτησης³².

Με κληρονομιά την ύπαρξη ισχυρού επιπέδου αλληλεξάρτησης, τα κράτη συνήθως χαρακτηρίζονται και από τη επιθυμία δημιουργίας διεθνών θεσμικών οντοτήτων, σκοπός η επίλυση των κοινών τους προβληματικών ζητημάτων. Απόδειξη των προαναφερθέντων η δημιουργία του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (εφεξής ΟΗΕ), του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (εφεξής ΔΝΤ), της Παγκόσμιας Τράπεζας (εφεξής ΠΤ), του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (εφεξής ΠΟΕ), της ΕΕ. Παγκόσμιες ή περιφερειακές διεθνείς θεσμικές οντότητες που δημιουργούν κοινό πεδίο δράσης σε πεδία όπως τα διεθνή νομισματικά ζητήματα. Βάσει των προαναφερθέντων ενυπάρχει η έκφανση του νεοφιλελευθερισμού που ονομάζεται Θεσμικός Φιλελευθερισμός³³.

Ακόμα, αναπτύσσεται η κεντρική θέση, ότι οι δημοκρατίες που εδράζονται στον φιλελευθερισμό, προτάσσουν το αίτημα για ειρήνη, δεν επιλέγουν τον πόλεμο ως λύση

³⁰ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006).** *Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 169-173.

³¹ Βλέπε σχετικά **Jones, R.W. & Woods, N. & Willetts, P. & Wheeler, N.J. & Watson, M. & Vogler, J. &... Acharya, A. (2013).** *Η παγκοσμιοποίηση της διεθνούς πολιτικής: Μια εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις*. (5^η εκδ.). J. Baylis & St. Smith & P. Owens (επιμ.), Δ. Ασημακοπούλου (επιμ. ελληνικής εκδ.). (Ε. Ψευτέλη – Ε. Κοτσυφού, μεταφρ.). Αθήνα: Επίκεντρο. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2007).

³² Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006).** *Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 173-180.

³³ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006).** *Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 180-185.

για διμερή/πολυμερή ζητήματα τους³⁴. Επί αυτής της κεντρικής θέσης, αναδύεται μια τέταρτη έκφανση του νεοφιλελευθερισμού αυτή του Δημοκρατικού Φιλελευθερισμού, η οποία δέχθηκε σημαίνουσα επιρροή από τον τερματισμό του Ψυχρού Πολέμου, την μετέπειτα ευρεία διάδοση του δημοκρατικού πολιτεύματος³⁵.

Στον αντίποδα της διαχειριστικής λογικής, το εν προκειμένω συγγραφικό πόνημα προτάσσει ένα θετικού προσήμου όραμα για τις διμερείς σχέσεις μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ακριβώς τη στιγμή συμπλήρωσης 100 χρόνων θεσμικής υφής σχέσεων τους. Από το θετικού προσήμου όραμα που σκιαγραφείται ως ένα νέο υπόδειγμα συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης, ειδικότερα σε μια διεθνή συμμαχική συνθήκη συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης, η οποία προτάσσει την προοπτική σχηματισμού συνομοσπονδίας των δύο κρατών, όλο αυτό το εγχείρημα έχει υπόβαθρο σ' ένα πρώτο βαθμό στον νεοφιλελευθερισμό.

Το σύνολο των διακυβερνητικών – θεματικών – συνεργατικών πλαισίων εδράζεται στον Φιλελευθερισμό της Αλληλεξάρτησης. Εν ολίγοις, δια της παράθεσης πρότασης επί ενός ολιστικού χαρακτήρος πλέγματος θεματικών-συνεργατικών πεδίων επιδιώκεται εγχείρημα αύξησης διασυννοριακών δραστηριοτήτων μεταξύ των δύο χωρών, ώστε τα δύο κράτη ν' αποκτήσουν ισχυρούς δεσμούς αλληλεξάρτησης, κάτι που θα καταστήσει πραγματικά ασύμφορη την επιλογή οποιουδήποτε είδους συγκρούσεως.

Η ειδικότερη πρόταση όσον αφορά το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο επί των διεθνών οργανισμών (εφεξής ΔΟ), όπου προωθείται εγχείρημα ισχυρότερης και ταυτόχρονα κοινής-συγχρονισμένης συμμετοχής των δύο κρατών σε παγκόσμιους και περιφερειακούς διεθνείς οργανισμούς, έχει υπόβαθρο τον Θεσμικό Φιλελευθερισμό. Ειδικότερα, με βάση την κληρονομιά της ισχυρότερης αλληλεξάρτησης, προτείνεται ένα πλαίσιο βασισμένο στον Θεσμικό Φιλελευθερισμό, στόχος τα δύο κράτη να επιλύουν τα κοινά τους προβλήματα μέσα σε ρυθμισμένα παγκόσμια και περιφερειακά θεσμικά συστήματα επίλυσης διαφορών, παραπέρα να εμβαθύνουν τη συνεργασία τους σε πεδία όπως τα οικονομικά ζητήματα (διεθνή νομισματικά ζητήματα).

³⁴ Βλέπε σχετικά **HACKWORTH, G. H. (1939)**. The Peaceful Settlement of International Differences. *World Affairs*, 102(3), 149–152. <http://www.jstor.org/stable/20663301>.

³⁵ Βλέπε σχετικά **Jackson, R. & Sørensen, G. (2006)**. *Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003), σ.σ. 185-191.

Τέλος, με βάση το προαναφερθέν διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο επί των ΔΟ και το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο περί προστασίας και εμβάθυνσης στον τομέα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής ΔτΑ), αυτά τα δύο εγχειρήματα υποστηρίζονται από τον Δημοκρατικό Φιλελευθερισμό. Εν τέλει προωθείται θέση αιτήματος υπέρ της ειρήνης, θέση ενάντια στον πόλεμο ως επιλογή επίλυσης διμερών ζητημάτων.

Κεφάλαιο 2^ο. Πυλώνας 2^{ος}: Τα διδάγματα δύο ιστορικών οροσήμων

Αν ο πρώτος πυλώνας στον οποίο εδράζεται το εγχείρημα σφυρηλάτησης μιας διεθνούς συμμαχικής συνθήκης συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης, το οποίο εν τέλει δημιουργεί μια συνομοσπονδία Ελλάδος και Τουρκίας, είναι η προσέγγιση των διεθνών σχέσεων περί του νεοφιλελευθερισμού, ο δεύτερος πυλώνας είναι τα διδάγματα από δύο ιστορικών προδιαγραφών επιτεύγματα της εξωτερικής πολιτικής των δύο χωρών. Το ένα το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930³⁶ και το δεύτερο το Helsinki του 1999³⁷.

2.1. Το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930³⁸

Άμεσα μετά τη νέα σημαίνουσα εκλογική νίκη του (1928) ο Ελευθέριος Βενιζέλος³⁹ επρόκειτο να τοποθετήσει ως έναν εκ των κεντρικών στόχων της Εξωτερικής Πολιτικής της χώρας τον τερματισμό εκκρεμοτήτων από την εποχή της Αωζάννης την έλευση μιας νέας εποχής στις διμερείς σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας. Την περίοδο 1928-1930 ακριβώς αυτή τη δημιουργία υποβάθρου θα σφυρηλατήσει, κάτι το οποίο θα βρει ευήκοα ώτα και στην αντίπερα όχθη του Αιγαίου Πελάγους.

Κάπως έτσι φθάσαμε στην 10η Ιουνίου του 1930, όπου θα υπογραφόταν το πρώτο τμήμα του Ελληνοτουρκικού Συμφώνου του 1930 το Οικονομικό Σύμφωνο⁴⁰. Όμως το Οικονομικό Σύμφωνο δεν έφθανε, έτσι Ελλάδα και Τουρκία την 30η Οκτωβρίου του 1930 προβαίνουν στην υπογραφή του Συμφώνου Φιλίας, Ουδετερότητας, Συνδιαλλαγής και Διαιτησίας στο οποίο επίσης ενυπήρχε ένα Πρωτόκολλο για τους Ναυτικούς Εξοπλισμούς, ένα Σύμφωνο Εγκαταστάσεως & μια Σύμβαση Εμπορίου.

³⁶ Βλέπε αναλυτικά **Αναστασιάδου, Ι. (1982).** *Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας του 1930*. Αθήνα: Φιλippότη, Αλεξανδρής, Α. & Βερέμης, Θ. & Καζάκος, Π. & Κουφουδάκης, Β. & Ροζάκης, Χρ. Α. & Τσιτσόπουλος, Γ. (1991). *Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις: 1923-1987*. (2^η εκδ.). Αθήνα: «Γνώση», σ.σ. 69-84.

³⁷ Βλέπε σχετικά **Ηρακλείδης, Α. (2007).** *Άσπονδοι Γείτονες Ελλάδα – Τουρκία: Η διένεξη του Αιγαίου*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 195-200.

³⁸ Το υποκεφάλαιο σχετικά με το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930 στηρίζεται στο συγγραφικό πόνημα **Αλατάς, Ν. (2023).** *Το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930: ένα ορόσημο στις σχέσεις Ελλάδος & Τουρκίας*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.

³⁹ Βλέπε σχετικά **Τούντα – Φεργάδη, Α. (2003).** *Ηγετικές Μορφές του Μεσοπολέμου και Εξωτερική Πολιτική*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 77-108.

⁴⁰ Βλέπε σχετικά **Κλάνης Α., (2010).** *Το Ελληνοτουρκικό Οικονομικό Σύμφωνο της 10^{ης} Ιουνίου 1930: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η διευθέτηση των εκκρεμοτήτων της Σύμβασης της Αωζάννης για την ανταλλαγή των πληθυσμών*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

Σημαντικές οι θετικές συνέπειες⁴¹, ύλη προς εξέταση οι αρνητικές, ζωντανού ενδιαφέροντος η αποτύπωση της επίτευξης της υπογραφής στον τύπο της εποχής.

Στο τέλος της ημέρας το ιστορικών προδιαγραφών επίτευγμα του Ελληνοτουρκικού Συμφώνου του 1930 μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, που άνοιγε την μεγαλύτερη και θετικότερη περίοδο διμερών σχέσεων των δύο κρατών (1930-1954)⁴², έδειξε ένα πράγμα, ότι το ευοίωνο μέλλον των δύο χωρών ευρίσκεται στις ράγες της συνεννόησης, συνεργασίας, συνανάπτυξης τους. Ειδικότερα, μέσα από το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930 δύνανται να εξαχθούν χρήσιμα διδάγματα, πάνω στα οποία στηρίχθηκε και η δημιουργία του καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης που σκιαγραφείται στην εν προκειμένω εργασία.

Αρχικά, σ' ένα δεδομένο περιφερειακό και διεθνές περιβάλλον προωθείται μήνυμα συνεννόησης και συνεργασίας στη βάση κοινών στοιχείων, το δίδαγμα των κοινών τόπων⁴³. Είναι πραγματικότητα πως το 1930, Ελλάδα και Τουρκία μοιράζονταν κοινά φοβικά σύνδρομα και κοινές στοχεύσεις, ιδίως στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Δύο παράκτιες περιοχές, ευρισκόμενες σε θεμελιώδους σημασίας θαλάσσιο δρόμο, στόχευαν στην μη εμπλοκή τους στις υποθέσεις των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής. Συνδέοντας τα παραπάνω με το σήμερα, στη σκιά της Ουκρανικής Κρίσης Ελλάδα και Τουρκία έχουν αμοιβαίο συμφέρον για ουσιώδη συνεργασία και αποφυγή εμπλοκής στην κατά μία έκφανση διαμάχη μεταξύ των μεγάλων δυτικών δυνάμεων και της Ρωσίας στην συγκεκριμένη κρίση, παρομοίως και στην περίπτωση της νέας κρίσης του Παλαιστινιακού.

Στη συνέχεια, το 1930 παρουσιαζόταν η ύπαρξη ενός ακόμα κοινού κινήτρου για τα δύο κράτη, η εμβάθυνση της συνεργασίας τους μέχρι το επίπεδο δημιουργίας «κοινής Ελληνοτουρκικής δυνάμεως», κάτι που θα παρείχε το στοιχείο μεγαλύτερης ανεξαρτησίας και διεύρυνσης επιλογών ελιγμού έναντι των Μεγάλων Δυνάμεων της

⁴¹ Άξιο αναφοράς στις θετικές συνέπειες, μια σημαίνουσα υπόθεση σχετιζόμενη με το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930 είναι η ένταξη της Τουρκίας στην Κοινωνία των Εθνών (ΚτΕ), βλέπε σχετικά **Κλάνης Α., (2015). Η ένταξη της Τουρκίας στην Κοινωνία των Εθνών και η ελληνική εξωτερική πολιτική (1923-1932)**. Αθήνα: Ηρόδοτος.

⁴² Ένα επίτευγμα στο πλαίσιο της περιόδου του Μεσοπολέμου, όσον αφορά το Μεσοπόλεμο βλέπε σχετικά **Τούντα – Φεργάδη, Α. (2013). Η Εξωτερική Πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων στο Μεσοπόλεμο**. (4^η εκδ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

⁴³ Βλέπε σχετικά **Βερέμης, Θ. & Νικολακόπουλος, Η. (Επιμ.). (2005). Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του**. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σ.σ. 314-315.

εποχής⁴⁴. Όπως εκείνη την χρονική στιγμή, έτσι και στον παρόντα χρόνο το προαναφερθέν κοινό κίνητρο υφίσταται ακόμα, η Ελλάδα είναι για την Τουρκία ένας «στρατηγικός εταίρος» και το αντίστροφο, η Τουρκία για την Ελλάδα ένας «στρατηγικός εταίρος», άρα η ισχυροποίηση των δεσμών συνεργασίας των δύο χωρών ενσαρκώνει κλειδί για την ασφάλεια και την ευημερία τους. Εδώ αναδύεται το δίδαγμα των κοινών κινήτρων.

Πρέπει δε να ομολογηθεί, ότι η ελληνοτουρκική προσέγγιση δεν επρόκειτο ποτέ να λάβει "σάρκα και οστά" χωρίς μία οδυνηρού χαρακτήρος οικονομική συμφωνία σχετιζόμενη με την εκκαθάριση της περιουσίας των ανταλλαξίμων, η οποία συγκεκριμένη κατάσταση θα χαρακτηριζόταν από ακόμα μεγαλύτερη οδύνη λόγω των μεγάλων προσδοκιών των προσφύγων. Εδώ ακριβώς πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στην Ελλάδα μία κύρια πηγή αρνητικών αντιδράσεων στο Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο πήγαινε από τους πρόσφυγες. Οι πρόσφυγες, είναι αλήθεια πως σε ολόκληρο το χρονικό διάστημα της περιόδου του Μεσοπολέμου, υπήρξαν κεντρική πηγή δύναμης του Ε. Βενιζέλου⁴⁵. Η ασκηθείσα πολιτική με το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο θα είχε ως αποτέλεσμα μία σοβαρή ρηγμάτωση στη σχέση Ε. Βενιζέλου και προσφύγων, βάση της ρηγμάτωσης ο συμψηφισμός των περιουσιών των ανταλλαξίμων. Περαιτέρω απότοκο της προαναφερθείσης ρηγμάτωσης υπήρξε η δημιουργία προσφυγικού κόμματος με ηγεσία του τον Μιχάλη Κύρκο. Ο Ε. Βενιζέλος σε ομιλία του στη Βουλή επρόκειτο να προβεί σε προσπάθεια κατευνασμού των αντιδράσεων των προσφύγων και επικοινωνίας της ιδέας πως δεν υφίστατο άλλη λύση πέραν της επιλεχθείσας. Επομένως, τρίτο κατά σειρά δίδαγμα, η συνειδητή επιλογή θυσιών για την επίτευξη μεγάλων και μακρόπνοων στόχων. Κάθε μείζονος χαρακτήρος βήμα προς την δόμηση ουσιωδών συνεργατικών πλαισίων απαιτεί δύσκολες επιλογές, σχετικό και το παράδειγμα της ΕΕ ως προς τη Γαλλία με τη Γερμανία.

⁴⁴ Βλέπε σχετικά Βερέμης, Θ. & Νικολακόπουλος, Η. (Επιμ.). (2005). *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σελ. 315.

⁴⁵ Βλέπε σχετικά Βερέμης & Νικολακόπουλος (2005), σ.σ. 320-321.

2.2. Το Ελσίνκι του 1999⁴⁶

Είναι πραγματικότητα πως η ελληνική κυβέρνηση στη στιγμή περάτωσης της δεκαετίας του 1990 δομεί μία στρατηγική για την Τουρκία, όπου με δεδομένο τα ερευνητικά εργαλεία της επιστήμης των διεθνών σχέσεων, ονοματοδείται δε αυτή η στρατηγική ως στρατηγική «κρατικής κοινωνικοποίησης», εν ολίγοις μια κρατικής φύσεως οντότητα η Ελλάδα επρόκειτο ν' εφαρμόσει στρατηγική «εμπλαίωσης» μιας έτερης κρατικής φύσεως οντότητας της Τουρκίας στα όρια συγκεκριμένου πλαισίου (ευρωπαϊκό εγχείρημα) με προβολή υιοθέτησης συνάμα εσωτερίκευσης από την υπό κοινωνικοποίηση κρατική οντότητα την Τουρκία στοχευμένων διεθνούς κυρίως ευρωπαϊκής υφής αξιών συνάμα κανόνων συμπεριφοράς⁴⁷. Η δόμηση της εν προκειμένω στρατηγικής δεν παρήχθη στο επίπεδο του κενού, υπήρξε η συνέχεια του εγχειρήματος της πολιτικής περί διαλόγου με απώτερο σκοπό την επίλυση των διμερών διαφορών των δύο χωρών που προέβη ο Κωνσταντίνος Καραμανλής⁴⁸ στη διάρκεια της δεκαετίας του 1970, η δε κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Σημίτη ήδη από τον Ιανουάριο του 1996 είχε μία εξόχως στέρεη οπτική για το μεταψυχροπολεμικό διεθνές σύστημα, ότι το προαναφερθέν ενσαρκώνει μία αμιγή άναρχη κατάσταση, αποτελεί ένα περιβάλλον στο πλαίσιο του οποίου η λειτουργία των διεθνών θεσμών δύναται να επιφέρει τη διαμόρφωση συνεργατικού συνάμα ειρηνικού χαρακτήρα σχέσεων⁴⁹.

Στη συνέχεια, η στρατηγική «κρατικής κοινωνικοποίησης» στην υιοθέτηση της οποίας προβαίνει η Ελλάδα ως προς την Τουρκία στο πέρας της δεκαετίας του 1990, θεσμικό αποκορύφωμα της προαναφερθείσης στρατηγικής το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που επρόκειτο να λάβει χώρα 10-11 Δεκεμβρίου 1999 στο Helsinki, ενσαρκώνει το επί σκοπού εγχείρημα ενίσχυσης της εξωτερικού χαρακτήρα διάστασης της στρατηγικής εξισορρόπησης, την οποία σε συνήθη βάση εφήρμοζε η Ελλάδα ως προς την Τουρκία, η εφαρμογή της στρατηγικής της «κρατικής κοινωνικοποίησης» λαμβάνει σάρκα και οστά μέσω της εναπόθεσης της Τουρκίας στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εγχειρήματος

⁴⁶ Το υποκεφάλαιο σχετικά με το Ελσίνκι του 1999 στηρίζεται στο συγγραφικό πόνημα **Αλατάς, Ν. (2023). *Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και Ελσίνκι: οι διαπραγματεύσεις, τα αποτελέσματα, η αποτίμηση, μία μελλοντική ατραπός***. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.

⁴⁷ Βλέπε αναλυτικά **Λιάκουρας, Π. & Ιωακειμίδης, Π. & Ροζάκης, Χρ. & Παπανδρέου, Γ. & Αποστολίδης, Π. & Στυλιανίδης, Χρ. & Σημίτης, Κ. (2021). *Η Στρατηγική του Ελσίνκι 20⁺¹ Χρόνια Μετά***. Π. Τσάκωνας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 15-16.

⁴⁸ Βλέπε σχετικά **Σβολόπουλος, Κ. (2008). *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική τόμος δεύτερος: 1945-1981***. (15^η εκδ.). Αθήνα: «ΕΣΤΙΑ», σ.σ. 248-258, **Ριζάς, Σ. (2015). *Κωνσταντίνος Καραμανλής***. Αθήνα: Καθημερινή, σ.σ. 111-126.

⁴⁹ Βλέπε αναλυτικά **Λιάκουρας, Π. & Ιωακειμίδης, Π. & Ροζάκης, Χρ. & Παπανδρέου, Γ. & Αποστολίδης, Π. & Στυλιανίδης, Χρ. & Σημίτης, Κ. (2021). *Η Στρατηγική του Ελσίνκι 20⁺¹ Χρόνια Μετά***. Π. Τσάκωνας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 19, 37.

και της υιοθέτησης από την «κοινωνικά» εξελιγμένη Τουρκία στοχευμένων διεθνούς και κυρίως ευρωπαϊκής υφής αξιών, νορμών και κανόνων συμπεριφοράς⁵⁰.

Το Helsinki⁵¹ ενσαρκώνει μία επιτυχία ορόσημο της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και αυτό γιατί μέσω αυτού⁵²:

- i. Επετεύχθη σύνδεση (linkage) σειράς ασύνδετων μέχρι τότε μεταξύ τους ζητημάτων: ευρωπαϊκή πορεία Τουρκίας – επίλυση ελληνοτουρκικών ζητημάτων στο Αιγαίο – ένταξη της Κύπρου⁵³ στην ΕΕ άνευ προηγουμένης επιτυχούς λύσης του πολιτικού προβλήματος.
- ii. Υπήρξε αποδοχή σημαινόντων στόχων της ελληνικής στρατηγικής «κρατικής κοινωνικοποίησης» (εκδημοκρατισμός – συμμόρφωση με τα «Κριτήρια της Κopenhagen») ως βασικοί όροι επίδοσης συνέχειας στην ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας.
- iii. Ενισχύθηκε η διπλωματική δυνατότητα της Ελλάδος μέσω επίτευξης επιτυχούς ένταξης της Τουρκίας σε καινούργιο πλαίσιο με παρακολούθηση της συμπεριφοράς της – με αξιολόγηση και κρίση βάσει ευρωπαϊκών μηχανισμών ελέγχου επί στοχευμένου χρονοδιαγράμματος.
- iv. Μέσω της ελληνικής στρατηγικής «κρατικής κοινωνικοποίησης» της Τουρκίας η ΕΕ μετεξελίσσεται από διεθνής δρών ενεργών «ως πλαίσιο» (as a framework) σε διεθνή δρώντα ενεργούντα «ως ενεργός παίκτης» (active player).
- v. Η Τουρκία προβαίνει στην αποδοχή της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης (εφεξής, ΔΔΧ), αφού υφίσταται υποχρέωσης περί προσφυγής στο ΔΔΧ όσον αφορά τις διαφορές της με την Ελλάδα στην περίπτωση μη συμφωνίας εκ «διερευνητικών επαφών».

20+4 χρόνια μετά από το Helsinki (1999) δυνάμεθα να υποστηρίξουμε ότι έχουμε αποκομίσει συγκεκριμένα χρήσιμου χαρακτήρα διδάγματα από αυτή τη σημαντική

⁵⁰ Βλέπε αναλυτικά **Λιάκουρας, Π. & Ιωακειμίδης, Π. & Ροζάκης, Χρ. & Παπανδρέου, Γ. & Αποστολίδης, Π. & Στυλιανίδης, Χρ. & Σημίτης, Κ. (2021).** *Η Στρατηγική του Ελσίνκι 20⁺¹ Χρόνια Μετά*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σελ. 23.

⁵¹ Βλέπε σχετικά **ΚΟΥΚΟΥΔΑΚΗΣ, G. (2015).** Explaining the Endurance of Greek-Turkish Rapprochement Process. *Uluslararası İlişkiler / International Relations*, 11(44), 81–100. <http://www.jstor.org/stable/43925874>.

⁵² Βλέπε αναλυτικά **Λιάκουρας, Π. & Ιωακειμίδης, Π. & Ροζάκης, Χρ. & Παπανδρέου, Γ. & Αποστολίδης, Π. & Στυλιανίδης, Χρ. & Σημίτης, Κ. (2021).** *Η Στρατηγική του Ελσίνκι 20⁺¹ Χρόνια Μετά*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 30-37, όσον αφορά το επιστημονικό πεδίο της Εξωτερικής Πολιτικής βλέπε σχετικά **Hudson, V. M. (2017).** *Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής: Από την Εμπειρία στη Θεωρία*. Δ. Καιρίδης (επιμ.). (Α. Κλάνης μεταφρ.). Αθήνα: Πεδίο. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2013).

⁵³ Όσον αφορά το Κυπριακό βλέπε σχετικά **Ηρακλείδης, Α. (2006).** *Κυπριακό Πρόβλημα 1947-2004: Από την Ένωση στη Διχοτόμηση*; Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

στιγμή⁵⁴. Σ' ένα πρώτο επίπεδο, με το σκεπτικό ότι η επιτυχία του Helsinki (1999) βασίσθηκε στο συνδυασμό μακροχρόνιου ορίζοντος στρατηγικής και αξιοποίησης σχετικής συγκυρίας, γίνεται αντιληπτό ότι σήμερα απαιτείται χάραξη ολιστικού χαρακτήρος στρατηγικής σε σχέση με την Τουρκία και την Ανατολική Μεσόγειο, έχοντας λάβει υπόψη όλες τις καινούργιες παραμέτρους. Από το εν προκειμένω δίδαγμα, αναδύεται δε το ερώτημα: 'ποιο επιζητούμε να είναι το μέλλον των θεσμικής υφής διμερών σχέσεων των δύο κρατών;' Προκύπτει από το προαναφερθέν το εξής δίλημμα, επιζητούμε ανταγωνιστικές σχέσεις υπό τη δαμόκλειο σπάθη του πολέμου ή ένα πλήρως καινούργιο υπόδειγμα, στο πρότυπο μιας συνομοσπονδίας, σχέσεων Ελλάδος και Τουρκίας.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, η επίτευξη περισσότερων των είκοσι χρόνων ειρήνης με την Τουρκία, οφείλεται και στο γεγονός της εσωτερικής συναίνεσης μεταξύ βασικών πολιτικών δρώντων σχετικά με τη στρατηγική του Helsinki (1999), κάτι που πρέπει να επιδιωχθεί και ν' αναπτυχθεί στο σήμερα. Και εδώ πρέπει να αναδειχθεί η σημασία των θεμελιώδους σημασίας κλειδιών περί την συναίνεση και τη συλλογικού χαρακτήρος προσπάθεια. Η επένδυση στην προσπάθεια για κοινό εγχείρημα φυγής από τη διαχειριστική λογική και προσανατολισμού σε ένα ουσιαστικό διαφορετικό και καινούργιο μοντέλο σύμπραξης των δύο χωρών, είναι το κλειδί για ένα ευοίωνο μέλλον.

Σ' ένα τρίτο επίπεδο, το Helsinki (1999) επέφερε τη δημιουργία κεκτημένων – την καθιέρωση αρχών και κανόνων (προς το συμφέρον: Ελλάδα – Κυπριακής Δημοκρατίας – ειρήνης μεταξύ των λαών – δημοκρατικών δυνάμεων της Τουρκίας), αδιάκοπη πρέπει να είναι σε κάθε περίπτωση η ευρωπαϊκή διαδρομή, όσο δαιδαλώδης και αν είναι ως προς τα προκύπτοντα προβλήματα της, της Τουρκίας, διότι ενσαρκώνει επωφελές στοιχείο για την Ελλάδα και σαφέστατα για την ίδια. Η ενδυνάμωση των δημοκρατικών δυνάμεων στην Τουρκία, φιλικά προσκείμενων προς την ευρωενωσιακή προοπτική της προαναφερθείσης, είναι θεμελιώδες στοιχείο στο σκιαγραφούμενο τρίτο δίδαγμα. Αναποτελεσματική η άσκηση πολιτικής με στοιχεία επιθετικότητας και εντυπωσιασμού χάριν βραχυπρόθεσμων οφελών. Η σημασία του διαλόγου, ακόμα και σε περιόδους κρίσεων, η ύπαρξη άμεσου χαρακτήρος διαύλων επικοινωνίας σε όλα τα

⁵⁴ Βλέπε αναλυτικά Λιάκουρας, Π. & Ιωακειμίδης, Π. & Ροζάκης, Χρ. & Παπανδρέου, Γ. & Αποστολίδης, Π. & Στυλιανίδης, Χρ. & Σημίτης, Κ. (2021). *Η Στρατηγική του Ελσίνκι 20⁺¹ Χρόνια Μετά*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 124-128.

επίπεδα αξιωματούχων είναι δομικά στοιχεία για τον προσανατολισμό σε μία καινούργια εποχή στις διμερείς σχέσεις των δύο κρατών.

Σ' ένα τέταρτο επίπεδο, το Helsinki (1999) δίδαξε με ξεκάθαρο τρόπο, πως δεν υφίσταται δυνατότητα οικοδόμησης περιβάλλοντος ασφαλείας με βάση το σκεπτικό «ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου»⁵⁵, επιδίωξη της Ελλάδος πρέπει να είναι η ανάδειξη κοινών συμφερόντων επί σκοπού δημιουργίας δέοντος πλαισίου για ισχυρούς θεσμούς σχετιζόμενους με συνεργασία συνάμα διασφάλιση ειρήνης. Οι συμμαχίες ενέχουν ένα εφήμερο στοιχείο, κεντρικό στοιχείο τα συμφέροντα, σημαίνουσες οι δυναμικές του εσωτερικού των κρατών και οι γενικοί συσχετισμοί δυνάμεων. Επομένως, αυτό που πρέπει να προωθηθεί είναι ανάδειξη κοινών συμφερόντων, μέσω δημιουργίας θεσμικών πλαισίων που θα προάγουν την συνεννόηση – συνεργασία – συνανάπτυξη και εν τέλει θα προωθήσουν πλαίσιο προστασίας της ειρήνης, όλα τα προαναφερθέντα ενσαρκώνουν θεμέλια της παράθεσης στο εν προκειμένω συγγραφικό πόνημα ενός καινούργιου συνεργατικού μοντέλου μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

Σ' ένα τελευταίο πέμπτο επίπεδο, στις διμερείς σχέσεις με την Τουρκία με κληρονομιά τη λογική του Helsinki (1999) απαιτείται και η επιδίωξη σφυρηλάτησης συμμαχιών στο πεδίο της κοινωνίας με όλα τα δρώντα στοιχεία που στοχεύουν σε θετικού προσήμου σχέσεις γειτονίας και σε συνεργασία υπό τη σκέπη του ευρωπαϊκού πλαισίου. Σε αυτό το σημείο αναδεικνύεται η σημασία δημιουργίας πλαισίων συνεργασίας στο πεδίο δρώντων των κοινωνιών Ελλάδος και Τουρκίας, που θα έχουν στόχευση στην συνεργασία στο πλαίσιο της ΕΕ ευρύτερα στην ευημερία των διμερών σχέσεων των δύο κρατών.

Το Helsinki⁵⁶ (1999) ενσαρκώνει ένα σημαίνον ορόσημο θετικού προσήμου στην ιστορία των ελληνοτουρκικών σχέσεων, ένα μείζονος σημασίας επίτευγμα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής⁵⁷. Είναι εκείνο το γεγονός, που αναδεικνύει, ότι όταν

⁵⁵ Όσον αφορά μία ψηλάφηση του σχετικού ζητήματος ανάλυσης – επίλυσης συγκρούσεων, βλέπε αναλυτικά **Ηρακλείδης, Α. (2011)**. *Ανάλυση και επίλυση συγκρούσεων: μία εισαγωγή*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

⁵⁶ Βλέπε σχετικά **Öniş, Z. (2000)**. Luxembourg, Helsinki and Beyond: Towards an Interpretation of Recent Turkey-EU Relations. *Government and Opposition*, 35(4), 463–483. <http://www.jstor.org/stable/44482913>.

⁵⁷ Το Helsinki (1999) ερχόταν σε ρήξη:

- i. με την πολιτική της εσωστρέφειας.
- ii. με φοβική προσέγγιση.
- iii. με αμυντικά αντανάκλαστικά.
- iv. με την πρακτική ευχέρειας μέσω χρήσης «ηρωϊκού» χαρακτήρος βέτο στο επίπεδο των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

υφίσταται ισχυρή πολιτική βούληση με σοβαρά δομημένο σχέδιο επί ρεαλιστικής και θετικού προσήμου στοχοθεσίας, ουσιαστικά θετικά αποτελέσματα με διάσταση κέρδους win-win είναι δυνατά. Η σημασία της ύπαρξης οράματος και της αλλαγής κουλτούρας στο πλαίσιο της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής υπήρξε ο θεμέλιος λίθος στο Helsinki (1999), σήμερα υφίσταται αδήριτη ανάγκη για το προαναφερθέν, το νέο υπόδειγμα συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης που θα σκιαγραφηθεί παρακάτω, έχει βάση τα προαναφερθέντα διδάγματα του Helsinki (1999) και υποστηρίζεται από την ιδέα ενός καινούργιου οράματος για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και μιας νέας θετικού προσήμου κουλτούρας.

**Τμήμα Β. Η δομή της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας για την
σύναψη της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης συνεννόησης – συνεργασίας –
συνανάπτυξης και την επίτευξη του νέου υποδείγματος συνεννόησης –
συνεργασίας – συνανάπτυξης**

Η διεθνής διαπραγμάτευση⁵⁸ αποτελεί τον πυρήνα τόσο της διεθνούς κοινότητας όσο και των διεθνών σχέσεων υπό τη σκέπη της ειρήνης σε γενικό επίπεδο⁵⁹. Τι είναι η διεθνής διαπραγμάτευση; Είναι επίσημου χαρακτήρος συνομιλίες μεταξύ ομάδων ατόμων που επίσημα εκπροσωπούν το κράτος τους, απώτερος στόχος της προαναφερθείσας κατάστασης η επίτευξη συμφωνίας. Είναι δε πραγματικότητα πως υφίσταται μια σημαντική προϋπόθεση που σχετίζεται με τη διεθνή διαπραγμάτευση, η σύμπτωση τουλάχιστον συγκεκριμένων επιδιώξεων και συμφερόντων κρατών ή η εύρεση συγκεκριμένου κοινού παρονομαστή. Να τονισθεί στο σημείο αυτό το εξής, καίριας σημασίας οι ικανότητες εύρεσης κοινών σημείων και πειθούς των ατόμων που ενσαρκώνουν τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στη διεθνή διαπραγμάτευση.

Στη βάση δε μιας σχεσιακής προσέγγισης της διαπραγμάτευσης, με στόχο την οικοδόμηση κοινού συμφέροντος, σύμφωνα με τον Ευάγγελο Ραυτόπουλο η διεθνής διαπραγμάτευση σχετική με τη διαμόρφωση και την ανάπτυξη σχέσεων διεθνούς κοινού συμφέροντος ορίζεται ως εξής «*Διεθνής Δημιουργική Διαπραγμάτευση είναι δομημένη διαδικασία μιας δύναμει συμφέροντας αλληλεπίδρασης μεταξύ δύο ή περισσότερων αλληλεξαρτώμενων κρατών ή και αρμόδιων διεθνών θεσμικών οντοτήτων – στην οποία συνεισφέρουν και οι σχετικοί μη-κρατικοί φορείς – όπου, αν και, κατά την*

⁵⁸ Βλέπε σχετικά **Raftopoulos, E. (2020).** *International Negotiation: A Process of Relational Governance for International Common Interest*. United Kingdom: Cambridge University Press, **Τσιλώνης, Β. & Τσιβάρης, Ι. & Τζεβελέκος, Β. & Συρίγος, Α. & Σκουτέρης, Θ. & Σαρηγιαννίδης, Η. &... Αντωνόπουλος, Κ. (2022).** *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*. Κ. Αντωνόπουλος & Κ. Μαγκλιβέρας (επιμ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 616-619.

⁵⁹ Βλέπε σχετικά **Ηρακλείδης, Α. (2005).** *Διεθνής Κοινωνία: Ιστορία, Δίκαιο, Θεσμοί, Διαχείριση Ένοπλης Βίας Μία Εισαγωγή*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σελ. 90, **Bellman, H. S. & Podziba, S. L. (2016).** DISPUTE RESOLUTION: PUBLIC POLICY MEDIATION: BEST PRACTICES. *GPSolo*, 33(3), 72–73. <http://www.jstor.org/stable/44736916>, **CHOUDHARY, A. (2016).** Personality, Cognition And International Negotiations: THE CASE OF THE SIMLA AGREEMENT. *World Affairs: The Journal of International Issues*, 20(3), 82–95. <https://www.jstor.org/stable/48505295>, **Downie, C. (2017).** International negotiations. In P. DRAHOS (Ed.), *Regulatory Theory: Foundations and applications* (pp. 323–338). ANU Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt1q1crtm.28>, **Κοτζιάς, Ν. (2020).** *Η Λογική της Λύσης: Πολιτική Θεωρία και Πρακτική στις Διεθνείς Σχέσεις – Αλήθειες για το Μακεδονικό και τη Διαπραγμάτευση*. Αθήνα: GUTENBERG, σ.σ. 603-634.

ιστορική τους αντίληψη, βρίσκονται σε κατάσταση σύγκρουσης ή απόκλισης συμφερόντων, επιχειρούν να διαμορφώσουν, να αναπτύσσουν και να επανακαθορίζουν συναινετικά καθεστωτική σχέση διεθνούς κοινού συμφέροντος διαρκώς εναρμονιζόμενη προς το πεδίο αναφοράς της (context)» (Ραυτόπουλος, 2014, σελ. 43). Μέσω της διεθνούς δημιουργικής διαπραγμάτευσης προωθείται προετοιμασία, εγκαθίδρυση εν τέλει ανάπτυξη σχέσεων διεθνών κοινωνιών «σε συνθήκη» ειδάλλως σε συνθήκη ως καθεστωτικού χαρακτήρος σχέσεων διεθνούς κοινού συμφέροντος.

Το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (εφεξής ΧΗΕ) αναφέρει ότι «*The Organization and its Members, in pursuit of the Purposes stated in Article 1, shall act in accordance with the following Principles. 3. All Members shall settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered*»⁶⁰. Υφίσταται η θεώρηση, ότι η προαναφερθείσα υποχρέωση αφορά δέσμευση όλων των κρατών. Το παραπάνω δε βρίσκει επιβεβαίωση και στην Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation among States in accordance with the Charter of the United Nations, η οποία υπογραμμίζει ότι «*The principle that States shall settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security and justice are not endangered*», καθώς και στην Manila Declaration on the Peaceful Settlement of International Disputes (Resolution GA 37/10, 1982). Στην δε υπόθεση CASE CONCERNING MILITARY AND PARAMILITARY ACTIVITIES IN AND AGAINST NICARAGUA του ΔΔΧ ορίζει ότι «*Enshrined in Article 33 of the United Nations Charter, which also indicates a number of peaceful means which are available, this principle has also the status of customary law*» (1986, par 290).

Σε άμεση συνάφεια προς το άρθρο 2 παράγραφος 3 του ΧΗΕ, στο άρθρο 33 παράγραφος 1 του ΧΗΕ υπογραμμίζεται ότι «*I. The parties to any dispute, the continuance of which is likely to endanger the maintenance of international peace and security, shall, first of all, seek a solution by negotiation, enquiry, mediation, conciliation, arbitration, judicial settlement, resort to regional agencies or arrangements, or other peaceful means of their own choice*». Στο άρθρο 33 παράγραφος 1 του ΧΗΕ ενυπάρχει πίνακας διαφόρων μεθόδων ειρηνικού

⁶⁰ Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 526-527.

διακανονισμού που δεν χαρακτηρίζονται από ιεράρχηση. Εντός του πίνακα εντός του προαναφερθέντος άρθρου υφίσταται και η διαπραγματεύση διπλωματική μέθοδος ειρηνικής επίλυσης διεθνών διαφορών.

Έχοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, στα επόμενα τέσσερα κεφάλαια πρόκειται να παρατεθεί η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, η οποία βασίζεται στη δομή των διεθνών διαπραγματεύσεων που παρουσιάζει ο Ευάγγελος Ραυτόπουλος⁶¹, η οποία θα έχει ως αντικείμενο τη σύναψη Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης, και θα οδηγήσει τις δύο χώρες σ' ένα καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης. Αυτό το νέο υπόδειγμα επρόκειτο να είναι μια Συνομοσπονδία άλλως Ομοσπονδία μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

⁶¹ Βλέπε αναλυτικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, **Raftopoulos, E. (2020).** *International Negotiation: A Process of Relational Governance for International Common Interest*. United Kingdom: Cambridge University Press.

Κεφάλαιο 3°. Το ευρύτερο πλαίσιο

Προτού αναλυθούν τα στάδια της Προδιαπραγμάτευσης-Συστατικής Διαπραγμάτευσης-Επαναδιαπραγμάτευσης, απαραίτητη η θεμελίωση συγκεκριμένων θεμελιωδών εισαγωγικών στοιχείων για την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία.

3.1. Το ακολουθούμενο καθοδηγητικό-κανονιστικό μοντέλο διεθνούς διαπραγμάτευσης: Ολιστική Διαπραγμάτευση

Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία θα υλοποιηθεί κάτω από το μοντέλο της Ολιστικής Διαπραγμάτευσης, εν ολίγοις μιας «συνολικά – μη μηδενικής» ή «συνολικά θετικής» κατάστασης⁶². Το παραπάνω διότι το όφελος που προσδοκάται αποτελεί κοινό τόπο, και εξαιτίας του προαναφερθέντος ενσαρκώνεται ως άσκηση δόμησης σχέσης διεθνούς κοινού συμφέροντος (εφεξής δ.κ.σ.). Υπάρχει μια αρχική κατάσταση, όπου Ελλάδα και Τουρκία αντιμετωπίζουν ζητήματα⁶³, όπου έχουν διαφορετικές θεωρήσεις⁶⁴, από την αρχική κατάσταση μέσω της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας καταλήγει σε μια κατάσταση μετατροπής ή καταληκτική κατάσταση, όπου δομείται αντίληψη αντιμετώπισης των διμερών διαφορών μέσω ενός νέου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης⁶⁵.

Η προαναφερθείσα κατάσταση δύναται να ειπωθεί ως μια ολοκληρωτική ή δημιουργική διεθνής διαπραγμάτευση, η οποία έχει τα χαρακτηριστικά ενός πολυμερούς προσδιορισμού και διαχειριστή δ.κ.σ., εμπεριέχουσα τρία κεντρικά δομικά στοιχεία:

⁶² Βλέπε σχετικά Ραυτόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 10-15.

⁶³ Βλέπε σχετικά Παπασταυρίδης, Ευ. (2020). *Οι ελληνοτουρκικές διαφορές στο θαλάσσιο χώρο από την οπτική του διεθνούς δικαίου*. Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ, International Crisis Group. (2021). Appendix B: List of Issues in the Turkish-Greek Aegean Sea Dispute. In *Turkey-Greece: From Maritime Brinkmanship to Dialogue* (p. Page 38-Page 40). International Crisis Group. <http://www.jstor.org/stable/resrep33264.11>, Πεφτίνας, Αθ. (Επιμ). (2023). *Οι Ελληνοτουρκικές διαφορές στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο: Μια νομική ανάλυση*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

⁶⁴ Βλέπε σχετικά ACER, Y. (2021). Turkey's Legal Approach to Maritime Boundary Delimitation in the Eastern Mediterranean Sea. *Insight Turkey*, 23(1), 99–114. <https://www.jstor.org/stable/26989819>.

⁶⁵ Είναι ουσιαστικά σημαντικό, τα μέρη μιας συγκρουσιακής κατάστασης να εμβαθύνουν στις διαφορές που δομούν το συγκρουσιακό στοιχείο, προκειμένου να φθάσουν στο σημείο επίτευξης συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, όπως ακριβώς η περίπτωση Ελλάδος και Τουρκίας. Βλέπε σχετικά Ηρακλείδης, Α. (2011). *Ανάλυση και επίλυση συγκρούσεων: μία εισαγωγή*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 15-56.

- i. Κοινή στάση εξερεύνησης και συγκεκριμενοποίησης των ζητημάτων της διαπραγματεύσεως με στόχο τη δόμηση δ.κ.σ.
- ii. Διαλεκτικού χαρακτήρα προσέγγιση με σκοπό τη σφυρηλάτηση σχεσιακής κατάστασης δ.κ.σ.
- iii. Επιλογή και χρήση σχεσιακών κανονιστικών γνωμών ως χαρακτηριστικών της διαπραγματευτικής διαδικασίας: εμπιστευματικού χαρακτήρα μακροπρόθεσμη προοπτική μελλοντικής καθεστωτικής σχέσης εξασφάλισης δ.κ.σ. και σταθερότητα διαπραγματευτικής διαδικασίας μέσω ποικίλων επιπέδων θεσμοποίησης και συμμετοχής με αποφυγή διάρρηξης του συνεχές της διαπραγματευτικής διαδικασίας.

3.2. Τα δύο δομικής φύσεως χαρακτηριστικά

Με βάση την επιλογή του μοντέλου της Ολιστικής Διαπραγματεύσεως, υφίστανται δύο δομικά χαρακτηριστικά, το μέγεθος των ανταποδόσεων και ο αριθμός των θεμάτων, τα οποία δύνανται να ασκήσουν επιρροή στο εγχείρημα ανάπτυξης συνεργατικού πλαισίου Ελλάδος και Τουρκίας.

3.2.1. Το μέγεθος των ανταποδόσεων. Όσον αφορά το μέγεθος των ανταποδόσεων, βάσει εμπειρικών συμπερασμάτων όσο μικρότερες τόσο περισσότερο εφικτό το εγχείρημα συνεργασίας των εκάστοτε μερών⁶⁶. Ακριβώς αυτό το διαπραγματευτικό εγχείρημα για συνεργασία παράγει διασφάλιση του αναγκαίου βαθμού προβλεπτικότητας.

Σχετικά με την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία για το νέο συνεργατικό μοντέλο Ελλάδος και Τουρκίας, η διαδικασία μετατροπής θα εκκινήσει από τα κάτωθι θέματα:

- i. Περιβάλλοντος.
- ii. Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- iii. Εμπορίου.
- iv. Τουρισμού.
- v. Εκπαίδευσης.
- vi. Τεχνολογίας.
- vii. Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών.

⁶⁶ Βλέπε σχετικά Ραντόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 23-26.

Επομένως, γίνεται επιλογή της προσέγγισης της τμηματικής διαδικασίας ή διαδικασίας κατάτμησης των σχετικών θεμάτων. Πρώτα, ενασχόληση με τα ζητήματα «χαμηλής πολιτικής» μετέπειτα ενασχόληση με τα ζητήματα «υψηλής πολιτικής», χάριν δόμησης του επιδιωκόμενου βαθμού εμπιστοσύνης.

Όλα τα προαναφερθέντα, συσχετίζονται με τα τρία στάδια της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας, η οποία πρόκειται να σκιαγραφηθεί στη συνέχεια.

3.2.2.Ο αριθμός των θεμάτων. Σχετικά με τον αριθμό των θεμάτων, βάσει εμπειρικών συμπερασμάτων οι πολλαπλές διαστάσεις καταστάσεις δύνανται με αποτελεσματικότερο τρόπο να μετατρέψουν μια «συνολικά μηδενική» κατάσταση σε «συνολικά – μη μηδενική»⁶⁷. Το εγχείρημα προσδιορισμού ικανού αριθμού θεμάτων προς διαπραγμάτευση δύναται να εξασφαλίσει τόσο μια συνεχή πορεία της σχετικής διαδικασίας όσο και την ύπαρξη ισορροπίας στο τελικό αποτέλεσμα. Εν προκειμένω, Ελλάδα και Τουρκία στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία για το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα θα ασχοληθούν με τα εξής θέματα:

- i. Θαλάσσια Ζητήματα.
- ii. Εναέρια Ζητήματα.
- iii. Ζητήματα Περιβάλλοντος.
- iv. Ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- v. Αμυντικά Ζητήματα.
- vi. Ζητήματα Διεθνών Οργανισμών.
- vii. Ενεργειακά Ζητήματα.
- viii. Ευρωενωσιακά Ζητήματα.
- ix. Ζητήματα Εμπορίου.
- x. Ζητήματα Τουρισμού.
- xi. Ζητήματα Εκπαίδευσης.
- xii. Τεχνολογικά Ζητήματα.
- xiii. Ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών.

Η θεματική ποικιλία που αντανάκλαται από τα παραπάνω θέματα προς διαπραγμάτευση με στόχο τη δόμηση ειδικών διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων μεταξύ των δύο κρατών, ενσαρκώνει τη λειτουργικού

⁶⁷ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος.** Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 26-28.

χαρακτήρα «γέφυρα» με το ευρύτερο πεδίο στο οποίο λαμβάνει χώρα, το οποίο χαρακτηρίζεται από:

- i. την Ουκρανική Κρίση.
- ii. τις παράγωγες κρίσεις από την Ουκρανική Κρίση.
- iii. την κρίση μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης.
- iv. την κλιματική αλλαγή.

Στο τέλος, προωθείται η προσέγγιση της συμφωνίας-πακέτου σχετικά με την προτεινόμενη θεματική ποικιλία. Μέσα από αυτή, προωθείται και η διαδικασία της παράπλευρης επέκτασης των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων, με αυτό τον τρόπο διευρύνεται ο σχεσιακός ορίζοντας της διαπραγματευτικής διαδικασίας, παράγεται δυναμικού χαρακτήρα εγχείρημα ενασχόλησης με τα σχετικά ζητήματα, εξασφαλίζεται το στοιχείο της ανθεκτικότητας για την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία.

3.3. Τα χαρακτηριστικά καταστάσεων

Με βάση το μοντέλο της Ολιστικής Διαπραγμάτευσης, δύναται να προσδιοριστούν τρία χαρακτηριστικά καταστάσεων για δόμηση του αναγκαίου βαθμού εμπιστοσύνης, η πίεση χρόνου – η πληροφορία – η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα, ικανά άσκησης επιρροής στο εγχείρημα ανάπτυξης συνεργατικού πλαισίου μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας⁶⁸.

3.3.1.Η πίεση χρόνου. Πρώτο στοιχείο η πίεση χρόνου, βάσει εμπειρικών συμπερασμάτων προερχόμενη πίεση από στενό χρονικό πλαίσιο διαπραγματευτικού χαρακτήρα από τη μία πλευρά από τον περιορισμό αρχικών απαιτήσεων, από την έτερη πλευρά από τον μη περιορισμό της βούλησης για παραχωρήσεις. Στο πλαίσιο της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας, προωθείται δημιουργία σχετικού εμπροσθοβαρούς χρονικού πλαισίου, το οποίο μέσα από την θεματική ποικιλία θα οδηγήσει στην σφυρηλάτηση του μοντέλου της Ολιστικής Διαπραγμάτευσης.

3.3.2.Η πληροφορία. Δεύτερο χαρακτηριστικό η πληροφορία, από εμπειρικά συμπεράσματα όσο αυξάνεται η ροή πληροφοριών για τα σχετικά θέματα, όσο προσφορότερη η διαχείριση των πληροφοριών τόσο πιο πιθανή η δημιουργία

⁶⁸ Όσον αφορά τα τρία χαρακτηριστικά καταστάσεων για δόμηση του αναγκαίου βαθμού εμπιστοσύνης βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος.** Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 29-36.

«συνολικά – μη μηδενικής» κατάστασης. Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία με στόχο το καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης Ελλάδος και Τουρκίας, πηγές πληροφόρησης θα είναι οι κάτωθι:

- i. UNIDIR: United Nations Institute for Disarmament Research.
- ii. UNITAR: United Nations Institute for Training and Research.
- iii. UNSSC: United Nations System Staff College.
- iv. UNU: United Nations University.
- v. UNICRI: United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute.
- vi. UNRISD: United Nations Research Institute for Social Development.
- vii. Africa Research Center.
- viii. Asia-Pacific Research Center.
- ix. California Research Center.
- x. Europe Research Center.
- xi. India Research Center.
- xii. Israel Research Office.
- xiii. Japan Research Center.
- xiv. Latin America Research Center.
- xv. Middle East & North Africa Research Center.
- xvi. Mid-US Research Office.
- xvii. Massachusetts Institute of Technology.
- xviii. Harvard University.
- xix. Stanford University.
- xx. University of California, Berkeley.
- xxi. Princeton University.
- xxii. California Institute of Technology.
- xxiii. University of California, Santa Barbara.
- xxiv. University of California San Francisco.
- xxv. Rice University.
- xxvi. Weizmann Institute of Science.
- xxvii. London School of Hygiene & Tropical Medicine.
- xxviii. University of California, Santa Cruz.
- xxix. Yale University.
- xxx. University of Texas Southwestern Medical Center, Dallas.
- xxxi. Ecole Polytechnique Federale de Lausanne.
- xxxii. University of California, San Diego.
- xxxiii. University of Oxford.

- xxxiv. University of Chicago.
- xxxv. Columbia University.
- xxxvi. University of California, Los Angeles.
- xxxvii. Northwestern University.
- xxxviii. University of Colorado, Boulder.
- xxxix. University of Cambridge.
- xl. University of Pennsylvania.
- xli. ETH Zürich (Swiss Federal Institute of Technology in Zurich).

3.3.3.Η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα. Τρίτο χαρακτηριστικό η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα, μέσω μιας περιοδικής χρονικότητας τα διαπραγματευόμενα μέρη αποκτούν δυνατότητα εκμάθησης του ενός προς το άλλο, κατανόησης του ενός προς το άλλο, απόκτησης κοινών θέσεων όσον αφορά το πλαίσιο συνεργασίας. Σχετικά με τα του διαπραγματευτικού εγχειρήματος Ελλάδος και Τουρκίας επιλέγεται μια συνεχόμενη ροή διαπραγματεύσεων, ένα εγχείρημα που θα βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο Ελλάδος και Τουρκίας τόσο σε επίπεδο διαδικασίας όσο και σε επίπεδο ουσίας. Αυτό θα εξυπηρετηθεί από τη θεσμοποίηση της σχετικής διαδικασίας μέσω συνεργασίας με τους εξής Διεθνείς Οργανισμούς (εφεξής ΔΟ):

- i. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.
- ii. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας.
- iii. Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας.
- iv. Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό.
- v. Όμιλος Παγκόσμιας Τράπεζας.
- vi. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
- vii. Οργανισμός Επισιτισμού και Γεωργίας.
- viii. Διεθνές Ταμείο Γεωργικής Ανάπτυξης.
- ix. Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- x. Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών.
- xi. Παγκόσμιος Μετεωρολογικός Οργανισμός.
- xii. Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας.
- xiii. Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός.
- xiv. Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού.
- xv. Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.
- xvi. Διεθνής Οργάνωση Ατομικής Ενέργειας.
- xvii. Διεθνής Οργάνωση Μετανάστευσης.

- xviii. Συμβούλιο της Ευρώπης.
- xix. Βόρειο Συμβούλιο.
- xx. Οργανισμός ΒορειοΑτλαντικού Συμφώνου.
- xxi. Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.
- xxii. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.
- xxiii. Ευρωπαϊκή Ένωση.
- xxiv. Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου.
- xxv. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Εκμετάλλευση Μετεωρολογικών Δεδομένων.
- xxvi. Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών.
- xxvii. Οργανισμός Αφρικανικής Ένωσης.
- xxviii. Σύνδεσμος Κρατών Νοτιοανατολικής Ασίας.
- xxix. Ένωση Περιφερειακής Συνεργασίας Νότιας Ασίας.
- xxx. Σχέδιο Κολόμπο για Συνεργάσιμη Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη στην Ασία και στον Ειρηνικό.
- xxxi. Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης.
- xxxii. Σύνδεσμος Αραβικών Κρατών.
- xxxiii. Οργανισμός Πετρέλαιο-Εξαγωγικών Κρατών.
- xxxiv. Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου.
- xxxv. Οργανισμός Ισλαμικής Συνεργασίας.

Επίσης, η περιοδικότητα θα επιτευχθεί και μέσω σφυρηλάτησης μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, όπως οι κάτωθι:

- i. Σεβασμός του διεθνούς δικαίου.
- ii. Σεβασμός της σκόπευσης της Βιώσιμης Ανάπτυξης (Οικονομική Άνθηση-Κοινωνική Πρόοδος-Περιβαλλοντική Προστασία).
- iii. Σεβασμός της σκόπευσης της πολυδιάστατης εμβάθυνσης της συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

3.4. Τα στοιχεία στρατηγικής οικοδόμησης εμπιστοσύνης

Για να επιτύχει η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, πρέπει να οικοδομηθεί υψηλού βαθμού εμπιστοσύνη μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, αυτό για την προσφορότερη διαχείριση των θεματικών του νέου συνεργατικού υποδείγματος, η

οικοδόμηση της προαναφερθείσας θα επιτευχθεί μέσω τριών σχεσιακού χαρακτήρα κριτηρίων⁶⁹.

3.4.1.Η ανταποκριτητικότητα. Πρώτο κριτήριο η ανταποκριτητικότητα, εν ολίγοις σχετικές αμοιβαίου χαρακτήρα δράσεις ανταπόκρισης. Η Ελλάδα θα λάβει την αρχική μονομερή πρωτοβουλία για την σχετική διαπραγματευτική διαδικασία, μετέπειτα η Τουρκία μαζί με την Ελλάδα θα προωθήσουν δράσεις χάριν προόδου της διαπραγματευτικής διαδικασίας:

- i. Κοινές συναντήσεις, χάριν δομημένου διαλόγου, πρέσβων⁷⁰.
- ii. Κοινές συναντήσεις, χάριν δομημένου διαλόγου, Υπουργών⁷¹.
- iii. Κοινές συναντήσεις, χάριν δομημένου διαλόγου, Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας⁷².

3.4.2.Η θετικότητα. Δεύτερο κριτήριο η θετικότητα, άμεσα διασυνδεδεμένη με την ανταποκριτητικότητα, εκφραζόμενη μέσα από τις προαναφερθείσες προτεινόμενες δράσεις, η εν προκειμένω κατάσταση πρόκειται να δημιουργήσει θετικά κίνητρα στις πλευρές των δύο χωρών (Ελλάδα, Τουρκία).

3.4.3.Η χρονικότητα. Τρίτο κριτήριο η χρονικότητα, το στοιχείο που δομεί την αναγκαία σχεσιακού χαρακτήρα αντοχή, οι δράσεις που αναφέρθηκαν στην ανταποκριτητικότητα χαρακτηριζόμενες από το στοιχείο ενός μακροπρόθεσμου χρονικού ορίζοντα και εδραζόμενες στο αξιακό πλαίσιο της διεθνούς κοινότητας.

3.5.Τα λειτουργικά διασυνδεδεμένα συστατικά του θεμελιώδους πεδίου αναφοράς

Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία για το καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης Ελλάδος και Τουρκίας λαμβάνει χώρα σε ένα συγκεκριμένο πεδίο αναφοράς, το οποίο έχει δύο δομικά στοιχεία, το ένα η φύση της διεθνούς κοινότητας, το έτερο η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου⁷³.

⁶⁹ Όσον αφορά τα στοιχεία στρατηγικής οικοδόμησης εμπιστοσύνης, βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 36-39.

⁷⁰ Περιοδικότητα: μια φορά την εβδομάδα.

⁷¹ Περιοδικότητα: μια φορά την εβδομάδα.

⁷² Περιοδικότητα: μια φορά την εβδομάδα.

⁷³ Όσον αφορά τα λειτουργικά διασυνδεδεμένα συστατικά του θεμελιώδους πεδίου αναφοράς, βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 45-50.

3.5.1.Η φύση της διεθνούς κοινότητας. Το πρώτο δομικό στοιχείο είναι η φύση της διεθνούς κοινότητας, η οποία στον παρόντα χρόνο δομείται από:

- i. 193 κράτη.
- ii. Πολλαπλές διεθνείς θεσμικές οντότητες και μη-κρατικοί λειτουργικού χαρακτήρα φορείς.
- iii. Ύπαρξη θεμελιωδών κρίσεων (Ουκρανική Κρίση, Ισραηλινή-Παλαιστινιακή Κρίση).

3.5.2.Η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου. Το δεύτερο δομικό στοιχείο η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου, μια τάξη δικαίου που εμφανίζει δυναμική εξέλιξη. Η παραγόμενη Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη Ελλάδος και Τουρκίας από την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία θ' αποτελεί έκφανση της διεθνούς πολυκεντρικής διακυβέρνησης. Η ελληνοτουρκική Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη ως θεσμική και σχεσιακή υπόσταση δ.κ.σ. πρόκειται να έχει άμεσο συγχρονισμό με όλα τα σχετικά, ως προς τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια της, υπάρχοντα συμβατικά καθεστώτα σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο. Η ελληνοτουρκική Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη πρόκειται να χαρακτηρίζεται από συσχετισμό με τις υπάρχουσες, ως προς τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια, εκφάνσεις διεθνών πράξεων.

3.6.Η κειμενική διαπραγμάτευση

Το θεμελιώδες εργαλείο εκ της διαπραγματευτικής διαδικασίας στο εγχείρημα δημιουργίας σχέσης δ.κ.σ. αποτελεί το «κείμενο», εκεί όπου επικεντρώνεται και αναπτύσσεται η διαπραγματευτική διαδικασία⁷⁴. Τα στοιχεία της δομικής οργάνωσης-της νομικής σημασίας-της γλώσσας ανάπτυξης του κειμένου ασκούν καίρια επίδραση στον χαρακτήρα και την πορεία της διαπραγμάτευσης.

Σημείο εκκίνησης της διαπραγμάτευσης της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, η οικοδόμηση πλαισίων-υποδειγμάτων συλλογικού χαρακτήρα διακυβέρνησης δ.κ.σ. Μία διεθνής συμμαχική συνθήκη που θα χαρακτηρίζεται από υψηλού επιπέδου νομικό περιεχόμενο.

⁷⁴ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος.** Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 50-55.

Η γλώσσα εργασίας που επιλέγεται για την διαπραγματευτική διαδικασία της ελληνοτουρκικής Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης είναι η αγγλική γλώσσα, κάτι που σχετίζεται με την δόμηση των κειμένων-την διαπραγματευτική διαδικασία των σχεδίων σε εξέλιξη-των διαλόγων νοηματικής απόδοσης όρων και εννοιών (πεδίο επίσημων διαπραγματευτικών ομάδων ή Ad Hoc Επιτροπών). Επιλέγεται μια γλώσσα ως κοινή-εύελικτη-διαμορφωτική διπλωματική γλώσσα, σημαίνον ζήτημα και αυτό της γνώσης της γλώσσας εργασίας.

3.7.Η δομική οργάνωση των διαπραγματευτικών οργάνων

Θεμελιώδες στοιχείο στην εκάστοτε διαπραγματευτική διαδικασία, έτσι και στην προτεινόμενη για τη Διεθνή Συμμαχική Συνθήκη όσον αφορά το καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, είναι η δομική και λειτουργική οργάνωση της διαπραγματευτικής ομάδας⁷⁵. Η υπόσταση της διαπραγματευτικής διαδικασίας οφείλει να εκπληρώνει τρεις αλληλεξαρτώμενες προσεγγίσεις όσον αφορά το κεντρικό επίδικο της διαπραγματευτικής διαδικασίας, τις εξής:

- i. Πολιτική προσέγγιση.
- ii. Επιστημονική-Τεχνική προσέγγιση.
- iii. Νομική Προσέγγιση.

Αυτές οι τρεις προσεγγίσεις πρέπει να ενσαρκώνονται σε μέλη της διαπραγματευτικής ομάδας, τα οποία θα χαρακτηρίζονται από τις σχετικές ιδιότητες. Στις διαπραγματευτικές ομάδες Ελλάδος και Τουρκίας όσον αφορά τη δομολειτουργική υπόσταση τους, θα υφίστανται σε ιεραρχικό πλαίσιο οι εξής ρόλοι:

- i. Επικεφαλής διαπραγματευτικής ομάδας: επίσημο κέντρο εξουσίας εσωτερικής-εξωτερικής υπόστασης ως προς τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, υψηλός βαθμός αρχαιότητας, επιστημονικό-τεχνικό-νομικό-πολιτικό υπόβαθρο, υπεύθυνος για εύρυθμη διαχείριση και διευκόλυνση-εμπύχωση, εξωτερική υπόσταση διαδικασίας λήψης αποφάσεων: κατοχή ευχέρειας λήψης αποφάσεων ανεξάρτητα του κέντρου λήψης αποφάσεων (κράτος), επίσημος εκπρόσωπος της Διαπραγματευτική Ομάδας στις εξωτερικές επικοινωνίες.

⁷⁵ Βλέπε σχετικά Ραντόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 60-64.

- ii. Συντάκτης κειμένων με νομικό ρόλο: κατοχή υψηλού επιπέδου γλωσσικής επάρκειας, «γέφυρα» μελλοντικής διεθνούς διαπραγματεύσεως συγκεκριμένων θεμάτων και της σχετικής διεθνούς αντιμετώπισης τους, συνείδηση της «ενότητας-στην-πολλαπλότητα».
- iii. Επιστημονικός-Τεχνικός Εμπειρογνώμων: ρόλος αιχμής, ερμηνεία τεχνικών-επιστημονικών προτάσεων-εννοιών ή προτύπων, αξιολόγηση συνεπειών προτάσεων, προσφορά καθοριστικού χαρακτήρα βοήθειας στην επιστημονική υπόσταση της γλώσσας του ενιαίου κειμένου, στην Προδιαπραγμάτευση: καίρια συμβολή στον προσδιορισμό διαπραγματεύσιμων θεμάτων, στην Συστατική Διαπραγμάτευση: παροχή συνεχόμενης ροής επιστημονικών εκτιμήσεων, στην Επαναδιαπραγμάτευση: διευκόλυνση πορείας σε ρεαλιστικές επιλογές και προώθηση εφαρμογής δ.κ.σ.

3.8.Η διαδικαστική οργανωσιακή διάρθρωση των Διαπραγματευτικών Ομάδων

Οι Διαπραγματευτικές Ομάδες στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία της ελληνοτουρκικής Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης ενσαρκώνουν συλλογικά δομικά σχήματα, ο τρόπος δομικής οργάνωσης και διαμορφωτικής υπόστασης των σχετικών αποφάσεων για τις προαναφερθείσες θεμελιώδους σημασίας⁷⁶.

Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, με σκοπό τη θετική συμβολή στην εσωτερικού χαρακτήρα διαμόρφωση των σχετικών αποφάσεων-του εμπλουτισμού και την αξιολόγηση των Διαπραγματευτικών Ομάδων-την ενίσχυση της νομιμοποιητικής βάσης σε σχέση με την ζωτικής ανάγκης «κοινωνική προοπτική», προσκαλούνται να συμμετάσχουν οι εξής ελληνικές και τουρκικές εθνικές αρχές :

- ✓ Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.
- ✓ Υπουργείο Εξωτερικών.
- ✓ Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.
- ✓ Υπουργείο Εσωτερικών.
- ✓ Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.
- ✓ Υπουργείο Υγείας.
- ✓ Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.
- ✓ Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- ✓ Υπουργείο Ανάπτυξης.
- ✓ Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

⁷⁶ Βλέπε σχετικά Ραντόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 64-69.

- ✓ Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.
- ✓ Υπουργείο Δικαιοσύνης.
- ✓ Υπουργείο Πολιτισμού.
- ✓ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.
- ✓ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- ✓ Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
- ✓ Υπουργείο Τουρισμού.
- ✓ Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
- ✓ Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.
- ✓ Tarım ve Orman Bakanlığı.
- ✓ Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- ✓ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.
- ✓ Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı.
- ✓ Dışişleri Bakanlığı.
- ✓ Sağlık Bakanlığı.
- ✓ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- ✓ İçişleri Bakanlığı.
- ✓ Adalet Bakanlığı.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
- ✓ Millî Savunma Bakanlığı.
- ✓ Millî Eğitim Bakanlığı.
- ✓ Ticaret Bakanlığı.
- ✓ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı.
- ✓ Hazine ve Maliye Bakanlığı.
- ✓ Gençlik ve Spor Bakanlığı.

οι κάτωθι μη-κρατικοί φορείς:

- i. Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ):
 - ✓ Save the Children.
 - ✓ Oxfam International.
 - ✓ Doctors without Borders.
 - ✓ BRAC.
 - ✓ World Vision.
 - ✓ International Rescue Committee.
 - ✓ Catholic Relief Services.
 - ✓ Danish Refugee Council.
 - ✓ CARE International.

- ✓ Amnesty International.
- ii. Επαγγελματικές Ενώσεις:
 - ✓ Ινστιτούτο Επικοινωνίας.
 - ✓ ΕΕΔΕ, Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Επιχειρήσεων.
 - ✓ Marketing Week Online.
 - ✓ Interactive Advertising Bureau, Hellas.
 - ✓ Επιστημονικό Μάρκετινγκ.
 - ✓ Ινστιτούτο Πωλήσεων Ελλάδος.
 - ✓ Advertising.
 - ✓ Σύλλογος Εταιριών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς, ΣΕΔΕΑ.
 - ✓ Σύνδεσμος Διαφημιζόμενων Ελλάδος.
 - ✓ Ένωση Εταιριών Διαφήμισης & Επικοινωνίας Ελλάδος.
 - ✓ Εκδοτικός Οργανισμός, DIRECTION A.E.
 - ✓ ADETEM.
 - ✓ The Chartered Institute of Marketing.
 - ✓ ΣΕΒ.
 - ✓ Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων – ΓΣΕΒΕΕ.
 - ✓ ΕΠΙΧΕΙΡΩ.
 - ✓ HR Professional.
 - ✓ Σύνδεσμος Στελεχών Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού.
 - ✓ Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού στην Ελλάδα (HRM in Greece): Το Βήμα της Ελληνικής κοινότητας επαγγελματιών και ερευνητών στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού (ΔΑΔ).
 - ✓ ASD / Ambalaj Sanayicileri Dernegi.
 - ✓ AKDER / Akiskan Gücü Dernegi.
 - ✓ Deniz Ticaret Odasi.
 - ✓ Deri Konfeksiyonculari Dernegi.
 - ✓ Elektrik Mühendisleri Odasi.
 - ✓ Gemi Insa Sanayiciler Birligi.
 - ✓ Gemi Mühendisleri Odasi.
 - ✓ Ilaç Isverenler Sendikasi.
 - ✓ Insaatçılar ve Yapıcılar Odasi.
 - ✓ Istanbul Tabib Odasi.
 - ✓ Maden Mühendisleri Odasi.
 - ✓ Metalürji Mühendisleri Odasi.
 - ✓ Mimarlar Odasi.
 - ✓ OMSIAD / Ofis Mobilyalari Sanayici ve Isadamlari Dernegi.

- ✓ PAGEV / Türk Plastik Sanayicileri, Arastirma, Gelistirme ve Egitim Vakfi.
- ✓ SADER Saglik Gereçleri, Üreticileri ve Temsilcileri Dernegi.
- ✓ SERSA / Seramik Saglik Gereçleri Üreticileri Birligi.
- ✓ Sehir Planlamacilari Odasi.
- ✓ TMMOB Insaat Mühendisleri Odasi.
- ✓ TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odasi.
- ✓ TMMOB Kimya Mühendisleri Odasi.
- ✓ TMMOB Makina Mühendisleri Odasi.
- ✓ TMMOB Kimya Mühendisleri Odasi.
- ✓ Türkiye Ziraat Mühendisleri Odasi.
- ✓ Türkiye Devrimci Isçi Sendikaları Konfederasyonu.
- ✓ Türkiye Isveren Sendikaları Konfederasyonu.
- ✓ TALSAD / Türkiye Alüminyum Sanayiciler Dernegi.
- ✓ Türkiye Kimya Sanayicileri Dernegi.
- ✓ TIMDER / Tesisat ve Insaat Malzemeleri Üreticileri Dernegi.
- ✓ TRISAD / Triko Sanayicileri Birligi.
- ✓ TESID / Türkiye Elektronik Sanayicileri Dernegi.
- ✓ TÜBİTAK / Türkiye Bilimsel ve Teknik Arastirma Kurumu.
- ✓ TOBB / Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticaret Odalari ve Ticaret Borsalar Birligi.
- ✓ TZOB / Türkiye Ziraat Odalari Birligi.
- ✓ TÜRKTRADE / Türkiye Dis Ticaret Dernegi.
- ✓ Türkiye Metal Sanayiciler Sendikasi.
- ✓ TÜSIAD / Türkiye Sanayi ve Is Adamlari Dernegi.
- ✓ YASED / Yabancı Sermaye Dernegi.
- ✓ Yapi – Endüstri Merkezi.

Σε συνεργασία οι Επικεφαλής των Διαπραγματευτικών Ομάδων Ελλάδος και Τουρκίας ορίζουν τις εξής θεμελιώδους χαρακτήρα κατευθυντήριες γραμμές, σχετιζόμενες με την διαδικασία λήψης αποφάσεων της εκάστοτε Διαπραγματευτικής Ομάδας:

- i. Λήψη αποφάσεων με consensus των εκάστοτε μελών.
- ii. Εντός διαλόγου ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης: απόρριψη αρνητικού χαρακτήρα-μη εποικοδομητικής κριτικής στις παρατιθέμενες πρόσφορες προτάσεις.
- iii. Εντός διαλόγου ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης: μη τήρηση επίσημου χαρακτήρα πρακτικών.

- iv. Εντός διαλόγου ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης: διασφάλιση απρόσκοπτης ροής πληροφοριών και συλλογικής οργάνωσης-επεξεργασίας και διαχείρισης πληροφοριών.
- v. Απόρριψη «κλειδώματος θέσεων» στην ενδο-ομαδική διαπραγμάτευση με φόντο τη δι-ομαδική διαπραγμάτευση.

Όσον αφορά τη δομική οργάνωση της ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης, ως προς τον Επικεφαλής της εκάστοτε Διαπραγματευτικής Ομάδας, ο προαναφερθείς ρόλος στην εν προκειμένω κατάσταση έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- i. Ρόλος με στόχευση τη διευκόλυνση-εμπύχωση κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- ii. Ρόλος με στόχευση την εξασφάλιση πληρότητας και προοδευτικής εξέλιξης εσωτερικής διαπραγμάτευσης.
- iii. Ρόλος «δημιουργικού γεφυροποιού».
- iv. Ρόλος εξασφάλισης διαδικαστικής ευρυθμίας.
- v. Ρόλος ενασχόλησης με την ανάδυση προβληματικών ζητημάτων.
- vi. Ρόλος δημιουργίας πρόσφορου πεδίου διαλόγου με θετικού προσήμου παρεμβάσεις.

Σχετικά με την δομική οργάνωση της δι-ομαδικής διαπραγμάτευσης, αυτή έχει ως κάτωθι:

- i. Ενότητα Διαπραγματευτικής Ομάδας στην εξωτερική διάσταση: έκφανση διαμόρφωσης αποφάσεων, έκφανση διαμόρφωσης εσωτερικών αποφάσεων.
- ii. Ύπαρξη διαχειριστικού ωφέλιμου αριθμού μελών.
- iii. Ύπαρξη σχετικών ατομικών διαύλων επικοινωνίας και διαβούλευσης (μέσω συγκεκριμένων αντιπροσωπειών/συγκεκριμένων μελών αντιπροσωπειών).

3.9.Η λογοδοτική διάσταση

Πηγή της λογοδοσίας η σχεσιακή κατάσταση Διαπραγματευτικής Ομάδας και κεντρικής εξουσίας⁷⁷. Εδώ αναδεικνύεται κατάσταση σχεσιακής υποχρέωσης δημοσίου προσήμου, όπου χαρακτηρίζεται από υπόβαθρο εμπιστοσύνης, παρουσιάζει 2 διαστάσεις, την εργαλειακή διάσταση και την ελεγκτική-αξιολογητική διάσταση. Διαμέσου αυτής της διαδικασίας η κεντρική εξουσία προβαίνει:

- i. σε σχεδιασμό ολιστικής άποψης, έλεγχο και αξιολόγηση ex post facto των πράξεων και των αποτελεσμάτων της Διαπραγματευτικής Ομάδας,

⁷⁷ Βλέπε σχετικά Ραντόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 69-71.

- ii. σε διασφάλιση σχετικής διαφάνειας όσον αφορά την πορεία της διαπραγματευτικής διαδικασίας και το μέλλον της προαναφερθείσης,
- iii. σε παράθεση διαμόρφωσης θεραπευτικών παρεμβάσεων ή ενισχυτικής βοήθειας σε όλες τις σχετικές διαστάσεις, σε πρόληψη αναδυόμενων προβληματικών γεγονότων.

Με βάση τα προαναφερθέντα, οι Διαπραγματευτικές Ομάδες Ελλάδος και Τουρκίας πρόκειται να υποβάλλουν συλλογικού χαρακτήρα εκθέσεις προς τις κεντρικές εξουσίες τους. Οι εν προκειμένω εκθέσεις εγγράφως δια ολιστικού τρόπου θα αποδίδουν τη διαδρομή των διαπραγματευτικών διαδικασιών σε διάφορα χρονικά σημεία. Συλλογικές εκθέσεις με δύο διαστάσεις ως προς τις στοχεύσεις τους, μια εργαλειακή όπου προωθείται αξιολόγηση πορείας Διαπραγματευτικής Ομάδας και προώθησης θετικών στοιχείων για αξιοποίηση από τα δύο κράτη, και μια συμβουλευτική όπου στο υπόβαθρο εκάστου αποτελέσματος θα προωθεί σχετικές θετικές δράσεις.

Την ίδια στιγμή, κατά το δοκούν θα υποβάλλεται ειδικού χαρακτήρα έκθεση από μεμονωμένα μέλη των Διαπραγματευτικών Ομάδων. Αυτού του είδους η ατομική ευθύνη, θα χαρακτηρίζεται από υποβολή προς το προσκεκλημένο μέρος που εκπροσωπεί το συγκεκριμένο μέλος, από παράθεση επεξηγηματικού υλικού με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το προαναφερθέν προσκεκλημένο μέρος.

3.10.Η προτεινόμενη σύνθεση της εκπροσώπησης των Διαπραγματευτικών Ομάδων και το σχετικό μήνυμα

Θεμελιώδους σημασίας το παραγόμενο μήνυμα εκ της δομικής οργάνωσης της εκπροσώπησης της Διαπραγματευτικής Ομάδας σε όλα τα επίπεδα της διαπραγματευτικής διαδικασίας⁷⁸. Το προαναφερθέν μήνυμα δίδει το σχετικό βάρος της εκπροσώπησης κατά τις διαπραγματεύσεις. Αναδεικνύει το επίπεδο της επί σκοπού υιοθέτησης και θέσης σε πράξη αποτελέσματος της διαπραγματευτικής διαδικασίας στο εσωτερικό θεσμικό σύστημα των συμμετεχόντων.

Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία επιλέγεται ο βαθμός της πλήρους εκπροσώπησης μέσω αρμόδιων ή/και συναρμόδιων εθνικών αρχών,

⁷⁸ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 73-74.

συμπεριλαμβανομένων και αρμόδιων ή/και συναρμόδιων μη-κρατικών φορέων (Stakeholders)⁷⁹.

Με βάση τα προαναφερθέντα, Ελλάδα και Τουρκία προωθούν το εξής μήνυμα, ότι θα διαδραματίσουν υψηλού επιπέδου δράση στη διαπραγματευτική διαδικασία, ότι θα ενσωματώσουν με τον βέλτιστο τρόπο τους θεσμικούς πυλώνες του νέου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης στα αντίστοιχα εσωτερικά θεσμικά συστήματα.

⁷⁹ Σχετικές οι πληροφορίες στο υποκεφάλαιο του εν προκειμένω πονήματος-τμήματος-κεφαλαίου "Η διαδικαστική οργανωσιακή διάρθρωση των Διαπραγματευτικών Ομάδων".

Κεφάλαιο 4°. Πρώτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης, εγχείρημα μετασχηματιστικής διακυβέρνησης

Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία εκκινεί με το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης. Το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης ενσαρκώνει ένα συλλογικού χαρακτήρα έργο διαπραγμάτευσης, όπου διεξάγεται προσπάθεια να καταστεί μια συνολικά μηδενική κατάσταση σε συνολικά μη-μηδενική σε κατάσταση δ.κ.σ. υπό διαπραγμάτευση.

Στο συγκεκριμένο επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης, τα κράτη, εν προκειμένω Ελλάδα και Τουρκία, υπό το φως της πιθανής βοήθειας από διεθνείς ή διεθνικές θεσμικές οντότητες, προβαίνουν στο εγχείρημα εξειδίκευσης συγκεκριμένων στοιχείων διακηρυκτικής διακυβέρνησης μιας συγκρουσιακής σχέσης σε σχέση διαπραγματεύσιμου δ.κ.σ., ενταγμένη στην υπάρχουσα διεθνή τάξη δικαίου.

Η Προδιαπραγμάτευση αποτελεί ένα εγχείρημα μετασχηματιστικής διακυβέρνησης και δομείται ως εξειδικευμένη διαπραγματευτική διαδικασία σε δύο αλληλοσυνδεόμενα επίπεδα:

- i. Διαγνωστικό Επίπεδο⁸⁰.
- ii. Επίπεδο της Πολυμερούς Διακυβέρνησης⁸¹.

Καταληκτικός προορισμός της Προδιαπραγμάτευσης η δόμηση και παράλληλα η υιοθέτηση επίσημου κειμένου δηλωτικού ή διακηρυκτικού χαρακτήρος.

4.1. Το πεδίο διαπραγματευτικής εστίασης

Στο οικοδόμημα της διαπραγματευτικής διαδικασίας, το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης διαδραματίζει έναν ιδιαίτερα θεμελιώδη ρόλο, διότι από το προαναφερθέν επίπεδο διεξάγεται η σφυρηλάτηση του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης⁸². Το εγχείρημα του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης, είναι η δόμηση του

⁸⁰ Ανάδειξη ρόλου Εκκινήτη-Ηγέτη, επίδοση δέουσας σημασίας στην ολιστικού χαρακτήρα προσέγγιση και εξειδίκευση των θεμάτων προς διαπραγμάτευση.

⁸¹ Δόμηση δέοντος θεσμικού χαρακτήρος πλαισίου περί της πολυμερούς διαχείρισης της Προδιαπραγματευτικής διαδικασίας, εξειδίκευση διαδικαστικού πλαισίου δόμησης δια consensus του επίσημου δηλωτικού ή διακηρυκτικού χαρακτήρος κειμένου.

⁸² Βλέπε σχετικά Ραντόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 78-79.

υποβάθρου, με βάση το οποίο έλκεται ένα εγχείρημα εξειδίκευσης των συνθηκών δημιουργίας καθεστωτικού χαρακτήρα δ.κ.σ.

Μέσα από το πεδίο διαπραγματευτικής εστίασης, η Προδιαπραγμάτευση χαρακτηρίζεται από τρεις στοχεύσεις. Πρώτον, ενυπάρχει στόχος για πρωτόλεια πρόσδεση σ' ένα διακηρυκτικού/δηλωτικού χαρακτήρα καθεστώς δ.κ.σ. Δεύτερον, δια συμμετοχής υφίσταται στόχευση σε δόμηση διακηρυκτικού χαρακτήρα πλαισίου, εντός του οποίου θα υπάρχει από κοινού κατανόηση προβληματικών καταστάσεων και των σχετιζόμενων με αυτές θεμάτων. Τρίτον, επιδιώκεται η σφυρηλάτηση σχεσιακού χαρακτήρα εμπιστοσύνης.

Στο εν προκειμένω επίπεδο, Ελλάδα και Τουρκία θα προχωρήσουν μέσα από την ανάλυση των διαφορετικών θέσεων τους σε συγκεκριμένα ζητήματα και ενός ολιστικού χαρακτήρα προσδιορισμού του πεδίου αναφοράς γύρω από την προβληματική κατάσταση τους, στην εξειδίκευση του διαπραγματεύσιμου ζητήματος τους, εν ολίγοις του καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

Το δε εγχείρημα του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης θα χαρακτηρίζεται από διασύνδεση της λειτουργικής του διάστασης με την εργασία του Εκκινητή-Ηγέτη.

4.2.Ο Εκκινητής-Ηγέτης

Τίθεται το ερώτημα, πως διεξάγεται η εκκίνηση της Προδιαπραγμάτευσης; Η απάντηση στο προαναφερθέν ερώτημα έχει ως εξής, η εκκίνηση δύναται να επιτευχθεί είτε από ΔΟ είτε από κράτος⁸³. Αυτός ο Εκκινητής-Ηγέτης⁸⁴ (Initiator) ενσαρκώνει έναν κρίσιμης σημασίας δρώντα, εμφανίζει έναν εργαλειακό ηγετικό ρόλο, ο οποίος έχει πηγή τη σχετική γνώση - την σχετική ισχύ-κύρος του και την «εμπυχωτικού χαρακτήρα λειτουργία δ.κ.σ.».

Η ύπαρξη του συγκεκριμένου δρώντος κομίζει ένα συγκεκριμένο όφελος. Προσφέρεται μέσω του προαναφερθέντος δυνατότητα στους συμμετέχοντες να προβούν σε υπέρβαση του χαμηλότερου δυνατού κοινού παρονομαστή ως προς τα

⁸³ Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 79-80.

⁸⁴ Όσον αφορά το ζήτημα της ηγεσίας σ' ένα πλαίσιο ιστορικών παραδειγμάτων και αποτίμησης καταστάσεων βλέπε σχετικά **Kissinger, H. (2022).** *Leadership: Six Studies in World Strategy*. UK: Allen Lane.

αποτελέσματα της όλης διαδικασίας. Το παραπάνω , διότι ο Εκκινητής-Ηγέτης δύναται να προωθήσει τη σχεδίαση-δόμηση-«εμπύχωση» του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης στο κοντινότερο-δυνατό σημείο των επιδιωκόμενων στοχεύσεων.

Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, προτείνεται η Ελλάδα να είναι το κράτος Εκκινητής-Ηγέτης, το οποίο θ' αναλάβει τη σχετική πρωτοβουλία για την έναρξη της διαπραγματευτικής διαδικασίας με στόχο το καινούργιο συνεργατικό μοντέλο ειδικότερα έναρξη της Προδιαπραγμάτευσης.

4.3.Ο προσδιορισμός των θεμάτων προς διαπραγμάτευση

Στα καθήκοντα του Εκκινητή-Ηγέτη, ευρίσκεται η εξειδίκευση των θεμάτων προς διαπραγμάτευση βάσει της γνωσιακής διαχείρισης του προαναφερθέντος⁸⁵. Η γνωσιακή διαχείριση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων κατά το στάδιο της Προδιαπραγμάτευσης σχετίζεται:

- i. με την διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση τους.
- ii. με το διαχειριστικό και προσδιοριστικό εγχείρημα του υποκειμενικού τοπίου.
- iii. με την διαχειριστική προσέγγιση του ειδικού νομικού χαρακτήρα πεδίου αναφοράς.

Όσον αφορά την διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων, ενσαρκώνει την πρώτη θεμελιώδους χαρακτήρα εργασία του Εκκινητή-Ηγέτη. Στο εν προκειμένω επίπεδο ενυπάρχει εγχείρημα προσδιορισμού των στοιχείων της προβληματικής κατάστασης. Η Ελλάδα ως Εκκινητής-Ηγέτης, σε συνεργασία με την Τουρκία, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα θα προβεί:

- i. στην λεκτική αποτύπωση αιτιών των διμερών προβλημάτων, του βάθους και εύρους τους, των συνεπειών τους, των αλληλεξαρτήσεων τους με έτερα θέματα (όλα στο πλαίσιο υλοποίησης του εγχειρήματος σφυρηλάτησης του καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης).
- ii. στην αποτίμηση του παρόντος υποβάθρου επιστημονικού και τεχνικού χαρακτήρα γνώσης.

Δίπλα στη διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση των προς διαπραγμάτευση θεμάτων, υφίσταται η εργαλειοποίηση της επιστημονικής γνώσης ως υπόβαθρο δημιουργίας δ.κ.σ. Σε αυτό το σημείο, η Ελλάδα οφείλει να επιδοθεί, σε συνεννόηση και συνεργασία

⁸⁵ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 81-94.

με την Τουρκία, σε τρία εγχειρήματα. Το πρώτο αφορά τη με τη δέουσα προσοχή εκτίμηση του επιπέδου δόμησης της επιστημονικής και τεχνικής γνώσης. Το δεύτερο σχετίζεται με μια ολιστική προσέγγιση της επιστημονικής γνώσης, εδώ προτείνεται συμμετοχική σύμπραξη της επιστημονικής κοινότητας δια των συμμετεχόντων ΔΟ και των οργάνων λήψης αποφάσεων της διαπραγματευτικής διαδικασίας με σκόπευση στην «δόμηση» πραγματικότητας και επιστημονικής γνώσης χάριν του καινούργιου υποδείγματος και της σφυρηλάτησης δ.κ.σ. Το τρίτο είναι η διαδικαστικού χαρακτήρα προσέγγιση και αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης ως πηγής δ.κ.σ.

Σχετικά με το διαχειριστικό και προσδιοριστικό εγχείρημα του υποκειμενικού τοπίου, αυτό θεμελιώνεται ως η δεύτερη θεμελιώδους χαρακτήρα εργασία του Εκκινήτη-Ηγέτη. Στο συγκεκριμένο επίπεδο επιχειρείται νοητική προσέγγιση και οριοθέτηση της επί της πραγματικότητας προβληματικής, προωθείται δε ποικιλόμορφη σχετική δράση. Όλη αυτή η εργασία έχει συμπληρωματική φύση προς την διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων. Με βάση τα προαναφερθέντα, το εγχείρημα της δεύτερης εργασίας του Εκκινήτη-Ηγέτη, στην περίπτωση μας η Ελλάδα, θα διεξαχθεί σε δύο διαστάσεις:

- i. 1^η Διάσταση – Εξειδίκευση περιεχομένου φορέων: συμμετοχή του πλήρους κύκλου των σχετικών μη-κρατικών φορέων.
- ii. 2^η Διάσταση – Εξειδίκευση υποκειμενικού χαρακτήρα πλαισίωσης:
 1. Εξειδίκευση ερμηνευτικών πλαισίων συμμετεχόντων φορέων (ταυτοποίηση και αξιολόγηση):
 - ✓ Ατομικών-κοινωνικών-οικονομικών-πολιτικών προσανατολισμών.
 - ✓ Περιβαλλοντικών προσανατολισμών.
 - ✓ Προσανατολισμών επί ρεαλιστικών προγραμματικών πλαισίων.
 - ✓ Προσανατολισμών επί επιστημονικού-τεχνικού προσήμου γνώσης σε συνδυασμό με την εργαλειακή διάσταση της.
 - ✓ Προσεγγίσεων που είτε συγκλίνουν είτε αποκλίνουν σε συνδυασμό με την άσκηση εσωτερικής διακυβέρνησης.
 - ✓ Προσεγγίσεων που είτε συγκλίνουν είτε αποκλίνουν σε συνδυασμό με την οπτική-άσκηση διακυβέρνησης με στόχο την παραγωγή δ.κ.σ.
 - ✓ Εξειδικευμένων βάσεων δυνάμεων επί διαφορετικών πλαισίων.
 2. Εξειδίκευση ενεργηματικών πλαισίων συμμετεχόντων φορέων:
 - ✓ Ποικίλα πεδία αλληλεπίδρασης.
 - ✓ Χρησιμοποιούμενες στρατηγικές επί των εκάστοτε προσεγγίσεων.

- ✓ Τελική μορφή εγχειρημάτων Ελλάδος και Τουρκίας.
- ✓ Αποτελέσματα εγχειρημάτων Ελλάδος και Τουρκίας.

Τέλος, η διαχειριστική προσέγγιση του ειδικού νομικού πεδίου αναφοράς που αποτελεί το τρίτο συσχετιζόμενο στοιχείο με τη γνωσιακή διαχείριση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων, ενσαρκώνει το ολιστικού χαρακτήρα εγχείρημα εξειδίκευσης του πεδίου αναφοράς (context), εντός του οποίου υλοποιείται η διαπραγματευτική διαδικασία. Στόχευση του Εκκινητή-Ηγέτη, εν προκειμένω της Ελλάδας, η δόμηση της μετασχηματιστικής διαδικασίας της σχετικής προβληματικής πραγματικότητας σε εξειδικευμένο πεδίο αναφοράς με υπόβαθρο τρία υποδειγματικά κριτήρια, τα οποία είναι διαρθρωτικού χαρακτήρα όροι αναφοράς, χαρακτηρίζονται από τρεις αλληλεξαρτώμενες-ειδικές λειτουργίες:

- i. Εγχείρημα προσδιορισμού πεδίου αναφοράς:
 - ✓ Συσχέτιση με όλα τα σχετικά διεθνή συμβατικά καθεστώτα.
 - ✓ Συσχέτιση με όλη τη σχετική διεθνή νομοθεσία.
- ii. Εγχείρημα συμβατότητας πεδίου αναφοράς:
 - ✓ Διασφαλισμένη συμβατότητα Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης με όλα τα σχετικά διεθνή συμβατικά καθεστώτα και τη σχετική διεθνή νομοθεσία.
- iii. Εγχείρημα πεδίου «προστιθέμενης αξίας» ή ευρετικότητας:
 - ✓ Προσδιορισμός «περιοχών συμφωνίας»⁸⁶.

4.4. Το στάδιο Πολυμερούς Διακυβέρνησης

4.4.1. Η δομολειτουργική διάσταση. Στο στάδιο της Προδιαπραγμάτευσης, η προαναφερθείσα δομείται ως συνδιασκεπτική πολυμερής διαπραγμάτευση, ειδικότερα ως Ad Hoc Πολυμερής Συνδιάσκεψη⁸⁷. Ο Εκκινητής-Ηγέτης, εν προκειμένω η Ελλάδα, έχει το καθήκον οργανωσιακής και διαχειριστικής υπόστασης του διακηρυκτικού χαρακτήρα κειμένου της Προδιαπραγμάτευσης εντός της Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης.

Η Ad Hoc Πολυμερής Συνδιάσκεψη, σε γενικό επίπεδο και στο επίπεδο της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας Ελλάδος και Τουρκίας, διαρθρώνεται

⁸⁶ Σχετικές οι πληροφορίες στο υποκεφάλαιο "Τα δύο δομικής φύσεως χαρακτηριστικά" ειδικότερα "Ο αριθμός των θεμάτων" του εν προκειμένω πονήματος-τμήματος-κεφαλαίου 3^{ου}.

⁸⁷ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 96-100.

σε δύο στάδια, το στάδιο της Προπαρασκευαστικής Συνδιάσκεψης και το στάδιο της Πολυμερούς Συνδιάσκεψης. Όσον αφορά την Προπαρασκευαστική Συνδιάσκεψη, αυτή ενσαρκώνει Διπλωματική Συνδιάσκεψη, δομείται από τον Εκκινητή-Ηγέτη (Ελλάδα), με συμμετέχοντες δρώντες των σχετικών ΔΟ – διεθνών θεσμικών οντοτήτων – μη-κρατικών φορέων, εργασία αυτής η υπό διαπραγματευτική διαδικασία δόμησης του σχεδίου κειμένου της Διακήρυξης μαζί με την δόμηση της επίσημου χαρακτήρα Πολυμερούς Συνδιάσκεψης. Σχετικά την Πολυμερή Συνδιάσκεψη, σύγκληση αυτής θα διεξάγεται από τον Εκκινητή-Ηγέτη (Ελλάδα), η δόμηση και διάρθρωση της έχει καθοριστεί από την Προπαρασκευαστική Σύνοδο, έργο της Πολυμερούς Συνδιάσκεψης:

- i. Επισημοποίηση συντακτικής ομάδας σχετικού υπό διαπραγμάτευση σχεδίου-διακήρυξης/σχεδίου-απόφασης.
- ii. διάλογος και υιοθέτηση σχεδίου διακήρυξης-απόφασης, σχεδίου Τελικού Ανακοινωθέντος.
- iii. Υιοθέτηση σχετικού χάρτη ημερήσιας διάταξης εκ της Προπαρασκευαστικής Συνδιάσκεψης.

Με την Ad Hoc Πολυμερή Συνδιάσκεψη, Ελλάδα και Τουρκία θα επιτύχουν τον δέοντα βαθμό σχεσιακής τροπικότητας, εν ολίγοις την σφυρηλάτηση του υποβάθρου για κατάλληλη επικοινωνήση και δημιουργικού χαρακτήρα διασύνδεση των αντιθετικών τοποθετήσεων των δύο χωρών σε οποιοδήποτε ζήτημα.

4.4.2.Η εργαλειοθήκη των σχετικών τεχνικών διαχείρισης. Με βάση τα προαναφερθέντα, στο πλαίσιο της Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης, ο Εκκινητής-Ηγέτης, η Ελλάδα στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, θα κάνει χρήση σε ουσιαστικού και διαδικαστικού χαρακτήρα επίπεδο των εξής τεχνικών διαχειριστικής οργάνωσης⁸⁸:

- i. Δόμηση υποστηρικτής έκθεσης (ουσιαστικό επίπεδο):
 - ✓ Μελέτη με ολιστικό περιεχόμενο.
 - ✓ Εξειδίκευση ποικίλων πτυχών του καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, πτυχών Προδιαπραγμάτευσης, παροχής συγκεκριμένων στοιχείων με σκοπό τη συλλογική δράση.

⁸⁸ Όσον αφορά τις τεχνικές διαχείρισης, βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 100-105.

- ✓ Παροχή στοιχείων εξειδίκευσης του καινούργιου συνεργατικού μοντέλου.
- ✓ Παροχή προτάσεων συλλογικής δράσης.
- ii. Δόμηση ενιαίου υπό διαπραγμάτευση κειμένου (ουσιαστικό επίπεδο).
- iii. Δόμηση ημερήσιας διάταξης (διαδικαστικό επίπεδο):
 - ✓ Εξειδίκευση οργανωσιακού χαρακτήρα βάσης.
 - ✓ Ιδιαίτερη σημασία στα εξής στοιχεία: Σκοπός-Θεματικός Σχεδιασμός-Προσωπικότητα Διαπραγματευόμενων.

4.4.3.Μοντελοποίηση περιεχομένου Διακήρυξης. Η Προδιαπραγμάτευση πρόκειται να περατωθεί στο πλαίσιο της Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης, χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της μοντελοποίησης σε επίπεδο οργανωσιακής διάρθρωσης και περιεχομένου⁸⁹. Η μοντελοποίηση της σχετικής Διακήρυξης εντός της Προδιαπραγμάτευσης θα δομηθεί σε δύο αλληλεξαρτώμενα επίπεδα:

- i. Εκτιμητικό Μέρος: δόμηση αιτιολογητικής βάσης Παραγγελτικού Μέρους, επικέντρωση σε από κοινού (Ελλάδα και Τουρκία) κατάθεση εξειδικευμένων «αιτιολογικών-αξιολογικών» προτάσεων (πραγματικά περιστατικά, υφιστάμενη επιστημονική γνώση ως προς το κεντρικό ζήτημα της Διακήρυξης της Προδιαπραγμάτευσης, υφιστάμενο εξειδικευμένο κανονιστικό πεδίο).
- ii. Παραγγελτικό Μέρος: βασικό δομικό τμήμα Διακήρυξης, δόμηση ειδικού πεδίου εφαρμογής, λεκτική αποτύπωση συλλογικών ή/και ατομικών προγραμματικής φύσης δράσεων, επικέντρωση σε εξειδίκευση στοχευμένων «παραγγελτικών» προτάσεων προγραμματικού χαρακτήρα (εμβάθυνση διεθνούς συνεργασίας, εμβάθυνση με θετική εξέλιξη στοχευμένων κάθετων δράσεων σε εθνικό επίπεδο, συνεργατικό πλαίσιο σε έρευνα και τεχνολογία, εξειδίκευση πιθανών διασυνδέσεων με έτερα θέματα, δόμηση ολοκληρωμένης διακυβέρνησης στο πλαίσιο της Διακήρυξης, δόμηση διαύλων επικοινωνίας της επιστημονικής κοινότητας και της ενημέρωσης του κοινού, εξειδίκευση αξίας και σημασίας μελλοντικού χαρακτήρα δόμησης συμβατικού χαρακτήρα καθεστώτος δ.κ.σ.).

4.5.Το προτεινόμενο σχέδιο του Τελικού Ανακοινωθέντος

Στην τελική φάση της Προδιαπραγμάτευσης, η Ad Hoc Πολυμερής Συνδιάσκεψη είναι επιφορτισμένη με το εξής έργο, την τελειοποίηση και υιοθέτηση με consensus του σχεδίου κειμένου της Διακήρυξης ή Δήλωσης, στην προτεινόμενη διαπραγματευτική

⁸⁹ Βλέπε σχετικά Ραντόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 106-110.

διαδικασία της Διακήρυξης, όσο και της έγκρισης του Σχεδίου του Τελικού Ανακοινωθέντος⁹⁰.

Η σχετική Διακήρυξη πρόκειται να προσαρτηθεί στο Τελικό Ανακοινωθέν.

Το Τελικό Ανακοινωθέν του σταδίου της Προδιαπραγμάτευσης της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας θα δομείται από τα κάτωθι δομικά στοιχεία:

- i. Καταγραφή οργάνωσης και ουσιαστικών συζητήσεων (διάρκεια εργασιών Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης).
- ii. Γενικές πολιτικές θέσεις παριστάμενων Υπουργών ή Αντιπροσώπων των συμμετεχόντων κρατών (Ελλάδος και Τουρκίας) ή συνολικά η Συνδιάσκεψη.
- iii. Υπογραφή από τους παριστάμενους Υπουργούς ή τους Αντιπροσώπους των συμμετεχόντων κρατών (Ελλάδος και Τουρκίας), σαφέστατα από τους σχετικούς συμμετέχοντες ΔΟ.

⁹⁰ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 110-111.

Κεφάλαιο 5°. Δεύτερη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης

Το δεύτερο και επόμενο της Προδιαπραγμάτευσης στάδιο της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας είναι εκείνο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης. Το εν προκειμένω στάδιο ενσαρκώνει συλλογικού χαρακτήρα έργο διαπραγμάτευσης. Υφίσταται αποτύπωση ενός αυστηρά δομημένου διαπραγματευτικού εγχειρήματος, μέσω του οποίου δομείται το θεμελιώδες στοιχείο της συναίνεσης προκειμένου να εγκαθιδρυθεί δ.κ.σ. στις μέλλουσες σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας. Επιχειρείται εναρμόνιση εξωτερικού (διεθνή συμβατικά κείμενα) πεδίου αναφοράς και εσωτερικού (έννομες τάξεις Ελλάδος και Τουρκίας, επικρατούσες-πολυδιάστατες συνθήκες Ελλάδος και Τουρκίας) πεδίου αναφοράς. Πάντοτε τελικός στόχος η σύναψη της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης, ειδικότερα η δόμηση της Συνομοσπονδίας.

Τα χαρακτηριστικά της Συστατικής Διαπραγμάτευσης έχουν ως κάτωθι:

- i. Σημείο εκκίνησης: πολιτική πρωτοβουλία Ελλάδος και Τουρκίας.
- ii. Διεξαγωγή: περιοδική από Ad Hoc Ομάδα Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Εμπειρογνομόνων.
- iii. Κεντρικό σημείο: δόμηση του κειμενικού υποδείγματος (εν προκειμένω της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης) δ.κ.σ. στο υπόβαθρο Κανόνων Διαδικασίας, υπό συνθήκες σχηματισμός consensus.
- iv. Κεντρικός ρόλος στη Γραμματεία.

5.1. Τα ζητήματα εκκίνησης

Το στάδιο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης εκκινεί δια διακριτικού χαρακτήρα διεθνούς πολιτικής πρωτοβουλίας⁹¹, εν προκειμένω θα υπάρξει ανάληψη σχετικής πρωτοβουλίας από κοινού από την Ελλάδα και την Τουρκία.

Η εν προκειμένω συλλογικού χαρακτήρα απόφαση⁹² όσον αφορά το επίσημο της ενάρξεως της Συστατικής Διαπραγμάτευσης χαρακτηρίζεται από διάρθρωση συστατικών με πολυδιάστατο περιεχόμενο (αναφορικό-μεθοδολογικό-διαχειριστικό):

- i. αναφορά στα παραχθέντα κείμενα της Προδιαπραγμάτευσης.

⁹¹ Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 113-114.

⁹² Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 114-115.

- ii. αναφορά στην υιοθετούμενη μορφολογική μέθοδο του υπό συγκρότηση συμβατικού χαρακτήρα καθεστώτος δ.κ.σ. Ελλάδος και Τουρκίας (Σύμβαση Πλαίσιο-Εκτελεστικά Πρωτόκολλα).
- iii. αναφορά στον χρονικό ορίζοντα (1 χρόνος) στον τόπο της διαπραγμάτευσης (τόσο στην Ελβετία, όσο και στην Ελλάδα με την Τουρκία) στην εντολή σε Ad Hoc Γραμματεία.

Με βάση την διακριτική διεθνή πολιτική πρωτοβουλία για την έναρξη της Συστατικής Διαπραγμάτευσης, συγκροτείται για το Ειδικό Σχήμα Συνδιασκεπτικής Διαπραγματευτικής Διαδικασίας Ad Hoc Ομάδα Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Εμπειρογνομόνων. Έργο της προαναφερθείσης η δημιουργική διαπραγμάτευση και οριστικοποίηση με consensus του κειμενικού υποδείγματος της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης⁹³. Η δομή του έχει ως εξής:

- i. σύνθεση από εκπροσώπους Ελλάδος και Τουρκίας.
- ii. σύνθεση από εκπροσώπους σχετικών οργανισμών ειδικού χαρακτήρα σχέσης με την Ελλάδα και Τουρκία: ΕΕ.
- iii. συμμετοχή από παρατηρητές αρμόδιων ΔΟ.

Στο πλαίσιο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης, δομείται Γραμματεία, η οποία θα κατέχει κεντρικού χαρακτήρα ρόλο⁹⁴. Ειδικότερα, η Γραμματεία εμφανίζει τα κάτωθι συστατικά στοιχεία:

- i. χρέη Γραμματείας: ο/η Γραμματέας του ΟΗΕ.
- ii. διοικητική λειτουργία: οργάνωση και σύγκληση διαπραγματευτικών συνόδων του Ειδικού Σχήματος Συνδιασκεπτικής Διαπραγμάτευσης, παροχή διοικητικής υποστήριξης, διατύπωση πρώτης ημερήσιας διάταξης, διευκόλυνση υιοθέτησης Κανόνων Διαδικασίας.
- iii. δημιουργικός ρόλος: παροχή βάσεων κειμενικής διαπραγμάτευσης.
- iv. επιτελικός ρόλος στο πλαίσιο των διαπραγματευτικών συνόδων: παροχή παραγωγής βοηθητικών εγγράφων.

⁹³ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 115.

⁹⁴ Βλέπε σχετικά **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 115-119.

5.2. Τα εργαλεία για την δόμηση διεθνούς κοινού συμφέροντος

Με κεντρικό στόχο την οικοδόμηση ενός καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης και ενός καθεστώτος δ.κ.σ., Ελλάδα και Τουρκία θα υιοθετήσουν την διαδικασία consensus ως προς την διαπραγματευτική διαδικασία⁹⁵. Διότι, με τον προαναφερθέντα τρόπο εξασφαλίζεται προοπτική δόμησης σχεσιακής κατάστασης δ.κ.σ. σε θεματικού χαρακτήρα πλαίσια, όπου υφίσταται απαίτηση συνολικής αντιμετώπισης όσο και ύπαρξη πολυδιάστατων συμφερόντων.

Η προαναφερθείσα διαδικασία consensus προβλέπεται να συνδυαστεί με την διαδικασία package deal⁹⁶. Η προαναφερθείσα διαδικασία θα συνδυάσει συνολική κάθετη και οριζόντια διαπραγματευτικού χαρακτήρα διαχείριση των διαπραγματευόμενων θεμάτων του υπό διαπραγμάτευση καινούργιου υποδείγματος, συγχρόνως θα υφίσταται κατάσταση ταυτόχρονης αποδοχής ή απόρριψης.

Υιοθετείται η στρατηγική του συνδυασμού consensus και package deal, διότι ενυπάρχει συγκέντρωση των μέγιστων δυνατών πιθανοτήτων για επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος, εν ολίγοις της δόμησης του καινούργιου υποδείγματος, το οποίο θα παράξει συμβατικό καθεστώς δ.κ.σ⁹⁷.

Η δε διαπραγματευτική διαδικασία, θα χαρακτηριστεί από οργανωσιακού χαρακτήρα διαχείριση σε διαχειρίσιμου χαρακτήρα fora με τις εξής θεματικές⁹⁸:

- i. Θαλάσσια Ζητήματα.
- ii. Εναέρια Ζητήματα.
- iii. Ζητήματα Περιβάλλοντος.
- iv. Ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- v. Αμυντικά Ζητήματα.
- vi. Ζητήματα Διεθνών Οργανισμών.
- vii. Ενεργειακά Ζητήματα.
- viii. Ευρωενωσιακά Ζητήματα.

⁹⁵ Για την διαδικασία consensus, βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 119-120.

⁹⁶ Για την διαδικασία package deal, βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 121.

⁹⁷ Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 121-122.

⁹⁸ Όσον αφορά το θεωρητικό υπόβαθρο της οργανωσιακής διαχείρισης, βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 123-125.

- ix. Ζητήματα Εμπορίου.
- x. Ζητήματα Τουρισμού.
- xi. Ζητήματα Εκπαίδευσης.
- xii. Τεχνολογικά Ζητήματα.
- xiii. Ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών.

Προς διευκόλυνση της θετικής πορείας της διαπραγματευτικής διαδικασίας, ενυπάρχει πρόνοια για δόμηση υπο-ομάδων (sub-fora), των κάτωθι:

- i. Για τα Θαλάσσια Ζητήματα:
 - ✓ Οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών.
 - ✓ Σχεδιασμού θεματικών κοινών προγραμμάτων.
- ii. Για τα Εναέρια Ζητήματα:
 - ✓ Σχεδιασμού της ευθυγράμμισης εύρους εναερίων χώρων και χωρικών υδάτων δύο χωρών.
 - ✓ Σχεδιασμού του κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για συνεργασία των δύο εθνικών εναερίων χώρων.
 - ✓ Σχεδιασμού του κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για συνεργασία των Περιοχών Πληροφόρησης Πτήσεων (Flight Information Regions, FIRs).
 - ✓ Σχεδιασμού του κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για συνεργασία επί αεροναυτικής έρευνας και διάσωσης.
 - ✓ Σχεδιασμού του κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για στρατιωτικές χρήσεις εναερίων χώρων των δύο χωρών.
 - ✓ Σχεδιασμού κοινώς συμφωνημένου προγράμματος για δημιουργία αλληλοσυνεργαζόμενων διαστημικών κέντρων.
- iii. Για τα Ζητήματα Περιβάλλοντος:
 - ✓ Σχεδιασμού θεματικών κοινών συμφωνημένων πλαισίων.
 - ✓ Σχεδιασμού κοινής συμμετοχής με σχετικά διεθνή συμβατικά καθεστάτα.
- iv. Για τα Ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης:
 - ✓ Σχεδιασμού του κοινού συμφωνημένου πλαισίου των 17 Στόχους Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης.
 - ✓ Σχεδιασμού έτερων θεματικών κοινών συμφωνημένων πλαισίων.
 - ✓ Σχεδιασμού του κοινώς συμφωνημένου πλαισίου του Προγράμματος Δράσης «Addis Ababa».
- v. Για τα Αμυντικά Ζητήματα:
 - ✓ Σχεδιασμού επί του Συμμαχικού Συμφώνου.
 - ✓ Σχεδιασμού επί του σχετικού κοινώς συμφωνημένου πλαισίου.
- vi. Για τα Ζητήματα Διεθνών Οργανισμών:

- ✓ Σχεδιασμού του κοινώς συμφωνημένου πλαισίου.
- vii. Για τα Ενεργειακά Ζητήματα:
 - ✓ Σχεδιασμού της Ενεργειακής Ένωσης.
- viii. Για τα Ευρωπαϊκά Ζητήματα:
 - ✓ Σχεδιασμού των κοινώς συμφωνημένων πλαισίων.
- ix. Για τα Ζητήματα Εμπορίου:
 - ✓ Σχεδιασμού εγχειρήματος εμβάθυνσης της διμερούς εμπορικής συνεργασίας.
- x. Για τα Ζητήματα Τουρισμού:
 - ✓ Σχεδιασμού του κοινώς συμφωνημένου πλαισίου.
 - ✓ Σχεδιασμού του ειδικώς συμφωνημένου πλαισίου.
- xi. Για τα Ζητήματα Εκπαίδευσης:
 - ✓ Σχεδιασμού των τριών σχετικών συμφωνιών.
- xii. Για τα Τεχνολογικά Ζητήματα:
 - ✓ Σχεδιασμού των συνεργαζόμενων Ειδικών Τεχνολογικών Ζωνών.
 - ✓ Σχεδιασμού του Κανονιστικού Πλέγματος.
- xiii. Για τα Ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών:
 - ✓ Σχεδιασμού κοινώς συμφωνημένου πλαισίου γενικών πολιτικών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής ΔτΑ).
 - ✓ Σχεδιασμού κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για δημιουργία χάρτας ενίσχυσης-εξέλιξης ατομικών δικαιωμάτων⁹⁹.
 - ✓ Σχεδιασμού κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για δημιουργία χάρτας ενίσχυσης-εξέλιξης πολιτικών δικαιωμάτων¹⁰⁰.
 - ✓ Σχεδιασμού κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για δημιουργία χάρτας ενίσχυσης-εξέλιξης κοινωνικών δικαιωμάτων¹⁰¹.

⁹⁹ Πρώτη γενιά δικαιωμάτων. Τα ατομικά δικαιώματα χαρακτηρίζονται από αρνητικό άλλως αμυντικό περιεχόμενο (status negativus), προωθούν τον περιορισμό της κρατικής εξουσίας – την εξασφάλιση σφαίρας του ατόμου όπου το κράτος δεν παρεμβαίνει – την θεμελίωση αγωγίμης αξίωσης για αποχή της κρατικής εξουσίας – τη πραγμάτωση της ελευθερίας. Βλέπε αναλυτικά **Κανελλοπούλου-Μαλούχου, Ν. ΑΘ. (2021). Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: για τον μετασχηματισμό του δικαίου**. Αθήνα: Πατάκη, σ.σ. 267-285.

¹⁰⁰ Πρώτη γενιά δικαιωμάτων. Τα πολιτικά δικαιώματα χαρακτηρίζονται από ενεργητικό περιεχόμενο (status activus), προωθούν θεμελίωση αξίωσης για συμμετοχή στην άσκηση κρατικής εξουσίας – πραγμάτωση εύρυθμης λειτουργίας της δημοκρατίας.

¹⁰¹ Δεύτερη γενιά δικαιωμάτων. Τα κοινωνικά δικαιώματα χαρακτηρίζονται από θετικό περιεχόμενο (status positivus), προωθούν θεμελίωση αξίωσης (μη αγωγίμης) παροχής εκ του κράτους συγκεκριμένων αγαθών ή υπηρεσιών πραγμάτωση κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας. Βλέπε αναλυτικά **Κανελλοπούλου-Μαλούχου, Ν. ΑΘ. (2021). Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: για τον μετασχηματισμό του δικαίου**. Αθήνα: Πατάκη, σ.σ. 285-301.

- ✓ Σχεδιασμού κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για δημιουργία χάρτας ενίσχυσης-εξέλιξης δικαιωμάτων αλληλεγγύης¹⁰².
- ✓ Σχεδιασμού κοινώς συμφωνημένου πλαισίου για δημιουργία χάρτας ενίσχυσης-εξέλιξης δικαιωμάτων που αφορούν την ανθρωπότητα και τη φύση¹⁰³.

5.3.Οι Κανόνες Διαδικασίας

Ένα εκ των θεμελιωδών εγχειρημάτων στο πλαίσιο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης είναι η δόμηση των Κανόνων Διαδικασίας¹⁰⁴. Οι Κανόνες Διαδικασίας είναι εκείνοι που υιοθετούν λειτουργικού και οργανωσιακού χαρακτήρα πλαισίου της πρώτης Συνόδου, αντικείμενο της Ημερήσιας Διάταξης εκ των εκπροσώπων Ελλάδος και Τουρκίας. Καίρια η σημασία τους, διότι σφυρηλατούν το περίγραμμα υλοποίησης της διαπραγματευτικής διαδικασίας, οι Κανόνες Διαδικασίας θ' αποτελέσουν, προϊόν εντολής σύνταξης εκ της Ελλάδος και της Τουρκίας, προϊόν σύνταξης από τη Γραμματεία με τη μορφική διάσταση Σχεδίου. Ειδικότερα, η Γραμματεία με τη σειρά της θα προβεί στην σύγκληση και στον συντονισμό Ομάδας Εργασίας για το σχετικό προαναφερθέν Σχέδιο.

Η προτεινόμενη δομή των σχετικών Κανόνων Διαδικασίας θα έχει ως εξής:

Σκοπός-Ορισμοί:

- ✓ Πεδίο εφαρμογής: διεθνές συμβατικό καθεστώς.
- ✓ Χρησιμοποιούμενη θεμελιώδης ορολογία: Σύνοδοι, Παρατηρητές, Ημερήσια Διάταξη, Εκπροσώπηση, Γραφείο, Διαπραγματευτική Σύνοδος, Γλώσσες.

Διάρθρωση Συνόδων:

- ✓ Προτιμώμενος τόπος: Ελβετία (πρόνοια για Ελλάδα και Τουρκία).
- ✓ Περιοδικότητα: κανόνας, 2 φορές το μήνα.

¹⁰² Τρίτη γενιά δικαιωμάτων. Βλέπε αναλυτικά **Κανελλοπούλου-Μαλούχου, Ν. Αθ. (2021). Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: για τον μετασχηματισμό του δικαίου**. Αθήνα: Πατάκη, σ.σ. 301-304.

¹⁰³ Τέταρτη γενιά δικαιωμάτων. Βλέπε αναλυτικά **Κανελλοπούλου-Μαλούχου, Ν. Αθ. (2021). Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: για τον μετασχηματισμό του δικαίου**. Αθήνα: Πατάκη, σ.σ. 304.

¹⁰⁴ Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 127-141.

- ✓ Όροι σύγκλισης: Σύγκλιση με διεξαγωγή εργασιών υπό καλή πίστη, Σύγκλιση με διεξαγωγή εργασιών στα καθορισθέντα χρονικά πλαίσια, Σύγκλιση με σκοπό την δόμηση του καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, Σύγκλιση με εφαρμογή των Κανόνων Διαδικασίας.
- ✓ Ημερομηνία έναρξης: αρχή χρόνου.
- ✓ Διάρκεια Συνόδων: 1 χρόνος.
- ✓ Όρος/Όροι σύγκλισης έκτακτων διαπραγματευτικών συνόδων: οποτεδήποτε απαιτηθεί εκ των αποτελεσμάτων των σχετικών τακτικών συνόδων, διάρκεια: εβδομάδα.

Ύπαρξη Παρατηρητών:

- ✓ Όροι πρόσκλησης και συμμετοχής: καταλληλόλητα αναλόγως της θεματικής των διαπραγματευτικών συνόδων, μη δυνατότητα ψήφου, αποχώρηση από τις Συνόδους κατά το στάδιο των πλέον εντατικών συζητήσεων.

Χαρακτήρας Συνόδων:

- ✓ Διαπραγματευτικές Σύνοδοι με Παρατηρητές: Δημόσιες.
- ✓ Συναντήσεις Ολομέλειας, Συναντήσεις Επικουρικών Οργάνων: Δημόσιες.
- ✓ Συναντήσεις Συντακτικών Ομάδων: Κλειστές (περιοριστική-αποκλειστική συμμετοχή).

Ημερήσια Διάταξη:

- ✓ Πρόνοια σχολιασμένης ημερήσιας διάταξης.
- ✓ Δυνατότητα απόφασης για προσθήκη-διαγραφή-αναβολή-τροποποίηση θεμάτων από Διαπραγματευτική Σύνοδο ή Forum της Διαπραγμάτευσης.
- ✓ Δυνατότητα εκτίμησης επιπτώσεων όλων των ουσιωδών θεμάτων της διαπραγμάτευσης.
- ✓ Πρόνοια συμπερίληψης λίστας εγγράφων για εκάστοτε θέμα.
- ✓ Αποστολή σε συνδυασμό με τα συνοδευόμενα έγγραφα τους 3 μήνες πριν την έναρξη της Διαπραγματευτικής Συνόδου.

Εκπροσώπηση:

- ✓ Πρόνοια εκπροσώπησης από Επικεφαλής Αντιπροσωπείας και οποιαδήποτε άτομα με σχετική διαπίστευση.

Γραφείο Διαπραγματευτικής Συνόδου:

- ✓ Πρόνοια σύνθεσης: 1° Επίπεδο: Πρόεδρος, 2° Επίπεδο: Rapporteur, 3° Επίπεδο: Αντιπρόεδροι.

- ✓ Πρόνοια ανάδειξης αξιωματούχων: εκ της Συνόδου των Διαπραγματευόμενων Μερών για όλη τη διάρκεια της διαπραγματευτικής διαδικασίας.
- ✓ Πρόνοια εκκίνησης θητείας αξιωματούχων: στο σημείο κλεισίματος της διαπραγματευτικής συνόδου εκλογής τους.
- ✓ Πρόνοια για Πρόεδρο: μη εφαρμογή δικαιώματος εκπροσώπησης του κράτους του.
- ✓ Πρόνοια ex officio συμμετοχής Προέδρου ειδικών επιτροπών.
- ✓ Πρόνοια συνεδριάσεων: καθημερινά.
- ✓ Πρόνοια: συμμετοχή Γραμματείας.
- ✓ Πρόνοια: συμμετοχή σχετικών μη-κρατικών φορέων ως Παρατηρητών.

Διάρθρωση Διαπραγματευτικής Συνόδου:

- ✓ Ευθύνες Γραμματείας: για Διοικητικές-Τεχνικές-Λογιστικές Πτυχές διαπραγμάτευσης.
- ✓ Άσκηση πολιτικής λειτουργίας εκ της Γραμματείας και δημιουργικού ρόλου.
- ✓ Εξουσία Διαπραγματευτικής Συνόδου: σύσταση επιτροπών και ομάδων εργασίας για την θετική πορεία του έργου της.

Διαδικαστικού χαρακτήρα χειρισμός Διαπραγματεύσεων:

- ✓ Διαπραγματευτικές Σύνοδοι με Παρατηρητές: Δημόσιες, Συναντήσεις Ολομέλειας, Συναντήσεις Επικουρικών Οργάνων: Δημόσιες, Συναντήσεις Συντακτικών Ομάδων: Κλειστές (περιοριστική-αποκλειστική συμμετοχή).
- ✓ Απαιτούμενη απαρτία: πλειοψηφία.
- ✓ Εξουσίες Προέδρου: 1: ρύθμιση της πορείας της διαπραγματευτικής διαδικασίας για θετικό αποτέλεσμα, 2: δημιουργικός ρόλος.
- ✓ Ρύθμιση πτυχών επίσημης διαπραγματευτικής διαδικασίας: προφορική διαδικασία, δυνατότητα υποβολής διαδικαστικών προτάσεων, δυνατότητα υποβολής ουσιαστικών προτάσεων, δυνατότητα υποβολής τροποποιήσεων επί προτάσεων, όροι αναστολής-διακοπής-κλεισίματος διαπραγματευτικής συνόδου, όροι αναβολής-κλεισίματος συζητήσεων επί εξειδικευμένου θέματος.
- ✓ Μέθοδος ψηφοφορίας: consensus και ειδική δυνατότητα: ονομαστική κλίση, μυστική ψήφος.

Γλωσσικές Επιλογές Διαπραγματευτικής Συνόδου:

- ✓ Επίσημες γλώσσες: Αγγλικά-Ελληνικά-Τουρκικά.
- ✓ Δηλώσεις: Αγγλικά και μετάφραση σε Ελληνικά-Τουρκικά.
- ✓ Τοποθετήσεις Αντιπροσώπων: Αγγλικά με δυνατότητα για Ελληνικά-Τουρκικά δεδομένης ύπαρξης διερμηνείας.
- ✓ Διαπραγματευτική γλώσσα/Γλώσσα εργασίας: Αγγλικά.

- ✓ Έγγραφα, Εκθέσεις: Αγγλικά και μετάφραση σε Ελληνικά-Τουρκικά.

Διαδικασία Τροποποιήσεων-Πρόνοια ως προς τη σχέση Κανόνων Διαδικασίας και Διεθνούς Συμβατικού Καθεστώτος:

- ✓ Πρόβλεψη δυνατότητας τροποποιήσεων.
- ✓ Τρόπος λήψης αποφάσεων για τροποποιήσεις: consensus.
- ✓ Εκδοχή σύγκρουσης Κανόνων Διαδικασίας με το Διεθνές Συμβατικό Καθεστώς: θεσμική υπεροχή του Διεθνούς Συμβατικού Καθεστώτος.

5.4.Η δομική οργάνωση της διαπραγματευτικής διαδικασίας του κειμενικού υποδείγματος

Η αντίληψη για το στοιχείο της νομικού χαρακτήρα ισχύος του υπό διαπραγμάτευση κειμένου ενσαρκώνει το θεμελιώδες διαφοροποιητικό στοιχείο της Προδιαπραγμάτευσης και της Συστατικής Διαπραγμάτευσης¹⁰⁵. Στην Προδιαπραγμάτευση ενυπάρχει κειμενικό προϊόν διακηρυκτικής ισχύος και μορφής, στην Συστατική Διαπραγμάτευση δομείται κειμενικό υπόδειγμα δ.κ.σ., εν ολίγοις κείμενο με νομική ισχύ με καθεστωτικού χαρακτήρα σχέση δ.κ.σ., με συμβατική θεμελίωση εκ των διαπραγματευόμενων μερών (στην εν προκειμένω περίπτωση: Ελλάδα και Τουρκία), με αναφορική υπόσταση, με επιδίωξη συλλογικού χαρακτήρα νομοθετικό σκοπό.

Υφίσταται ανάγκη να υποδειγματοποιηθεί η διαπραγματευτική διαδικασία του υπό διαπραγμάτευση κειμένου, εν προκειμένω της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης. Η προαναφερθείσα υποδειγματοποίηση θα λάβει χώρα σε 3 διαστάσεις:

- i. διάσταση πεδίου αναφοράς.
- ii. διάσταση μορφής.
- iii. διάσταση περιεχομένου.

5.4.1.Η αναφορική υποδειγματοποίηση. Πρώτης τάξεως εργασία κατά την Συστατική Διαπραγμάτευση, αποτελεί το εγχείρημα εξειδίκευσης του πεδίου αναφοράς

¹⁰⁵ Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 141-142.

(αναφορική υποδειματοποίηση¹⁰⁶) της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης και διαρθρώνεται στα εξής υποδειγματικής φύσεως κριτήρια:

- i. προσδιορισμότητα: διασύνδεση των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων με όλα τα σχετικά διεθνή κανονιστικά κείμενα.
- ii. συμβατότητα: πρόνοια λειτουργικής συνοχής με το εξειδικευμένο πεδίο αναφοράς και τη νομοθετική συνοχή.
- iii. ευρετικότητα: το καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

5.4.2.Η μορφολογική υποδειματοποίηση. Έχοντας προβεί στο προαναφερθέν εγχείρημα, επιτυγχάνοντας να οριοθετηθεί το πλαίσιο μεταξύ πεδίου αναφοράς και πεδίου προστιθέμενης-κανονιστικής-ρυθμιστικής-θεσμικής αξίας της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης, διεξάγεται μετάβαση στη μορφολογικού χαρακτήρα υποδειματοποίηση¹⁰⁷ του κειμένου της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης. Στη βάση του προαναφερθέντος επιδιωκόμενου στόχου, επιλέγεται η προσέγγιση Συμφωνία-Πλαίσιο – Εκτελεστικά Πρωτόκολλα in processu.

Διεξάγεται επιλογή της προσέγγισης Συμφωνία-Πλαίσιο – Εκτελεστικά Πρωτόκολλα in processu για την Διεθνή Συμμαχική Συνθήκη, διότι εμφανίζει τα κάτωθι χαρακτηριστικά:

- i. δυνατότητα δόμησης συμβατικού καθεστώτος.
- ii. επιλογή δόμησης κανονιστικού χαρακτήρα πλαισίου και θεσμικού χαρακτήρα υποβάθρου σχέσης και δ.κ.σ.
- iii. συμβατική και σχεσιακή δέσμευση.
- iv. ύπαρξη διαρκώς προσαρμοζόμενων Εκτελεστικών Πρωτοκόλλων.
- v. δυνατότητα δόμησης ευρύτερης σχεσιακής πλατφόρμας.

5.4.3.Η κανονιστική υποδειματοποίηση. Μετά την αναφορική και μορφολογική υποδειματοποίηση, πρόκειται να στοιχειοθετηθεί το εγχείρημα της κανονιστικής υποδειματοποίησης¹⁰⁸, το οποίο ενσαρκώνει το θεμελιώδες εγχείρημα της Συστατικής Διαπραγματεύσεως. Η κανονιστική υποδειματοποίηση για τη Διεθνή Συμμαχική Συνθήκη Ελλάδος και Τουρκίας θα δομείται από τα εξής επίπεδα:

¹⁰⁶ Βλέπε σχετικά Ραυτόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 142-147.

¹⁰⁷ Βλέπε σχετικά Ραυτόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 147-151.

¹⁰⁸ Βλέπε σχετικά Ραυτόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 151-210.

Επίπεδο Προοιμίου:

- ✓ Το Προοίμιο μίας Συνθήκης είναι ζωτικής σημασίας τμήμα της, διότι εκεί έχουμε τον προσδιορισμό του σχεσιακού πεδίου αναφοράς της, την δικαιολογητική βάση και τον σκοπό της.
- ✓ Στο Προοίμιο της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης, Ελλάδα και Τουρκία θα ομνούν στα παρακάτω:
 - i. Οι οδοί επίλυσης των διμερών διαφορών θα είναι οι διπλωματικές & δικαστικές μέθοδοι επίλυσης όπως ορίζονται στο Άρθρο 33 παράγραφος 01^η του ΧΗΕ.
 - ii. Τα δύο κράτη θα σέβονται και θα “διαβιούν” υπό το φως του Διεθνούς Δικαίου¹⁰⁹.
 - iii. Απόφαση για ένα καινούργιο επίπεδο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.
 - iv. Έμπνευση από παγκόσμιες αξίες.
 - v. Υπενθύμιση ιστορικής σημασίας τερματισμού αιώνιας διαμάχης και δόμησης σταθερών βάσεων για ευοίωνα μέλλον.
 - vi. Προσήλωση στις αρχές και αξίες του ΧΗΕ, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, των σχετικών Πράξεων του ΟΑΣΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης.
 - vii. Προσήλωση στα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα.
 - viii. Επιβεβαίωση βαθύτερης σχέσης αλληλεγγύης για τους δύο λαούς με σεβασμό στην ιστορία-στον πολιτισμό-στις παραδόσεις τους.
 - ix. Επιθυμία ενίσχυσης δημοκρατίας.
 - x. Επίτευξη ενίσχυσης και σύγκλισης των οικονομιών τους.
 - xi. Επίτευξη οικονομικής και κοινωνικής προόδου των λαών τους.
 - xii. Δόμηση διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.
 - xiii. Πρόνοια προοπτικής μετεξέλιξης συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.
 - xiv. Απόφαση ίδρυσης Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας.

Επίπεδο Νομοθετικών Ορισμών:

- ✓ «Αξίες».
- ✓ «Αποφάσισαν».
- ✓ «Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες».
- ✓ «Διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια».
- ✓ «Εμπνεόμενοι/Εμπνεόμενες».
- ✓ «Επιθυμώντας».
- ✓ «Εφαρμόζεται».

¹⁰⁹ Όσον αφορά το Διεθνές Δίκαιο βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διαδρομή, θεωρία και γλώσσα του διεθνούς δικαίου: «Αντικειμενισμός» ή Διεθνές Κοινό Συμφέρον.** Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

- ✓ «Θα επικυρωθεί».
- ✓ «Να ισχύει».
- ✓ «Να τροποποιηθεί».
- ✓ «Όργανα».
- ✓ «Συνάπτεται».
- ✓ «Συντάσσεται».
- ✓ «Υπενθυμίζοντας».
- ✓ «Υφίσταται».

Επίπεδο Εφαρμογής και Σκοπού:

- i. Γεωγραφικό πεδίο:
 - ✓ Εξωτερική οριοθέτηση: επικράτεια σε όλες τις διαστάσεις της Ελλάδος και της Τουρκίας.
 - ✓ Χωρική εφαρμογή: αναλόγως της μελλοντικής εξέλιξης της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
- ii. Υλικό πεδίο: τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.
- iii. Σκοπός: σύναψη Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης για την σφυρηλάτηση καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, εν ολίγοις μιας Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας.

Επίπεδο Δικαιωμάτων-Εξουσιών και Καθηκόντων-Υποχρεώσεων:

- i. Δικαιώματα-Εξουσίες:
 - ✓ Χρήση όλων των εργαλείων όλων των σχετικών διεθνών συμβατικών καθεστώτων με τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.
- ii. Καθήκοντα-Υποχρεώσεις:
 - ✓ Διαπραγμάτευση υπό το φως καλής πίστης.
 - ✓ Διαπραγμάτευση υπό το φως υλοποίησης τους στόχου σύναψη Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης για την σφυρηλάτηση καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, εν ολίγοις μιας Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας.
 - ✓ Σεβασμός και διαβίωση υπό το φως του διεθνούς δικαίου.

Επίπεδο Διαρθρωμένου Συνόλου Διακυβέρνησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος:

Θεματικότητα:

- i. Γενικού χαρακτήρα υποχρεώσεις:

- ✓ Επίλυση των διμερών διαφορών με διπλωματικές & δικαστικές μέθοδοι επίλυσης.
 - ✓ Σεβασμός και διαβίωση υπό το φως του διεθνούς δικαίου.
 - ✓ Προώθηση ερμηνείας και εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης με υπό το φως της καλής πίστης.
 - ✓ Στόχευση στη συνεννόηση-συνεργασία-συνανάπτυξη.
- ii. Διαδικαστικού-Εκτελεστικού χαρακτήρα και ουσιαστικού εξειδικευτικού χαρακτήρα καθήκοντα:
- ✓ Διευθέτηση διμερών διαφορών με καλή πίστη και λύσεις αμοιβαίων-κοινά επωφελών συμβιβασμών.
 - ✓ Συνεννόηση-συνεργασία-συνανάπτυξη σε πολλαπλά επίπεδα.
 - ✓ Υλοποίηση μεγάλων εγχειρημάτων συνανάπτυξης.
 - ✓ Σφυρηλάτηση ισχυρής συμμαχίας.
- iii. Θεσμική ανταποκριτικότητα:
- ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή¹¹⁰ εργαζόμενη στα Θαλάσσια Ζητήματα.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Εναέρια Ζητήματα.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ζητήματα Περιβάλλοντος.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Αμυντικά Ζητήματα.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ζητήματα Διεθνών Οργανισμών.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ενεργειακά Ζητήματα.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ευρωπαϊκά Ζητήματα.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ζητήματα Εμπορίου.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ζητήματα Τουρισμού.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ζητήματα Εκπαίδευσης.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Τεχνολογικά Ζητήματα.
 - ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη στα Ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών.
- iv. Εθνικά νομικά μέτρα εφαρμογής:
- ✓ Καθήκον υιοθέτησης σε Ελλάδα και Τουρκία εθνικών νομικών εφαρμοστικών μέτρων ή διοικητικού χαρακτήρα αναλόγως της ελληνικής και τουρκικής έννομης τάξης.
- v. Εθνικά τεχνικά μέτρα εφαρμογής:

¹¹⁰ Μία σε κάθε χώρα (Ελλάδα και Τουρκία), το ίδιο σε όλες τις υπόλοιπες.

- ✓ Καθήκον εγκαθίδρυσης προγραμμάτων τεχνικής παρακολούθησης των παραγόντων που ασκούν επιρροή στην εφαρμογή της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
- vi. Δημοσίου χαρακτήρα Συμμετοχή στη Διακυβέρνηση:
 - ✓ Καθήκον διασφάλισης πρόσβασης των σχετικών μη-κρατικών φορέων 1) στην πληροφορία 2) στην συμμετοχή 3) στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- vii. Συνεργατικό πλαίσιο σε πληροφόρηση-επιστημονική και εκπαιδευτική ανάπτυξη:
 - ✓ Καθήκον ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά την Διεθνή Συμμαχική Συνθήκη.
 - ✓ Καθήκον ανταλλαγής μείζονος σημασίας πληροφοριών σε πληροφόρηση-επιστημονική και εκπαιδευτική ανάπτυξη.
 - ✓ Καθήκον ανάπτυξης προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης.
- viii. Ετεροβαρούς χαρακτήρα καθήκοντα:
 - ✓ Καθήκον παροχής χρηματοδοτικών πόρων στα Αναπτυσσόμενα Κράτη.
 - ✓ Καθήκον πρόσβασης/μεταφοράς τεχνολογίας στα Αναπτυσσόμενα Κράτη.
- ix. Σχεσιακό καθεστώς με συμβατικά καθεστώτα:
 - ✓ Καθήκον πρόνοιας μελλοντικής σφυρηλάτησης σχέσεων με παγκόσμια και περιφερειακά διεθνή συμβατικά καθεστώτα.
- x. Χρηματοδοτικό καθεστώς διακυβέρνησης:
 - ✓ Πρόνοια δημιουργίας Ταμείου Πίστεως.
 - ✓ Πρόνοια συνεισφοράς στο Ταμείο Πίστεως βάσει των δυνατοτήτων των οικονομιών Ελλάδος και Τουρκίας.

Οργανικότητα:

- i. Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας.
- ii. Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας.
- iii. Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών.
- iv. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων.
- v. Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών.
- vi. Ειδικό Σώμα Εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της Ερμηνείας & της Εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
- vii. Γραμματεία.

Ελεγκτικότητα:

- i. Λογοδοτικού χαρακτήρα ευθύνη:

- ✓ Καθήκον υποχρέωσης Ελλάδος και Τουρκίας υποβολής Έκθεσης στη Γραμματεία με αντικείμενο τον τρόπο εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
- ii. Συμμόρφωση:
 - ✓ Μορφή: pactum de contrahendo.
 - ✓ Καθήκον εγκαθίδρυσης διαδικασίας και μηχανισμού συμμόρφωσης και με θετικό αποτέλεσμα.
 - ✓ Εγκαθίδρυση με consensus “προαιρετικών διευθετήσεων μη-αντιπαραθετικής, μη δικαστικής και διαβουλευτικής φύσης”.
- iii. Διαχειριστικό πλαίσιο διαφορών:
 - ✓ Προσέγγιση: καθετοποιημένη διαχείριση με υπόβαθρο τη διαδοχικού χαρακτήρα λειτουργία μεθόδων (διπλωματικών και νομικών) και θεσμών (εντός εξειδικευμένων χρονικών ορίων μέχρι την επίτευξη διευθέτησης).
 - ✓ Έκταση διαστρωμάτωσης σχετικού συστήματος μεθόδων και θεσμών επίλυσης διαφοράς/διαφορών: διπλωματικές (διαπραγμάτευση, φιλικές υπηρεσίες και μεσολάβηση, έρευνα και συνδιαλλαγή) και νομικές (διαιτησία και δικαστικός διακανονισμός).

Μετασχηματιστικότητα:

- i. Κατεύθυνση: τροποποίηση Σύμβασης (και Εκτελεστικών Πρωτοκόλλων).
- ii. Δομή υλοποίησης κατεύθυνσης:
 - ✓ Α Επίπεδο: συλλογικού χαρακτήρα υιοθέτηση (από την Διπλωματική Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών) με ενισχυμένη πλειοψηφία.
 - ✓ Β Επίπεδο: ατομικού χαρακτήρα αποδοχή ή επικύρωση με σκοπό την εφαρμογή παραχθέντος αποτελέσματος τροποποίησης/τροποποιήσεων που θα τεθεί προς ισχύ.
- iii. Υποδειγματοποίηση:
 - ✓ Είτε η Ελλάδα είτε η Τουρκία έχουν δυνατότητα υποβολής προτάσεων τροποποιήσεων σε Πρωτόκολλα.
 - ✓ Το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας προβαίνει στην υιοθέτηση με consensus του κειμένου Τροποποιήσεων της Σύμβασης ή των Εκτελεστικών της Πρωτοκόλλων.

Υποκειμενικότητα:

- i. «Υπογραφή»¹¹¹:
 - ✓ Διατύπωση με τη μορφή: υπογραφή του εκάστοτε αντιπροσώπου στο κείμενο του και μετέπειτα ανταλλαγή κειμένων.
- ii. «Επικύρωση»¹¹²:
 - ✓ Σε διάστημα 3 μηνών από την υπογραφή, ταυτόχρονη εκκίνηση των σχετικών διαδικασιών σε Ελλάδα και Τουρκία.
- iii. «Προσχώρηση»¹¹³:
 - ✓ Μη ύπαρξη δυνατότητας προσχώρησης.
- iv. «Έναρξη Ισχύος»¹¹⁴:
 - ✓ Σε διάστημα 3 μηνών μετά την κατάθεση των συγκεκριμένων «οργάνων επικυρώσεως» στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ εκκινεί η ισχύς της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
- v. «Αποχώρηση»:
 - ✓ Μη ενσωμάτωση ρήτρας «Αποχώρησης».
- vi. «Θεματοφύλακας»:
 - ✓ Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ.
 - ✓ Σε διάστημα 3 μηνών μετά τη διαδικασία της «Επικυρώσεως», καταθέτουν Ελλάδα και Τουρκία συγκεκριμένα «όργανα επικυρώσεως» στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ.
- vii. «Αυθεντικά Κείμενα»¹¹⁵:
 - ✓ Τα κείμενα της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης σε Αγγλικά-Ελληνικά-Τουρκικά τα «Αυθεντικά Κείμενα».
- viii. «Επιφυλάξεις»¹¹⁶ - «Καταγγελία»¹¹⁷:
 - ✓ Απαγόρευση διατύπωσης «Επιφυλάξεων».
 - ✓ Μη ενσωμάτωση ρήτρας περί «Καταγγελίας».
- ix. «Εδαφική Εφαρμογή»:

¹¹¹ Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 82-83.

¹¹² Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 83-86.

¹¹³ Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 86-87.

¹¹⁴ Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 86.

¹¹⁵ Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 133-134.

¹¹⁶ Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 104-110.

¹¹⁷ Βλέπε σχετικά Ρούκουνας, Ε. (2021). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 136-137.

- ✓ Η Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη εφαρμόζεται σε ολόκληρη την εδαφική επικράτεια Ελλάδος και Τουρκίας.

5.5.Ειδικές Τεχνικές και «Καλές Πρακτικές»

Με στόχο η διαπραγματευτική διαδικασία να έχει την καλύτερη δυνατή πορεία, να παράξει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για την δόμηση του νέου μοντέλου συνεργασίας-συνεννόησης-συνανάπτυξης Ελλάδος και Τουρκίας, η διαπραγματευτική διαδικασία θα παρέχει τη δυνατότητα χρήσης των κάτωθι Ειδικών Τεχνικών και «Καλών Πρακτικών»¹¹⁸:

- i. Εναρκτήριες Δηλώσεις.
 - ✓ Διεξαγωγή από την Ελλάδα και την Τουρκία.
 - ✓ Συνεκτικές και συνοπτικές.
 - ✓ Εμπεριέχουσες τα κάτωθι:
 - Οπτική των 13 προς διαπραγμάτευση διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων (ύλη Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης-Συνομοσπονδίας).
 - Αποτύπωση επίτευξης σκοπού σύναψης της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης για την δημιουργία της Συνομοσπονδίας.
 - Αποτύπωση συμβολής τους στη εν προκειμένω διαπραγματευτική διαδικασία.
 - Αποτύπωση οπτικών επί των 13 προς διαπραγμάτευση διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.
 - Αποτύπωση γενικού χαρακτήρα τοποθέτησης και συγκεκριμένων παρατηρήσεων σχετικά με το σχέδιο κειμένου της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης και την Έκθεση της Γραμματείας της διαπραγματευτικής διαδικασίας.
- ii. Δια-Συνοδικές Εργαστηριακές Ομάδες.
 - ✓ Ανεπίσημος και «ανοικτός» χαρακτήρας.
 - ✓ Διεύθυνση: Πρόεδρος Γραφείου Διαπραγματευτικής Συνόδου.
 - ✓ Συμμετοχή: ανοικτή στην Ελλάδα, στην Τουρκία, στους παρατηρητές.
 - ✓ 13 σχετικές ομάδες εμπειρογνομόνων σχετικών με τα 13 διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.

¹¹⁸ Όσον αφορά το θεωρητικό υπόβαθρο των Ειδικών Τεχνικών και «Καλών Πρακτικών», βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος.** Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 210-218

- Ανάδειξη εμπειρογνομόνων βάσει ατομικών ικανοτήτων.
 - Σύνθεση: 5 άτομα εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας.
 - ✓ Θεματικές προς εξέταση:
 - Θαλάσσια Ζητήματα.
 - Εναέρια Ζητήματα.
 - Ζητήματα Περιβάλλοντος.
 - Ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης.
 - Αμυντικά Ζητήματα.
 - Ζητήματα Διεθνών Οργανισμών.
 - Ενεργειακά Ζητήματα.
 - Ευρωενωσιακά Ζητήματα.
 - Ζητήματα Εμπορίου.
 - Ζητήματα Τουρισμού.
 - Ζητήματα Εκπαίδευσης.
 - Τεχνολογικά Ζητήματα.
 - Ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών.
 - ✓ Κειμενική μορφή έκβασης σχετικού έργου: συνοπτική παρουσίαση σχετικής διαδικασίας.
 - ✓ Πρόνοια παραγωγής συστάσεων, εξεταζόμενων από τη Διαπραγματευτική Σύνοδο.
- iii. Σύνοδος «Καταιγισμού Ιδεών».
- ✓ Πρόνοια προώθησης παραγωγής ποσότητας ιδεών.
 - ✓ Πρωτοβουλία της Γραμματείας.
 - ✓ Προπαρασκευαστικό στάδιο.
 - Εξειδίκευση προτάσεων επί των 13 διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.
 - «Κλειστός» χαρακτήρας ως προς το ζήτημα της συμμετοχής.
 - Χρονική διάρκεια: 15 ημέρες.
 - Ανεπίσημη διαδικασία.
 - Συντονιστής: Γραμματεία διαπραγματευτικής διαδικασίας.
 - ✓ Παρατακτικής διαχείρισης στάδιο.
 - Πρόνοια μη-κριτικής αξιολόγησης των ιδεών υπό προβολή πρώτης φάσης.
 - Πρόνοια μη τήρησης πρακτικών και μη «προσωποποίησης» ιδεών.
 - Πρόνοια πλήρους καταγραφής των ιδεών.
 - ✓ Υποτακτικής διαχείρισης στάδιο.

- Πρόνοια ελέγχου των ιδεών (κριτήριο: η ελκυστικότητα τους ως προς τη βιώσιμη λύση των προβληματικών θεμάτων).
- Πρόνοια συλλογικού χαρακτήρα ανάλυσης των ελεγχόμενων πια ιδεών, ανάδειξη στιβαρών στοιχείων τους, στο μέγιστο δυνατό προώθηση δυνατοτήτων διαλεκτικού χαρακτήρα διασύνδεσης τους.
- Πρόνοια οριστικού ελέγχου και προτεραιοποίησης των βελτιωμένων πια ιδεών, τελικός σκοπός η παραγωγή του τελικού πακέτου ιδεών προς σχετική αξιοποίηση από τη διαπραγματευτική διαδικασία.

iv. Κείμενο Μη-Διαπραγμάτευσης.

- ✓ Μη επίσημος χαρακτήρας.
- ✓ Συντάκτης: Γραμματέας διαπραγματευτικής διαδικασίας/Πρόεδρος Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Πρόνοια κατάθεσης μετά από πρόταση του Προέδρου της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Διανομή στα μέλη της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Σκοπός: βελτίωση διαπραγμάτευσης επί συγκεκριμένου ζητήματος.
- ✓ Συζήτηση από τα μέλη της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Συλλογή του αποτελέσματος και δημιουργία τελικής μορφής σχετικού κειμένου από τον Πρόεδρο της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Εμπεριέχον τα κάτωθι:
 - Καθεστώς αναπτυσσόμενης συναίνεσης.
 - Θεματικές περιοχές με απαίτηση για τεκμηρίωση.

5.6.Η προτεινόμενη Τελική Πράξη

Με την περάτωση του έργου του Ειδικού Σχήματος Συνδιασkeptικής Διαπραγμάτευσης, διευθέτηση δόμησης κειμένου Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης δια της διαπραγματευτικής διαδικασίας και έγκρισης του προαναφερθέντος κειμένου, η Γραμματεία γίνεται δέκτης της ανάληψης του έργου σύγκλισης και οργάνωσης της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων-προετοιμασίας πλάνου στοιχείων, συμπεριλαμβανόμενα στην Τελική Πράξη¹¹⁹.

Στην διάρκεια της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων, Ελλάδα και Τουρκία μαζί με τους ΔΟ που υπήρξαν συμμετέχοντα μέρη, θα προβούν σε υιοθέτηση και υπογραφή της

¹¹⁹ Βλέπε σχετικά Ραυτόπουλος, Ε. (2014). *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 219-220.

Τελικής Πράξης. Τόσο η Τελική Πράξη¹²⁰ όσο και η Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη¹²¹ θα μεταφραστούν σε όλες τις επίσημες γλώσσες (Αγγλικά-Ελληνικά-Τουρκικά). Αφότου περατωθεί η διαδικασία της υπογραφής, θα ακολουθήσει η διαδικασία της επικύρωσης, η προαναφερθείσα αναλόγως του σχετικού εσωτερικού κανονιστικού πλαισίου των δύο χωρών.

¹²⁰ Εμπεριέχουσα η Τελική Πράξη τα κάτωθι:

- i. Συνεκτική-συνοπτική περιγραφή πορείας διάστασης επιπέδου Συστατικής Διαπραγμάτευσης (τοποθεσία διαπραγματεύσεων, συμμετέχοντα μέρη, ατζέντα, κανόνες διαδικασίας, Εκλεγμένο Γραφείο Διαπραγματευτικής Συνόδου).
- ii. Καταγραφή των εργασιών της Διπλωματικής Συνδιάσκεψης.
- iii. Καταγραφή των διαβουλεύσεων επί της διαπραγμάτευσης του κειμένου της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.

¹²¹ Εμπεριέχουσα η Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη τα κατωθι:

- i. Προοίμιο.
- ii. Κοινές Διατάξεις.
- iii. Διατάξεις περί Δημοκρατικών Αρχών.
- iv. Διατάξεις περί των Οργάνων.
- v. Διατάξεις περί των Διακυβερνητικών-Θεματικών-Συνεργατικών Πλαισίων.
- vi. Τελικές Διατάξεις.

Όσον αφορά μια όσο το δυνατόν πληρέστερη «πρόταση» θεσμικού χαρακτήρος της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας βλέπε αναλυτικά **Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης.**

Κεφάλαιο 6°. Τρίτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Επαναδιαπραγμάτευσης

Προκειμένου να προωθηθεί αποτύπωση μιας ολοκληρωμένης προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας, πρόκειται να σκιαγραφηθεί και το στάδιο της Επαναδιαπραγμάτευσης. Το στάδιο της Επαναδιαπραγμάτευσης, αποκρυσταλλώνει ενδο-θεσμικού χαρακτήρα διαδικασία αναθεωρητικής διακυβέρνησης ενός υφιστάμενου διεθνούς συμβατικού καθεστώτος (Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη) με σκοπό την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του, διαμέσου δομημένης διαπραγματευτικής διαδικασίας.

Υφίσταται *ex post* σύνθετου χαρακτήρα μηχανισμός διαδικαστικής (πρόβλεψη τροποποίησης) και διαδικασιακής (διαπραγματεύσεις) προβλεπτικότητας, στοιχείο του λειτουργικού καθεστώτος της οριζόντιου χαρακτήρα τάξης του διεθνούς δικαίου, η διαχειριστική διαδικασία βρίσκεται στη θεσμικώς δομημένη συλλογικού χαρακτήρα εκπροσώπηση του δ.κ.σ. με ποικίλη διάρθρωση στο εξειδικευμένο διεθνές συμβατικό καθεστώς (Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη).

Το στάδιο της Επαναδιαπραγμάτευσης έχει πιθανή διττή υπόσταση, είτε ως διαδικασία εκτεταμένων τροποποιήσεων της υπάρχουσας διεθνούς συμβατικής καθεστωτικής σχέσης είτε ως αντικατάσταση.

6.1.Δύο εισαγωγικά στοιχεία

Όσον αφορά το επίπεδο της Επαναδιαπραγμάτευσης, οφείλεται αποτύπωση δύο εισαγωγικού χαρακτήρα στοιχείων, από την μία πλευρά της εκκίνησης και από την έτερη πλευρά της θεσμικού χαρακτήρα διάρθρωσης¹²².

6.1.1.Η εκκίνηση. Για τον σκοπό ολιστικού χαρακτήρα αποτύπωσης της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας όσον αφορά τη Διεθνή Συμμαχική Συνθήκη για το καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης Ελλάδος και Τουρκίας θα επιχειρηθεί σκιαγράφηση και του σταδίου της Επαναδιαπραγμάτευσης. Αυτό το στάδιο έχει σημείο εκκίνησης προβλεπόμενη με θεσμικό τρόπο διακεκριμένη καθεστωτικού χαρακτήρα δράση. Τη σχετική πρωτοβουλία δύναται να λάβουν αμφότερες Ελλάδα και Τουρκία, η επισημοποίηση

¹²² Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 224-230.

του σταδίου της Επαναδιαπραγμάτευσης διεξάγεται με συλλογικού χαρακτήρα απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου (συμμετοχή Προέδρου Τουρκικής Δημοκρατίας-Πρωθυπουργού Ελλάδος-Υπουργικών Συμβουλίων με όλα τα μέλη).

6.1.2.Η θεσμική διάρθρωση. Παρέχεται εξουσιοδότηση στη Γραμματεία για οργάνωση-έναρξη-συντονισμό της αναθεωρητικής διαπραγματευτικής διαδικασίας. Το πολυδιάστατο έργο της Γραμματείας έχει τα κάτωθι στοιχεία:

- i. Προετοιμασία και σύγκληση Ad Hoc Ομάδα Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Ειδικών.
- ii. Δυνατότητα πρωταγωνιστικού-δημιουργικού ρόλου.
- iii. Οργάνωση-συντονισμός σειράς διαπραγματευτικών συνόδων Ad Hoc Ομάδων Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Ειδικών.
- iv. Προετοιμασία Έκθεσης Προτεινόμενων Τροποποιήσεων.
- v. Ρόλος ουσιώδους «διαμεσολαβητή ή μεσάζοντος γνώσης».
- vi. Ρόλος δρώντος διασύνδεσης δημιουργών και χρηστών γνώσης.
- vii. Ρόλος διαμορφωτή ικανότητας.
- viii. Επίδοση κατάλληλου προσανατολισμού στην διαπραγμάτευση του ενιαίου χαρακτήρα αναθεωρητικού κειμένου.
- ix. Ρόλος τήρησης-ερμηνείας Κανόνων Διαδικασίας.
- x. Ρόλος μεταφοράς και εξειδίκευσης ζώνης Επαναδιαπραγμάτευσης.
- xi. «Εποικοδομητικός και σταθεροποιητικός» ρόλος.
- xii. Ρόλος ένταξης του κειμενικού σχεδίου τροποποιήσεων προς έγκριση.
- xiii. Ρόλος σύγκλησης-οργάνωσης Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων.
- xiv. Ρόλος για Τελική Πράξη.

6.2.Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία του κειμενικού υποδείγματος

Σχετικά με το εγχείρημα γύρω από το υπό σχεδίαση κειμενικό υπόδειγμα, αυτό έχει δύο επίπεδα την αναφορική υποδειγματοποίηση και την μορφολογική υποδειγματοποίηση¹²³.

Ως προς την αναφορική υποδειγματοποίηση, το θεμελιώδους χαρακτήρα εγχείρημα είναι ο προσδιορισμός του πεδίου αναφοράς. Ειδικότερα, διεξάγεται διαδικασία

¹²³ Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 230-239.

εξακρίβωσης του ιδιαίτερου εσωτερικού καθεστωτικού πεδίου αναφοράς, το οποίο αποτελεί προϊόν της θεσμικού χαρακτήρα ζωής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.

Ως προς την μορφολογική υποδειγματοποίηση, οποιοδήποτε τμήμα της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης είναι προς τροποποίηση. Ο θεσμικός διάλογος επί της Επαναδιαπραγμάτευσης είναι ολιστικού χαρακτήρα, το υπό διαπραγμάτευση κείμενο θα ενέχει αποκλειστική αναφορά στις σχετικές τροποποιήσεις χωρίς κωδικοποίηση σε ό,τι αφορά το εναπομείναν κείμενο της υπό αναθεώρηση Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης. Τουλάχιστον τρεις οι προς αξιοποίηση μορφές για τροποποίηση:

- i. Καινούργια άρθρα.
- ii. Τροποποίηση στα υπάρχοντα άρθρα.
- iii. Διαγραφές άρθρων.

Στο τέλος, θα προβλέπεται κωδικοποίηση των τροποποιήσεων σε ενιαίο κείμενο νέας Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.

6.3. Η προτεινόμενη Τελική Πράξη

Με την προϋπόθεση ολοκλήρωσης των διαδικασιών της Ad Hoc Ομάδας Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Ειδικών σε συνδυασμό με την οριστικοποίηση του αναθεωρητικού κειμενικού υποδείγματος, έργο της Γραμματείας θ' αποτελεί η εισαγωγή αναθεωρητικού σχεδίου στην Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών προς έγκριση¹²⁴. Μετέπειτα, η Γραμματεία προβαίνει στη σύγκληση-οργάνωση της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων από σχετική ειδική εντολή, έργο η επίσημου χαρακτήρα υιοθέτηση του κειμενικού υποδείγματος. Προβλέπεται δε πρόνοια περί προετοιμασίας από τη Γραμματεία του Σχεδίου της Τελικής Πράξης και της Απόφασης.

Στην Διπλωματική Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών, προωθείται εγχείρημα υιοθέτησης με consensus του κειμενικού υποδείγματος των τροποποιήσεων. Το κειμενικό υπόδειγμα τροποποιήσεων θα τεθεί σε ισχύ αφότου έχει υλοποιηθεί η διαδικασία της επικύρωσης και έχουν αποσταλεί στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ («θεματοφύλακας») τα «όργανα επικυρώσεως». Η όλη διαδικασία περατώνεται με την

¹²⁴ Βλέπε σχετικά **Ραυτόπουλος, Ε. (2014). Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 239-240.

Υπογραφή της Τελικής Πράξης εκ των Αντιπροσώπων των Συμβαλλομένων Μερών
από κοινού με τον Πρόεδρο της Διπλωματικής Συνδιάσκεψης.

Τμήμα Γ. Η μορφή και η δομή του νέου υποδείγματος συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης

Αποτελεί δυστοπική πραγματικότητα το εξής γεγονός, ότι οι θεσμικής υφής διμερείς σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας από το 1923 μέχρι σήμερα το 2023 χαρακτηρίζονται από ένα κανόνα εντάσεων άλλοτε χαμηλού άλλοτε υψηλού επιπέδου, κάποιες δε χρονικές στιγμές οι δύο χώρες έφθασαν και αρκετά κοντά στον πόλεμο¹²⁵.

Την ίδια όμως στιγμή, υπήρξαν και δύο σημεία στο ιστορικό συνεχές των θεσμικών διμερών σχέσεων των δύο κρατών, όπου ο κανόνας ήταν ο συνδυασμός των στοιχείων της ομαλότητας και των ουσιωδών φιλικών σχέσεων, τις οποίες περιγράψαμε στο Τμήμα Α του παρόντος συγγραφικού πονήματος. Αυτά δεν ήταν έτερα από το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930 και το Ελσίνκι του 1999. Δύο φάσεις των ελληνοτουρκικών σχέσεων που δομήθηκαν με υπόβαθρο τον οραματισμό των ηγετών των δύο χωρών.

Σήμερα, επικρατεί εκ νέου ο κανόνας της διαχειριστικής λογικής γνωστός από το παρελθόν. Απουσιάζει μια ουσιώδης προσπάθεια οραματικού προσήμου ενατένισης του μέλλοντος των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Απαιτείται ένα καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, όπου διαμέσου του καταμερισμού ισχύος¹²⁶ στις δύο χώρες θα αναπτυχθούν πολλαπλά δομημένα πλαίσια συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης. Ακριβώς αυτό το νέο μοντέλο συνεννόησης – συνεργασίας – συνανάπτυξης είναι η σύναψη Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, η οποία εμπεριέχει την ειδικότερη πρόταση για μια Ελληνοτουρκική Συνομοσπονδία, ως προς τη διάσταση της μορφής και της δομής της η Ελληνοτουρκική Συνομοσπονδία πρόκειται να σκιαγραφηθεί στα τελευταία δύο κεφάλαια.

¹²⁵ Βλέπε σχετικά **Ifantis, K. (2018)**. Greece's Strategy and Perceptions towards Turkey: The End of Consensus and the Return of History? *Uluslararası İlişkiler / International Relations*, 15(58), 93–106. <https://www.jstor.org/stable/26605011>.

¹²⁶ Όσον αφορά τον καταμερισμό ισχύος (power sharing) βλέπε σχετικά **Lanz, D., Nathan, L., & Raffoul, A. (2019)**. *Negotiations, Continued: Ensuring the Positive Performance of Power-Sharing Arrangements*. US Institute of Peace. <http://www.jstor.org/stable/resrep20235>.

Κεφάλαιο 7^ο. Η μορφική διάσταση

Συμπληρώνονται 100 χρόνια θεσμικής υφής διμερών σχέσεων μεταξύ του Ελληνικού και του Τουρκικού Κράτους, απαιτείται περισυλλογή γύρω από το μέλλον των ελληνοτουρκικών σχέσεων, η διαχειριστική λογική επί των ελληνοτουρκικών σχέσεων των αρκετών τελευταίων χρόνων έχει φθάσει στα όρια της και αναδύεται η ανάγκη πια για ένα καινούργιο υπόδειγμα συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης. Η μορφή του προαναφερθέντος καινούργιου υποδείγματος προτείνεται να είναι η σύναψη Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, η οποία θα οδηγήσει σε μια Ελληνοτουρκική Συνομοσπονδία.

Η συγκεκριμένη Ελληνοτουρκική Συνομοσπονδία πρόκειται ν' αποτελέσει μια διαρκή και όχι ευκαιριακή ένωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κράτους. Μια διαρκής ένωση των δύο κρατών, η οποία θα ιδρυθεί με την Διεθνή Συμμαχική Συνθήκη Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης¹²⁷, θα έχει συγκεκριμένους διακηρυγμένους στόχους και θα ευρίσκεται υπό το διεθνές δίκαιο¹²⁸.

Τα όργανα της Συνομοσπονδίας θα έχουν ως κάτωθι:

- i. Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας¹²⁹.
- ii. Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας¹³⁰.
- iii. Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών¹³¹.
- iv. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων.
- v. Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών.
- vi. Ειδικό Σώμα Εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της Ερμηνείας & της Εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
- vii. Γραμματεία¹³².

¹²⁷ Στο Τμήμα Β της εν προκειμένω εργασίας περιγράφεται προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία επί της δόμησης της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης.

¹²⁸ Βλέπε σχετικά Σισιλιάνος, Λ.-Α. & Παζαρτζή, Φ. & Γιόκαρης, Α. & Γαβουνέλη, Μ. (2012). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Κείμενα και Πρακτική*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, Evans, M. D. (2018). *International Law*. Oxford: Oxford University Press.

¹²⁹ Πρώτο τη τάξει πολιτικό όργανο.

¹³⁰ Δεύτερο τη τάξει πολιτικό όργανο.

¹³¹ Τρίτο τη τάξει πολιτικό όργανο.

¹³² Ανώτατο διοικητικό όργανο.

Με βάση τ' ανωτέρω, θ' αποτυπωθεί και θα σκιαγραφηθεί ένα δομημένο πλαίσιο συντονισμού της βούλησης Ελλάδος και Τουρκίας μέσω συγκεκριμένων διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων. Οι αποφάσεις των οργάνων της Συνομοσπονδίας θα γίνονται αντικείμενο ισχύος και εφαρμογής ως εξής, αρμόδια όργανα των δύο κρατών με τις σχετικές διαδικασίες τους θα τις μετατρέπουν σε εσωτερικό δίκαιο.

Κεφάλαιο 8°. Η δομική διάσταση

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται η δομικού χαρακτήρα διάσταση της Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας στις διαστάσεις της στοχοθεσίας, της οργανωσιακής διάρθρωσης, και των 13 διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.

8.1.Η στοχοθεσία

Ήδη στο Άρθρο 3 της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης θα απαριθμούνται οι στόχοι της Συνομοσπονδίας, οι οποίοι έχουν ως εξής:

- i. Προαγωγή ειρήνης, αξιών Συνομοσπονδίας, ευημερίας λαών Συνομοσπονδίας.
- ii. Εργασία υπέρ αειφόρου/βιώσιμης ανάπτυξης.
- iii. Καταπολέμηση κοινωνικού αποκλεισμού και διακρίσεων, προώθηση κοινωνικής δικαιοσύνης και προστασία, ισότητας γυναικών και ανδρών, αλληλεγγύης μεταξύ γενεών και προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.
- iv. Προαγωγή οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και αλληλεγγύης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.
- v. Επίλυση των διμερών διαφορών με βάση καλή πίστη - λύσεις αμοιβαίων & κοινά επωφελών συμβιβασμών.
- vi. Συνεννόηση & συνεργασία σε πολλαπλά επίπεδα¹³³ μεταξύ των δύο χωρών.
- vii. Υλοποίηση μεγάλων εγχειρημάτων για την συνανάπτυξη Ελλάδας & Τουρκίας.
- viii. Σφυρηλάτηση σοβαρά δομημένης συμμαχικής σχέσης.
- ix. Προβολή και προώθηση προς τον υπόλοιπο κόσμο των αξιών και συμφερόντων της, συμβολή στην προστασία των πολιτών της Ελλάδος και της Τουρκίας.

8.2.Τα όργανα

Η οργανωσιακή διάρθρωση της Συνομοσπονδίας δομείται με βάση τα κάτωθι όργανα:

- i. Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας¹³⁴.
 - ✓ Ανώτατο και Πρώτο τη τάξει πολιτικό όργανο.

¹³³ 13 διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.

¹³⁴ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 11.

- ✓ Δομή: Πρωθυπουργός Ελλάδος, Πρόεδρος Τουρκικής Δημοκρατίας, Υπουργικό Συμβούλιο Ελλάδος, Υπουργικό Συμβούλιο Τουρκίας.
 - ✓ Συνεδρίαση: σε επίπεδο Αρχηγών Κρατών/Κυβερνήσεων, Υπουργών.
 - ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά ανά τετράμηνο/3 φορές το χρόνο.
 - ✓ Προεδρία: Πρωθυπουργός Ελλάδος και Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας.
 - ✓ Αρμοδιότητες:
 - Δομημένος διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί όλων των ζητημάτων των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.
 - Καθορισμός γενικής στρατηγικής επί των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών-πλαισίων.
 - Συζήτηση και αποδοχή/απόρριψη σχεδίων των συνθέσεων του Ανώτατου Συμβουλίου Υπουργών.
 - Υιοθέτηση με consensus του κειμένου Τροποποιήσεων της Σύμβασης ή των Εκτελεστικών της Πρωτοκόλλων.
 - Διορισμός Εμπειρογνομόνων συνθέσεων Επιτροπής Εμπειρογνομόνων.
 - Διορισμός Διπλωματών Ειδικού Σώματος υψηλού επιπέδου Διπλωματών.
 - Διορισμός Εξειδικευμένων Επιστημόνων Ειδικού Σώματος Εξειδικευμένων Επιστημόνων.
 - Διορισμός Γενικού/Γενικής Γραμματέως (εφεξής ΓΓ) της Συνομοσπονδίας.
 - Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.
 - ✓ Λήψη αποφάσεων: consensus.
- ii. Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας¹³⁵.
- ✓ Δεύτερο τη τάξει πολιτικό όργανο.
 - ✓ Δομή: Πρωθυπουργός Ελλάδος και Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας.
 - ✓ Περιοδικότητα συνόδων: τουλάχιστον 1 φορά ανά εξάμηνο/2 φορές το χρόνο.
 - ✓ Αρμοδιότητα:

¹³⁵ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 12.

- Διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί όλων των αναδυόμενων ζητημάτων επικαιρότητας.
- iii. Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης¹³⁶.
 - ✓ Τρίτο τη τάξει πολιτικό όργανο.
 - ✓ Δομή: 13 συνθέσεις με βάση τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.
 - ✓ Συνεδρίαση: σε επίπεδο Υπουργών.
 - ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά το μήνα/12 φορές το χρόνο.
 - ✓ Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
 - ✓ Αρμοδιότητες:
 - Δομημένος διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί των θεμάτων της επικαιρότητας.
 - Δομημένος διάλογος για τα αποτελέσματα της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων επί κάθε διακυβερνητικού-θεματικού-συνεργατικού πλαισίου.
 - Σχηματισμός σχεδίων επί ζητημάτων επί των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων, τα οποία θα προωθούνται στο Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.
 - Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.
 - ✓ Λήψη αποφάσεων: consensus.
- iv. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης¹³⁷.
 - ✓ Δομή: 13 συνθέσεις σε επίπεδο Ακαδημαϊκών υψηλού κύρους, σχετιζόμενων με τα εκάστοτε διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.
 - ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
 - ✓ Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
 - ✓ Αρμοδιότητες:
 - Δομημένος διάλογος, ανταλλαγή απόψεων επί των αναδυόμενων θεμάτων των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.

¹³⁶ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 13.

¹³⁷ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 14.

- Σύνταξη υποστηρικτικών Εκθέσεων για την ανάλυση ζητημάτων με παράθεση σχετικών προτάσεων επί των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.
 - Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.
 - ✓ Θητεία: άνευ χρονικού ορίου.
 - ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.
- v. Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών¹³⁸.
- ✓ Δομή: σε επίπεδο Πρέσβων, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).
 - ✓ Περιοδικότητα συνόδων: οποτεδήποτε αναδύεται σχετική ανάγκη.
 - ✓ Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
 - ✓ Αρμοδιότητες:
 - Δομημένος διάλογος επί αναδυόμενων διαφορών.
 - Σύνταξη Έκθεσης με σχετικές προτεινόμενες λύσεις αμοιβαίου και κοινά επωφελούς συμβιβασμού, προώθηση της Έκθεσης στις κυβερνήσεις για άμεση εφαρμογή.
 - Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.
 - ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.
- vi. Ειδικό Σώμα εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης¹³⁹.
- ✓ Δομή: σε επίπεδο Ακαδημαϊκών υψηλού κύρους και με σχετική μακρόχρονη πρακτική εμπειρία στα σχετικά αντικείμενα, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).
 - ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά ανά τρίμηνο/4 φορές το χρόνο.
 - ✓ Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
 - ✓ Αρμοδιότητες:

¹³⁸ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 15.

¹³⁹ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 16.

- Επίβλεψη ερμηνείας της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
 - Επίβλεψη εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
 - Σύνταξη Έκθεσης για την πρόοδο της ερμηνείας και της εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
 - Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.
- ✓ Θητεία: άνευ χρονικού ορίου.
 - ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.
- vii. Γραμματεία¹⁴⁰.
- ✓ Ανώτατο διοικητικό όργανο.
 - ✓ Δομή: ΓΓ, Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια ΓΓ, Βοηθοί ΓΓ για κάθε διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο, εξειδικευμένο προσωπικό, Εκτελεστική Γραμματεία, Γραφείο Ενημέρωσης και Τύπου, πλαισίωση έργου ΓΓ από Διευθύνσεις σε 13 συνθέσεις με βάση τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.
 - ✓ Αρμοδιότητες:
 - Προώθηση και χειρισμός διαδικασίας διαβουλεύσεων και λήψης αποφάσεων σε όλο το εύρος της Συνομοσπονδίας.
 - Προώθηση προτεινόμενων θεμάτων προς συζήτηση και λήψη αποφάσεων στα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.
 - Κύριος Εκπρόσωπος ο/η ΓΓ στα δύο μέρη της Συνομοσπονδίας και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
 - Προεδρία: Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών, Ειδικό Σώμα εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.
 - Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.
 - ✓ Θητεία: 8 έτη με δικαίωμα 1 επανεκλογής.

¹⁴⁰ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 17.

✓ Ανάδειξη:

- Προσωπικού: με διεθνή διαγωνισμό.
- ΓΓ, Αναπληρωτού/Αναπληρώτριας ΓΓ: από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.

8.3. Τα δεκατρία διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια

Υφίστανται 13 διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια¹⁴¹, όπου Ελλάδα και Τουρκία εντός του πλαισίου της Συνομοσπονδίας εμφανίζουν ενισχυμένη συνεργασία. Αυτά έχουν ως ακολούθως.

8.3.1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο θαλασσίων ζητημάτων.

Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο θαλασσίων ζητημάτων¹⁴² θα ευρίσκεται υπό το κάτωθι πλαίσιο αρχών¹⁴³:

- i. Επιτάχυνση διαβουλεύσεων για τα προς επίλυση προβληματικά ζητήματα.
- ii. Έμφαση στον διάλογο και στη διαπραγμάτευση.
- iii. Επίλυση σχετικών διαφορών και επιδίωξη αμοιβαίας και κοινά επωφελούς ανάπτυξης.

¹⁴¹ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 18.

¹⁴² Βλέπε σχετικά Anderson, D. (2006). "Negotiating Maritime Boundary Agreements: A Personal View". In *Maritime Delimitation*. Leiden, The Netherlands: Brill | Nijhoff, Evans, M. D. (2006). *Maritime Boundary Delimitation: Where Do We Go From Here?* 10.1093/acprof:oso/9780199299614.003.0008, Schofield, C. H. & Lee, S. & Kwon, M. (2013). *The Limits of Maritime Jurisdiction*. Leiden, The Netherlands: Brill | Nijhoff, Attard, D. & Fitzmaurice, M. & Martinez, N. (2014). *The IMLI Manual on International Maritime Law Volume I: The Law of the Sea*. Oxford: Oxford University Press, Rothwell, D. & Oude Elferink, A. G. & Scott, K. N. & Stephens, T. (2015). *The oxford handbook of the law of the sea* (First). Oxford: Oxford University Press, Evans, M. D. & Galani, S. (Eds.). (2020). *Maritime Security and the Law of the Sea*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, Galani, S. (2021). PORT CLOSURES AND PERSONS AT SEA IN INTERNATIONAL LAW. *International & Comparative Law Quarterly*, 70(3), 605-633. doi:10.1017/S0020589321000233, Ροζάκης, Χρ. (2021). *Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και το Δίκαιο της Θάλασσας*. Αθήνα: Πόλις, Schofield, C. (2021). Options for Overcoming Overlapping Maritime Claims: Developments in Maritime Boundary Dispute Resolution and Managing Disputed Waters. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 8(2), 21–41. <https://www.jstor.org/stable/48617339>, Galani, S. (2022). Tensions and Cooperation in Realizing Maritime Security in the Mediterranean Sea: The Examples of Maritime Terrorism and Irregular Migration. *The Italian Yearbook of International Law Online*. 31. 91-115. 10.1163/22116133-03101006, Mon, S. W. (2022). The Practical Implications of Unresolved Maritime Boundaries: Special Reference to the Malaysian Position. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 9(1), 74–96. <https://www.jstor.org/stable/48684180>, Rothwell, D.R. (2022). *Islands and International Law*. Oxford: Hart Publishing.

Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 19.

¹⁴³ Βλέπε σχετικά Song, Y. (2019). Peaceful Proposals and Maritime Cooperation between Mainland China, Japan, and Taiwan in the East China Sea: Progress Made and Challenges Ahead. In S. Lee, H. E. Lee, L. Bautista, & K. Zou (Eds.), Vol. 22 (2016), *Asian Yearbook of International Law: Volume 22* (2016) (pp. 20–49). Brill. <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvrxk3zz.6>, p.p. 29-31.

- iv. Επίτευξη λύσεων στη βάση αμοιβαίας ωφελείας των συμφερόντων¹⁴⁴ Ελλάδος και Τουρκίας.
- v. Μετατροπή του Αιγαίου και της Μεσογείου σε θάλασσες συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

Πρόκειται δε ν' απαρτίζεται από τις κάτωθι επτά ενότητες (θαλάσσιες ζώνες-νησιά-ανοικτή θάλασσα-θαλάσσιες μεταφορές):

A. Αιγιαλίτιδα Ζώνη (εφεξής AZ)¹⁴⁵:

- i. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση AZ με εφαρμογή μοντέλου «εναλλασσόμενης δαντέλας»¹⁴⁶: διαφορετικά όρια σε διαφορετικά σημεία του Ανατολικού Αιγαίου.
- ii. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση εκτός μαξιμαλιστικών στόχων.
- iii. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση εντός λύσεων με σεβασμό στα ελληνικά και στα τουρκικά συμφέροντα, στη διεθνή ναυσιπλοΐα.
- iv. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση με πρόνοια για χρήση «*small , unmanned surface vessel with a global navigation satellite system (GNSS) receiver (Trimble R10) installed with a miniature single-beam echo sounder (SonarMite BTX)*» (Specht & Specht & Cywiński & Skóra & Marchel & Szychowski, 2019, p. 925)¹⁴⁷.

B. Συνορεύουσα-Αρχαιολογική Ζώνη¹⁴⁸:

- i. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση Συνορεύουσας-Αρχαιολογικής Ζώνης.
- ii. Εφαρμογή στην οριοθέτηση της αρχής της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής.
- iii. Κοινά συμφωνημένα προγράμματα ελέγχου.
- iv. Κοινά συμφωνημένα προγράμματα προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων.

¹⁴⁴ Βλέπε σχετικά **Wu, C. C.-H. (2016)**. Common Interests and Two-Level Game Theory in the South China Sea Dispute. *American Journal of Chinese Studies*, 23, 145–157. <http://www.jstor.org/stable/44289145>.

¹⁴⁵ Βλέπε σχετικά **Ιωάννου. Κρ. & Στρατή, Α. (2013)**. *Δίκαιο της Θάλασσας*. (4^η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 65-88.

¹⁴⁶ Βλέπε σχετικά **Ηρακλείδης, Α. (2007)**. *Άσπονδοι Γείτονες Ελλάδα – Τουρκία: Η διένεξη του Αιγαίου*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σελ. 203.

¹⁴⁷ Βλέπε σχετικά **Specht, C. & Specht, M. & Cywiński, P. & Skóra, M. & Marchel, L. & Szychowski, P. (2019)**. A New Method for Determining the Territorial Sea Baseline Using an Unmanned, Hydrographic Surface Vessel. *Journal of Coastal Research*, 35(4), 925–936. <https://www.jstor.org/stable/26700819>.

¹⁴⁸ Βλέπε σχετικά **Ιωάννου. Κρ. & Στρατή, Α. (2013)**. *Δίκαιο της Θάλασσας*. (4^η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 89-102.

Γ. Υφαλοκρηπίδα¹⁴⁹:

- i. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση με εφαρμογή 12 προϋποθέσεων¹⁵⁰:
 - ✓ Όχι αναγκαστικό κριτήριο η μέση απόσταση (μοντέλο προσωρινών γραμμών).
 - ✓ Οριοθέτηση με δεδομένο το ποσοστό των παραλίων.
 - ✓ Γενικώς όχι ως δεδομένο οι γεωμορφολογικοί παράγοντες.
 - ✓ Θέση σε ισχύ της αρχής του μη εγκλωβισμού.
 - ✓ Μη αποκοπή τουρκικών παραλίων από την ανοικτή θάλασσα και διατήρηση 4 ανοιγμάτων.
 - ✓ Ύπαρξη 4 δακτυλίων από τουρκικά παράλια μέσω ελληνικών νησιών στα ήδη υπάρχοντα ανοίγματα (βάση 6 ν.μ.).
 - ✓ Κατάληξη δακτυλίων με τη μορφή βέλους ή καρφιού.
 - ✓ Προώθηση εφαρμογής της αρχής της μεγαλύτερης δυνατής εμβέλειας.
 - ✓ Πλήρης Υφαλοκρηπίδα (πλήρης επήρεια) στα νησιά του Δυτικού Αιγαίου.
 - ✓ Νησιά Ανατολικού Αιγαίου: μισή ή λιγότερη επήρεια, σε ορισμένες περιπτώσεις καθόλου επήρεια.
 - ✓ Οριοθέτηση με δεδομένο τα ζωτικά συμφέροντα των δύο κρατών.
 - ✓ Στα δύσκολα σημεία: συμφωνία συνεκμετάλλευσης.
- ii. Συμφωνία συνεκμετάλλευσης στην περιοχή Ανατολικού Αιγαίου και Μικράς Ασίας:
 - ✓ Ζώντων φυσικών πόρων: καθιστικών ειδών.
 - ✓ Μη ζώντων φυσικών πόρων: πετρέλαιο και φυσικό αέριο.
 - ✓ Μη ζώντων φυσικών πόρων: υδρίτες-υδροθερμικά πεδία-ηφαίστεια ιλύος.
- iii. Συμφωνία κοινής θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας.

Δ. Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη¹⁵¹ (εφεξής ΑΟΖ)¹⁵²:

- i. Κοινώς συμφωνημένη κήρυξη ΑΟΖ¹⁵³.
- ii. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση ΑΟΖ με εφαρμογή 3 βημάτων:

¹⁴⁹ Βλέπε σχετικά **Ιωάννου. Κρ. & Στρατή, Α. (2013)**. *Δίκαιο της Θάλασσας*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 127-162.

¹⁵⁰ Βλέπε σχετικά **Ηρακλείδης, Α. (2007)**. *Ασπονδοί Γείτονες Ελλάδα – Τουρκία: Η διένεξη του Αιγαίου*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 270-272.

¹⁵¹ Βλέπε σχετικά **Ζου, Κ. (2019)**. Peaceful Use of the Sea and Military Intelligence Gathering in the EEZ. In K. Zou, S. Lee, H. E. Lee, & L. Bautista (Eds.), *Vol. 22 (2016), Asian Yearbook of International Law: Volume 22 (2016)* (pp. 161–176). Brill. <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvrxk3zz.12>, **Young, M. A. (2021)**. A Quiet Revolution: The Exclusivity of Exclusive Economic Zones. In K. Rubenstein (Ed.), *Traversing the Divide: Honouring Deborah Cass's Contributions to Public and International Law* (1st ed., pp. 59–86). ANU Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1j9mjhx.9>.

¹⁵² Βλέπε σχετικά **Ιωάννου. Κρ. & Στρατή, Α. (2013)**. *Δίκαιο της Θάλασσας*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 163-191.

¹⁵³ Κήρυξη της ΑΟΖ με εθνική πράξη κήρυξης.

- ✓ Ορισμός προσωρινής γραμμής μεταξύ σχετικών εδαφών και των νησιών.
 - ✓ Εξέταση ύπαρξης σχετικών περιστάσεων, απαίτηση για προσαρμογή και τροποποίηση της προσωρινής μέσης γραμμής/γραμμής ίσης απόστασης, στόχος η επίτευξη δίκαιου οριοθετικού αποτελέσματος.
 - ✓ Επαλήθευση επίτευξης δίκαιου αποτελέσματος.
- iii. Κοινά συμφωνημένα προγράμματα αλιείας¹⁵⁴.
- ✓ Συμφωνία δημιουργίας ζωνών αλιείας κοινής διοίκησης.
- iv. Κοινή πολιτική προστασίας ζώντων πόρων.
- v. Συμφωνία κοινής θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας.
- vi. Συμφωνία δημιουργίας σχετικών εγκαταστάσεων συνεκμετάλλευσης παραγόμενης ενέργειας από ύδατα¹⁵⁵, ρεύματα, ανέμους¹⁵⁶.

Ε. Νησιά¹⁵⁷:

- i. Κοινώς συμφωνημένα προγράμματα τουρισμού νησιών Ανατολικού Αιγαίου και παραλίων Μικράς Ασίας.
- ii. Κοινώς συμφωνημένα προγράμματα παροχής υπηρεσιών υγείας ως προς τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και την Μικρά Ασία.
- ✓ Δημιουργία δομών παροχής υπηρεσιών υγείας με δυνατότητα στελέχωσης από υψηλών προδιαγραφών ανθρώπινο δυναμικό [(Έλληνες και Τούρκοι)+(γνώση ελληνικών και τουρκικών)] σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και της Μικράς Ασίας.
 - ✓ Παροχή σχετικών υπηρεσιών υγείας εκάστου κράτους επί των σχετικών δομών.

ΣΤ. Ανοικτή Θάλασσα¹⁵⁸:

- i. Κοινώς συμφωνημένη συνεννόηση και συνεργασία στα κάτωθι ζητήματα:
- ✓ Της ναυσιπλοΐας.
 - Παροχή των βέλτιστων συνθηκών για εφαρμογή της σχετικής ελευθερίας.
 - ✓ Της αλιείας.

¹⁵⁴ Βλέπε σχετικά **Roy, N. (2017)**. The Dragon's Charm Diplomacy in the South China Sea. *Indian Journal of Asian Affairs*, 30(1/2), 15–28. <http://www.jstor.org/stable/26465814>, p. 23-24.

¹⁵⁵ Κυματική ενέργεια.

¹⁵⁶ Αιολική ενέργεια.

¹⁵⁷ Βλέπε σχετικά **Ιωάννου. Κρ. & Στρατή, Α. (2013)**. *Δίκαιο της Θάλασσας*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 193-202.

¹⁵⁸ Βλέπε σχετικά **Ιωάννου. Κρ. & Στρατή, Α. (2013)**. *Δίκαιο της Θάλασσας*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 203-241.

- Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο από κοινού αλίευσης επιτρεπόμενων ζώντων πόρων.
- ✓ Της τοποθέτησης υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών.
- ✓ Της υπέρπτησης.
- ✓ Της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας.
 - Έμφαση στην φυσική ωκεανογραφία.
- ✓ Των στρατιωτικών γυμνασίων.
- ✓ Της ίδρυσης-λειτουργίας-συντήρησης επαρκούς και αποτελεσματικής υπηρεσίας έρευνας και διάσωσης.
- ✓ Του παράνομου εμπορίου ναρκωτικών ή ψυχοτρόπων ουσιών.
 - Ενισχυμένη συνεργασία στη βάση σχετικών διεθνών συμβάσεων προς καταπολέμηση παράνομης μεταφοράς ναρκωτικών ή ψυχοτρόπων ουσιών.
- ✓ Της πειρατείας.
 - Ενισχυμένη συνεργασία στο «μεγαλύτερο δυνατό βαθμό» για την καταστολή της πειρατείας στην ανοικτή θάλασσα.

Z. Θαλάσσιες Μεταφορές:

- i. Κοινώς συμφωνημένο πρόγραμμα βελτίωσης θαλάσσιων μεταφορών. Ειδικότερη έμφαση του προγράμματος σε:
 - ✓ Ισχυροποίηση της ναυσιπλοΐας των δύο κρατών στο πλαίσιο των παγκοσμιοποιημένων αγορών και του αυξανόμενου ανταγωνισμού.
 - ✓ Έμφαση στους ανθρώπινους πόρους-στη ναυτική τέχνη-στην τεχνογνωσία¹⁵⁹.
 - ✓ Επίτευξη θαλάσσιων μεταφορών χωρίς απόβλητα και εκπομπές, βελτίωση ασφάλειας στη σχετική θάλασσα, πρόληψη τρομοκρατίας και πειρατείας.
 - ✓ Αξιοποίηση όλου του δυναμικού των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων¹⁶⁰.
 - ✓ Έμφαση σε έρευνα και καινοτομία στη ναυτιλία¹⁶¹

¹⁵⁹ Αύξηση ενδιαφέροντος για ναυτιλιακά επαγγέλματα, βελτίωση κατάρτισης ναυτικών, προώθηση προοπτικών δια βίου σταδιοδρομίας σε ναυτιλία, βελτίωση εικόνας ναυτιλίας.

¹⁶⁰ Δημιουργία ελληνοτουρκικού χώρου θαλάσσιων μεταφορών χωρίς σύνορα με υλοποίηση εγχειρήματος για δημιουργία θαλάσσιων αρτηριών και σύνδεση λιμένων.

¹⁶¹ Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης πλοίων, μείωση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, παροχή καλύτερης ποιότητας ζωής στη θάλασσα.

8.3.2. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο εναερίων ζητημάτων και διαστήματος. Η δομή του διακυβερνητικού-θεματικού-συνεργατικού πλαισίου¹⁶² εναερίων ζητημάτων¹⁶³ και διαστήματος¹⁶⁴ έχει ως κάτωθι:

- i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ευθυγράμμισης εύρους εναερίων χώρων και χωρικών υδάτων (περιοχή Ανατολικό Αιγαίο).
- ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας εναερίων χώρων.
 - ✓ Καλύτερη δυνατή εφαρμογή των σχετικών διεθνών θεσμικών κειμένων.
 - ✓ Εμβάθυνση συνεργασίας με ICAO και EUROCONTROL.
- iii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας FIRs¹⁶⁵.
 - ✓ Εμβάθυνση επικοινωνίας FIR Athinai και FIR Istanbul.
 - ✓ Προώθηση στόχου ένταξης της Τουρκίας ως πλήρους μέλους στο FAB Blue Med.
- iv. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας στο πεδίο της αεροναυτικής έρευνας και διάσωσης¹⁶⁶.
 - ✓ Σοβαρά δομημένος συντονισμός επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης.
 - ✓ Ανάπτυξη κοινών διαδικασιών έρευνας και διάσωσης.
 - ✓ Συμφωνία για συμμετοχή των αεροναυτικών μέσων της Ελλάδας σε επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης εντός των ορίων ευθύνης περιοχής έρευνας και διάσωσης της Τουρκίας, και αντίστροφα.
 - ✓ Συμφωνία συνεργασίας για οργάνωση κοινών ασκήσεων έρευνας και διάσωσης με δυνατότητα συντονισμού των αρμόδιων υπηρεσιών των δύο κρατών.
 - ✓ Συμφωνία ίδρυσης κοινών υπηρεσιών έρευνας και διάσωσης στις σχετικές περιοχές ευθύνης των κρατών στον διεθνή εναέριο χώρο.
 - ✓ Συμφωνία συνεργασίας αρμόδιων αρχών για την παροχή έρευνας και διάσωσης στις συνοριακές περιοχές, εντός των περιοχών ευθύνης των κρατών στο διεθνή εναέριο χώρο και την ανοικτή θάλασσα.

¹⁶² Βλέπε σχετικά **Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης**, Άρθρο 20.

¹⁶³ Όσον αφορά το διεθνές δίκαιο του εναερίου χώρου βλέπε σχετικά **Γιόκαρης, Α. & Κυριακόπουλος, Γ. (2020). Διεθνές Δίκαιο Εναερίου Χώρου – Διαστήματος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 03-270.

¹⁶⁴ Όσον αφορά το διεθνές δίκαιο διαστήματος βλέπε σχετικά **Γιόκαρης, Α. & Κυριακόπουλος, Γ. (2020). Διεθνές Δίκαιο Εναερίου Χώρου – Διαστήματος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 273-374.

¹⁶⁵ Όσον αφορά τα FIRs **Γιόκαρης, Α. & Κυριακόπουλος, Γ. (2020). Διεθνές Δίκαιο Εναερίου Χώρου – Διαστήματος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 79-96.

¹⁶⁶ Όσον αφορά το ζήτημα της αεροναυτικής έρευνας και διάσωσης βλέπε σχετικά **Γιόκαρης, Α. & Κυριακόπουλος, Γ. (2020). Διεθνές Δίκαιο Εναερίου Χώρου – Διαστήματος**. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 97-111.

- ✓ Συμφωνία οριοθέτησης ενιαίας ζώνης ευθύνης με ένταξη του συνόλου των εκτάσεων υπό την κυριαρχία ή την δικαιοδοσία των δύο κρατών (Ενιαία Περιοχή SAR υπό καθεστώς συνδιαχείρισης).
- v. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας για στρατιωτικές χρήσεις στον εναέριο χώρο¹⁶⁷.
 - ✓ Ίδρυση Ειδικής Συντονιστικής Επιτροπής με αντικείμενο την εξασφάλιση επαρκούς συντονισμού όσον αφορά πολιτικές αρχές εναέριας κυκλοφορίας-στρατιωτικές διοικήσεις των δύο χωρών για στρατιωτικές ασκήσεις επί της περιοχής των FIRs τους με ανά τακτά χρονικά διαστήματα διεξαγωγή τους.
- vi. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο δημιουργίας αλληλοσυνεργαζόμενων διαστημικών κέντρων.
 - ✓ Συμφωνία ίδρυσης διαστημικών κέντρων.
 - Κατασκευή δύο διαστημικών κέντρων, ένα στην Ελλάδα και ένα στην Τουρκία.
 - Εύρεση σχετικών εδαφικών εκτάσεων.
 - Κατασκευή βασικών εγκαταστάσεων.
 - Στενή συνεννόηση και συνεργασία των δύο διαστημικών κέντρων.
 - Παροχή υπηρεσιών διαστημικού τουρισμού¹⁶⁸:
 - ❖ A): «Τροχιακός» διαστημικός τουρισμός¹⁶⁹.
 - ❖ B): «Υποτροχιακός» διαστημικός τουρισμός¹⁷⁰.

8.3.3. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο περιβάλλοντος. Σχετικά με το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο περιβάλλοντος¹⁷¹, αυτό αρθρώνεται ως εξής:

¹⁶⁷ Όσον αφορά τις στρατιωτικές χρήσεις στον εναέριο χώρο βλέπε σχετικά **Γιόκαρης, Α. & Κυριακόπουλος, Γ. (2020)**. *Διεθνές Δίκαιο Εναερίου Χώρου – Διαστήματος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 119-130.

¹⁶⁸ Όσον αφορά τον διαστημικό τουρισμό βλέπε σχετικά **Γιόκαρης, Α. & Κυριακόπουλος, Γ. (2020)**. *Διεθνές Δίκαιο Εναερίου Χώρου – Διαστήματος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.σ. 345-350.

¹⁶⁹ Παροχή επίσκεψης και διαμονής στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό.

¹⁷⁰ Παροχή βιώματος κατάστασης έλλειψης βαρύτητας, θέασης της Γης από το διάστημα.

¹⁷¹ Με την δημιουργία του σχετικού πλαισίου για το περιβάλλον Ελλάδα και Τουρκία πρόκειται να ισχυροποιήσουν τους ιστορικούς δεσμούς των θεσμικής υφής διμερών σχέσεων, να επιδώσουν ουσιώδη υπόσταση για σταθερότητα και ευημερία. Βλέπε σχετικά **Melchiorre, T. (2015)**. The protection of the sea as a cooperation area case in the Baltic Sea region. *Regions & Cohesion / Regiones y Cohesión / Régions et Cohésion*, 5(3), 109–136. <https://www.jstor.org/stable/26454458>, p. 118.

Βλέπε σχετικά **Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}**. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 21.

- i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο εμβάθυνσης συμμετοχής στην επίλυση του ζητήματος της στιβάδας του όζοντος¹⁷².
 - ✓ Έμφαση στη μείωση σε: χλωροφθοράνθρακες.
 - ✓ Έμφαση στη μείωση σε: υδροχλωροφθοράνθρακες.
 - ✓ Έμφαση στη μείωση σε: τετραχλωράνθρακες.
 - ✓ Έμφαση στη μείωση σε: μεθυλοχλωροφόρμιο.
 - ✓ Έμφαση στη μείωση σε: μεθυλοβρωμίδιο.
- ii. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια προστασίας ατμόσφαιρας και στρατόσφαιρας¹⁷³.
- iii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Αντιμετώπιση των αιτιών:
 - ✓ Φαινόμενο Θερμοκηπίου.
 - ✓ Προβληματικές καταστάσεις στα οικοσυστήματα: άνοδος στάθμης θάλασσας¹⁷⁴.
 - ✓ Προβληματικές καταστάσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον.
 - ✓ Δημιουργία ομάδας εργασίας¹⁷⁵ για το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής¹⁷⁶.
 - ✓ Δομημένοι διάλογοι επί συγκεκριμένων ζητημάτων¹⁷⁷ της κλιματικής αλλαγής.
- iv. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια διεθνούς πολιτικής για το κλίμα¹⁷⁸.
- v. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας και γενετικών πόρων¹⁷⁹.
- vi. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια περί βιοποικιλότητας¹⁸⁰.

¹⁷² Όσον αφορά το ζήτημα της στιβάδας του όζοντος βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 145-147.

¹⁷³ Όσον αφορά το ζήτημα της ατμόσφαιρας και της στρατόσφαιρας βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 145-177.

¹⁷⁴ Όσον αφορά το ζήτημα της ανόδου της στάθμης της θάλασσας βλέπε σχετικά **Cogliati-Bantz, V. P. (2020). Sea-Level Rise and Coastal States' Maritime Entitlements: A Cautious Approach. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 7(1), 86–110. <https://www.jstor.org/stable/26912764>.**

¹⁷⁵ Δομή: 5 άτομα εξ Ελλάδος και 5 άτομα εκ Τουρκίας.

¹⁷⁶ Βλέπε σχετικά **Stang, G. (2016). Regional Environmental Cooperation—Models from Elsewhere. In *Climate Challenges in the Middle East: Rethinking Environmental Cooperation* (pp. 12–14). Middle East Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep17561.7>.**

¹⁷⁷ Ατμοσφαιρική ρύπανση, βιοποικιλότητα, επιπτώσεις χημικών.

¹⁷⁸ Όσον αφορά τα θεσμικά πλαίσια διεθνούς πολιτικής για το κλίμα βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 162-175.

¹⁷⁹ Βιολογική ποικιλομορφία, γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί, γενετικοί πόροι.

¹⁸⁰ Όσον αφορά το ζήτημα της βιοποικιλότητας βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 231-236.

- vii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας βιοτόπων¹⁸¹.
- viii. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια προστασίας βιοτόπων.
 - ✓ Δάση.
 - ✓ Ερημοποίηση.
 - ✓ Προστατευόμενες περιοχές.
- ix. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας θαλασσίου περιβάλλοντος¹⁸²: Αιγαίο και Μεσόγειος¹⁸³.
 - ✓ Λήψη κάθε δυνατού μέτρου για την αντιμετώπιση κάθε είδους ρυπάνσεως.
 - ✓ Λήψη κάθε δυνατού μέτρου για την διατήρηση και προστασία των ζώντων πόρων.
- x. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- xi. Ανάλυση κοινής δράσης για τη βιωσιμότητα των ωκεανών¹⁸⁴.
 - ✓ Διενέργεια μελετών για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον των ωκεανών στο πλαίσιο όλων των δραστηριοτήτων που διενεργούνται στις προαναφερθείσες.
 - ✓ Έμφαση σε μέτρα διατήρησης και προστασίας ζώντων πόρων στους ωκεανούς.
 - ✓ Στενή συνεργασία με το UN-Oceans.
- xii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας θαλάσσιων ζώντων πόρων¹⁸⁵:
 - ✓ Αλιευτικά αποθέματα.
 - ✓ Αλληλεπικαλυπτόμενα και ιδιαίτερος μεταναστευτικά είδη.

¹⁸¹ Όσον αφορά το ζήτημα των βιοτόπων βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 236-242.

¹⁸² Όσον αφορά το ζήτημα του θαλασσίου περιβάλλοντος βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 181-208.

¹⁸³ Βλέπε σχετικά **Βενιζέλος, Ευ. & Βαρουζάκης, Σ. & Τσάλτας, Γρ. & Συρίγος, Α. & Ροζάκης, Χρ. & Παπασταυρίδης, Χρ. &... Μπρεδήμας, Α. (2014). Δίκαιο της Θάλασσας και Μεσογειακός Χώρος: Γεωπολιτική Διάσταση και Επιμέρους Νομικές Πτυχές.** Αθήνα: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου, **Ραντόπουλος, Ε. (2014). Συμβατική Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Μεσόγειος ή Plus Ultra.** Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, **Χριστοδούλου, Δ. & Φωκιανού, Τ. & Φώσκολος, Α. & Φερεντίνος, Γ. & Συρίγος, Α. & Στρατή, Α. &... Αλεξανδρή, Μ. (2014). Αιγαίο και Νοτιοανατολική Μεσόγειος: Σύγχρονες Προκλήσεις και Προοπτικές Εκμετάλλευσης Υποθαλάσσιων Ενεργειακών Φυσικών Πόρων.** Γρ. Τσάλτας & Χρ. Αναγνώστου (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, **Χρυσόχου, Γ. & Χριστοδουλίδης, Ν. & Φατούρος, Δ. & Τσιτσελίκης, Κ. & Τσάλτας, Γρ. & Τζήμας, Θ. &... Αβραμόπουλος, Δ. (2021). Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.** Στ. Περράκης (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

¹⁸⁴ Όσον αφορά το ζήτημα της βιωσιμότητας των ωκεανών βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 222-227.

¹⁸⁵ Όσον αφορά το πλαίσιο προστασίας των θαλάσσιων ζώντων πόρων βλέπε σχετικά **Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017). Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.** (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ.σ. 208-222.

- ✓ Θαλάσσια θηλαστικά και έτερα είδη.

8.3.4. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης.

Όσον αφορά το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης¹⁸⁶, αυτό αναπτύσσεται ως κάτωθι:

A. Κοινώς συμφωνημένος στόχος περί Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης.

B. Αναφορά στο τρισυπόστατο της Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης¹⁸⁷.

Γ. Κοινό συμφωνημένο πρόγραμμα υλοποίησης των 17 Στόχων Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης (Agenda 2030)¹⁸⁸: Γενικοί Στόχοι και Ειδικότεροι Στόχοι:

i. Μηδενική φτώχεια:

- ✓ Μείωση φτώχειας (ποσοστού) στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο.
- ✓ Συστηματική ενασχόληση με τη σχετική τεχνογνωσία.

ii. Μηδενική πείνα:

- ✓ Προσβασιμότητα σε υψηλού επιπέδου τροφή.
- ✓ Προώθηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών.
- ✓ Επενδύσεις σε υποδομές υπαίθρου.
- ✓ Τράπεζες φυτικών και ζωικών γονιδίων.
- ✓ Λήψη μέτρων για την ευρύτερη λειτουργία των αγορών των βασικών προϊόντων διατροφής και την παραγωγής τους.

iii. Καλή υγεία και ευημερία:

- ✓ Τερματισμός επικίνδυνων ασθενειών.
- ✓ Ενίσχυση πρόληψης και θεραπείας καταχρηστικών ουσιών.
- ✓ Μείωση θανάτων από τροχαία ατυχήματα.
- ✓ Υποστήριξη έρευνας και ανάπτυξης εμβολίων και φαρμάκων για μεταδοτικές και μη ασθένειες.
- ✓ Διασφάλιση καθολικής πρόσβασης στην σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη.

¹⁸⁶ Βλέπε σχετικά **Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης**, Άρθρο 22.

¹⁸⁷ Τρισυπόστατο:

- i. Οικονομική Ανθηση.
- ii. Κοινωνική Πρόοδος.
- iii. Περιβαλλοντική Προστασία.

Βλέπε σχετικά **Τσάλας, Γρ. (2010). Αναπτυξιακό Φαινόμενο & Τρίτος Κόσμος: Πολιτικές & Διεθνές Δίκαιο της Ανάπτυξης**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 243-249.

¹⁸⁸ Όσον αφορά τους 17 Στόχους Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 228-239.

- iv. Ποιοτική εκπαίδευση:
 - ✓ Ελεύθερη-ισότιμη-ποιοτική πρόσβαση σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσης.
 - ✓ Συνολική εξάλειψη διακρίσεων.
- v. Ισότητα των φύλων:
 - ✓ Παροχή κατάλληλης κοινωνικής προστασίας για νοικοκυριά.
 - ✓ Ενίσχυση και εναγκαλισμός ηγετικού ρόλου γυναικών.
- vi. Καθαρό νερό και αποχέτευση:
 - ✓ Ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτινων πόρων.
 - ✓ Προστασία και αποκατάσταση υδάτινων οικοσυστημάτων.
 - ✓ Συμμετοχή τοπικών κοινοτήτων στα προαναφερθέντα.
- vii. Φθηνή και καθαρή ενέργεια:
 - ✓ Πρόσβαση σε προσιτές-αξιόπιστες-σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας.
 - ✓ Αύξηση μεριδίου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (εφεξής ΑΠΕ).
- viii. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη:
 - ✓ Στόχος για υψηλό επίπεδο οικονομικής παραγωγικότητας.
 - ✓ Στόχος για πλήρη απασχόληση για παραγωγική απασχόληση.
- ix. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές:
 - ✓ Στόχος ενεργειακής αναβάθμισης όλων των υποδομών.
 - ✓ Στόχος βιώσιμης βιομηχανοποίησης.
- x. Λιγότερες ανισότητες:
 - ✓ Προώθηση θέσης καλύτερης ρύθμισης και παρακολούθησης παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών.
 - ✓ Προώθηση θέσης ομαλής-ασφαλούς-υπεύθυνης-μεθοδικής μετανάστευσης και κινητικότητας ανθρώπων.
- xi. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες:
 - ✓ Μείωση δυσμενούς περιβαλλοντικού αντικτύπου των πόλεων.
 - ✓ Ισχυροποίηση δεσμών μεταξύ αστικών-περιαστικών-αγροτικών περιοχών.
- xii. Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή:
 - ✓ Επίτευξη βιώσιμης διαχείρισης και επαρκούς φυσικών πόρων.
 - ✓ Ενθάρρυνση εταιρειών για υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών.
- xiii. Δράση για το κλίμα:
 - ✓ Υιοθέτηση αποτελεσματικής πολιτικής επί της κλιματικής αλλαγής.
- xiv. Ζωή στο νερό:
 - ✓ Στόχος σημαντικής μείωσης θαλάσσιας ρύπανσης.
 - ✓ Βιώσιμη διαχείριση και προστασία θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων.
 - ✓ Βιώσιμη χρήση θαλάσσιων πόρων.

- xv. Ζωή στη ξηρά:
- ✓ Προώθηση διασυνοριακής και περιφερειακής συνεργασίας.
 - ✓ Αειφορική διαχείριση δασών.
 - ✓ Προώθηση λήψης πρωτοβουλιών από τις τοπικές κοινότητες.
- xvi. Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί:
- ✓ Ισχυροποίηση θεσμών: πυλώνων κράτους δικαίου.
 - ✓ Ισχυροποίηση διαφάνειας θεσμών.
 - ✓ Εφαρμογή συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς στη λήψη αποφάσεων.
 - ✓ Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο λήψης πρωτοβουλίας προώθησης ειρήνης.
- xvii. Συνεργασία για τους στόχους:
- ✓ Προώθηση κοινά συμφωνημένης θέσης για συνεργασία με όλες τις γειτονικές χώρες όσον αφορά τους 17 Στόχους Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Δ. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο παρακολούθησης και έγκαιρης ενημέρωσης περί την πορεία των 17 Στόχων Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης¹⁸⁹:

- i. Χρήση των 231 μοναδικών δεικτών.
- ii. Ποιοτική αποτίμηση 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Ε. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας με τους «Θεματοφύλακες» σχετικά με τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων¹⁹⁰:

- i. Συνεργασία με OECD-ILO¹⁹¹-FAO-WHO-WB¹⁹².
- ii. Συνεργασία με το Τμήμα Στατιστικής UN DESA¹⁹³ (UNSD¹⁹⁴).

ΣΤ. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο χρήσης του Πλαισίου Μέσων Εφαρμογής των 17 Στόχων Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης¹⁹⁵:

- i. Αξιοποίηση και κινητοποίηση οικονομικών πόρων.
- ii. Ανάπτυξη ικανοτήτων.

¹⁸⁹ Όσον αφορά το ζήτημα παρακολούθησης και έγκαιρης ενημέρωσης περί τους 17 Στόχους Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 239-245.

¹⁹⁰ Όσον αφορά το ζήτημα των «Θεματοφυλάκων» βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 245-249.

¹⁹¹ International Labor Organization.

¹⁹² World Bank.

¹⁹³ United Nations Department of Economic and Social Affairs.

¹⁹⁴ United Nations Statistics Division.

¹⁹⁵ Όσον αφορά τα Μέσα Εφαρμογής των 17 Στόχων Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 249-251.

- iii. Αξιοποίηση τεχνολογίας.
- iv. Εστίαση στον εκσυγχρονισμό διοικητικής λειτουργίας των 2 κρατών.
- v. Προώθηση συμμετοχής ιδιωτικού τομέα, ΑΕΙ, τοπικής κοινωνίας, επιμελητηρίων, ΜΚΟ.

Ζ. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο εφαρμογής του «Προγράμματος Δράσης της Addis Ababa» (Πεδία Δράσης-Ειδικότερες Δράσεις)¹⁹⁶:

- i. Εγγώριοι δημόσιοι πόροι:
 - ✓ Νομοθετική πρόβλεψη ικανών ποσών κρατικής δαπάνης.
 - ✓ Προσανατολισμός σε κοινωνικές και περιβαλλοντικές επενδύσεις.
 - ✓ Εστίαση στη χρηστή διακυβέρνηση των κρατικών δαπανών.
- ii. Εσωτερικές και διεθνείς ιδιωτικές επιχειρήσεις:
 - ✓ Ρεαλιστικό πλαίσιο κανόνων και δημιουργίας κινήτρων για αύξηση ιδιωτικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- iii. Διεθνής αναπτυξιακή συνεργασία:
 - ✓ Δημιουργία προϋποθέσεων για προσέλκυση πηγών διεθνούς χρηματοδότησης.
- iv. Διεθνές εμπόριο:
 - ✓ Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για υψηλού επιπέδου εξαγωγές.
 - ✓ Κοινή στάση για εμβάθυνση σχέσης με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.
- v. Βιωσιμότητα χρέους:
 - ✓ Κοινώς συμφωνημένη δράση για δημιουργία πλαισίου πολιτικών με στόχο βιώσιμο χρέος.
- vi. Αντιμετώπιση συστημικών ζητημάτων:
 - ✓ Κοινώς συμφωνημένες δράσεις με στόχο πολιτική και θεσμική συνοχή, ισχυροποίηση συμμετοχής στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση.
- vii. Επιστήμη-τεχνολογία-καινοτομία-ανάπτυξη ικανοτήτων:
 - ✓ Κοινώς συμφωνημένη δράση για δημιουργία-ανάπτυξη-διάδοση καινούργιων καινοτομιών και τεχνολογιών σε πλαίσιο όρων αμοιβαιότητας.
 - ✓ Προώθηση υιοθέτησης της προαναφερθείσας δράσης από αρκετά κράτη.

¹⁹⁶ Όσον αφορά το «Πρόγραμμα Δράσης Addis Ababa» βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 251-255.

8.3.5. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο αμυντικών ζητημάτων.

Δύο οι πυλώνες του διακυβερνητικού-θεματικού-συνεργατικού πλαισίου αμυντικών ζητημάτων¹⁹⁷, και διαρθρώνονται ως εξής:

- i. Συμμαχικό Σύμφωνο ειρήνης με πρόνοια για αμοιβαία επίθεση σε περίπτωση επίθεσης τρίτου κράτους.
- ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο πολιτικής άμυνας και ασφάλειας.
 - ✓ Στρατηγικές και μέσα ως συμπληρωματικές πηγές καθοδήγησης:
 - Αναπτυξιακή συνεργασία.
 - Ανθρώπινα δικαιώματα.
 - Ανθρωπιστική βοήθεια.
 - Διπλωματία.
 - Δράση για το κλίμα.
 - Εμπορική πολιτική.
 - Οικονομική στήριξη.
 - ✓ Κύρια καθοδήγηση από την ΚΕΠΠΑ¹⁹⁸ και την ΚΠΑΑ¹⁹⁹ της ΕΕ.
 - Ενισχυμένη συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας.
 - Ενισχυμένη συνεργασία στο ζήτημα της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Βάσης.
 - Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της θαλάσσιας ασφάλειας²⁰⁰.

¹⁹⁷ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 23

¹⁹⁸ ΚΕΠΠΑ:

- Εδραίωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών.
- Εδραίωση δημοκρατίας.
- Εδραίωση κράτους δικαίου.
- Ενίσχυση διεθνούς ασφάλειας.
- Διατήρηση ειρήνης.
- Προώθηση διεθνούς συνεργασίας.

Όσον αφορά την ΚΕΠΠΑ βλέπε σχετικά Μούσης, Ν. (2018). *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, οικονομία, πολιτική*. (16^η εκδ.). Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 168-172.

¹⁹⁹ ΚΠΑΑ:

- Ανθρωπιστική βοήθεια.
- Διατήρηση της ειρήνης.
- Κοινές δράσεις αφοπλισμού.
- Παροχή στρατιωτικών συμβουλών.
- Πρόληψη συγκρούσεων.
- Σταθεροποίηση έπειτα από συγκρούσεις.

²⁰⁰ Υιοθέτηση και εφαρμογή έξι στρατηγικών στόχων αναθεωρημένης στρατηγικής ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα:

- Εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων στη θάλασσα.
- Συνεργασία με εταίρους.
- Ανάλυση ηγετικού ρόλου όσον αφορά την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα.
- Διαχείριση κινδύνων και απειλών.
- Ενίσχυση δυνατοτήτων.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση.

- Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της ενεργειακής ασφάλειας.
- Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της ασφάλειας του διαστήματος²⁰¹.
- Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο²⁰².
- ✓ Ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των ενόπλων δυνάμεων των 2 κρατών:
 - Επίπεδο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων Εθνικής Αμύνης.
 - Επίπεδο Γενικών Επιτελείων Στρατού (εφεξής ΓΕΣ).
 - Επίπεδο Γενικών Επιτελείων Ναυτικού (εφεξής ΓΕΝ).
 - Επίπεδο Γενικών Επιτελείων Αεροπορίας (εφεξής ΓΕΑ).
- ✓ Ενισχυμένη συνεργασία σε θέματα αμυντικού εξοπλισμού:
 - Επίπεδο στρατού ξηράς.
 - Επίπεδο ναυτικού.
 - Επίπεδο αεροπορίας.

8.3.6. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο διεθνών οργανισμών. Το εν προκειμένω διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο περί τους ΔΟ²⁰³ σκιαγραφείται ως κάτωθι:

²⁰¹ Υιοθέτηση και εφαρμογή 5 βασικών πυλώνων σχετικής στρατηγικής της ΕΕ όσον αφορά τη διαστημική ασφάλεια:

- Διασφάλιση κοινής αντίληψης διαστημικών απειλών.
- Ενίσχυση ανθεκτικότητας και προστασίας των διαστημικών συστημάτων και υπηρεσιών της ΕΕ.
- Ενίσχυση της συλλογικής ικανότητας αντίδρασης της ΕΕ σε τυχόν επιθέσεις και απειλές που θέτουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα ασφάλειας της ΕΕ.
- Ανάπτυξη διαστημικών ικανοτήτων διττής χρήσης, μεταξύ άλλων για σκοπούς αμύνης και ασφαλείας.
- Προώθηση παγκόσμιων συμπράξεων.

²⁰² Υιοθέτηση και εφαρμογή στόχων στρατηγικής ΕΕ:

- Ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας για τη συμβολή στην υπεύθυνη συμπεριφορά του κράτους στον κυβερνοχώρο.
- Ενίσχυση της εργαλειοθήκης της ΕΕ για την κυβερνοδιπλωματία, για την πρόληψη, την αποτροπή και την απάντηση σε κυβερνοεπιθέσεις.
- Ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας για την άμυνα στον κυβερνοχώρο, και οικοδόμηση ικανοτήτων άμυνας στον κυβερνοχώρο.
- Ενίσχυση και επέκταση διεθνών συνεργασιών και ανταλλαγών με ΔΟ, χώρες εταίρους και την κοινότητα των πολιτών, τον ακαδημαϊκό κόσμο και τον ιδιωτικό τομέα.
- Αύξηση του εύρους, της κλίμακας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της εξωτερικής ανάπτυξης ικανοτήτων στον κυβερνοχώρο της ΕΕ.
- Ανθεκτικότητα, τεχνολογία, κυριαρχία και ηγεσία.
- Επιχειρησιακές ικανότητες πρόληψης, αποτροπής και αντίδρασης.
- Συνεργασία για την προώθηση ενός παγκόσμιου και ανοικτού κυβερνοχώρου.

Όσον αφορά την ΚΠΑΑ βλέπε σχετικά **Κοππά, Μ.-Ε. (2017). Η Κοινή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας: Η ιστορία, οι θεσμοί, οι στρατηγικές.** Αθήνα: Πατάκη.

²⁰³ Όσον αφορά το ζήτημα των ΔΟ βλέπε σχετικά **Σαρηγιαννίδης, Μ. & Νάσκου-Περράκη, Π. & Αντωνόπουλος, Κ. (2019). Διεθνείς Οργανισμοί. (2^η εκδ.).** Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα, **Hsu, L. (2019).** The Role of International Organizations in Promoting Effective Dispute Resolution in the 21st Century. In P. Quayle & X. Gao (Eds.), *International Organizations and the Promotion of Effective*

- i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή σε παγκόσμιους και περιφερειακούς ΔΟ.
 - ✓ Είτε με τη μορφή μέλους.
 - ✓ Είτε με τη μορφή παρατηρητή.
- ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για ισχυρώς συντονισμένη εκπροσώπηση σε παγκόσμιους και περιφερειακούς ΔΟ. Εστίαση στους κάτωθι:
 - ✓ United Nations (UN).
 - ✓ World Bank (WB).
 - ✓ International Monetary Fund (IMF).
 - ✓ Food and Agriculture Organization (FAO).
 - ✓ International Fund for Agricultural Development (IFAD).
 - ✓ United Nations Industrial Development Organization (UNIDO).
 - ✓ International Civil Aviation Organization (ICAO).
 - ✓ International Maritime Organization (IMO).
 - ✓ United Nations World Tourism Organization (UNWTO).
 - ✓ World Trade Organization (WTO).
 - ✓ International Organization for Migration (IOM).
 - ✓ Council of Europe (CoE).
 - ✓ North Atlantic Treaty Organization (NATO).
 - ✓ Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE).
 - ✓ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).
 - ✓ Black Sea Economic Cooperation (BSEC).

8.3.7. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ζητημάτων ενέργειας. Τα δύο κράτη συμφωνούν να δομήσουν μια ενεργειακή ένωση με πρότυπο την υφιστάμενη στην ΕΕ²⁰⁴, αυτή δε θα δομείται με τους κάτωθι πυλώνες:

- i. Απαλλαγή από την πολιτική άνθρακα.
 - ✓ Ανάπτυξη και χρήση τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.
 - ✓ Συνεργασία με χώρες, εταιρείες, ερευνητικά ιδρύματα για συνένωση ικανοτήτων και εγκαταστάσεων.

Dispute Resolution: AIIB Yearbook of International Law 2019 (Vol. 2, pp. 90–100). Brill.
<http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvrk3sj.9>.

Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 24.

²⁰⁴ Βλέπε σχετικά την ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/energy-union/#why>, και το Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 25.

- ✓ 50% των πόλεων στα δύο κράτη ως «έξυπνες πόλεις» (χρήση ψηφιακών τεχνολογιών).
 - ✓ Συντονισμένη συνεργασία ανάμεσα στα εθνικά ερευνητικά ιδρύματα στο πλαίσιο κοινών προγραμμάτων δημιουργίας πόλεων επιστήμης και έρευνας.
 - ✓ Προώθηση υπεράκτιας ανανεώσιμης ενέργειας, αποθήκευσης ενέργειας, ανανεώσιμης θέρμανσης και ψύξης.
- ii. Ενεργειακή απόδοση: στόχος: συμβολή στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου-στη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας:
- ✓ Συμφωνημένος στόχος για εξοικονόμηση ενέργειας στο 30% μέχρι το 2030.
 - ✓ Συμφωνημένοι στόχοι: μείωσης αερίων θερμοκηπίου (40% μέχρι το 2030), ανανεώσιμη ενέργεια (27% μέχρι το 2030).
 - ✓ Αντλίες θερμότητας.
 - ✓ Ενεργειακά αποδοτικά κτήρια.
 - ✓ Συμπαράγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας.
 - ✓ Οικολογικός σχεδιασμός για βιώσιμα προϊόντα.
- iii. Στόχος-Ενεργειακή Ασφάλεια: Ανταγωνιστική-Αειφόρος-Ασφαλής Ενέργεια:
- ✓ Μείωση ισχύος μέχρι διακοπή υφιστάμενου δεσμού μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και αυξανόμενης χρήσης ενέργειας²⁰⁵.
 - ✓ Διασφάλιση ελεύθερης διακίνησης της ενέργειας: ενοποιημένη-διασυνδεδεμένη-ανταγωνιστική αγορά.
 - ✓ Παροχή εξασφαλισμένης-ασφαλούς-προσιτής ενέργειας σε πολίτες και επιχειρήσεις.
 - ✓ Συνεργασία με ΕΕ για ενεργειακή τεχνολογία και καινοτομία.
 - ✓ Εξασφάλιση ισχυρών διεθνών εταιρικών σχέσεων.
 - ✓ Ευφυή δίκτυα διανομής.
 - ✓ Δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα.
- iv. Έρευνα-Καινοτομία-Ανταγωνιστικότητα:
- ✓ Αποθήκευση ενέργειας.
 - ✓ Ψηφιοποίηση ενεργειακού τομέα.
 - ✓ Προώθηση δημιουργίας ευέλικτων αγορών.
 - ✓ Προώθηση ενεργειακών και «έξυπνων» πόλεων.
 - ✓ Προώθηση πολιτικής ανταγωνιστικής καθαρής ενέργειας.
 - ✓ Προώθηση εγχειρήματος έξυπνων ενεργειακών συστημάτων.

²⁰⁵ Σημαντικός ο ρόλος των κτηρίων και μεταφορών, επίδοση παραδείγματος από τις κατά τόπους δημοτικές και περιφερειακές αρχές.

8.3.8. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ευρωενωσιακών ζητημάτων. Το συγκεκριμένο διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο²⁰⁶ διαρθρώνεται ως κάτωθι:

- i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο παροχής σχετικής βοήθειας και ενισχυμένης συνεργασίας για την επίτευξη εκπλήρωσης των προενταξιακών κεφαλαίων και του τελικού στόχου της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ.
- ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για προώθηση ενός νέου Helsinki:
 - ✓ Προώθηση προετοιμασίας & σύγκληση Διάσκεψης Κορυφής ΕΕ - Τουρκίας με στόχο ένα πρώτο βήμα προετοιμασίας για Διάσκεψη όλων των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου.
 - ✓ Προώθηση προετοιμασίας & σύγκληση Διάσκεψης όλων των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου.
 - ✓ Σκοπός των άνωθεν, η από κοινού μέσω διπλωματικών & δικαστικών εργαλείων Οριοθέτηση των Θαλασσιών Ζωνών.
 - ✓ Αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης ΕΕ & Τουρκίας, μεταξύ αρκετών στόχων και κάλυψη αγροτικών προϊόντων και υπηρεσιών²⁰⁷.
 - ✓ Πλαίσιο κανόνων με στόχευση την απελευθέρωση του πλαισίου θεωρήσεων (visas) για την είσοδο πολιτών της Τουρκίας²⁰⁸.
 - ✓ Μία νέα καινοτόμου χαρακτήρα Συμφωνία ΕΕ & Τουρκίας για το Προσφυγικό & το Μεταναστευτικό Ζήτημα²⁰⁹.
 - ✓ Στήριξη της τουρκικής οικονομίας με κανόνες²¹⁰.
 - ✓ Πρόσδεση της Τουρκίας στην Αμυντική Πολιτική της ΕΕ και ειδικότερα στην επονομαζόμενη PESCO (Permanent Structured Cooperation, Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία) διαμέσου συγκεκριμένων projects²¹¹.

²⁰⁶ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 26.

²⁰⁷ Βλέπε σχετικά Ιωακειμίδης, Π. (2020, Σεπτέμβριος, 02). Ανάλυση : Έφτασε η ώρα για ένα νέο «Ελσίνκι»; Το Βήμα. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2020 από <https://www.tovima.gr/2020/09/02/opinions/ilthe-i-ora-gia-ena-neo-elsinki/>.

²⁰⁸ Βλέπε σχετικά Ιωακειμίδης, Π. (2020, Σεπτέμβριος, 02). Ανάλυση : Έφτασε η ώρα για ένα νέο «Ελσίνκι»; Το Βήμα. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2020 από <https://www.tovima.gr/2020/09/02/opinions/ilthe-i-ora-gia-ena-neo-elsinki/>.

²⁰⁹ Βλέπε σχετικά Ιωακειμίδης, Π. (2020, Σεπτέμβριος, 02). Ανάλυση : Έφτασε η ώρα για ένα νέο «Ελσίνκι»; Το Βήμα. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2020 από <https://www.tovima.gr/2020/09/02/opinions/ilthe-i-ora-gia-ena-neo-elsinki/>.

²¹⁰ Βλέπε σχετικά Ιωακειμίδης, Π. (2020, Σεπτέμβριος, 02). Ανάλυση : Έφτασε η ώρα για ένα νέο «Ελσίνκι»; Το Βήμα. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2020 από <https://www.tovima.gr/2020/09/02/opinions/ilthe-i-ora-gia-ena-neo-elsinki/>.

²¹¹ Βλέπε σχετικά Ιωακειμίδης, Π. (2020, Σεπτέμβριος, 02). Ανάλυση : Έφτασε η ώρα για ένα νέο «Ελσίνκι»; Το Βήμα. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2020 από <https://www.tovima.gr/2020/09/02/opinions/ilthe-i-ora-gia-ena-neo-elsinki/>.

- iii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων Οικονομικής και Νομισματικής Ενώσεως.
- iv. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.
- v. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων ΚΕΠΠΑ.
- vi. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων ΚΠΑΑ.
- vii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς.
- viii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για προώθηση κοινής εφαρμογής:
 - ✓ Της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας²¹².
 - ✓ Του Ευρωπαϊκού Κλιματικού Νόμου²¹³.
 - ✓ Του Σχεδίου 'Fit for 55'²¹⁴.

8.3.9. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο εμπορικών ζητημάτων.

Εν προκειμένω, προωθείται συμφωνία εμβάθυνσης της εμπορικής συνεργασίας²¹⁵ των 2 κρατών στα κάτωθι επίπεδα:

- i. Επίπεδο της Γαλάζιας Οικονομίας (Blue Economy)²¹⁶.
 - ✓ Συνοχή εγχειρημάτων εμπορικής πολιτικής (ναυτιλία, λιμενικές εγκαταστάσεις, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, παράκτιος τουρισμός, εξορυκτικές δραστηριότητες) με την αρχή της Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο εμβάθυνσης ενασχόλησης με τα κάτωθι ζητήματα του ΠΟΕ:
 - ✓ Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (1994).
 - ✓ Συμφωνία για τη εφαρμογή του Άρθρου VI της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (1994), («Συμφωνία για τα Μέτρα Αντιντάμπινγκ).
 - ✓ Συμφωνία για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα («Συμφωνία SCM»).

²¹² Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 271-274.

²¹³ Όσον αφορά τον Ευρωπαϊκό Κλιματικό Νόμο βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 275-276.

²¹⁴ Όσον αφορά το Σχέδιο 'Fit for 55' βλέπε σχετικά **Δημαδάμα, Ζ. (2021). Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις**. Αθήνα: Παπαζήση, σ.σ. 277-279.

²¹⁵ Βλέπε σχετικά **Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης**, Άρθρο 27.

²¹⁶ Βλέπε σχετικά **Cotula, L., & Berger, T. (2020). 'Blue economy': why we should talk about investment law**. International Institute for Environment and Development. <http://www.jstor.org/stable/resrep25168>.

- ✓ Συμφωνία για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο («Συμφωνία TBT»).
 - ✓ Συμφωνία για τα Υγειονομικά και Φυτοϋγειονομικά Μέτρα (SPS).
 - ✓ Συμφωνία για τη Γεωργία.
 - ✓ Συμφωνία για τα επενδυτικά μέτρα στον τομέα του εμπορίου (TRIMs).
 - ✓ Συμφωνία για τις διαδικασίες χορήγησης αδειών εισαγωγής (Agreement on Import Licensing Procedures).
 - ✓ Συμφωνία για την εφαρμογή του Άρθρου VII της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (1994), (Συμφωνία για τον καθορισμό της δασμολογητέας αξίας – Customs Valuation Agreement).
 - ✓ Συμφωνία για τους κανόνες καταγωγής (Rules of Origin Agreement).
 - ✓ Συμφωνία για τον έλεγχο πριν την αποστολή (Preshipment Inspection Agreement).
 - ✓ Συμφωνία για τη διευκόλυνση των συναλλαγών (Trade Facilitation Agreement).
 - ✓ Συμφωνία για τα μέτρα διασφάλισης.
 - ✓ Γενική Συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS).
 - ✓ Συμφωνία για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας στον Τομέα του Εμπορίου (TRIPs).
 - ✓ Μνημόνιο Συμφωνίας σχετικά με τους κανόνες διαφορών
 - ✓ ΠΟΕ και Ανθρώπινα Δικαιώματα.
 - ✓ ΠΟΕ και πολιτιστική πολυμορφία.
- iii. Κοινώς συμφωνημένη πρόταση για την ύλη ρυθμίσεων όσον αφορά ένα καθεστώς για τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις.
- ✓ Ρύθμιση συμπεριφοράς χώρας υποδοχής.
 - ✓ Ρύθμιση συμπεριφοράς πολυεθνικών εταιρειών.
- iv. Επίπεδο προϊόντων.
- v. Επίπεδο υπηρεσιών.
- vi. Εξειδικευμένη έμφαση:
- ✓ Χρηματοπιστωτικά προϊόντα και υπηρεσίες.
 - ✓ Αλιεία.
 - ✓ Μεταποιητική βιομηχανία:
 - Χημική βιομηχανία.
 - Μεταλλοβιομηχανία.
 - Κατασκευή μηχανών.
 - Βιομηχανία κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών.
 - Δομικές κατασκευές.

8.3.10. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ζητημάτων τουρισμού.

Όσον αφορά το συγκεκριμένο διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο²¹⁷, αυτό αποτελείται από τα κάτωθι στοιχεία:

- i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για εμβάθυνση της συνεργασίας στον τουρισμό στα εξής πεδία:
 - ✓ Εστίαση στην ενσωμάτωση του τουρισμού στην παγκόσμια ημερήσια διάταξη.
 - ✓ Προώθηση-βελτίωση τουριστικής ανταγωνιστικότητας.
 - ✓ Προώθηση αειφόρου τουρισμού.
 - ✓ Προώθηση συμβολής τουρισμού στη μείωση της φτώχειας, στην ενεργειακή ανάπτυξη, στην ένταξη του στην αναπτυξιακή ατζέντα.
 - ✓ Έμφαση στη γνώση-εκπαίδευση-ανάπτυξη ικανοτήτων.
 - ✓ Έμφαση στην οικοδόμηση συνεργασιών: με ιδιωτικό τομέα-με περιφερειακούς και τοπικούς οργανισμούς τουρισμού-με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα-με την κοινωνία των πολιτών-με τον ΟΗΕ.
- ii. Ειδικώς συμφωνημένο πλαίσιο για την ενίσχυση του τουρισμού ανάμεσα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και των δυτικών ακτών της Τουρκίας.

8.3.11. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ζητημάτων παιδείας.

Σχετικά με το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο επί ζητημάτων παιδείας²¹⁸, αυτό διαρθρώνεται ως κάτωθι:

- i. Συμφωνία αναμόρφωσης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του λυκείου των δύο χωρών:
 - ✓ Ένταξη εκμάθησης νεότερης ελληνικής ιστορίας στα σχολεία της Τουρκίας και νεότερης τουρκικής ιστορίας στην Ελλάδα.
- ii. Συμφωνία για ένα ελληνοτουρκικό Erasmus μεταξύ ελληνικών και τουρκικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (εφεξής ΑΕΙ).
- iii. Συμφωνία συνεργασίας ελληνικών και τουρκικών ΑΕΙ:
 - ✓ Σε θέματα έρευνας και καινοτομίας.
 - ✓ Σε θέματα τεχνολογίας και τεχνητής νοημοσύνης.
 - ✓ Σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης.

²¹⁷ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμβαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 28.

²¹⁸ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμβαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 29.

8.3.12. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο τεχνολογικών ζητημάτων. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο τεχνολογικών ζητημάτων²¹⁹ δομείται ως εξής:

A. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο δημιουργίας στις δύο χώρες δύο συνεργαζόμενων Ειδικών Τεχνολογικών Ζωνών, σε χώρο με δυνατότητα εγκατάστασης τεχνολογικών εταιρειών, το θεματικό τους πλέγμα έχει ως εξής:

- i. Βιομηχανία:
 - ✓ Πληροφορική επιχειρήσεων.
 - ✓ Μηχανική οικονομικών.
 - ✓ Βιομηχανική τεχνολογία.
- ii. Εφαρμοσμένες επιστήμες:
 - ✓ Τεχνητή νοημοσύνη.
 - ✓ Τεχνολογία υπολογιστών.
 - ✓ Αποθήκευση ενέργειας.
 - ✓ Τεχνολογία περιβάλλοντος.
 - ✓ Μηχανική γεωλογίας.
 - ✓ Νανοτεχνολογία.
 - ✓ Πυρηνική τεχνολογία.
- iii. Μεταφορές:
 - ✓ Αεροδιάστημα.
 - ✓ Αεροδιαστημική.
 - ✓ Τεχνολογία διαστήματος.
 - ✓ Θαλάσσια μηχανική.
- iv. Μηχανική:
 - ✓ Βιοιατρική.
 - ✓ Ηλεκτρονική μηχανική.
 - ✓ Κρυογενετική.
 - ✓ Μηχανική περιβάλλοντος.
 - ✓ Μηχανική υπολογιστών.
 - ✓ Μηχανοτρονική.
 - ✓ Ναυπηγική.
 - ✓ Πυρηνική μηχανική.

²¹⁹ Βλέπε σχετικά Αποστολόπουλος Πέτρος, Π. Η πρότασή μου για ειδικές ζώνες ανάπτυξης. Ανακτήθηκε από: https://www.perros.com.gr/article.php?id=286&category_id=108 (14/12/2023), Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 30.

- ✓ Χημική μηχανική.
- v. Πληροφορία και επικοινωνία:
 - ✓ Τεχνολογία επικοινωνιών.
 - ✓ Τεχνολογία πληροφορίας.
- vi. Στρατηγική τεχνολογία:
 - ✓ Στρατιωτικός εξοπλισμός και τεχνολογία.
 - ✓ Στρατιωτικές επικοινωνίες.
 - ✓ Ναυτική μηχανική.
- vii. Οικιακή τεχνολογία:
 - ✓ Οικιακή τεχνολογία.
 - ✓ Εκπαιδευτική τεχνολογία.
- viii. Υγεία και ασφάλεια:
 - ✓ Βιοφαρμακευτική μηχανική.
 - ✓ Βιοπληροφορική.
 - ✓ Βιοτεχνολογία.
 - ✓ Χημειοπληροφορική.
 - ✓ Τεχνολογίες υγείας.
 - ✓ Φαρμακολογία.

B. Κανονιστικό πλέγμα Ειδικών Τεχνολογικών Ζωνών:

- i. Ένταξη υψηλών προδιαγραφών παραγωγικών τεχνολογικών εταιρειών.
- ii. Τοποθέτηση τεχνολογικών υποδομών αιχμής:
 - ✓ Την πλέον δυνατή διαδικτυακή ταχύτητα.
 - ✓ ΑΠΕ.
 - ✓ Μη ύπαρξη κρατικών μονοπωλίων.
 - ✓ Δυνατότητα ενεργειακής αυτονομίας.
- iii. Τάχιση επίδοση αδειών με εγγύηση ανταπόκρισης κρατικών υπηρεσιών σε πλαίσιο ολιγοήμερου χρονικού διαστήματος όσον αφορά περιβαλλοντικά-πολεοδομικά ή συναφή ζητήματα.
- iv. Δόμηση ειδικευμένης δικαστικής υπηρεσίας με στόχο την ταχύτερη δυνατή επίλυση νομικών ζητημάτων σχετικών με τη σχετική δραστηριότητα των ζωνών, ταυτόχρονη εγγύηση ολίγων ημερών ανταπόκρισης στην έκδοση απόφασης.
- v. Σταθερά καθεστάτα φορολογικού συστήματος και ασφαλιστικών εισφορών με χρονικό ορίζοντα 100 έτη.
- vi. Ενιαίος φορολογικός συντελεστής 10% με επιστροφή φόρου 10 ποσοστιαίων μονάδων επί του φορολογητέου εισοδήματος, με όρο το εμπρόθεσμο των εταιρειών όσον αφορά όλες τις υποχρεώσεις τους προς την Συνομοσπονδία (ελληνικό και τουρκικό δημόσιο).

- vii. Μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές κατά 50% (πλευρά εργοδοτών και εργαζομένων).
- viii. Πρόνοια αυξημένου μισθολογικού κόστους (Ειδική Εργασιακή Σύμβαση) κατά 35% σε σχέση με το ελάχιστο της υπόλοιπης χώρας.
- ix. Μη ύπαρξη προκαταβολών φόρων και ειδικών εισφορών.
- x. Πρόνοια κατάργησης προνομίων σε πλαίσιο αθέτησης υποχρεώσεων προς κράτος και εργαζομένους/εργαζόμενες.
- xi. Συγκρότηση Ειδικευμένου Φορολογικού Σώματος με πεδίο αρμοδιότητας τις δύο Ειδικές Τεχνολογικές Ζώνες:
 - ✓ Δόμηση του Σώματος από τεχνοκράτες σχετικής εξειδίκευσης.
 - ✓ Πρόσληψη τεχνοκρατών από σχετικό διεθνή διαγωνισμό.
- xii. Πρόνοια μη εμπλοκής παραγόντων κομμάτων στην αντιπροσώπευση των εργαζομένων εντός των δύο Ειδικών Τεχνολογικών Ζωνών.

8.3.13. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών²²⁰ παρουσιάζει την κάτωθι διάρθρωση:

- i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο γενικών πολιτικών ΔτΑ.
 - ✓ Ενσωμάτωση των ΔτΑ σε πλαίσιο εκτίμησης αντικτύπου, κατά τη στιγμή διενέργειας με σκοπό την εκπόνηση νομοθετικών και μη νομοθετικών προτάσεων, εκτελεστικών μέτρων και εμπορικών συμφωνιών που έχουν σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες, ή διαμορφώνουν μελλοντικές πολιτικές.
 - ✓ Στενή συνεργασία με ΜΚΟ, εξασφάλιση αποτελεσματικής στήριξης στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για τα ΔτΑ, εμπέδωση των διαβουλεύσεων με την κοινωνία των πολιτών (κυρίως σχετικά με πρωτοβουλίες σε θέματα πολιτικής και για διαλόγους περί ΔτΑ).
 - ✓ Ενίσχυση προώθησης επικύρωσης και αποτελεσματικής εφαρμογής βασικών διεθνών συνθηκών για ΔτΑ, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών συμφωνιών στον τομέα των ΔτΑ, ενθάρρυνση τρίτων χωρών για συνεργασία στον τομέα των ΔτΑ, έκδοση μόνιμων προσκλήσεων και υποδοχή ειδικών εμπειρογνομόνων από ΔΟ για τα ΔτΑ.
 - ✓ Οργάνωση περιοδικών ανταλλαγών απόψεων μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας για τη βέλτιστη πρακτική ως προς την εφαρμογή των Συνθηκών για τα ΔτΑ.

²²⁰ Βλέπε σχετικά Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, Άρθρο 31.

- ✓ Εξειδικευμένη εστίαση στο Συμβούλιο ΔτΑ του ΟΗΕ και σε στενή συνεργασία με τους Ειδικούς Εισηγητές του ΟΗΕ που καλύπτουν τα αντίστοιχα δικαιώματα.
 - ✓ Θέσπιση προτεραιοτήτων, στόχων, δεικτών προόδου για τους διαλόγους και τις διαβουλεύσεις Ελλάδος και Τουρκίας επί των ΔτΑ, στόχος η διευκόλυνση της αξιολόγησης της προαναφερθείσας γενικής πολιτικής.
 - ✓ Έλεγχος βέλτιστων πρακτικών και εξασφάλιση της χρήσης των υφιστάμενων εργαλείων της ΕΕ για τη στήριξη των προσπαθειών προστασίας και προαγωγής των δικαιωμάτων ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες²²¹.
- ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Ατομικών Δικαιωμάτων.
- ✓ Ίδρυση Επιτροπής²²² ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Ατομικών Δικαιωμάτων.
- iii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Πολιτικών Δικαιωμάτων.
- ✓ Ίδρυση Επιτροπής²²³ ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Πολιτικών Δικαιωμάτων.
- iv. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Κοινωνικών Δικαιωμάτων.
- ✓ Ίδρυση Επιτροπής²²⁴ ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Κοινωνικών Δικαιωμάτων.
 - ✓ Συνταγματοποίηση του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων²²⁵.

²²¹ Βλέπε σχετικά **Χριστόπουλος, Δ. (2002). Η Ετερότητα ως Σχέση Εξουσίας: Όψεις της Ελληνικής Βαλκανικής και Ευρωπαϊκής Εμπειρίας.** Αθήνα: Κριτική, **Χριστόπουλος, Δ. & Τσιτσελίκης, Κ. & Τσαπόγας, Μ. & Παπαστυλιανού, Χρ. & Παπαπολυχρονίου, Σ. & Δημούλης, Δ. &... Αλιβιζάτος, Ν. (2008). Το Ανομολόγητο Ζήτημα των Μειονοτήτων στην Ελληνική Έννομη Τάξη.** Δ. Χριστόπουλος (επιμ.). Αθήνα: Κριτική.

²²² Οργανωσιακή διάρθρωση:

- Δομή: σε επίπεδο εξειδικευμένων επιστημόνων, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).
- Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
- Αρμοδιότητα: Ατομικά Δικαιώματα.
- Λήψη Αποφάσεων: consensus.

²²³ Οργανωσιακή διάρθρωση:

- Δομή: σε επίπεδο εξειδικευμένων επιστημόνων, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).
- Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
- Αρμοδιότητα: Πολιτικά Δικαιώματα.
- Λήψη Αποφάσεων: consensus.

²²⁴ Οργανωσιακή διάρθρωση:

- Δομή: σε επίπεδο εξειδικευμένων επιστημόνων, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).
- Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
- Αρμοδιότητα: Κοινωνικά Δικαιώματα.
- Λήψη Αποφάσεων: consensus.

²²⁵ Βλέπε σχετικά την ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/el/>.

- Ισότητα ευκαιριών και πρόσβαση στην αγορά εργασίας.
 - ❖ Εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση.
 - ❖ Ισότητα των φύλων.
 - ❖ Ισότητα ευκαιριών.
 - ❖ Ενεργός στήριξη για την εξεύρεση.
 - Δίκαιοι όροι εργασίας.
 - ❖ Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση.
 - ❖ Μισθοί.
 - ❖ Ενημέρωση για τους όρους απασχόλησης και προστασία σε περίπτωση απολύσεων.
 - ❖ Κοινωνικός διάλογος και συμμετοχή των εργαζομένων.
 - ❖ Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.
 - ❖ Υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας και προστασία δεδομένων.
 - Κοινωνική προστασία και ένταξη.
 - ❖ Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών.
 - ❖ Κοινωνική προστασία.
 - ❖ Επιδόματα ανεργίας.
 - ❖ Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα.
 - ❖ Εισόδημα για ηλικιωμένους και συντάξεις.
 - ❖ Υγειονομική περίθαλψη.
 - ❖ Ένταξη ατόμων με αναπηρία.
 - ❖ Μακροχρόνια φροντίδα.
 - ❖ Στέγαση και βοήθεια για τους αστέγους.
 - ❖ Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.
- v. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Δικαιωμάτων Αλληλεγγύης.
- ✓ Ίδρυση Επιτροπής²²⁶ ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Δικαιωμάτων Αλληλεγγύης.
 - ✓ Συνταγματοποίηση σε ξεχωριστό άρθρο των Δικαιωμάτων Αλληλεγγύης.

²²⁶ Οργανωσιακή διάρθρωση:

- Δομή: σε επίπεδο εξειδικευμένων επιστημόνων, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).
- Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
- Αρμοδιότητα: Δικαιώματα Αλληλεγγύης.
- Λήψη Αποφάσεων: consensus.

- ✓ Αναγωγή σε Οργανωτική Βάση του Πολιτεύματος των δύο κρατών, ως Γενική Αρχή των Συνταγμάτων της αρχής της Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης, με παράλληλη ρητή τυποποίηση σε συγκεκριμένη συνταγματική διάταξη.
- vi. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Δικαιωμάτων Ανθρωπότητας και Φύσης.
 - ✓ Ίδρυση Επιτροπής²²⁷ ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Δικαιωμάτων Ανθρωπότητας και Φύσης.
 - ✓ Συνταγματοποίηση των Δικαιωμάτων Ανθρωπότητας και Φύσης.

²²⁷ Οργανωσιακή διάρθρωση:

- Δομή: σε επίπεδο εξειδικευμένων επιστημόνων, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).
- Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- Προεδρία: ΓΓ της Συνομοσπονδίας.
- Αρμοδιότητα: Δικαιώματα Ανθρωπότητας και Φύσης.
- Λήψη Αποφάσεων: consensus.

Επίλογος

Μέσα από την παρούσα εργασία επιχειρήθηκε εγχείρημα σκιαγράφησης ενός καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, εν ολίγοις της σύναψης Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, η οποία θα οδηγεί στην σφυρηλάτηση Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας.

Με δεδομένη τη συμπλήρωση μιας εκατονταετηρίδας όσον αφορά των θεσμικής υφής διμερών σχέσεων Ελλάδος και Τουρκίας, μετά από αρκετά χρόνια εφαρμογής μιας διαχειριστικής λογικής επί των προαναφερθεισών, απαιτείται η δόμηση ενός οράματος για την πορεία των σχέσεων των δύο χωρών με θεμελιώδη σημασία σε μια κρίσιμης αξίας περιοχή του πλανήτη.

Αρχικά, υπήρξε προσπάθεια να δομηθούν οι βάσεις του καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης. Από τη μία πλευρά, σκιαγραφήθηκε το μεθοδολογικό βάθρο ειδικότερα η επιλογή της προσέγγισης των Διεθνών Σχέσεων του νεοφιλελευθερισμού, διότι ο γράφων ασπάζεται την αισιόδοξη οπτική της ανθρώπινης φύσης, πρώτης βασικής παραδοχής του νεοφιλελευθερισμού, διότι η ιστορία της ανθρωπότητας και η ιστορία των ελληνοτουρκικών σχέσεων αποδεικνύει πως η επίτευξη ευοίωνου μέλλοντος είχε και έχει ως κανόνα τη συνεργασία, δεύτερη βασική παραδοχή του νεοφιλελευθερισμού, διότι η πρόοδος είναι εφικτή και η εποχή της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης-της επανάστασης της πληροφορίας-της τεχνητής νοημοσύνης περίτρανα το αποδεικνύει, τρίτη βασική παραδοχή του νεοφιλελευθερισμού. Από την έτερη πλευρά, αποτυπώθηκαν συγκεκριμένα διδάγματα από δύο κορυφαία επιτεύγματα εξωτερικής πολιτικής των δύο χωρών, το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930 και το Helsinki του 1999, τόσο τα επιτεύγματα όσο και τα διδάγματα εξ αυτών αποδεικνύουν πως με πολιτική βούληση-με προγραμματισμό-με οραματισμό-με συναίσθηση της έννοιας του συμβιβασμού ένα νέο συνεργατικό υπόδειγμα μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας είναι εφικτό.

Στη συνέχεια, αποτυπώθηκε εγχείρημα σκιαγράφησης της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας, η οποία θα επιφέρει την επίτευξη σύναψης της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης, εν τέλει την επίτευξη της ίδιας της Συνομοσπονδίας. Από τη μία πλευρά, προωθήθηκε η θεμελίωση ενός ευρύτερου πλαισίου θεμελιωδών εισαγωγικού προσήμου στοιχείων, προτού εισέλθει η διαπραγματευτική διαδικασία σε μια τρισδιάστατη δομή. Από την έτερη πλευρά, θεμελιώθηκαν τρεις διαστάσεις ως προς

τις σχετικές διαπραγματεύσεις, αρχική φάση αυτή της Προδιαπραγμάτευσης, όπου ενυπήρξε εγχείρημα μετατροπής της συνολικά μηδενικής κατάστασης των δύο κρατών σε μια συνολικά μη-μηδενική κατάσταση δ.κ.σ., δεύτερη φάση αυτή της Συστατικής Διαπραγμάτευσης, όπου σφυρηλατήθηκε το κρίσιμης σημασίας στοιχείο της συναίνεσης, προωθήθηκε εγκαθίδρυση δ.κ.σ. επί του μελλοντικού συνεργατικού υποδείγματος, διεξήχθη εναρμόνιση εσωτερικού και εξωτερικού πεδίου αναφοράς των δύο χωρών, τελική φάση αυτή της Επαναδιαπραγμάτευσης, όπου προωθήθηκε πρόβλεψη ενδο-θεσμικού χαρακτήρος διαδικασίας αναθεωρητικής διακυβέρνησης της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.

Αφού επιχειρήθηκε η θεμελίωση ενός διαπραγματευτικού εγχειρήματος, στο τρίτο τμήμα της εργασίας παρατέθηκε πια η ειδικότερη μορφή του νέου συνεργατικού υποδείγματος, αυτού της Συνομοσπονδίας, οι στόχοι – τα όργανα – τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια της Συνομοσπονδίας. Οι διεθνείς συνθήκες δύνανται να λογιστούν ως ανάλογοι των έμβιων οργανισμοί, με αυτό το σκεπτικό απαιτείται σοβαρά δομημένο εγχείρημα επίβλεψης της ερμηνείας-της εφαρμογής-της προόδου τους για μια ουσιαδώς θετική πορεία τους. Με βάση το προαναφερθέν σκεπτικό και για την καλύτερη δυνατή πορεία της Συνομοσπονδίας, αποτυπώθηκε στο πλαίσιο της οργανωσιακής διάρθρωσης της προαναφερθείσης, πρόταση ύπαρξης συγκεκριμένων οργάνων με σκοπό τον έλεγχο της ερμηνείας-της εφαρμογής-της προόδου της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης. Δομήθηκαν δε 13 διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια, όπου αντανακλάται στόχευση δόμησης-ενίσχυσης αλληλεξαρτώμενων πεδίων δραστηριοποίησης ανάμεσα στις δύο χώρες²²⁸, σκόπευση δημιουργίας κοινής θέσης στη διεθνή θεσμική οργάνωση²²⁹, στόχευση ενδυνάμωσης του δημοκρατικού πολιτεύματος²³⁰.

Εν κατακλείδι, σ' ένα κόσμο που βρίσκεται υπό τη δαμόκλειο σπάθη συνεχόμενων μείζονος σημασίας κρίσεων, σε μια εποχή που αναδύεται με υψηλή ταχύτητα το κεφάλαιο της τεχνητής νοημοσύνης και αλλάζει με θεμελιώδη τρόπο καίρια τμήματα

²²⁸ Επένδυση σε κοινά συμφωνημένα πλαίσια πολιτικών επί πεδίων χαμηλής και υψηλής πολιτικής για επίλυση διαφορών, για δόμηση ουσιαδών δεσμών εμπιστοσύνης-συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, για αντιμετώπιση από κοινού θεματικών διεθνών διαστάσεων όπως οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

²²⁹ Επένδυση στην ουσιαδή συμμετοχή σε παγκόσμιους και περιφερειακούς ΔΟ για δόμηση ισχυρού κοινού πεδίου δράσης, για ισχυροποίηση πεδίων επίλυσης διαφορών.

²³⁰ Επένδυση σε σοβαρά δομημένο συνεργατικό πλαίσιο επί του πεδίων των ΔτΑ, το οποίο ενσαρκώνει τον θεμελιώδη πυλώνα του δημοκρατικού πολιτεύματος.

της ανθρώπινης οργάνωσης, όπως οι εργασιακές σχέσεις, μέσα σε όλο αυτό το πλαίσιο ένα νέο υπόδειγμα συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης με μια Διεθνή Συμμαχική Συνθήκη και τη δημιουργία μιας Συνομοσπονδίας μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ενσαρκώνει μια αναγκαιότητα όχι απλά για την επίλυση προβληματικών ζητημάτων, αλλά για την θεμελίωση της πραγματικής προοπτικής ενός ευοίωνου μέλλοντος των δύο κρατών. Στην δε περίπτωση πραγματοποίησης μιας επιτυχημένης Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας, μετέπειτα θα ήταν δυνατό ν' ανοίξει η έρευνα της προοπτικής μετεξέλιξης της προαναφερθείσης σε Ομοσπονδιακό Κράτος. Στο τέλος της ημέρας, τα κάτωθι λόγια του Ελευθερίου Βενιζέλου στην ιστορική συνεδρίαση της Βουλής των Ελλήνων την 17η Ιουνίου του 1930 *“φωταγωγούν”* την προοπτική επίτευξης μιας Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης με τελικό προορισμό την σφυρηλάτηση μιας Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας: *«Έχομεν ακόμη, Τούρκοι και Έλληνες, υπέρτατον συμφέρον να γνωρίζουν εκείνοι οι οποίοι μπορεί να ευρεθούν μίαν ημέραν εις αντίθετον προς το έτερον των δύο Κρατών ότι δεν δύνανται να υπολογίσουν εις εκμετάλλευσιν της άλλοτε μεταξύ αυτών εχθρότητος. Τούτο είναι μέγα πολιτικόν συμφέρον και διά τα δύο Κράτη. Ευτυχώς οι ηγέται της σημερινής Τουρκίας έχουν σαφέστατην αντίληψιν ότι η παγίωσις της φιλίας των δύο Εθνών εξυπηρετεί άριστα τα συμφέροντα αμφοτέρων. Είμαι βέβαιος ότι την πεποίθησιν την οποίαν επί του σημείου τούτου έχομεν ημείς εδώ συμμερίζονται απολύτως και οι κυβερνήται της Τουρκίας. Και δια τούτο, κύριοι ζητώ από την Βουλήν την κύρωσιν του υποβαλλομένου νομοσχεδίου, την επιψήφισιν αυτού, δια του οποίου κυρούται η τελευταίως υπογραφείσα εν Αγκύρα σύμβασις. Ζητώ τούτο με την πεποίθησιν ότι η συμφωνία αυτή δεν αποτελεί το τέρμα των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία, αλλά αποτελεί, αντιθέτως, ως είπον προ ολίγου, την αρχήν μιας νέας ιστορικής περιόδου δια τας σχέσεις των δύο Κρατών και διά την εξασφάλισιν και ευημερίαν της Εγγύς Ανατολής».*

Παράρτημα

Παράρτημα Κεφαλαίου 5^{ου}. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς

Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης

Στο εν προκειμένω παράρτημα δομείται μια όσο το δυνατόν πληρέστερη «πρόταση» θεσμικού χαρακτήρος της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, ενσαρκωμένη ως θεωρητικού χαρακτήρος εγχείρημα, αντικείμενο της εν προκειμένω Συνθήκης η σκιαγράφηση της Ελληνοτουρκικής Συνομοσπονδίας στις θεμελιώδεις διαστάσεις της.

**Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης Ελλάδος
και Τουρκίας**

Προοίμιο

Ο/Η Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας και ο/η Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας,

Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες να προωθήσουν ένα καινούργιο επίπεδο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης,

Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες να σέβονται και να “διαβιούν” υπό το φως του Διεθνούς Δικαίου,

Εμπνεόμενοι/Εμπνεόμενες από τις παγκόσμιες αξίες των απαράβατων και αναφαίρετων δικαιωμάτων του ανθρώπου, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου,

Υπενθυμίζοντας την ιστορική σημασία του τερματισμού της αιώνιας διαμάχης των δύο χωρών και την ανάγκη να δομηθούν σταθερές βάσεις για ένα ευοίωνο μέλλον τους,

Επιβεβαιώνοντας την προσήλωση τους στις αρχές και στους σκοπούς του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, των σχετικών Πράξεων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη («ΟΑΣΕ») και τις αξίες και αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης,

Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες για την επίλυση των διμερών διαφορών με τις διπλωματικές & δικαστικές μεθόδους επίλυσης όπως ορίζονται στο Άρθρο 33 παράγραφος 01η του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

Επιβεβαιώνοντας την προσήλωση τους στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου,

Επιβεβαιώνοντας την προσήλωση τους στα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα, όπως ορίζονται από τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη και τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως,

Επιθυμώντας βαθύτερες σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των λαών τους και ταυτόχρονα σεβόμενοι την ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους,

Επιθυμώντας να ενισχύσουν τη δημοκρατία και την αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων προκειμένου να τους παράσχουν τη δυνατότητα να διεκπεραιώνουν καλύτερα τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο,

Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες να επιτύχουν την ενίσχυση και τη σύγκλιση των οικονομιών τους,

Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των λαών τους, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αειφόρου/βιώσιμης ανάπτυξης, της προστασίας του περιβάλλοντος,

Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες να δομήσουν διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια,

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ σε μεταγενέστερα στάδια της συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ να ιδρύσουν Ελληνοτουρκική Συνομοσπονδία, και, προς το σκοπό αυτό, όρισαν πληρεξούσιους:

(ο κατάλογος των πληρεξουσίων δεν αναπαράγεται)

ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ, μετά την ανταλλαγή των πληρεξουσίων εγγράφων τους, που βρέθηκαν εντάξει, συμφώνησαν στις ακόλουθες διατάξεις.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Με την παρούσα Συνθήκη τα ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ιδρύουν μεταξύ τους μια ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ, εφεξής «Συνομοσπονδία», με την οποία Ελλάδα και Τουρκία δομούν διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια για την επίτευξη των κοινών τους στόχων.

Η παρούσα Διεθνής Συμμαχική Συνθήκη Συνεννόησης-Συνεργασίας-Συνανάπτυξης, εφεξής «Συνθήκη», διανοίγει μια νέα φάση στις θεσμικής υφής διμερείς σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας, στην οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες.

Η Συνομοσπονδία βασίζεται στην παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 2

Η Συνομοσπονδία βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές σε Ελλάδα και Τουρκία, η Συνομοσπονδία χαρακτηρίζεται από πλουραλισμό, απαγόρευση των διακρίσεων, ανοχή, δικαιοσύνη, αλληλεγγύη, ισότητα μεταξύ των γυναικών και ανδρών.

Άρθρο 3

1. Η Συνομοσπονδία προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της.
2. Η Συνομοσπονδία εργάζεται για την αειφόρο/βιώσιμη ανάπτυξη με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και την σταθερότητα των τιμών, την κοινωνική οικονομία της αγοράς με υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο, και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Προάγει την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο.
3. Η Συνομοσπονδία καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ των γυναικών

και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.

4.Η Συνομοσπονδία προάγει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

5.Η Συνομοσπονδία σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας.

6.Η Συνομοσπονδία προωθεί την επίλυση των διμερών διαφορών Ελλάδος και Τουρκίας με βάση την καλή πίστη, τις λύσεις αμοιβαίων & κοινά επωφελών συμβιβασμών.

7.Η Συνομοσπονδία προωθεί την συνεννόηση & συνεργασία σε πολλαπλά επίπεδα μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

8.Η Συνομοσπονδία προωθεί την υλοποίηση μεγάλων εγχειρημάτων για την συνανάπτυξη Ελλάδας & Τουρκίας.

9.Η Συνομοσπονδία προωθεί την σφυρηλάτηση σοβαρά δομημένης συμμαχικής σχέσης.

10.Στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Συνομοσπονδία προβάλλει και προωθεί τις αξίες της και τα συμφέροντα της και συμβάλλει στην προστασία των πολιτών της Ελλάδος και της Τουρκίας. Συμβάλλει στην ειρήνη, την ασφάλεια, την αειφόρο/βιώσιμη ανάπτυξη του πλανήτη, την αλληλεγγύη και τον αμοιβαίο σεβασμό των λαών, το ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου και, ιδίως, στον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

11.Η Συνομοσπονδία επιδιώκει τους στόχους αυτούς με πρόσφορα μέσα.

Άρθρο 4

1.Η Συνομοσπονδία σέβεται την ισότητα Ελλάδος και Τουρκίας ενώπιον της Συνθήκης καθώς και την εθνική τους ταυτότητα που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική τους δομή, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους, ιδίως δε τις λειτουργίες

που αποβλέπουν στη διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εθνικής ασφάλειας.

2.Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η Συνομοσπονδία με την Ελλάδα και την Τουρκία εκπληρώνουν τα εκ της Συνθήκης καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας.

3.Ελλάδα και Τουρκία λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να διασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων τους εκ της Συνθήκης ή προκύπτουν από πράξεις των οργάνων της Συνομοσπονδίας.

4.Ελλάδα και Τουρκία διευκολύνουν την Συνομοσπονδία στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της Συνομοσπονδίας.

Άρθρο 5

1.Η Συνομοσπονδία αναπτύσσει προνομιακές σχέσεις με τις γειτονικές χώρες, με στόχο την εγκαθίδρυση χώρου ευημερίας και καλής γειτονίας, ο οποίος θεμελιώνεται στις αξίες της Συνομοσπονδίας και χαρακτηρίζεται από στενές και ειρηνικές σχέσεις βασιζόμενες στη συνεργασία.

2.Για την εκπλήρωση των σκοπών της πρώτης παραγράφου, η Συνομοσπονδία δύναται να συνάπτει ειδικές συμφωνίες με τις εν λόγω χώρες. Οι συμφωνίες αυτές δύνανται να περιλαμβάνουν αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις καθώς και τη δυνατότητα ανάληψης δράσεων από κοινού. Η εφαρμογή τους αποτελεί αντικείμενο περιοδικών διαβουλεύσεων.

Τίτλος II

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Άρθρο 6

Σε όλες τις δραστηριότητες της, η Συνομοσπονδία σέβεται την αρχή της ισότητας των πολιτών, οι οποίοι τυγχάνουν ίσης προσοχής από τα όργανα της.

Άρθρο 7

Οι αποφάσεις λαμβάνονται όσον το δυνατόν πιο ανοικτά και εγγύτερα στους πολίτες.

Άρθρο 8

1. Τα όργανα δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους, σε όλους τους τομείς δράσεις της Συνομοσπονδίας.

2. Τα όργανα διατηρούν ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις και την κοινωνία των πολιτών.

Άρθρο 9

Τα κοινοβούλια Ελλάδος και Τουρκίας συμβάλλουν ενεργά στην καλή λειτουργία της Συνομοσπονδίας:

A) με το να ενημερώνονται από τα όργανα της Συνομοσπονδίας και να τους κοινοποιούνται τα σχέδια των σχετικών πράξεων των οργάνων.

B) συμμετέχοντας στη διαδικασία αναθεώρησης της Συνθήκης.

Τίτλος III

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Άρθρο 10

1. Η Συνομοσπονδία διαθέτει θεσμικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην προώθηση των αξιών της, στην επιδίωξη των στόχων της, στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων της, των συμφερόντων των πολιτών Ελλάδος και Τουρκίας, των συμφερόντων Ελλάδος και Τουρκίας, καθώς και στη διασφάλιση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνέχειας των πολιτικών και των δράσεων της.

Τα όργανα της Συνομοσπονδίας είναι:

- Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας .

- Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας .

- Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών .

- Επιτροπή Εμπειρογνομόνων.

- Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών.

- Ειδικό Σώμα Εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της Ερμηνείας & της Εφαρμογής της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης.

- Γραμματεία .

2. Κάθε όργανο δρα εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που του ανατίθεται από την Συνθήκη, σύμφωνα με τις διαδικασίες, τους όρους και τους σκοπούς τους οποίους προβλέπει. Τα όργανα συνεργάζονται μεταξύ τους καλή τη πίστει.

3. Ελλάδα και Τουρκία, με τον πλέον πρόσφορο τρόπο μετατρέπουν τις αποφάσεις των οργάνων της Συνομοσπονδίας σε εσωτερικό δίκαιο.

Άρθρο 11

1. Υφίσταται Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας.

2. Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας αποτελεί Ανώτατο και Πρώτο τη τάξει πολιτικό όργανο.

3. Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας δομείται ως εξής:

Α) Πρωθυπουργός Ελλάδος,

Β) Πρόεδρος Τουρκικής Δημοκρατίας,

Γ) Υπουργικό Συμβούλιο Ελλάδος,

Δ) Υπουργικό Συμβούλιο Τουρκίας.

4. Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας συνεδριάζει ζει:

Α) σε επίπεδο Αρχηγών Κρατών/Κυβερνήσεων, Υπουργών.

5. Η περιοδικότητα συνόδων του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας έχει ως εξής:

Α) 1 φορά ανά τετράμηνο/3 φορές το χρόνο.

6. Η προεδρία του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας επαφίεται στα εξής άτομα:

Α) Πρωθυπουργός Ελλάδος και Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας.

7. Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α) Δομημένος διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί όλων των ζητημάτων των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.

Β) Καθορισμός γενικής στρατηγικής επί των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών-πλαισίων.

Γ) Συζήτηση και αποδοχή/απόρριψη σχεδίων των συνθέσεων του Ανώτατου Συμβουλίου Υπουργών.

Δ) Υιοθέτηση με consensus του κειμένου Τροποποιήσεων της Σύμβασης ή των Εκτελεστικών της Πρωτοκόλλων.

Ε) Διορισμός Εμπειρογνομόνων συνθέσεων Επιτροπής Εμπειρογνομόνων.

ΣΤ) Διορισμός Διπλωματών Ειδικού Σώματος υψηλού επιπέδου Διπλωματών.

Ζ) Διορισμός Εξειδικευμένων Επιστημόνων Ειδικού Σώματος Εξειδικευμένων Επιστημόνων.

Η) Διορισμός Γενικού/Γενικής Γραμματέως της Συνομοσπονδίας.

Θ) Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.

8. Η λήψη αποφάσεων στο Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας διεξάγεται με τον εξής τρόπο:

Α) consensus.

Άρθρο 12

1. Υφίσταται Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας.

2. Η Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας αποτελεί το δεύτερο τη τάξει πολιτικό όργανο.

3. Η Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας δομείται ως εξής:

A) Πρωθυπουργός Ελλάδος και Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας.

4. Η περιοδικότητα των συνόδων της Συνόδου Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας έχει ως εξής:

A) τουλάχιστον 1 φορά ανά εξάμηνο/2 φορές το χρόνο.

5. Η Σύνοδος Κορυφής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας έχει την εξής αρμοδιότητα:

A) Διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί όλων των αναδυόμενων ζητημάτων επικαιρότητας.

Άρθρο 13

1. Υφίσταται Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

2. Το Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης αποτελεί το τρίτο τη τάξει πολιτικό όργανο.

3. Το Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης δομείται επί 13 συνθέσεων με βάση τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια:

A) Θαλάσσια Ζητήματα.

B) Εναέρια Ζητήματα.

Γ) Ζητήματα Περιβάλλοντος.

Δ) Ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Ε) Αμυντικά Ζητήματα.

ΣΤ) Ζητήματα Διεθνών Οργανισμών.

Ζ) Ενεργειακά Ζητήματα.

Η) Ευρωπαϊκά Ζητήματα.

Θ) Ζητήματα Εμπορίου.

Ι) Ζητήματα Τουρισμού.

Κ) Ζητήματα Εκπαίδευσης.

Λ) Τεχνολογικά Ζητήματα.

Μ) Ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών.

4. Το Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης συνεδριάζει ως εξής:

Α) σε επίπεδο Υπουργών.

5. Η περιοδικότητα των συνόδων του Ανώτατου Συμβουλίου Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης έχει ως εξής:

Α) 1 φορά το μήνα/12 φορές το χρόνο.

6. Η προεδρία του Ανώτατου Συμβουλίου Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης εναπόκειται στον/στην:

Α) Γενικό/Γενική Γραμματέας της Συνομοσπονδίας.

7. Το Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α) Δομημένος διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί των θεμάτων της επικαιρότητας.

Β) Δομημένος διάλογος για τα αποτελέσματα της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων επί κάθε διακυβερνητικού-θεματικού-συνεργατικού πλαισίου.

Γ) Σχηματισμός σχεδίων επί ζητημάτων επί των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων, τα οποία θα προωθούνται στο Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.

Δ) Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.

8. Η λήψη αποφάσεων στο Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης διεξάγεται με τον εξής τρόπο:

Α) consensus.

Άρθρο 14

1.Υφίσταται Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

2.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης δομείται ως εξής:

Α)13 συνθέσεις σε επίπεδο Ακαδημαϊκών υψηλού κύρους, σχετιζόμενων με τα εκάστοτε διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.

3.Η περιοδικότητα των συνόδων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης έχει ως εξής:

Α)1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.

4.Η προεδρία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης εναπόκειται στον/στην:

Α)Γενικό/Γενική Γραμματέα της Συνομοσπονδίας.

5.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α)Δομημένος διάλογος, ανταλλαγή απόψεων επί των αναδυόμενων θεμάτων των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.

Β)Σύνταξη υποστηρικτικών Εκθέσεων για την ανάλυση ζητημάτων με παράθεση σχετικών προτάσεων επί των διακυβερνητικών-θεματικών-συνεργατικών πλαισίων.

Γ)Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.

6.Η θητεία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης έχει ως εξής:

Α)άνευ χρονικού ορίου.

7.Η ανάδειξη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης διεξάγεται:

Α)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.

Άρθρο 15

1.Υφίσταται Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών.

2.Το Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών δομείται ως εξής:

Α)σε επίπεδο Πρέσβων, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).

3.Η περιοδικότητα των συνόδων του Ειδικού Σώματος υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών έχει ως εξής:

Α)οποτεδήποτε αναδύεται σχετική ανάγκη.

4.Η προεδρία του Ειδικού Σώματος υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών εναπόκειται στον/στην:

Α)Γενικό/Γενική Γραμματέα της Συνομοσπονδίας.

5.Το Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α)Δομημένος διάλογος επί αναδυόμενων διαφορών.

Β)Σύνταξη Έκθεσης με σχετικές προτεινόμενες λύσεις αμοιβαίου και κοινά επωφελούς συμβιβασμού, προώθηση της Έκθεσης στις κυβερνήσεις για άμεση εφαρμογή.

Γ)Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.

6.Η ανάδειξη του Ειδικού Σώματος υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων διαφορών διεξάγεται:

Α)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.

Άρθρο 16

1.Υφίσταται Ειδικό Σώμα εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης.

2.Το Ειδικό Σώμα εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης δομείται ως εξής:

A)σε επίπεδο Ακαδημαϊκών υψηλού κύρους και με σχετική μακρόχρονη πρακτική εμπειρία στα σχετικά αντικείμενα, 10 άτομα (5 εκ της Ελλάδος και 5 εκ της Τουρκίας).

3.Η περιοδικότητα των συνόδων του Ειδικού Σώματος εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης έχει ως εξής:

A)1 φορά ανά τρίμηνο/4 φορές το χρόνο.

4.Η προεδρία του Ειδικού Σώματος εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης εναπόκειται στον/στην:

A)Γενικό/Γενική Γραμματέα της Συνομοσπονδίας.

5.Το Ειδικό Σώμα εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης έχει τις εξής αρμοδιότητες:

A)Επίβλεψη ερμηνείας της Συνθήκης.

B)Επίβλεψη εφαρμογής της Συνθήκης.

Γ)Σύνταξη Έκθεσης για την πρόοδο της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης.

Δ)Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.

6.Η θητεία του Ειδικού Σώματος εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης έχει ως εξής:

A)άνευ χρονικού ορίου.

7.Η ανάδειξη του Ειδικού Σώματος εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης διεξάγεται:

Α)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.

Άρθρο 17

1.Υφίσταται Γραμματεία.

2.Η Γραμματεία αποτελεί το ανώτατο διοικητικό όργανο.

3.Η Γραμματεία δομείται ως εξής:

Α)Γενικός/Γενική Γραμματέας,

Β)Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια Γενικός/Γενική Γραμματέας,

Γ)Βοηθεί Γενικού/Γενικής Γραμματέως για κάθε διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο,

Δ)Εξειδικευμένο προσωπικό,

Ε)Εκτελεστική Γραμματεία,

ΣΤ)Γραφείο Ενημέρωσης και Τύπου,

Ζ)Πλαισίωση έργου Γενικού/Γενικής Γραμματέως από Διευθύνσεις σε 13 συνθέσεις με βάση τα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.

4.Η Γραμματεία έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α)Προώθηση και χειρισμός διαδικασίας διαβουλεύσεων και λήψης αποφάσεων σε όλο το εύρος της Συνομοσπονδίας.

Β)Προώθηση προτεινόμενων θεμάτων προς συζήτηση και λήψη αποφάσεων στα διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια.

Γ)Κύριος Εκπρόσωπος ο/η Γενικός/Γενική Γραμματέας στα δύο μέρη της Συνομοσπονδίας και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Δ)Προεδρία: Ανώτατο Συμβούλιο Υπουργών για κάθε θεματική συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για επίδοση προσανατολισμού σε κάθε πεδίο συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης, Ειδικό Σώμα υψηλού επιπέδου Διπλωματών για άμεση διευθέτηση δημιουργούμενων

διαφορών, Ειδικό Σώμα εξειδικευμένων Επιστημόνων για επίβλεψη της ερμηνείας και της εφαρμογής της Συνθήκης.

Ε)Ενημέρωση του Ελληνικού και του Τουρκικού Κοινοβουλίου περί των σχετικών πράξεων του οργάνου.

5.Η θητεία του/της Γενικού/Γενικής Γραμματέας, του/της Αναπληρωτού/Αναπληρώτριας Γραμματέως έχει ως εξής:

Α)8 έτη με δικαίωμα 1 επανεκλογής.

6.Η ανάδειξη ως προς τα οργανωσιακά στοιχεία της Γραμματείας έχει ως εξής:

Α)Προσωπικού: με διεθνή διαγωνισμό.

Β)Γενικός/Γενική Γραμματέας, Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια Γραμματέας: από το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα Υπουργικά Συμβούλια των δύο χωρών.

Τίτλος IV

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ-ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ- ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ

Άρθρο 18

Υφίστανται 13 διακυβερνητικά-θεματικά-συνεργατικά πλαίσια της Συνομοσπονδίας, όπου Ελλάδα και Τουρκία προωθούν ενισχυμένη συνεργασία.

Άρθρο 19

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο θαλασσίων ζητημάτων ευρίσκεται υπό το κάτωθι πλαίσιο αρχών :

- i. Επιτάχυνση διαβουλεύσεων για τα προς επίλυση προβληματικά ζητήματα.
- ii. Έμφαση στον διάλογο και στη διαπραγμάτευση.
- iii. Επίλυση σχετικών διαφορών και επιδίωξη αμοιβαίας και κοινά επωφελούς ανάπτυξης.
- iv. Επίτευξη λύσεων στη βάση αμοιβαίας ωφελείας των συμφερόντων Ελλάδος και Τουρκίας.
- v. Μετατροπή του Αιγαίου και της Μεσογείου σε θάλασσες συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

2. Πρόκειται δε ν' απαρτίζεται από τις κάτωθι επτά ενότητες (θαλάσσιες ζώνες-νησιά-ανοικτή θάλασσα-θαλάσσιες μεταφορές):

A) Αιγιαλίτιδα Ζώνη:

- i. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση Αιγιαλίτιδας Ζώνης με εφαρμογή μοντέλου «εναλλασσόμενης δαντέλας» : διαφορετικά όρια σε διαφορετικά σημεία του Ανατολικού Αιγαίου.
- ii. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση εκτός μαξιμαλιστικών στόχων.
- iii. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση εντός λύσεων με σεβασμό στα ελληνικά και στα τουρκικά συμφέροντα, στη διεθνή ναυσιπλοΐα.

iv. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση με πρόνοια για χρήση «small , unmanned surface vessel with a global navigation satellite system (GNSS) receiver (Trimble R10) installed with a miniature single-beam echo sounder (SonarMite BTX)».

Β)Συνορεύουσα-Αρχαιολογική Ζώνη :

- i. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση Συνορεύουσας-Αρχαιολογικής Ζώνης.
- ii. Εφαρμογή στην οριοθέτηση της αρχής της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής.
- iii. Κοινά συμφωνημένα προγράμματα ελέγχου.
- iv. Κοινά συμφωνημένα προγράμματα προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων.

Γ)Υφαλοκρηπίδα :

- i. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση με εφαρμογή 12 προϋποθέσεων :
 - Όχι αναγκαστικό κριτήριο η μέση απόσταση (μοντέλο προσωρινών γραμμών).
 - Οριοθέτηση με δεδομένο το ποσοστό των παραλίων.
 - Γενικώς όχι ως δεδομένο οι γεωμορφολογικοί παράγοντες.
 - Θέση σε ισχύ της αρχής του μη εγκλωβισμού.
 - Μη αποκοπή τουρκικών παραλίων από την ανοικτή θάλασσα και διατήρηση 4 ανοιγμάτων.
 - Ύπαρξη 4 δακτυλίων από τουρκικά παράλια μέσω ελληνικών νησιών στα ήδη υπάρχοντα ανοίγματα (βάση 6 ν.μ.).
 - Κατάληξη δακτυλίων με τη μορφή βέλους ή καρφιού.
 - Προώθηση εφαρμογής της αρχής της μεγαλύτερης δυνατής εμβέλειας.
 - Πλήρης Υφαλοκρηπίδα (πλήρης επήρεια) στα νησιά του Δυτικού Αιγαίου.
 - Νησιά Ανατολικού Αιγαίου: μισή ή λιγότερη επήρεια, σε ορισμένες περιπτώσεις καθόλου επήρεια.
 - Οριοθέτηση με δεδομένο τα ζωτικά συμφέροντα των δύο κρατών.
 - Στα δύσκολα σημεία: συμφωνία συνεκμετάλλευσης.

ii. Συμφωνία συνεκμετάλλευσης στην περιοχή Ανατολικού Αιγαίου και Μικράς Ασίας:

- Ζώντων φυσικών πόρων: καθιστικών ειδών.
- Μη ζώντων φυσικών πόρων: πετρέλαιο και φυσικό αέριο.
- Μη ζώντων φυσικών πόρων: υδρίτες-υδροθερμικά πεδία-ηφαίστεια ιλύος.

iii. Συμφωνία κοινής θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας.

Δ)Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη:

i. Κοινώς συμφωνημένη κήρυξη Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

ii. Κοινώς συμφωνημένη οριοθέτηση Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης με εφαρμογή 3 βημάτων:

- Ορισμός προσωρινής γραμμής μεταξύ σχετικών εδαφών και των νησιών.
- Εξέταση ύπαρξης σχετικών περιστάσεων, απαίτηση για προσαρμογή και τροποποίηση της προσωρινής μέσης γραμμής/γραμμής ίσης απόστασης, στόχος η επίτευξη δίκαιου οριοθετικού αποτελέσματος.

- Επαλήθευση επίτευξης δίκαιου αποτελέσματος.

iii. Κοινά συμφωνημένα προγράμματα αλιείας .

- Συμφωνία δημιουργίας ζωνών αλιείας κοινής διοίκησης.

iv. Κοινή πολιτική προστασίας ζώντων πόρων.

v. Συμφωνία κοινής θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας.

vi. Συμφωνία δημιουργίας σχετικών εγκαταστάσεων συνεκμετάλλευσης παραγόμενης ενέργειας από ύδατα , ρεύματα, ανέμους .

Ε)Νησιά :

i. Κοινώς συμφωνημένα προγράμματα τουρισμού νησιών Ανατολικού Αιγαίου και παραλίων Μικράς Ασίας.

ii. Κοινώς συμφωνημένα προγράμματα παροχής υπηρεσιών υγείας ως προς τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και την Μικρά Ασία.

- Δημιουργία δομών παροχής υπηρεσιών υγείας με δυνατότητα στελέχωσης από υψηλών προδιαγραφών ανθρώπινο δυναμικό [(Έλληνες και Τούρκοι)+(γνώση ελληνικών και τουρκικών)] σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και της Μικράς Ασίας.
- Παροχή σχετικών υπηρεσιών υγείας εκάστου κράτους επί των σχετικών δομών.

ΣΤ)Ανοικτή Θάλασσα :

i. Κοινώς συμφωνημένη συνεννόηση και συνεργασία στα κάτωθι ζητήματα:

- Της ναυσιπλοΐας.
-Παροχή των βέλτιστων συνθηκών για εφαρμογή της σχετικής ελευθερίας.
- Της αλιείας.
-Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο από κοινού αλίευσης επιτρεπόμενων ζώντων πόρων.
- Της τοποθέτησης υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών.
- Της υπέρπτησης.
- Της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας.
-Έμφαση στην φυσική ωκεανογραφία.
- Των στρατιωτικών γυμνασίων.
- Της ίδρυσης-λειτουργίας-συντήρησης επαρκούς και αποτελεσματικής υπηρεσίας έρευνας και διάσωσης.
- Του παράνομου εμπορίου ναρκωτικών ή ψυχοτρόπων ουσιών.
-Ενισχυμένη συνεργασία στη βάση σχετικών διεθνών συμβάσεων προς καταπολέμηση παράνομης μεταφοράς ναρκωτικών ή ψυχοτρόπων ουσιών.
- Της πειρατείας.
-Ενισχυμένη συνεργασία στο «μεγαλύτερο δυνατό βαθμό» για την καταστολή της πειρατείας στην ανοικτή θάλασσα.

Ζ)Θαλάσσιες Μεταφορές:

i. Κοινώς συμφωνημένο πρόγραμμα βελτίωσης θαλάσσιων μεταφορών. Ειδικότερη έμφαση του προγράμματος σε:

- Ισχυροποίηση της ναυσιπλοΐας των δύο κρατών στο πλαίσιο των παγκοσμιοποιημένων αγορών και του αυξανόμενου ανταγωνισμού.
- Έμφαση στους ανθρώπινους πόρους-στη ναυτική τέχνη-στην τεχνογνωσία .
- Επίτευξη θαλάσσιων μεταφορών χωρίς απόβλητα και εκπομπές, βελτίωση ασφάλειας στη σχετική θάλασσα, πρόληψη τρομοκρατίας και πειρατείας.
- Αξιοποίηση όλου του δυναμικού των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων .
- Έμφαση σε έρευνα και καινοτομία στη ναυτιλία

Άρθρο 20

1. Η δομή του διακυβερνητικού-θεματικού-συνεργατικού πλαισίου εναερίων ζητημάτων και διαστήματος έχει ως κάτωθι:

i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ευθυγράμμισης εύρους εναερίων χώρων και χωρικών υδάτων (περιοχή Ανατολικό Αιγαίο).

ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας εναερίων χώρων.

- Καλύτερη δυνατή εφαρμογή των σχετικών διεθνών θεσμικών κειμένων.
- Εμβάθυνση συνεργασίας με International Civil Aviation Organization και European Organization for the Safety of Air Navigation.

iii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας Flight Information Regions.

- Εμβάθυνση επικοινωνίας Flight Information Regions Athinai και Flight Information Regions Istanbul.
- Προώθηση στόχου ένταξης της Τουρκίας ως πλήρους μέλους στο FAB Blue Med.

iv. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας στο πεδίο της αεροναυτικής έρευνας και διάσωσης .

- Σοβαρά δομημένος συντονισμός επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης.

- Ανάπτυξη κοινών διαδικασιών έρευνας και διάσωσης.
 - Συμφωνία για συμμετοχή των αεροναυτικών μέσων της Ελλάδας σε επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης εντός των ορίων ευθύνης περιοχής έρευνας και διάσωσης της Τουρκίας, και αντίστροφα.
 - Συμφωνία συνεργασίας για οργάνωση κοινών ασκήσεων έρευνας και διάσωσης με δυνατότητα συντονισμού των αρμόδιων υπηρεσιών των δύο κρατών.
 - Συμφωνία ίδρυσης κοινών υπηρεσιών έρευνας και διάσωσης στις σχετικές περιοχές ευθύνης των κρατών στον διεθνή εναέριο χώρο.
 - Συμφωνία συνεργασίας αρμόδιων αρχών για την παροχή έρευνας και διάσωσης στις συνοριακές περιοχές, εντός των περιοχών ευθύνης των κρατών στο διεθνή εναέριο χώρο και την ανοικτή θάλασσα.
 - Συμφωνία οριοθέτησης ενιαίας ζώνης ευθύνης με ένταξη του συνόλου των εκτάσεων υπό την κυριαρχία ή την δικαιοδοσία των δύο κρατών (Ενιαία Περιοχή SAR υπό καθεστώς συνδιαχείρισης).
- v.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας για στρατιωτικές χρήσεις στον εναέριο χώρο .
- Ίδρυση Ειδικής Συντονιστικής Επιτροπής με αντικείμενο την εξασφάλιση επαρκούς συντονισμού όσον αφορά πολιτικές αρχές εναέριας κυκλοφορίας-στρατιωτικές διοικήσεις των δύο χωρών για στρατιωτικές ασκήσεις επί της περιοχής των Flight Information Regions τους με ανά τακτά χρονικά διαστήματα διεξαγωγή τους.
- vi.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο δημιουργίας αλληλοσυνεργαζόμενων διαστημικών κέντρων.
- Συμφωνία ίδρυσης διαστημικών κέντρων.
 - Κατασκευή δύο διαστημικών κέντρων, ένα στην Ελλάδα και ένα στην Τουρκία.
 - Εύρεση σχετικών εδαφικών εκτάσεων.
 - Κατασκευή βασικών εγκαταστάσεων.
 - Στενή συνεννόηση και συνεργασία των δύο διαστημικών κέντρων.

-Παροχή υπηρεσιών διαστημικού τουρισμού :

-«Τροχιακός» διαστημικός τουρισμός .

-«Υποτροχιακός» διαστημικός τουρισμός .

Άρθρο 21

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο περιβάλλοντος , αυτό αρθρώνεται ως εξής:

i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο εμβάθυνσης συμμετοχής στην επίλυση του ζητήματος της στιβάδας του όζοντος .

- Έμφαση στη μείωση σε: χλωροφθοράνθρακες.
- Έμφαση στη μείωση σε: υδροχλωροφθοράνθρακες.
- Έμφαση στη μείωση σε: τετραχλωράνθρακες.
- Έμφαση στη μείωση σε: μεθυλοχρωροφόρμιο.
- Έμφαση στη μείωση σε: μεθυλοβρωμίδιο.

ii. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια προστασίας ατμόσφαιρας και στρατόσφαιρας .

iii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.
Αντιμετώπιση των αιτιών:

- Φαινόμενο Θερμοκηπίου.
- Προβληματικές καταστάσεις στα οικοσυστήματα: άνοδος στάθμης θάλασσας .
- Προβληματικές καταστάσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον.
- Δημιουργία ομάδας εργασίας για το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής .
- Δομημένοι διάλογοι επί συγκεκριμένων ζητημάτων της κλιματικής αλλαγής.

iv. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια διεθνούς πολιτικής για το κλίμα .

v. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας και γενετικών πόρων .

vi. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια περί βιοποικιλότητας .

vii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας βιοτόπων.

viii. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια προστασίας βιοτόπων.

- Δάση.
- Ερημοποίηση.
- Προστατευόμενες περιοχές.

ix. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας θαλασσίου περιβάλλοντος: Αιγαίο και Μεσόγειος.

- Λήψη κάθε δυνατού μέτρου για την αντιμετώπιση κάθε είδους ρυπάνσεως.
- Λήψη κάθε δυνατού μέτρου για την διατήρηση και προστασία των ζώντων πόρων.

x. Συμμετοχή από κοινού σε όλα τα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος.

xi. Ανάλυση κοινής δράσης για τη βιωσιμότητα των ωκεανών.

- Διενέργεια μελετών για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον των ωκεανών στο πλαίσιο όλων των δραστηριοτήτων που διενεργούνται στις προαναφερθείσες.
- Έμφαση σε μέτρα διατήρησης και προστασίας ζώντων πόρων στους ωκεανούς.
- Στενή συνεργασία με το UN-Oceans.

xii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο προστασίας θαλάσσιων ζώντων πόρων:

- Αλιευτικά αποθέματα.
- Αλληλεπικαλυπτόμενα και ιδιαιτέρως μεταναστευτικά είδη.
- Θαλάσσια θηλαστικά και έτερα είδη.

Άρθρο 22

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης, αυτό αναπτύσσεται ως κάτωθι:

A) Κοινώς συμφωνημένος στόχος περί Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης.

B) Αναφορά στο τρισυπόστατο της Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης .

Γ) Κοινό συμφωνημένο πρόγραμμα υλοποίησης των 17 Στόχων Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης (Agenda 2030) : Γενικοί Στόχοι και Ειδικότεροι Στόχοι:

i. Μηδενική φτώχεια:

- Μείωση φτώχειας (ποσοστού) στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο.
- Συστηματική ενασχόληση με τη σχετική τεχνογνωσία.

ii. Μηδενική πείνα:

- Προσβασιμότητα σε υψηλού επιπέδου τροφή.
- Προώθηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών.
- Επενδύσεις σε υποδομές υπαίθρου.
- Τράπεζες φυτικών και ζωικών γονιδίων.
- Λήψη μέτρων για την ευρύτερη λειτουργία των αγορών των βασικών προϊόντων διατροφής και την παραγωγής τους.

iii. Καλή υγεία και ευημερία:

- Τερματισμός επικίνδυνων ασθενειών.
- Ενίσχυση πρόληψης και θεραπείας καταχρηστικών ουσιών.
- Μείωση θανάτων από τροχαία ατυχήματα.
- Υποστήριξη έρευνας και ανάπτυξης εμβολίων και φαρμάκων για μεταδοτικές και μη ασθένειες.
- Διασφάλιση καθολικής πρόσβασης στην σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη.

iv. Ποιοτική εκπαίδευση:

- Ελεύθερη-ισότιμη-ποιοτική πρόσβαση σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσης.
- Συνολική εξάλειψη διακρίσεων.
- v. Ισότητα των φύλων:**
 - Παροχή κατάλληλης κοινωνικής προστασίας για νοικοκυριά.
 - Ενίσχυση και εναγκαλισμός ηγετικού ρόλου γυναικών.
- vi. Καθαρό νερό και αποχέτευση:**
 - Ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτινων πόρων.
 - Προστασία και αποκατάσταση υδάτινων οικοσυστημάτων.
 - Συμμετοχή τοπικών κοινοτήτων στα προαναφερθέντα.
- vii. Φθηνή και καθαρή ενέργεια:**
 - Πρόσβαση σε προσιτές-αξιόπιστες-σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας.
 - Αύξηση μεριδίου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- viii. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη:**
 - Στόχος για υψηλό επίπεδο οικονομικής παραγωγικότητας.
 - Στόχος για πλήρη απασχόληση για παραγωγική απασχόληση.
- ix. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές:**
 - Στόχος ενεργειακής αναβάθμισης όλων των υποδομών.
 - Στόχος βιώσιμης βιομηχανοποίησης.
- x. Λιγότερες ανισότητες:**
 - Προώθηση θέσης καλύτερης ρύθμισης και παρακολούθησης παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών.
 - Προώθηση θέσης ομαλής-ασφαλούς-υπεύθυνης-μεθοδικής μετανάστευσης και κινητικότητας ανθρώπων.
- xi. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες:**
 - Μείωση δυσμενούς περιβαλλοντικού αντικτύπου των πόλεων.

- Ισχυροποίηση δεσμών μεταξύ αστικών-περιαστικών-αγροτικών περιοχών.
- xii.** Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή:
 - Επίτευξη βιώσιμης διαχείρισης και επαρκούς φυσικών πόρων.
 - Ενθάρρυνση εταιρειών για υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών.
- xiii.** Δράση για το κλίμα:
 - Υιοθέτηση αποτελεσματικής πολιτικής επί της κλιματικής αλλαγής.
- xiv.** Ζωή στο νερό:
 - Στόχος σημαντικής μείωσης θαλάσσιας ρύπανσης.
 - Βιώσιμη διαχείριση και προστασία θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων.
 - Βιώσιμη χρήση θαλάσσιων πόρων.
- xv.** Ζωή στη ξηρά:
 - Προώθηση διασυνοριακής και περιφερειακής συνεργασίας.
 - Αειφορική διαχείριση δασών.
 - Προώθηση λήψης πρωτοβουλιών από τις τοπικές κοινότητες.
- xvi.** Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί:
 - Ισχυροποίηση θεσμών: πυλώνων κράτους δικαίου.
 - Ισχυροποίηση διαφάνειας θεσμών.
 - Εφαρμογή συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς στη λήψη αποφάσεων.
 - Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο λήψης πρωτοβουλίας προώθησης ειρήνης.
- xvii.** Συνεργασία για τους στόχους:
 - Προώθηση κοινά συμφωνημένης θέσης για συνεργασία με όλες τις γειτονικές χώρες όσον αφορά τους 17 Στόχους Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Δ) Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο παρακολούθησης και έγκαιρης ενημέρωσης περί την πορεία των 17 Στόχων Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης :

- i. Χρήση των 231 μοναδικών δεικτών.
- ii. Ποιοτική αποτίμηση 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Ε) Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο συνεργασίας με τους «Θεματοφύλακες» σχετικά με τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων :

- i. Συνεργασία με International Labor Organization-Food and Agriculture Organization-World Health Organization-World Bank.
- ii. Συνεργασία με το Τμήμα Στατιστικής United Nations Department of Economic and Social Affairs (United Nations Statistics Division).

ΣΤ) Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο χρήσης του Πλαισίου Μέσων Εφαρμογής των 17 Στόχων Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης :

- i. Αξιοποίηση και κινητοποίηση οικονομικών πόρων.
- ii. Ανάπτυξη ικανοτήτων.
- iii. Αξιοποίηση τεχνολογίας.
- iv. Εστίαση στον εκσυγχρονισμό διοικητικής λειτουργίας των 2 κρατών.
- v. Προώθηση συμμετοχής ιδιωτικού τομέα, Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τοπικής κοινωνίας, επιμελητηρίων, μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Ζ) Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο εφαρμογής του «Προγράμματος Δράσης της Addis Ababa» (Πεδία Δράσης-Ειδικότερες Δράσεις) :

- i. Εγγώριοι δημόσιοι πόροι:
 - Νομοθετική πρόβλεψη ικανών ποσών κρατικής δαπάνης.
 - Προσανατολισμός σε κοινωνικές και περιβαλλοντικές επενδύσεις.
 - Εστίαση στη χρηστή διακυβέρνηση των κρατικών δαπανών.
- ii. Εσωτερικές και διεθνείς ιδιωτικές επιχειρήσεις:
 - Ρεαλιστικό πλαίσιο κανόνων και δημιουργίας κινήτρων για αύξηση ιδιωτικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- iii. Διεθνής αναπτυξιακή συνεργασία:

- Δημιουργία προϋποθέσεων για προσέλκυση πηγών διεθνούς χρηματοδότησης.
- iv.** Διεθνές εμπόριο:
 - Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για υψηλού επιπέδου εξαγωγές.
 - Κοινή στάση για εμβάθυνση σχέσης με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.
- v.** Βιωσιμότητα χρέους:
 - Κοινώς συμφωνημένη δράση για δημιουργία πλαισίου πολιτικών με στόχο βιώσιμο χρέος.
- vi.** Αντιμετώπιση συστημικών ζητημάτων:
 - Κοινώς συμφωνημένες δράσεις με στόχο πολιτική και θεσμική συνοχή, ισχυροποίηση συμμετοχής στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση.
- vii.** Επιστήμη-τεχνολογία-καινοτομία-ανάπτυξη ικανοτήτων:
 - Κοινώς συμφωνημένη δράση για δημιουργία-ανάπτυξη-διάδοση καινούργιων καινοτομιών και τεχνολογιών σε πλαίσιο όρων αμοιβαιότητας.
 - Προώθηση υιοθέτησης της προαναφερθείσας δράσης από αρκετά κράτη.

Άρθρο 23

1. Δύο οι πυλώνες του διακυβερνητικού-θεματικού-συνεργατικού πλαισίου αμυντικών ζητημάτων, και διαρθρώνονται ως εξής:

- i.** Συμμαχικό Σύμφωνο ειρήνης με πρόνοια για αμοιβαία επίθεση σε περίπτωση επίθεσης τρίτου κράτους.
- ii.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο πολιτικής άμυνας και ασφάλειας.
 - Στρατηγικές και μέσα ως συμπληρωματικές πηγές καθοδήγησης:
 - Αναπτυξιακή συνεργασία.
 - Ανθρώπινα δικαιώματα.
 - Ανθρωπιστική βοήθεια.
 - Διπλωματία.
 - Δράση για το κλίμα.

- Εμπορική πολιτική.
- Οικονομική στήριξη.
- Κύρια καθοδήγηση από την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας και την Κοινή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας της ΕΕ.
- Ενισχυμένη συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας.
- Ενισχυμένη συνεργασία στο ζήτημα της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Βάσης.
- Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της θαλάσσιας ασφάλειας.
- Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της ενεργειακής ασφάλειας.
- Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της ασφάλειας του διαστήματος.
- Ενισχυμένη συνεργασία στο πεδίο της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο.
- Ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των ενόπλων δυνάμεων των 2 κρατών:
 - Επίπεδο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων Εθνικής Αμύνης.
 - Επίπεδο Γενικών Επιτελείων Στρατού.
 - Επίπεδο Γενικών Επιτελείων Ναυτικού.
 - Επίπεδο Γενικών Επιτελείων Αεροπορίας.
- Ενισχυμένη συνεργασία σε θέματα αμυντικού εξοπλισμού:
 - Επίπεδο στρατού ξηράς.
 - Επίπεδο ναυτικού.
 - Επίπεδο αεροπορίας.

Άρθρο 24

1. Το εν προκειμένω διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο περί τους Διεθνείς Οργανισμούς σκιαγραφείται ως κάτωθι:

i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή σε παγκόσμιους και περιφερειακούς Διεθνείς Οργανισμούς.

- Είτε με τη μορφή μέλους.
- Είτε με τη μορφή παρατηρητή.
- ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για ισχυρώς συντονισμένη εκπροσώπηση σε παγκόσμιους και περιφερειακούς Διεθνείς Οργανισμούς. Εστίαση στους κάτωθι:
 - United Nations.
 - World Bank.
 - International Monetary Fund.
 - Food and Agriculture Organization.
 - International Fund for Agricultural Development.
 - United Nations Industrial Development Organization.
 - International Civil Aviation Organization.
 - International Maritime Organization.
 - United Nations World Tourism Organization.
 - World Trade Organization.
 - International Organization for Migration.
 - Council of Europe.
 - North Atlantic Treaty Organization.
 - Organization for Security and Co-operation in Europe.
 - Organization for Economic Co-operation and Development.
 - Black Sea Economic Cooperation.

Άρθρο 25

1. Τα δύο κράτη συμφωνούν να δομήσουν μια ενεργειακή ένωση με πρότυπο την υφιστάμενη στην ΕΕ, αυτή δε θα δομείται με τους κάτωθι πυλώνες:

- i. Απαλλαγή από την πολιτική άνθρακα.
 - Ανάπτυξη και χρήση τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

- Συνεργασία με χώρες, εταιρείες, ερευνητικά ιδρύματα για συνένωση ικανοτήτων και εγκαταστάσεων.
- 50% των πόλεων στα δύο κράτη ως «έξυπνες πόλεις» (χρήση ψηφιακών τεχνολογιών).
- Συντονισμένη συνεργασία ανάμεσα στα εθνικά ερευνητικά ιδρύματα στο πλαίσιο κοινών προγραμμάτων δημιουργίας πόλεων επιστήμης και έρευνας.
- Προώθηση υπεράκτιας ανανεώσιμης ενέργειας, αποθήκευσης ενέργειας, ανανεώσιμης θέρμανσης και ψύξης.

ii. Ενεργειακή απόδοση: στόχος: συμβολή στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου-στη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας:

- Συμφωνημένος στόχος για εξοικονόμηση ενέργειας στο 30% μέχρι το 2030.
- Συμφωνημένοι στόχοι: μείωσης αερίων θερμοκηπίου (40% μέχρι το 2030), ανανεώσιμη ενέργεια (27% μέχρι το 2030).
- Αντλίες θερμότητας.
- Ενεργειακά αποδοτικά κτήρια.
- Συμπαγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας.
- Οικολογικός σχεδιασμός για βιώσιμα προϊόντα.

iii. Στόχος-Ενεργειακή Ασφάλεια: Ανταγωνιστική-Αειφόρος-Ασφαλής Ενέργεια:

- Μείωση ισχύος μέχρι διακοπή υφιστάμενου δεσμού μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και αυξανόμενης χρήσης ενέργειας .
- Διασφάλιση ελεύθερης διακίνησης της ενέργειας: ενοποιημένη-διασυνδεδεμένη-ανταγωνιστική αγορά.
- Παροχή εξασφαλισμένης-ασφαλούς-προσιτής ενέργειας σε πολίτες και επιχειρήσεις.
- Συνεργασία με Ευρωπαϊκή Ένωση για ενεργειακή τεχνολογία και καινοτομία.
- Εξασφάλιση ισχυρών διεθνών εταιρικών σχέσεων.
- Ευφυή δίκτυα διανομής.

- Δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα.

iv. Έρευνα-Καινοτομία-Ανταγωνιστικότητα:

- Αποθήκευση ενέργειας.
- Ψηφιοποίηση ενεργειακού τομέα.
- Προώθηση δημιουργίας ευέλικτων αγορών.
- Προώθηση ενεργειακών και «έξυπνων» πόλεων.
- Προώθηση πολιτικής ανταγωνιστικής καθαρής ενέργειας.
- Προώθηση εγχειρήματος έξυπνων ενεργειακών συστημάτων.

Άρθρο 26

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο των ευρωπαϊκών ζητημάτων διαρθρώνεται ως κάτωθι:

i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο παροχής σχετικής βοήθειας και ενισχυμένης συνεργασίας για την επίτευξη εκπλήρωσης των προενταξιακών κεφαλαίων και του τελικού στόχου της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ.

ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για προώθηση ενός νέου Ελσίνκι:

- Προώθηση προετοιμασίας & σύγκληση Διάσκεψης Κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας με στόχο ένα πρώτο βήμα προετοιμασίας για Διάσκεψη όλων των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου.
- Προώθηση προετοιμασίας & σύγκληση Διάσκεψης όλων των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου.
- Σκοπός των άνωθεν, η από κοινού μέσω διπλωματικών & δικαστικών εργαλείων Οριοθέτηση των Θαλασσίων Ζωνών.
- Αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης Ευρωπαϊκής Ένωσης & Τουρκίας, μεταξύ αρκετών στόχων και κάλυψη αγροτικών προϊόντων και υπηρεσιών .
- Πλαίσιο κανόνων με στόχευση την απελευθέρωση του πλαισίου θεωρήσεων (visas) για την είσοδο πολιτών της Τουρκίας .

- Μία νέα καινοτόμου χαρακτήρα Συμφωνία Ευρωπαϊκής Ένωσης & Τουρκίας για το Προσφυγικό & το Μεταναστευτικό Ζήτημα .
 - Στήριξη της τουρκικής οικονομίας με κανόνες .
 - Πρόσδεση της Τουρκίας στην Αμυντική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα στην επονομαζόμενη Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία διαμέσου συγκεκριμένων εγχειρημάτων.
- iii.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων Οικονομικής και Νομισματικής Ενώσεως.
- iv.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.
- v.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων ΚΕΠΠΑ.
- vi.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων ΚΠΑΑ.
- vii.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο ενασχόλησης και έρευνας επί ζητημάτων Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς.
- viii.** Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για προώθηση κοινής εφαρμογής:
- Της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας .
 - Του Ευρωπαϊκού Κλιματικού Νόμου .
 - Του Σχεδίου “Fit for 55” .

Άρθρο 27

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο εμπορικών ζητημάτων προωθεί συμφωνία εμβάθυνσης της εμπορικής συνεργασίας των 2 κρατών στα κάτωθι επίπεδα:

- i.** Επίπεδο της Γαλάζιας Οικονομίας (Blue Economy).
- Συνοχή εγχειρημάτων εμπορικής πολιτικής (ναυτιλία, λιμενικές εγκαταστάσεις, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, παράκτιος τουρισμός, εξορυκτικές δραστηριότητες) με την αρχή της Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης.

ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο εμβάθυνσης ενασχόλησης με τα κάτωθι ζητήματα του ΠΟΕ:

- Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (1994).
- Συμφωνία για τη εφαρμογή του Άρθρου VI της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (1994), («Συμφωνία για τα Μέτρα Αντιντάμπινγκ»).
- Συμφωνία για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα («Συμφωνία SCM»).
- Συμφωνία για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο («Συμφωνία TBT»).
- Συμφωνία για τα Υγειονομικά και Φυτοϋγειονομικά Μέτρα (SPS).
- Συμφωνία για τη Γεωργία.
- Συμφωνία για τα επενδυτικά μέτρα στον τομέα του εμπορίου (TRIMs).
- Συμφωνία για τις διαδικασίες χορήγησης αδειών εισαγωγής (Agreement on Import Licensing Procedures).
- Συμφωνία για την εφαρμογή του Άρθρου VII της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (1994), (Συμφωνία για τον καθορισμό της δασμολογητέας αξίας – Customs Valuation Agreement).
- Συμφωνία για τους κανόνες καταγωγής (Rules of Origin Agreement).
- Συμφωνία για τον έλεγχο πριν την αποστολή (Preshipment Inspection Agreement).
- Συμφωνία για τη διευκόλυνση των συναλλαγών (Trade Facilitation Agreement).
- Συμφωνία για τα μέτρα διασφάλισης.
- Γενική Συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS).
- Συμφωνία για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας στον Τομέα του Εμπορίου (TRIPs).
- Μνημόνιο Συμφωνίας σχετικά με τους κανόνες διαφορών
- ΠΟΕ και Ανθρώπινα Δικαιώματα.
- ΠΟΕ και πολιτιστική πολυμορφία.

iii. Κοινώς συμφωνημένη πρόταση για την ύλη ρυθμίσεων όσον αφορά ένα καθεστώς για τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις.

- Ρύθμιση συμπεριφοράς χώρας υποδοχής.
- Ρύθμιση συμπεριφοράς πολυεθνικών εταιρειών.

iv. Επίπεδο προϊόντων.

v. Επίπεδο υπηρεσιών.

vi. Εξειδικευμένη έμφαση:

- Χρηματοπιστωτικά προϊόντα και υπηρεσίες.
- Αλιεία.
- Μεταποιητική βιομηχανία:
- Χημική βιομηχανία.
- Μεταλλοβιομηχανία.
- Κατασκευή μηχανών.
- Βιομηχανία κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών.
- Δομικές κατασκευές.

Άρθρο 28

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο ζητημάτων τουρισμού αποτελείται από τα κάτωθι στοιχεία:

i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο για εμβάθυνση της συνεργασίας στον τουρισμό στα εξής πεδία:

- Εστίαση στην ενσωμάτωση του τουρισμού στην παγκόσμια ημερήσια διάταξη.
- Προώθηση-βελτίωση τουριστικής ανταγωνιστικότητας.
- Προώθηση αιφόρου τουρισμού.
- Προώθηση συμβολής τουρισμού στη μείωση της φτώχειας, στην ενεργειακή ανάπτυξη, στην ένταξη του στην αναπτυξιακή ατζέντα.

- Έμφαση στη γνώση-εκπαίδευση-ανάπτυξη ικανοτήτων.
 - Έμφαση στην οικοδόμηση συνεργασιών: με ιδιωτικό τομέα-με περιφερειακούς και τοπικούς οργανισμούς τουρισμού-με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα-με την κοινωνία των πολιτών-με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.
- ii.** Ειδικώς συμφωνημένο πλαίσιο για την ενίσχυση του τουρισμού ανάμεσα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και των δυτικών ακτών της Τουρκίας.

Άρθρο 29

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο επί ζητημάτων παιδείας διαρθρώνεται ως κάτωθι:

- i.** Συμφωνία αναμόρφωσης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του λυκείου των δύο χωρών:
 - Ένταξη εκμάθησης νεότερης ελληνικής ιστορίας στα σχολεία της Τουρκίας και νεότερης τουρκικής ιστορίας στην Ελλάδα.
- ii.** Συμφωνία για ένα ελληνοτουρκικό Erasmus μεταξύ ελληνικών και τουρκικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.
- iii.** Συμφωνία συνεργασίας ελληνικών και τουρκικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων:
 - Σε θέματα έρευνας και καινοτομίας.
 - Σε θέματα τεχνολογίας και τεχνητής νοημοσύνης.
 - Σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης.

Άρθρο 30

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο τεχνολογικών ζητημάτων δομείται ως εξής:

A) Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο δημιουργίας στις δύο χώρες δύο συνεργαζόμενων Ειδικών Τεχνολογικών Ζωνών, σε χώρο με δυνατότητα εγκατάστασης τεχνολογικών εταιρειών, το θεματικό τους πλέγμα έχει ως εξής:

- i.** Βιομηχανία:

- Πληροφορική επιχειρήσεων.
- Μηχανική οικονομικών.
- Βιομηχανική τεχνολογία.
- ii.** Εφαρμοσμένες επιστήμες:
 - Τεχνητή νοημοσύνη.
 - Τεχνολογία υπολογιστών.
 - Αποθήκευση ενέργειας.
 - Τεχνολογία περιβάλλοντος.
 - Μηχανική γεωλογίας.
 - Νανοτεχνολογία.
 - Πυρηνική τεχνολογία.
- iii.** Μεταφορές:
 - Αεροδιάστημα.
 - Αεροδιαστημική.
 - Τεχνολογία διαστήματος.
 - Θαλάσσια μηχανική.
- iv.** Μηχανική:
 - Βιοιατρική.
 - Ηλεκτρονική μηχανική.
 - Κρυογενετική.
 - Μηχανική περιβάλλοντος.
 - Μηχανική υπολογιστών.
 - Μηχανοτρονική.
 - Ναυπηγική.

- Πυρηνική μηχανική.
- Χημική μηχανική.
- v.** Πληροφορία και επικοινωνία:
 - Τεχνολογία επικοινωνιών.
 - Τεχνολογία πληροφορίας.
- vi.** Στρατηγική τεχνολογία:
 - Στρατιωτικός εξοπλισμός και τεχνολογία.
 - Στρατιωτικές επικοινωνίες.
 - Ναυτική μηχανική.
- vii.** Οικιακή τεχνολογία:
 - Οικιακή τεχνολογία.
 - Εκπαιδευτική τεχνολογία.
- viii.** Υγεία και ασφάλεια:
 - Βιοφαρμακευτική μηχανική.
 - Βιοπληροφορική.
 - Βιοτεχνολογία.
 - Χημειοπληροφορική.
 - Τεχνολογίες υγείας.
 - Φαρμακολογία.

B)Κανονιστικό πλέγμα Ειδικών Τεχνολογικών Ζωνών:

- i.** Ένταξη υψηλών προδιαγραφών παραγωγικών τεχνολογικών εταιρειών.
- ii.** Τοποθέτηση τεχνολογικών υποδομών αιχμής:
 - Την πλέον δυνατή διαδικτυακή ταχύτητα.
 - Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

- Μη ύπαρξη κρατικών μονοπωλίων.
 - Δυνατότητα ενεργειακής αυτονομίας.
- iii.** Τάχιση επίδοση αδειών με εγγύηση ανταπόκρισης κρατικών υπηρεσιών σε πλαίσιο ολιγοήμερου χρονικού διαστήματος όσον αφορά περιβαλλοντικά-πολεοδομικά ή συναφή ζητήματα.
- iv.** Δόμηση ειδικευμένης δικαστικής υπηρεσίας με στόχο την ταχύτερη δυνατή επίλυση νομικών ζητημάτων σχετικών με τη σχετική δραστηριότητα των ζωνών, ταυτόχρονη εγγύηση ολίγων ημερών ανταπόκρισης στην έκδοση απόφασης.
- v.** Σταθερά καθεστάτα φορολογικού συστήματος και ασφαλιστικών εισφορών με χρονικό ορίζοντα 100 έτη.
- vi.** Ενιαίος φορολογικός συντελεστής 10% με επιστροφή φόρου 10 ποσοστιαίων μονάδων επί του φορολογητέου εισοδήματος, με όρο το εμπρόθεσμο των εταιρειών όσον αφορά όλες τις υποχρεώσεις τους προς την Συνομοσπονδία (ελληνικό και τουρκικό δημόσιο).
- vii.** Μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές κατά 50% (πλευρά εργοδοτών και εργαζομένων).
- viii.** Πρόνοια αυξημένου μισθολογικού κόστους (Ειδική Εργασιακή Σύμβαση) κατά 35% σε σχέση με το ελάχιστο της υπόλοιπης χώρας.
- ix.** Μη ύπαρξη προκαταβολών φόρων και ειδικών εισφορών.
- x.** Πρόνοια κατάργησης προνομίων σε πλαίσιο αθέτησης υποχρεώσεων προς κράτος και εργαζομένους/εργαζόμενες.
- xi.** Συγκρότηση Ειδικευμένου Φορολογικού Σώματος με πεδίο αρμοδιότητας τις δύο Ειδικές Τεχνολογικές Ζώνες:
- Δόμηση του Σώματος από τεχνοκράτες σχετικής εξειδίκευσης.
 - Πρόσληψη τεχνοκρατών από σχετικό διεθνή διαγωνισμό.
- xii.** Πρόνοια μη εμπλοκής παραγόντων κομμάτων στην αντιπροσώπευση των εργαζομένων εντός των δύο Ειδικών Τεχνολογικών Ζωνών.

Άρθρο 31

1. Το διακυβερνητικό-θεματικό-συνεργατικό πλαίσιο δικαιωμάτων και σχετικών πολιτικών παρουσιάζει την κάτωθι διάρθρωση:

i. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο γενικών πολιτικών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

- Ενσωμάτωση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε πλαίσιο εκτίμησης αντικτύπου, κατά τη στιγμή διενέργειας με σκοπό την εκπόνηση νομοθετικών και μη νομοθετικών προτάσεων, εκτελεστικών μέτρων και εμπορικών συμφωνιών που έχουν σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες, ή διαμορφώνουν μελλοντικές πολιτικές.

- Στενή συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις, εξασφάλιση αποτελεσματικής στήριξης στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, εμπέδωση των διαβουλεύσεων με την κοινωνία των πολιτών (κυρίως σχετικά με πρωτοβουλίες σε θέματα πολιτικής και για διαλόγους περί Δικαιωμάτων του Ανθρώπου).

- Ενίσχυση προώθησης επικύρωσης και αποτελεσματικής εφαρμογής βασικών διεθνών συνθηκών για Δικαιώματα του Ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών συμφωνιών στον τομέα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ενθάρρυνση τρίτων χωρών για συνεργασία στον τομέα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, έκδοση μόνιμων προσκλήσεων και υποδοχή ειδικών εμπειρογνομόνων από Διεθνείς Οργανισμούς για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

- Οργάνωση περιοδικών ανταλλαγών απόψεων μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας για τη βέλτιστη πρακτική ως προς την εφαρμογή των Συνθηκών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

- Εξειδικευμένη εστίαση στο Συμβούλιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και σε στενή συνεργασία με τους Ειδικούς Εισηγητές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών που καλύπτουν τα αντίστοιχα δικαιώματα.

- Θέσπιση προτεραιοτήτων, στόχων, δεικτών προόδου για τους διαλόγους και τις διαβουλεύσεις Ελλάδος και Τουρκίας επί των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στόχος η διευκόλυνση της αξιολόγησης της προαναφερθείσας γενικής πολιτικής.

- Έλεγχος βέλτιστων πρακτικών και εξασφάλιση της χρήσης των υφιστάμενων εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη των προσπαθειών προστασίας και προαγωγής των δικαιωμάτων ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες .

ii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Ατομικών Δικαιωμάτων.

- Ίδρυση Επιτροπής ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Ατομικών Δικαιωμάτων.

iii. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Πολιτικών Δικαιωμάτων.

- Ίδρυση Επιτροπής ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Πολιτικών Δικαιωμάτων.

iv. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

- Ίδρυση Επιτροπής ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

- Συνταγματοποίηση του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

- Ισότητα ευκαιριών και πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

- Εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση.

- Ισότητα των φύλων.

- Ισότητα ευκαιριών.

- Ενεργός στήριξη για την εξεύρεση.

- Δίκαιοι όροι εργασίας.

- Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση.

- Μισθοί.

- Ενημέρωση για τους όρους απασχόλησης και προστασία σε περίπτωση απολύσεων.

- Κοινωνικός διάλογος και συμμετοχή των εργαζομένων.

- Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

- Υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας και προστασία δεδομένων.

- Κοινωνική προστασία και ένταξη.
- Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών.
- Κοινωνική προστασία.
- Επιδόματα ανεργίας.
- Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα.
- Εισόδημα για ηλικιωμένους και συντάξεις.
- Υγειονομική περίθαλψη.
- Ένταξη ατόμων με αναπηρία.
- Μακροχρόνια φροντίδα.
- Στέγαση και βοήθεια για τους αστέγους.
- Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.

v. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Δικαιωμάτων Αλληλεγγύης.

- Ίδρυση Επιτροπής ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Δικαιωμάτων Αλληλεγγύης.
- Συνταγματοποίηση σε ξεχωριστό άρθρο των Δικαιωμάτων Αλληλεγγύης.
- Αναγωγή σε Οργανωτική Βάση του Πολιτεύματος των δύο κρατών, ως Γενική Αρχή των Συνταγμάτων της αρχής της Αειφόρου/Βιώσιμης Ανάπτυξης, με παράλληλη ρητή τυποποίηση σε συγκεκριμένη συνταγματική διάταξη.

vi. Κοινώς συμφωνημένο πλαίσιο Δικαιωμάτων Ανθρωπότητας και Φύσης.

- Ίδρυση Επιτροπής ελέγχου και κατάθεσης προτάσεων εξέλιξης επί των Δικαιωμάτων Ανθρωπότητας και Φύσης.
- Συνταγματοποίηση των Δικαιωμάτων Ανθρωπότητας και Φύσης.

Τίτλος V
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 32

1. Η Συνθήκη δύναται να τροποποιηθεί.

2. Η διαδικασία τροποποίησης έχει ως κάτωθι:

Α) Λήψη σχετικής πρωτοβουλίας από αμφότερες Ελλάδα και Τουρκία, η επισημοποίηση του σταδίου της Επαναδιαπραγμάτευσης με συλλογικού χαρακτήρα απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής του/της Πρωθυπουργού της Ελλάδος και του/της Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με όλο το Υπουργικό Συμβούλιο εκάστης χώρας,

Β) Παροχή εξουσιοδότησης στη Γραμματεία για οργάνωση-έναρξη-συντονισμό της αναθεωρητικής διαπραγματευτικής διαδικασίας,

Γ) Διεξαγωγή διαδικασίας εξακρίβωσης του ιδιαίτερου εσωτερικού καθεστωτικού πεδίου αναφοράς

Δ) Πρόνοια τροποποίησης οποιουδήποτε τμήματος της Συνθήκης,

Ε) Εισαγωγή αναθεωρητικού σχεδίου εκ της Γραμματείας στην Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών προς έγκριση,

ΣΤ) Δημιουργική συμβολή των Κοινοβουλίων Ελλάδος και Τουρκίας επί του προτεινόμενου αναθεωρητικού σχεδίου εκ της Γραμματείας,

Ζ) Σύγκληση-οργάνωση της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων εκ της Γραμματείας από σχετική ειδική εντολή, έργο η επίσημη χαρακτήρα υιοθέτηση του κειμενικού υποδείγματος,

Η) Πρόνοια περί προετοιμασίας από τη Γραμματεία του Σχεδίου της Τελικής Πράξης και της Απόφασης,

Θ) Το Ανώτατο Συμβούλιο Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας με τα δύο Υπουργικά Συμβούλια προβαίνει στην υιοθέτηση με consensus του κειμένου Τροποποιήσεων της Σύμβασης ή των Εκτελεστικών της Πρωτοκόλλων,

Δ) Προώθηση στην Διπλωματική Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών εγχειρήματος υιοθέτησης με consensus του κειμενικού υποδείγματος των τροποποιήσεων,

Κ) Θέση του κειμενικού υποδείγματος τροποποιήσεων σε ισχύ με την υλοποίηση της διαδικασίας της επικύρωσης και την σχετική αποστολή στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών («θεματοφύλακας») των «οργάνων επικυρώσεως»,

Λ) Περάτωση της σχετικής διαδικασίας με την Υπογραφή της Τελικής Πράξης εκ των Αντιπροσώπων των Συμβαλλομένων Μερών από κοινού με τον Πρόεδρο της Διπλωματικής Συνδιάσκεψης.

Άρθρο 33

Τα Πρωτόκολλα και τα Παραρτήματα της Συνθήκης αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της.

Άρθρο 34

1. Η Συνθήκη εφαρμόζεται στη Δημοκρατία της Ελλάδος και στη Δημοκρατία της Τουρκίας.

2. Το πεδίο εδαφικής εφαρμογής της Συνθήκης αποτελεί ολόκληρη η εδαφική επικράτεια Ελλάδος και Τουρκίας.

Άρθρο 35

Η παρούσα Συνθήκη συνάπτεται για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 36

1. Η παρούσα Συνθήκη θα επικυρωθεί από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα επικύρωσης κατατίθενται στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

2. Η παρούσα Συνθήκη θα αρχίσει να ισχύει την XX/XX/XXXX, εφόσον έχουν κατατεθεί όλα τα έγγραφα επικύρωσης ή άλλως την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που προέβη τελευταίο στη διατύπωση αυτή.

Άρθρο 37

Η παρούσα Συνθήκη συντάσσεται στην Αγγλική Γλώσσα, στην Ελληνική Γλώσσα και στην Τουρκική Γλώσσα. Όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά. Όλα τα κείμενα κατατίθενται στο αρχείο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος διαβιβάζει κυρωμένο αντίγραφο σε Ελλάδα και Τουρκία.

Πηγές-Βιβλιογραφία

Πηγές

Α Άρθρα

(2016, Δεκέμβριος, 10). Τουρκία: Κατατέθηκε το σχέδιο για προεδρική δημοκρατία στην Εθνοσυνέλευση. *naftemporiki.gr*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1166031/tourkia-katatethike-to-schedio-gia-proedriki-dimokratia-stin-ethnosynelefsi/?fbclid=IwAR3BWAJyS1ztZ6sJJNnmh0G3r0Jr1KVxwAgJesX3kUtFxNnwjOhIi9hTTEE#>.

(2017, Ιανουάριος, 21). Τουρκία: Πέρασε η συνταγματική αναθεώρηση για «ισόβιο» Ερντογάν. *tovima.gr*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από https://www.tovima.gr/2017/01/21/world/toyrkia-perase-i-syntagmatiki-anathewrisi-gia-isobio-erntogan/?fbclid=IwAR0ucZSt4KC39nJpNRFh0Xrqrg-18uE2Jg5hmvNBXzt96oXk4O_O1kgzFMM.

Shaheen, K. (April, 2017, 16). Erdoğan clinches victory in Turkish constitutional referendum. *theguardian.com*. Retrieved 31 March 2023 from <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/16/erdogan-claims-victory-in-turkish-constitutional-referendum?fbclid=IwAR2UuP6ouJJxXFWk9A87Ol2qLeK9NKFT51mbB6tNkrmhaW3afqjTFfkhs9k>.

(2023, Μάρτιος, 02). «Στεκόμαστε δίπλα στον αδελφό λαό»: Συμπαραστάση από τον τουρκικό Τύπο για τα Τέμπη. *cnn.gr*. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από https://www.cnn.gr/ellada/story/352482/stekomaste-dipla-ston-adelfo-lao-symparastasi-apo-ton-tourkiko-typo-gia-ta-tempi?fbclid=IwAR345GCC7FkU4FraEH0xxMo_aGUH3TLk2eMB-0wpLF6JOxsyzSg6JBXkH7M.

Ιωακειμίδης, Π. (2020, Σεπτέμβριος, 02). Ανάλυση : Έφτασε η ώρα για ένα νέο «Ελσίνκι»; *Το Βήμα*. Ανακτήθηκε 4 Δεκεμβρίου 2020 από <https://www.tovima.gr/2020/09/02/opinions/ilthe-i-ora-gia-ena-neo-elsinki/>.

Ülgen, S. (1999). Turkey and the European Union: Helsinki and beyond. *Insight Turkey*, 1(4), 21–27. <http://www.jstor.org/stable/26330731>.

B Blog

Αποστολόπουλος Πέτρος, Π. Η πρότασή μου για ειδικές ζώνες ανάπτυξης. Ανακτήθηκε από: https://www.perros.com.gr/article.php?id=286&category_id=108 (14/12/2023).

Γ Διακηρύξεις

Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation among States in accordance with the Charter of the United Nations, New York ,24 October 1970.

Manila Declaration on the Peaceful Settlement of International Disputes, New York, 15 November 1982.

Δ Ιστοσελίδες

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Ψηφιακό Αρχείο, <http://www.venizelosarchives.gr/>.

Energy Union, available on the website: <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/energy-union/#why>.

The European Pillar of Social Rights Action Plan, available on the website: <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/en/index.html>.

Ε Νομολογία

CASE CONCERNING MILITARY AND PARAMILITARY ACTIVITIES IN AND AGAINST NICARAGUA, Judgment, I.C.J. 27 JUNE 1986.

ΣΤ Συμβάσεις/Συμφωνίες/Συνθήκες

Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών, Σαν Φρανσίσκο, 26 Ιουνίου 1945.

Ζ Συμπεράσματα

Συμπεράσματα της Προεδρίας (10η & 11η Δεκεμβρίου 1999) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ελσίνκι.

Η Ψηφίσματα

A/RES/37/10 (1982).

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Αλατάς, Ν. (2023).** *Το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930: ένα ορόσημο στις σχέσεις Ελλάδος & Τουρκίας*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.
- Αλατάς, Ν. (2023).** *Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και Ελσίνκι: οι διαπραγματεύσεις, τα αποτελέσματα, η αποτίμηση, μία μελλοντική ατραπός*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.
- Αλεξανδρής, Α. & Βερέμης, Θ. & Καζάκος, Π. & Κουφουδάκης, Β. & Ροζάκης, Χρ. Α. & Τσιτσόπουλος, Γ. (1991).** *Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις: 1923-1987*. (2^η εκδ.). Αθήνα: «Γνώση».
- Αναστασιάδου, Ι. (1982).** *Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας του 1930*. Αθήνα: Φιλιππότη.
- Αργείτης, Γ. & Κορατζάνης, Αθ. (2011).** *Οικονομική Πολιτική Σταθεροποίησης και Αστάθεια στην ΟΝΕ*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Αργείτης, Γ. (2012).** *Χρεοκοπία και οικονομική κρίση: Αποτυχία και κατάρρευση του ελληνικού μοντέλου καπιταλισμού*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Αργείτης, Γ. & Κορατζάνης, Ν. & Παϊταρίδης, Α. & Πασσάς, Κ. & Πιέρρος, Χ. (2018).** *Η Α(υτα)πάτη των Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής της Ελλάδας*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Βενιζέλος, Ευ. & Βαρουξάκης, Σ. & Τσάλτας, Γρ. & Συρίγος, Α. & Ροζάκης, Χρ. & Παπασταυρίδης, Χρ. &... Μπρεδήμας, Α. (2014).** *Δίκαιο της Θάλασσας και Μεσογειακός Χώρος: Γεωπολιτική Διάσταση και Επιμέρους Νομικές Πτυχές*. Αθήνα: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου.
- Βερέμης, Θ. & Νικολακόπουλος, Η. (Επιμ.). (2005).** *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Berstein, S. & Milza P. (1997).** *Ιστορία της Ευρώπης 3: Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης: 1919 έως Σήμερα*. (Μ. Κοκολάκης, μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1992).

- Jackson, R. & Sørensen, G. (2006).** *Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003).
- Jones, R.W. & Woods, N. & Willetts, P. & Wheeler, N.J. & Watson, M. & Vogler, J. &... Acharya, A. (2013).** *Η παγκοσμιοποίηση της διεθνούς πολιτικής: Μια εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις*. (5^η εκδ.). J. Baylis & St. Smith & P. Owens (επιμ.), Δ. Ασημακοπούλου (επιμ. ελληνικής εκδ.). (Ε. Ψευτέλη – Ε. Κοτσυφού, μεταφρ.). Αθήνα: Επίκεντρο. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2007).
- Γιόκαρης, Α. & Κυριακόπουλος, Γ. (2020).** *Διεθνές Δίκαιο Εναερίου Χώρου – Διαστήματος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Δημαδάμα, Ζ. (2021).** *Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Zürcher, E. J. (2004).** *Σύγχρονη ιστορία της Τουρκίας*. Σ. Πετμεζάς (επιμ.). (Β. Κεχριώτης μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2004).
- Ηρακλείδης, Α. (2005).** *Διεθνής Κοινωνία: Ιστορία, Δίκαιο, Θεσμοί, Διαχείριση Ενοπλης Βίας Μία Εισαγωγή*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Ηρακλείδης, Α. (2006).** *Κυπριακό Πρόβλημα 1947-2004: Από την Ένωση στη Διχοτόμηση*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Ηρακλείδης, Α. (2007).** *Ασπονδοί Γείτονες Ελλάδα – Τουρκία: Η διένεξη του Αιγαίου*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Ηρακλείδης, Α. (2011).** *Ανάλυση και επίλυση συγκρούσεων: μία εισαγωγή*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Ηρακλείδης, Α. (2020).** *Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειος: 50+1 όψεις των ελληνοτουρκικών σχέσεων*. Αθήνα: ΘΕΜΕΛΙΟ.
- Hudson, V. M. (2017).** *Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής: Από την Εμπειρία στη Θεωρία*. Δ. Καυρίδης (επιμ.). (Α. Κλάνης μεταφρ.). Αθήνα: Πεδίο. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2013).
- Ιωακείμης, Κ. Π. (2019).** *Ευρώπη, Ελλάδα, Τουρκία: Τραύματα, Αντιφάσεις, Εντάσεις*. Αθήνα: Παπαζήση.

- Ιωακειμίδης, Κ. Π. (2020).** *Επιτεύγματα και Στρατηγικά Λάθη της Εξωτερικής Πολιτικής της Μεταπολίτευσης: Προβλήματα και Λύσεις, Παθογένειες και Προκλήσεις*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Ιωακειμίδης, Κ. Π. (2023).** *Ελλάδα: Ορίζοντας 2030 Οι Προκλήσεις Τουρκίας και Ευρώπης – Πενήντα Χρόνια Ελληνοτουρκικής Αντιπαράθεσης*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Ιωάννου, Κρ. & Στρατή, Α. (2013).** *Δίκαιο της Θάλασσας*. (4^η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Λιάκουρας, Π. & Ιωακειμίδης, Π. & Ροζάκης, Χρ. & Παπανδρέου, Γ. & Αποστολίδης, Π. & Στυλιανίδης, Χρ. & Σημίτης, Κ. (2021).** *Η Στρατηγική του Ελσίνκι 20⁺¹ Χρόνια Μετά*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Καλτσώνης, Δ. (2019).** *Το Κράτος στην Κίνα: 1949-2019*. Αθήνα: Τόπος (Μοτίβο Εκδοτική).
- Κανελλοπούλου-Μαλούχου, Ν. Αθ. (2021).** *Συνταγματική Θεωρία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: για τον μετασχηματισμό του δικαίου*. Αθήνα: Πατάκη.
- Kissinger, H. (1995).** *Διπλωματία*. Α. Αλαβάνου (επιμ.). (Γ. Κοβαλενκο, μεταφρ.). Αθήνα: Α. Α. Λιβάνη. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1994).
- Κλάψης Α., (2010).** *Το Ελληνοτουρκικό Οικονομικό Σύμφωνο της 10^{ης} Ιουνίου 1930: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η διευθέτηση των εκκρεμοτήτων της Σύμβασης της Λωζάννης για την ανταλλαγή των πληθυσμών*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Κλάψης Α., (2015).** *Η ένταξη της Τουρκίας στην Κοινωνία των Εθνών και η ελληνική εξωτερική πολιτική (1923-1932)*. Αθήνα: Ηρόδοτος.
- Κοππά, Μ.-Ε. (2017).** *Η Κοινή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας: Η ιστορία, οι θεσμοί, οι στρατηγικές*. Αθήνα: Πατάκη.
- Κοτζιάς, Ν. (2020).** *Η Λογική της Λύσης: Πολιτική Θεωρία και Πρακτική στις Διεθνείς Σχέσεις – Αλήθειες για το Μακεδονικό και τη Διαπραγμάτευση*. Αθήνα: GUTENBERG.
- Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. & Τσάλτας, Γρ. (2011).** *Η Γεωγραφία στις Διεθνείς Σπουδές: Μία Γεωγραφική Προσέγγιση της Σύγχρονης Διεθνούς Κοινότητας*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

- Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017).** *Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί.* (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Μούσης, Ν. (2018).** *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, οικονομία, πολιτική.* (16^η εκδ.). Αθήνα: Παπαζήση.
- Nugent, N. (2009).** *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές.* (Β' έκδ.). Μ. Μενδρινού (επιμ.). (Ι. Τσολακίδου Μέρη Ι,ΙΙ,ΙΙΙ και V – Α. Τριανταφύλλου Μέρος IV, μεταφρ.). Αθήνα: Σαββάλας (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2006).
- Παναγιωτόπουλος, Β. (Επιμ.).** *Ο Ανδρέας Παπανδρέου και η εποχή του τόμος δεύτερος.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπασταυρίδης, Ευ. (2020).** *Οι ελληνοτουρκικές διαφορές στο θαλάσσιο χώρο από την οπτική του διεθνούς δικαίου.* Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ.
- Παπασωτηρίου, Χ. (2013).** *Η Κίνα: Από την Ουράνια Αυτοκρατορία στην Ανερχόμενη Υπερδύναμη του 21ου Αιώνα.* Αθήνα: Ποιότητα.
- Παπασωτηρίου, Χ. (2018).** *Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τραμπ.* Αθήνα: Ποιότητα.
- Πεφτίνας, Αθ. (Επιμ.). (2023).** *Οι Ελληνοτουρκικές διαφορές στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο: Μια νομική ανάλυση.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ραντόπουλος, Ε. (2014).** *Διαδρομή, θεωρία και γλώσσα του διεθνούς δικαίου: «Αντικειμενισμός» ή Διεθνές Κοινό Συμφέρον.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ραντόπουλος, Ε. (2014).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ραντόπουλος, Ε. (2014).** *Συμβατική Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Μεσόγειος ή Plus Ultra.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ρηγούτσου, Μ. (2021, Ιούλιος, 15).** Πέντε χρόνια από το αποτυχημένο πραξικόπημα στην Τουρκία. DW. Ανακτήθηκε 31 Μαρτίου 2023 από <https://www.dw.com/el/%CF%80%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B5-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1->

[%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF-
%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B7%CE%BC%
CE%AD%CE%BD%CE%BF-
%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%80%
CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-
%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BA%CE%AF%CE%B1/a-
58268479?fbclid=IwAR3iAZ0RfwWbRMONBzyUaxE3VaxvSscCYeBiNRoX_Fl
SBYsBhU_oYPcsyPs.](#)

- Ριζάς, Σ. (2015).** *Κωνσταντίνος Καραμανλής*. Αθήνα: Καθημερινή.
- Ροζάκης, Χρ. (2013).** *Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη και το Διεθνές Δίκαιο*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Ροζάκης, Χρ. (2021).** *Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και το Δίκαιο της Θάλασσας*. Αθήνα: Πόλις.
- Ρούκουνας, Ε. (2021).** *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Σαρηγιαννίδης, Μ. & Νάσκου-Περράκη, Π. & Αντωνόπουλος, Κ. (2019).** *Διεθνείς Οργανισμοί*. (2^η εκδ.). Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Σβολόπουλος, Κ. (2008).** *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική τόμος πρώτος: 1900-1945*. (15η εκδ.). Αθήνα: «ΕΣΤΙΑ».
- Σβολόπουλος, Κ. (2008).** *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική τόμος δεύτερος: 1945-1981*. (15^η εκδ.). Αθήνα: «ΕΣΤΙΑ».
- Σημίτης, Κ. (2005).** *Πολιτική για μια Δημιουργική Ελλάδα: 1996-2004*. Αθήνα: ΠΟΛΙΣ.
- Σισιλιάνος, Λ.-Α. & Παζαρτζή, Φ. & Γιόκαρης, Α. & Γαβουνέλη, Μ. (2012).** *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Κείμενα και Πρακτική*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Solana, J. & Rynning, St. & Robertson, G. & Peclow, V. & Patten, Ch. & Muftuler-Bac, M. &... Broc, E. (2004).** *Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας σε Σταυροδρόμι: Η Σημασία της για την Παγκόσμια και Περιφερειακή Ασφάλεια*. Ντάλης, Σ. & Τσάκωνας, Π. (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Συρίγος, Α. (2015).** *Ελληνοτουρκικές σχέσεις*. Αθήνα: Πατάκη.

- Τζιάρρας, Ζ. (2020).** *Διεθνής Πολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο: Τουρκία, Κύπρος και Δίκτυα Συνεργασίας σε μια «Νέα» Υπο-Περιφέρεια*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Τζιάρρας, Ζ. (2022).** *8+2 Μύθοι για την Τουρκική Εξωτερική Πολιτική*. Λευκωσία: Geopol Publishing.
- Τζιάρρας, Ζ. & Μούδουρος, Ν. (2016).** *Η Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο: Ιδεολογικές όψεις εξωτερικής πολιτικής*. Αθήνα: Τουρίκη.
- Τζιάρρας, Ζ. & Μούδουρος, Ν. (2023).** *Η Τουρκία ως Τρίτος Πόλος στη Νέα Διεθνή Τάξη: Ο Ισλαμικός Ευρασιανισμός, το Νέο Οικονομικό Μοντέλο και η Στρατηγική της Ανατροπής*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Τσάλτας, Γρ. (2010).** *Αναπτυξιακό Φαινόμενο & Τρίτος Κόσμος: Πολιτικές & Διεθνές Δίκαιο της Ανάπτυξης*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Τούντα – Φεργάδη, Α. (2003).** *Ηγετικές Μορφές του Μεσοπολέμου και Εξωτερική Πολιτική*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Τούντα – Φεργάδη, Α. (2005).** *Θέματα Ελληνικής Διπλωματικής Ιστορίας: 1912-1941*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Τούντα – Φεργάδη, Α. (2013).** *Η Εξωτερική Πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων στο Μεσοπόλεμο*. (4^η εκδ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Τσάλτας, Γρ. & Ροδοθεάτος, Γ. & Μπούρτζης, Τ. & Μαυρογένης, Στ. (2017).** *Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία, Πολιτική, Δίκαιο, Θεσμοί*. (2^η εκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Τσιλώνης, Β. & Τσιβάρας, Ι. & Τζεβελέκος, Β. & Συρίγος, Α. & Σκουτέρης, Θ. & Σαρηγιαννίδης, Η. &... Αντωνόπουλος, Κ. (2022).** *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*. Κ. Αντωνόπουλος & Κ. Μαγκλιβέρας (επιμ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Χατζηβασιλείου, Ευ. (2018).** *Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου*. (13^η εκδ.). Αθήνα: Πατάκη.
- Χριστοδούλου, Α. & Φωκιανού, Τ. & Φώσκολος, Α. & Φερεντίνος, Γ. & Συρίγος, Α. & Στρατή, Α. &... Αλεξανδρή, Μ. (2014).** *Αιγαίο και Νοτιοανατολική Μεσόγειος: Σύγχρονες Προκλήσεις και Προοπτικές Εκμετάλλευσης Υποθαλάσσιων*

Ενεργειακών Φυσικών Πόρων. Γρ. Τσάλτας & Χρ. Αναγνώστου (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

Χριστόπουλος, Δ. (2002). *Η Ετερότητα ως Σχέση Εξουσίας: Όψεις της Ελληνικής Βαλκανικής και Ευρωπαϊκής Εμπειρίας*. Αθήνα: Κριτική.

Χριστόπουλος, Δ. & Τσιτσελίκης, Κ. & Τσαπόγας, Μ. & Παπαστυλιανού, Χρ. & Παπαπολυχρονίου, Σ. & Δημούλης, Δ. &... Αλιβιζάτος, Ν. (2008). *Το Ανομολόγητο Ζήτημα των Μειονοτήτων στην Ελληνική Έννομη Τάξη*. Δ. Χριστόπουλος (επιμ.). Αθήνα: Κριτική.

Χρυσοχού, Γ. & Χριστοδουλίδης, Ν. & Φατούρος, Δ. & Τσιτσελίκης, Κ. & Τσάλτας, Γρ. & Τζήμας, Θ. &... Αβραμόπουλος, Δ. (2021). *Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο*. Στ. Περράκης (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

Χρυσοχόου, Δ. (2010). *Οργανωμένη πολλαπλότητα: Το μωσαϊκό της διεθνούς συμβίωσης*. Αθήνα: ΠΑΠΑΖΗΣΗ.

Van Evera, St. (2010). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Πολιτικής Επιστήμης*. (6^η έκδ.). Ε. Συλογίδου (επιμ.). (Η. Ι. Κουσκουβέλης μεταφρ.). Αθήνα: Ποιότητα. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1997).

Ψυχάρης, Γ. & Υφαντής, Κ. & Στρατηγάκη, Μ. & Σακελλαρόπουλος, Σπ. & Πρόκου, Ε. & Παπαγεωργίου, Στ. &... Αυλάμη, Χρ. (2022). *Η οικοδόμηση του ελληνικού κράτους*. Χρ. Κουλούρη (επιμ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Ξενόγλωσση.

- ACER, Y. (2021).** Turkey's Legal Approach to Maritime Boundary Delimitation in the Eastern Mediterranean Sea. *Insight Turkey*, 23(1), 99–114. <https://www.jstor.org/stable/26989819>.
- Anderson, D. (2006).** "Negotiating Maritime Boundary Agreements: A Personal View". In *Maritime Delimitation*. Leiden, The Netherlands: Brill | Nijhoff.
- Attard, D. & Fitzmaurice, M. & Martinez, N. (2014).** *The IMLI Manual on International Maritime Law Volume I: The Law of the Sea*. Oxford: Oxford University Press.
- Bellman, H. S. & Podziba, S. L. (2016).** DISPUTE RESOLUTION: PUBLIC POLICY MEDIATION: BEST PRACTICES. *GPSolo*, 33(3), 72–73. <http://www.jstor.org/stable/44736916>.
- CHOUDHARY, A. (2016).** Personality, Cognition And International Negotiations: THE CASE OF THE SIMLA AGREEMENT. *World Affairs: The Journal of International Issues*, 20(3), 82–95. <https://www.jstor.org/stable/48505295>.
- Cogliati-Bantz, V. P. (2020).** Sea-Level Rise and Coastal States' Maritime Entitlements: A Cautious Approach. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 7(1), 86–110. <https://www.jstor.org/stable/26912764>.
- Cohn, Th., H. & Hira, A. (2021).** *Global Political Economy: Theory and Practice*. (8th ed). New York: Routledge.
- Cotula, L., & Berger, T. (2020).** 'Blue economy': why we should talk about investment law. International Institute for Environment and Development. <http://www.jstor.org/stable/resrep25168>.
- Downie, C. (2017).** International negotiations. In P. DRAHOS (Ed.), *Regulatory Theory: Foundations and applications* (pp. 323–338). ANU Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt1q1crtm.28>.
- ERDOĞAN, A. (2021).** The Legal and Political Dimensions of the Eastern Mediterranean Crisis: What Is at Stake? *Insight Turkey*, 23(1), 77–98. <https://www.jstor.org/stable/26989818>.

- Evans, M. D. (2006).** Maritime Boundary Delimitation: Where Do We Go From Here? 10.1093/acprof:oso/9780199299614.003.0008.
- Evans, M. D. (2018).** *International Law*. Oxford: Oxford University Press.
- Evans, M. D. & Galani, S. (Eds.). (2020).** *Maritime Security and the Law of the Sea*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.
- Galani, S. (2021).** PORT CLOSURES AND PERSONS AT SEA IN INTERNATIONAL LAW. *International & Comparative Law Quarterly*, 70(3), 605-633. doi:10.1017/S0020589321000233.
- Galani, S. (2022).** Tensions and Cooperation in Realizing Maritime Security in the Mediterranean Sea: The Examples of Maritime Terrorism and Irregular Migration. *The Italian Yearbook of International Law Online*. 31. 91-115. 10.1163/22116133-03101006.
- HACKWORTH, G. H. (1939).** The Peaceful Settlement of International Differences. *World Affairs*, 102(3), 149–152. <http://www.jstor.org/stable/20663301>.
- Hickey, D. & Guo, B. (2010).** *Dancing with the Dragon: China's Emergence in the Developing World*. Washington, DC: Rowman & Littlefield.
- Hsu, J., Y.J. (2015).** China's development: a new development paradigm? *Third World Quarterly*, 36:9, 1754-1769, DOI: 10.1080/01436597.2015.1046985.
- Hsu, L. (2019).** The Role of International Organizations in Promoting Effective Dispute Resolution in the 21st Century. In P. Quayle & X. Gao (Eds.), *International Organizations and the Promotion of Effective Dispute Resolution: AIIB Yearbook of International Law 2019* (Vol. 2, pp. 90–100). Brill. <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvrk3sj.9>.
- Ifantis, K. (2018).** Greece's Strategy and Perceptions towards Turkey: The End of Consensus and the Return of History? *Uluslararası İlişkiler / International Relations*, 15(58), 93–106. <https://www.jstor.org/stable/26605011>.
- International Crisis Group. (2021).** Appendix B: List of Issues in the Turkish-Greek Aegean Sea Dispute. In *Turkey-Greece: From Maritime Brinkmanship to Dialogue* (p. 38-Page 40). International Crisis Group. <http://www.jstor.org/stable/resrep33264.11>.

- Johnston, L., A. (2019).** The Belt and Road Initiative: What is in it for China? *Asia Pacific Policy Studies* 6, 1, DOI: <https://doi.org/10.1002/app5.265>.
- Kissinger, H. (2022).** *Leadership: Six Studies in World Strategy*. UK: Allen Lane.
- KOUKOUDAKIS, G. (2015).** Explaining the Endurance of Greek-Turkish Rapprochement Process. *Uluslararası İlişkiler / International Relations*, 11(44), 81–100. <http://www.jstor.org/stable/43925874>.
- Lanz, D., Nathan, L., & Raffoul, A. (2019).** *Negotiations, Continued: Ensuring the Positive Performance of Power-Sharing Arrangements*. US Institute of Peace. <http://www.jstor.org/stable/resrep20235>.
- Linos, K., & Pegram, T. (2016).** The Language of Compromise in International Agreements. *International Organization*, 70(3), 587–621. <http://www.jstor.org/stable/24758131>.
- Melchiorre, T. (2015).** The protection of the sea as a cooperation area case in the Baltic Sea region. *Regions & Cohesion / Regiones y Cohesión / Régions et Cohésion*, 5(3), 109–136. <https://www.jstor.org/stable/26454458>.
- Mon, S. W. (2022).** The Practical Implications of Unresolved Maritime Boundaries: Special Reference to the Malaysian Position. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 9(1), 74–96. <https://www.jstor.org/stable/48684180>.
- Öniş, Z. (2000).** Luxembourg, Helsinki and Beyond: Towards an Interpretation of Recent Turkey-EU Relations. *Government and Opposition*, 35(4), 463–483. <http://www.jstor.org/stable/44482913>.
- Paquin, S. (2018).** Multilevel Governance and International Trade Negotiations: The Case of Canada's Trade Agreements. In G. Lachapelle & P. Oñate (Eds.), *Borders and Margins: Federalism, Devolution and Multi-Level Governance* (1st ed., pp. 153–166). Verlag Barbara Budrich. <https://doi.org/10.2307/j.ctvddzgdk.14>.
- Pu, X. & Wang, Ch. (2018).** Rethinking China's rise: Chinese scholars debate strategic overstretch. *International Affairs*, Volume 94, Issue 5, September 2018, Pages 1019–1035, DOI: <https://doi.org/10.1093/ia/iiy140>.

- Raftopoulos, E. (2020).** *International Negotiation: A Process of Relational Governance for International Common Interest*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Ron, A. (2009).** PEACE NEGOTIATIONS AND PEACE TALKS: THE PEACE PROCESS IN THE PUBLIC SPHERE. *International Journal of Peace Studies*, 14(1), 1–16. <http://www.jstor.org/stable/41852982>.
- Rothwell, D. & Oude Elferink, A. G. & Scott, K. N. & Stephens, T. (2015).** *The oxford handbook of the law of the sea* (First). Oxford: Oxford University Press.
- Rothwell, D.R. (2022).** *Islands and International Law*. Oxford: Hart Publishing.
- Roy, N. (2017).** The Dragon’s Charm Diplomacy in the South China Sea. *Indian Journal of Asian Affairs*, 30(1/2), 15–28. <http://www.jstor.org/stable/26465814>.
- Schofield, C. H. & Lee, S. & Kwon, M. (2013).** *The Limits of Maritime Jurisdiction*. Leiden, The Netherlands: Brill | Nijhoff.
- Schofield, C. (2021).** Options for Overcoming Overlapping Maritime Claims: Developments in Maritime Boundary Dispute Resolution and Managing Disputed Waters. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 8(2), 21–41. <https://www.jstor.org/stable/48617339>.
- Specht, C. & Specht, M. & Cywiński, P. & Skóra, M. & Marchel, Ł. & Szychowski, P. (2019).** A New Method for Determining the Territorial Sea Baseline Using an Unmanned, Hydrographic Surface Vessel. *Journal of Coastal Research*, 35(4), 925–936. <https://www.jstor.org/stable/26700819>.
- Song, Y. (2019).** Peaceful Proposals and Maritime Cooperation between Mainland China, Japan, and Taiwan in the East China Sea: Progress Made and Challenges Ahead. In S. Lee, H. E. Lee, L. Bautista, & K. Zou (Eds.), *Vol. 22 (2016), Asian Yearbook of International Law: Volume 22 (2016)* (pp. 20–49). Brill. <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvrxk3zz.6>.
- Stang, G. (2016).** Regional Environmental Cooperation—Models from Elsewhere. In *Climate Challenges in the Middle East: Rethinking Environmental Cooperation* (pp. 12–14). Middle East Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep17561.7>.

- STRATING, R. (2018).** Maritime Territorialization, UNCLOS and the Timor Sea Dispute. *Contemporary Southeast Asia*, 40(1), 101–125.
<https://www.jstor.org/stable/26539165>.
- Wu, C. C.-H. (2016).** Common Interests and Two-Level Game Theory in the South China Sea Dispute. *American Journal of Chinese Studies*, 23, 145–157.
<http://www.jstor.org/stable/44289145>.
- Young, M. A. (2021).** A Quiet Revolution: The Exclusivity of Exclusive Economic Zones. In K. Rubenstein (Ed.), *Traversing the Divide: Honouring Deborah Cass's Contributions to Public and International Law* (1st ed., pp. 59–86). ANU Press.
<https://doi.org/10.2307/j.ctv1j9mjhx.9>.
- Zou, K. (2019).** Peaceful Use of the Sea and Military Intelligence Gathering in the EEZ. In K. Zou, S. Lee, H. E. Lee, & L. Bautista (Eds.), *Vol. 22 (2016), Asian Yearbook of International Law: Volume 22 (2016)* (pp. 161–176). Brill.
<http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvrk3zz.12>.